

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 2012-2015»

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1

Η Ελλάδα αλλάζει. Το εθνικό σχέδιο ανασυγκρότησης για την Ελλάδα της δημιουργίας.

Από την κρίση και τα ελλείμματα στην ανάπτυξη και την κοινωνική δικαιοσύνη.....

1. Αντιμέτωποι με την κρίση: Τα πρώτα βήματα για τη σωτηρία και αλλαγή της χώρας.....	4
2. Η Ελλάδα αλλάζει: Κάνοντας την κρίση ευκαιρία	5
2.1 Από την ύφεση στην ανάπτυξη.....	5
2.1.1 Μια νέα αναπτυξιακή κατεύθυνση για τη χώρα.....	6
2.1.2 Αγροτική ανάπτυξη.....	7
2.1.3 Απελευθερώνοντας τις δυνάμεις της ανάπτυξης.....	8
2.1.4 Το ανθρώπινο κεφάλαιο ως παράγοντας επιτάχυνσης της πορείας προς το μέλλον: Επένδυση στην εκπαίδευση, στη γνώση και στην καινοτομία.....	11
2.1.5 ΔΕΚΟ που παράγουν υπηρεσίες και όχι ελλείμματα.....	12
2.1.6 Η περιουσία του δημοσίου ως μοχλός ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας, απασχόλησης.....	12
2.2 Για μια κοινωνία συνοχής και προστασίας.....	16
2.2.1 Υπηρεσίες υγείας με ποιότητα και αξιοπρέπεια για τον πολίτη.....	16
2.2.2 Απασχόληση, κοινωνική ασφάλιση, καταπολέμηση της φτώχειας.....	17
2.3 Κράτος – δημόσια διοίκηση – θεσμοί – δικαιοσύνη.....	18
2.3.1 Εισαγωγή.....	18
2.3.2 Δημόσια διοίκηση.....	19
2.3.3 Δικαιοσύνη.....	20
2.3.4 Πολιτικό σύστημα και σύνταγμα	21
2.4 Η θέση μας στον κόσμο.....	21
2.5 Από τα ελλείμματα στα πλεονάσματα.....	22
3. Επίμετρο.....	24

Κεφάλαιο 2

Βασικές παραδοχές ΜΠΔΣ και σενάριο βάσης 2011..... 25

1. Παρουσίαση του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής (ΜΠΔΣ).....	25
2. Μακροοικονομικό περιβάλλον και τρέχουσες εξελίξεις.....	29
2.1 Πρόσφατες εξελίξεις.....	29
2.2 Μεσοπρόθεσμες προοπτικές.....	30
3. ΜΠΔΣ – Δημοσιονομικά ζητήματα και ενδεχόμενοι κίνδυνοι.....	32
3.1 Εισαγωγή.....	32
3.2 Ζητήματα δημοσιονομικής διαχείρισης στην ελληνική οικονομία.....	32
3.3 Μακροοικονομικοί και δημοσιονομικοί κίνδυνοι για το ΜΠΔΣ.....	33
3.3.1 Μακροοικονομικοί κίνδυνοι.....	33
3.3.2 Δημοσιονομικοί κίνδυνοι.....	34
3.3.3 Δημόσιο χρέος – εξέλιξη και κόστος εξυπηρέτησης.....	35
3.3.4 Αποκρατικοποιήσεις και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου.....	36
4. Σενάριο βάσης.....	37
4.1 Γενικά.....	37
4.2 Αποτίμηση μεγεθών 2009-2010.....	37
4.2.1 Οικονομικό έτος 2009.....	37
4.2.2 Σχολιασμός δημοσιονομικού αποτελέσματος έτους 2010.....	38
4.3 Βασικό σενάριο.....	40
4.3.1 Βασικές μακροοικονομικές παραδοχές.....	40
4.3.2 Παραδοχές για τον αριθμό εργαζομένων και συνταξιούχων γενικής κυβέρνησης.....	40
4.4 Παρεμβάσεις δημοσιονομικής προσαρμογής που έχουν ληφθεί υπόψη στο σενάριο βάσης.....	42
4.5 Σενάριο βάσης για την περίοδο 2011-2015.....	42
4.5.1 Σύγκριση προϋπολογισθέντων μεγεθών και εκτιμήσεων για το έτος 2011.....	45

Κεφάλαιο 3

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ).....	50
---	-----------

1 Δημοσιονομική στρατηγική και πολιτικές.....	50
1.1 Ο έλεγχος και η συγκράτηση της δυναμικής αύξησης του χρέους.....	50
1.2 Η δημοσιονομική προσαρμογή.....	52
1.3 Η δημιουργία μόνιμων και υγιών συνθηκών ανάπτυξης.....	53
1.4 Η αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου – αποκρατικοποιήσεις.....	55
1.4.1 Αρχές πολιτικής διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου 2011-2015.....	55
1.4.2 Υποδομές και μεταφορές.....	58
1.4.3 Λιμάνια.....	60
1.4.4 Υπηρεσίες ύδρευσης – αποχέτευσης.....	60
1.4.5 Τυχερά παιχνίδια.....	61
1.4.6 Ενέργεια.....	62
1.4.7 Τηλεπικοινωνίες και ταχυδρομικές υπηρεσίες.....	63
1.4.8 Αμυντικές βιομηχανίες.....	64
1.4.9 Τραπεζικός τομέας.....	65
1.4.10 Μεταλλευτικές εταιρείες και μεταλλεία.....	66
1.5 Ακίνητη περιουσία.....	67

2. Μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής 2011-2015...	73
3. Οι στόχοι για τα έσοδα και τις δαπάνες.....	78
3.1 Κύριες παρεμβάσεις πολιτικής με δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό του 2012.....	82
4. Συνολικά έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης.....	83
5. Δαπάνες και έσοδα της γενικής κυβέρνησης ανά τομέα.....	86
5.1 Δημόσιες Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας (ΔΕΚΟ).....	86
5.2 Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	88
5.3 Νομικά πρόσωπα.....	89
6. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά υπουργείο.....	92
6.1 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά υπουργείο (με παρεμβάσεις).....	92
6.2 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων – Σχέδιο δράσης για την εκτέλεση του ΠΔΕ την περίοδο 2011-2015.....	105
6.2.1 Στόχοι που εξυπηρετεί το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.....	105
6.2.2 Παρακολούθηση – αξιολόγηση – δράση	106
6.2.3 Συνέπεια με δημοσιονομικές δυνατότητες.....	106
7. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία.....	108
7.1 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία – βασικό σενάριο.....	108
7.1.1 Αποδοχές, συντάξεις και λοιπές πρόσθετες μισθολογικού χαρακτήρα παροχές.....	108
7.1.2 Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία.....	110
7.1.3 Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες.....	110
7.1.4 Αποθεματικό και λοιπές μη κατανεμημένες δαπάνες.....	110
7.1.5 Δαπάνες τόκων.....	110
7.1.6 Δαπάνες για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.....	111
7.2 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία με παρεμβάσεις.....	111
7.2.1 Αποδοχές, συντάξεις και λοιπές πρόσθετες μισθολογικού χαρακτήρα παροχές.....	112
7.2.2 Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία.....	113
7.2.3 Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες.....	113
7.2.4 Αποδιδόμενοι πόροι.....	115
7.2.5 Αποθεματικό και λοιπές μη κατανεμημένες δαπάνες.....	115
7.2.6 Δαπάνες τόκων.....	115
7.2.7 Δαπάνες για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.....	115
7.2.8 Δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων.....	118
7.3 Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό σε φορείς της γενικής κυβέρνησης.....	118
8. Κοινωνικός προϋπολογισμός.....	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΛΛΑΖΕΙ. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

1. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΜΕ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ: ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Η χώρα μας, από το τέλος του 2009, αντιμετωπίζει τα αποτελέσματα της μεγαλύτερης κρίσης της πρόσφατης ιστορίας της. Χρόνιες παθογένειες και δημοσιονομικές αστάθειες καθώς και φαινόμενα έντονης αναξιοπιστίας σε σχέση με την πραγματική δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, σε συνδυασμό με ένα περιβάλλον πρωτοφανούς αβεβαιότητας στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, συντέλεσαν στο σταδιακό αποκλεισμό της Ελλάδας από τις πηγές διεθνούς δανεισμού και στην αδυναμία εξυπηρέτησης των δανειακών αναγκών της χώρας.

Η διασφάλιση χρηματοδότησης με το δάνειο ύψους 110 δις ευρώ από τις χώρες της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στο πλαίσιο του Μηχανισμού Στήριξης της Ελλάδας στο οποίο συμμετέχει και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επέτρεψε στη χώρα μας να αποφύγει μια στάση πληρωμών που θα είχε ολέθριες εθνικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Ο μηχανισμός εξασφάλισε μία περίοδο αποχής από τις αγορές ώστε να καταστεί εφικτή η εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος διαρθρωτικών αλλαγών και δημοσιονομικής προσαρμογής για την μόνιμη επίλυση των αιτιών των προβλημάτων που έφτασε να αντιμετωπίζει η Ελλάδα.

Ο χρόνος που κερδίσαμε δεν πάει χαμένος. Υλοποιείται ήδη ένα πρωτόγνωρο σε εύρος και σε έκταση πρόγραμμα μεγάλων αλλαγών:

- Μείωση του ελλείμματος το 2010 κατά 12 δις. ευρώ ή 5 μονάδες του ΑΕΠ
- Νέο ασφαλιστικό σύστημα
- Επιτελικό κράτος με το «Καλλικράτη»
- Έμπρακτη εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας παντού
- Άνοιγμα δεκάδων κλειστών επαγγελμάτων για περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης
- Ξεκίνημα για τη δημιουργία ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος φιλικού για νέες επενδύσεις και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Νέο φορολογικό σύστημα και συστηματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής
- Εξορθολογισμός στο σύστημα υγείας
- Δημιουργία ενός νέου σχολείου, ενός νέου πανεπιστημίου για τις γενιές που έρχονται να πάρουν στα χέρια τους την τύχη της χώρας
- Αλλαγές στους θεσμούς μας και στη δικαιοσύνη, συμμετοχή του πολίτη στη διαμόρφωση των αποφάσεων που τον αφορούν και για την αποτελεσματική προστασία του.

Η χώρα έχει μπει σε τροχιά μεγάλων διαρθρωτικών τομών, αλλά και σε μια πορεία δραστηρικής μείωσης των ελλειμμάτων, ώστε να συγκρατηθεί, και στη συνέχεια να μειωθεί το δημόσιο χρέος. Μέσα από αυτή την πορεία θα επιστρέψει και θα εδραιωθεί η αξιοπιστία στην Ελληνική οικονομία. Η τήρηση των δεσμεύσεων της χώρας ενισχύει την αξιοπιστία, το κύρος και τη διαπραγματευτική μας θέση.

Στο δρόμο αυτό, και υλοποιώντας ένα Εθνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης η Ελλάδα σκοπεύει όχι μόνο να αντιμετωπίσει την πολύπλευρη κρίση που σήμερα διέρχεται, αλλά και να την μετατρέψει σε ευκαιρία επιχειρώντας το μεγαλύτερο άλμα που έχει κάνει ποτέ η πατρίδα μας προς το μέλλον. Αυτός

είναι ο στόχος του Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης, αναπόσπαστο μέρος του οποίου είναι και το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, το οποίο έρχεται να δημιουργήσει τις συνθήκες, που θα μας επιτρέψουν να συνεχίσουμε ταχύτατα τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις, που απαιτούνται για την Ελλάδα που οραματιζόμαστε, την Ελλάδα της δημιουργίας.

2. Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΛΛΑΖΕΙ: ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

2.1. Από την ύφεση στην ανάπτυξη

Η Ελλάδα διαθέτει τεράστιες δυνατότητες, μοναδικό φυσικό πλούτο και ανθρώπινο κεφάλαιο, μεγάλα συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Και όμως, κατέληξε να είναι μια χώρα με αναιμική παραγωγή, με μια οικονομία μη ανταγωνιστική, στηριζόμενη σε δανεικά και με εκτεταμένη κοινωνική αδικία. Μια χώρα οικονομικά, δημοσιονομικά και κοινωνικά μη βιώσιμη.

Η πορεία των τελευταίων ετών προς την παρακμή θα αντιστραφεί πλήρως με τις μεγάλες αλλαγές που έχουμε αρχίσει να εφαρμόζουμε:

- για να βγούμε με βιώσιμο τρόπο από την κρίση,
- για να περάσουμε από μια χώρα που καταναλώνει με δανεικά σε μια χώρα που δημιουργεί και παράγει,
- για να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας,
- για να παραχθεί νέο εισόδημα που θα μοιράζεται δίκαια:
  1. αλλάζουμε ριζικά τον αναπτυξιακό προσανατολισμό της χώρας για να αξιοποιήσουμε τα δικά μας μεγάλα συγκριτικά πλεονεκτήματα,
  2. σπάμε τα δεσμά, κάθε γραφειοκρατία, κάθε εμπόδιο, κάθε περιττή διαδικασία που παράγει αδιαφάνεια, καθυστέρηση, διαφθορά, αδικαιολόγητο κόστος και που τελικά κρατά τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας μας καθηλωμένες και μας καταδικάζει στην υστέρηση,
  3. βάζουμε για πρώτη φορά σε εφαρμογή ένα μεγάλο πρόγραμμα αξιοποίησης της τεράστιας κινητής και ακίνητης δημόσιας περιουσίας για να φέρουμε ανάπτυξη, για να δημιουργήσουμε θέσεις εργασίας, για να φέρουμε επενδύσεις και τεχνογνωσία, για να προσφέρονται νέες δυνατότητες και υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Στόχος κάθε αναπτυξιακής πρωτοβουλίας μας είναι η δημιουργία όσων γίνεται περισσότερων θέσεων εργασίας και ευκαιριών απασχόλησης στον ιδιωτικό τόρα που το κράτος δεν μπορεί και δεν θέλουμε πια να απορροφά με τεχνητό και πελατειακό τρόπο την ανεργία.

Προϋπόθεση για την ανάπτυξη είναι όμως να συνεχίσουμε απαρέγκλιτα την προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία της χώρας μας, να ανακτήσουμε τη χαμένη εμπιστοσύνη, να βελτιώσουμε τη δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων των ελληνικών επιχειρήσεων και του τραπεζικού μας συστήματος έτσι ώστε να αυξηθεί και η ρευστότητα της πραγματικής οικονομίας.

Ξεκινήσαμε ήδη ένα μεγάλο πρόγραμμα αλλαγών για να επανέλθει η ανάπτυξη στην πατρίδα μας.

- Με το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων και την απελευθέρωση των υπηρεσιών που μειώνουν το κόστος για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Με ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την επιτάχυνση των μεγάλων επενδύσεων.
- Με τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως ο επενδυτικός νόμος και ΕΤΕΑΝ.
- Με τη ριζική απλοποίηση της διαδικασίας ίδρυσης των επιχειρήσεων.
- Με τον πολλαπλασιασμό των ηλεκτρονικών υπηρεσιών από το κράτος.

- Με τη μείωση των συντελεστών για τα κέρδη των επιχειρήσεων που επενδύονται και στοχευμένα κίνητρα για τις νέες επιχειρήσεις, τη διατήρηση θέσεων εργασίας, την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας.

Ήδη υπάρχουν τα πρώτα σημάδια περιορισμού της ύφεσης:

- Το πρώτο τρίμηνο του 2011 σημειώθηκε θετική μεταβολή του εθνικού εισοδήματος σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ ο ρυθμός ύφεσης σε ετήσια βάση μειώθηκε σημαντικά
- Οι εξαγωγές της χώρας σημειώνουν σημαντική αύξηση.
- Παρατηρείται βελτίωση του αγροτικού ισοζυγίου.
- Αναμένεται βελτίωση στον τομέα του τουρισμού τη φετινή χρονιά.

Όλες οι πολιτικές που εφαρμόζονται, αλλά και αυτές που έχουν εξαγγελθεί και βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης έχουν ως στόχο να κερδίσουμε φέτος το μεγάλο στοίχημα: το 2011 να είναι η τελευταία χρονιά της ύφεσης.

Να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις έτσι ώστε το 2012 να μπούμε ξανά σε τροχιά ανάπτυξης, με επενδύσεις, αύξηση των θέσεων, τόνωση του εισοδήματος.

2.1.1. Μια νέα αναπτυξιακή κατεύθυνση για τη χώρα

Αλλάζουμε το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας και στρεφόμαστε στην αξιοποίηση των μεγάλων συγκριτικών πλεονεκτημάτων μας. Μια ανάπτυξη που θα στηρίζεται στις δυνάμεις και την ιδιαίτερη αναπτυξιακή ταυτότητα κάθε περιφέρειας της χώρας μας. Αξιοποιώντας ένα δυναμικό που αργούσε ή πιεζόταν από τον συγκεντρωτισμό και την πελατειακή πρακτική.

Επίκεντρο έχουμε την πράσινη ανάπτυξη, την επένδυση στη γνώση και την καινοτομία. Την επένδυση στον άνθρωπο. Μέσα από την γνώση και την καινοτομία. Αλλάζουμε προσανατολισμό στην ενέργεια, για την αξιοποίηση των δωρεάν ενεργειακών πόρων που η χώρα μας διαθέτει σε αφθονία: του ανέμου και του ηλίου.

- Για το λόγο αυτό, εφαρμόζουμε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα με το οποίο θα αυξήσουμε σημαντικά το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, φέροντας παράλληλα επενδύσεις και πολλές νέες θέσεις εργασίας.
- Απλοποιήσαμε ριζικά το θεσμικό πλαίσιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προκειμένου οι επενδύσεις αυτές να γίνονται πιο γρήγορα και πιο απλά.
- Θέσαμε σε εφαρμογή ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα για την εξοικονόμηση ενέργειας στις κατοικίες με στόχο τη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης από την οικιακή κατανάλωση ενέργειας, την πραγματοποίηση επενδύσεων και την ανάπτυξη τεχνογνωσίας στον συγκεκριμένο τομέα, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας του κατασκευαστικού κλάδου, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς και τη σημαντική ελάφρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού για ενεργειακές δαπάνες σε μεσοπρόθεσμη βάση.
- Προετοιμάζουμε τη μεταλιγνιτική εποχή και για το λόγο αυτό βάλουμε μπρος για την κατασκευή ενός από τους μεγαλύτερους φωτοβολταϊκούς σταθμούς της χώρας σε εγκαταλελειμμένο λιγνιτικό πεδίο της περιοχής της Κοζάνης.
- Προχωρούμε σταδιακά στην απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας με στόχο την τόνωση του ανταγωνισμού, την πραγματοποίηση επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Ήδη προχωρήσαμε για πρώτη φορά στη δημοσίευση δασικών χαρτών για να προστατεύσουμε τα πραγματικά δάση αλλά και να πάψει η ασάφεια για το ποιες είναι οι δασικές περιοχές.
- Προχωρούμε με γρήγορους ρυθμούς την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού για να αρθούν οι ασάφειες, να προστατευτεί το περιβάλλον και να απελευθερωθούν παραγωγικές και δημιουργικές δυνάμεις.

- Σε διάλογο με την κοινωνία, τους κοινωνικούς εταίρους αλλά και με τη Δικαιοσύνη για να τραβήξουμε μια κόκκινη γραμμή σε σχέση με το παρελθόν στο θέμα της αυθαίρετης δόμησης.
- Προωθούμε τον ποιοτικό τουρισμό τόσο στο επίπεδο των αναγκαίων επενδύσεων με τη διαφοροποίηση και την ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού με στόχο και την επέκταση της τουριστικής περιόδου, όσο και ανατοποθετώντας τη χώρα μας στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη, με την αξιοποίηση των πιο σύγχρονων μεθόδων προώθησης και των νέων μέσων για την προβολή μας ως τουριστικός προορισμός, τόσο μέσα από το διαδίκτυο, όσο και μέσα από την παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις.
- Ανοίξαμε νέες δυνατότητες για την ανάπτυξη του τουρισμού στη χώρα με την άρση του καμποτάζ.
- Απλουστεύουμε τη διαδικασία αδειοδότησης των τουριστικών επιχειρήσεων
- Απλοποιούμε τις διαδικασίες για την έκδοση βίζας σε χώρες ειδικού ενδιαφέροντος όπως η Κίνα και η Ρωσία, που αποτελούν νέες μεγάλες και ανερχόμενες αγορές.
- Πάμε σε νέο σύστημα κατάταξης των ξενοδοχειακών μονάδων, ώστε να εξασφαλίζεται η υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών και η σαφής ενημέρωση των τουριστών.
- Διευρύνουμε το ωράριο λειτουργίας των αρχαιολογικών χώρων.

Τελειώνουμε επιτέλους με την απαξίωση του εγκαταλελειμμένου εδώ και 10 χρόνια χώρο του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού και προχωράμε με ταχείς ρυθμούς σε μια από τις μεγαλύτερες επενδύσεις που έγινε ποτέ στη χώρα μας που θα εξασφαλίσει:

- Χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία του σχεδίου για την ανάπτυξη του χώρου.
  - ο Τη δημιουργία ενός από τα μεγαλύτερα αστικά πάρκα της Ευρώπης.
  - ο Την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας που θα αυξήσουν τις επιλογές και θα αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής εκατομμυρίων κατοίκων.
  - ο Ένα πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας - σύμβολο της σύγχρονης Ελλάδας της ποιότητας και αριστείας που θέλουμε να αναδείξουμε.

Προχωράμε παράλληλα σε μεγάλες αναπλάσεις που αλλάζουν τα δεδομένα της Αττικής, όπως στην περιοχή του Φαληρικού μετώπου με το άνοιγμα προς τη θάλασσα και ένα μεγάλο παραθαλάσσιο πάρκο.

2.1.2. Αγροτική ανάπτυξη

Η ελληνική γεωργία έχει καθοριστική θέση στην προσπάθεια για την έξοδο από την κρίση, αλλά και στη δημιουργία μιας βιώσιμης και πράσινης οικονομίας. Η ελληνική γεωργία είναι σε θέση να παράγει προϊόντα μοναδικής ποιότητας και ποικιλίας, διεθνώς αναγνωρίσιμα. Και όμως απαξιώθηκε και αυτή μέσα από μια πολιτική που επί δεκαετίες χαρακτηρίστηκε από την κακοδιαχείριση, την επιδοματική λογική, την αμυντική προσέγγιση, την κακοποίηση του περιβάλλοντος και οδήγησε τελικά στο μαρασμό.

Στόχος μας δεν είναι απλώς η ανακοπή της φθίνουσας πορείας αλλά η πλήρης ανατροπή της υφιστάμενης κατάστασης. Μετά από δεκαετίες απαξίωσης, θέλουμε μια γεωργία που παράγει προϊόντα υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας που θα έχουν θέση στις διεθνείς αγορές.

Βάζουμε στόχο το ισοζύγιο στις εισαγωγές – εξαγωγές αγροτικών προϊόντων να γίνει θετικό μέχρι το 2013 που τελειώνει η ισχύουσα ΚΑΠ. Ήδη το 2010 πετύχαμε μείωση του αρνητικού ισοζυγίου πάνω από 20%.

Κεντρικό στοιχείο της πολιτικής μας είναι η ανάδειξη της ελληνικής και μεσογειακής διατροφής ως κυρίαρχο συγκριτικό πλεονέκτημα της ελληνικής γεωργίας καθώς και η αγροδιατροφική ταυτότητα

κάθε περιφέρειας μέσα από τη διασύνδεσή της με τον πολιτισμό, τον τουρισμό, το φυσικό περιβάλλον.

Για το λόγο αυτό:

- Διαμορφώνουμε σε κάθε περιφέρεια το «καλάθι των τοπικών προϊόντων» στηρίζοντας τα εξαγωγικά προϊόντα – αιχμής, με επιχειρησιακά προγράμματα σε κάθε περιφέρεια της χώρας.
- Ρίχνουμε το βάρος στην καινοτομία παντού, στην ανάδειξη και τυποποίηση των προϊόντων ποιότητας, στην οργάνωση των εξαγωγών και στο άνοιγμα νέων αγορών.
- Λαμβάνουμε πρακτικά μέτρα για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυσή του με νέους καταρτισμένους γεωργούς.
- Ενοποιούμε και αλλάζουμε τον προσανατολισμό των φορέων της έρευνας, της καινοτομίας, της κατάρτισης, της εκπαίδευσης, της πιστοποίησης.
- Αλλάζουμε τις συλλογικές μορφές οργάνωσης της παραγωγής, των συνεταιρισμών, των ομάδων παραγωγών, των διεπαγγελματικών οργανώσεων, των εταιρικών συμπράξεων σε νέα επιχειρηματική και παραγωγική βάση.
- Προχωράμε στην αξιοποίηση της σχολάζουσας μέχρι σήμερα αγροτικής γης, δημόσιας και ιδιωτικής, που ανήκει στο δημόσιο με απόδοση σε κατ' επάγγελμα αγρότες, σε νέους γεωργούς, σε συνεταιριστικές οργανώσεις και ομάδες παραγωγών καθώς και σε ακτήμονες.
- Αλλάζουμε τις κρατικές ελεγκτικές δομές έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις παράνομες «ελληνοποιήσεις»
- Ενισχύουμε τη διαπραγματευτική θέση των αγροτών απέναντι στους μεσάζοντες, του εμπόρου και τους μεταποιητές μέσω των αγροδιατροφικών συμπράξεων, της συμβολαιακής γεωργίας, των δημοπρατηρίων αγροτικών προϊόντων.

Τη μεγάλη αυτή ανατροπή υπηρετεί και η αποκέντρωση των αποφάσεων στην Περιφέρεια, στα Περιφερειακά Συμβούλια και τους Δήμους.

2.1.3. Απελευθερώνοντας τις δυνάμεις της ανάπτυξης

Τα προηγούμενα χρόνια, η χώρα μας υπέστη πραγματική καθίζηση σε όλες τις διεθνείς κατατάξεις ανταγωνιστικότητας, με αποτέλεσμα να κατέχουμε από τις τελευταίες θέσεις μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών όσον αφορά το επενδυτικό περιβάλλον. Στις κατατάξεις επιχειρηματικού περιβάλλοντος της Παγκόσμιας Τράπεζας, είχαμε φτάσει στην 109^η θέση, τη χειρότερη από τις χώρες του ΟΟΣΑ.

Θέλουμε να ξεκολλήσουμε τη χώρα μας από την κατάσταση αυτή, αντιμετωπίζοντας τις χρόνιες παθογένειες ενός περιβάλλοντος εχθρικού στη δημιουργία, στην πρωτοβουλία, στην καινοτομία, στην προσέλκυση εγχώριων επενδύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας που αυξάνουν το εισόδημα και τις θέσεις εργασίας.

Βασικός μας στόχος η εξάλειψη κάθε εμποδίου που μέχρι σήμερα κρατούσε καθηλωμένες τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας, παρεμποδίζοντας την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των συγκριτικών μας πλεονεκτημάτων, όπως:

- Η γραφειοκρατία και οι πολυδαίδαλες διαδικασίες για την αδειοδότηση, ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων.
- Η περιορισμένη ρευστότητα και τα ελλιπή χρηματοδοτικά εργαλεία για την στήριξη των επενδύσεων.
- Ο περιορισμένος ανταγωνισμός στην αγορά.
- Τα εμπόδια και η έλλειψη κουλτούρας εξωστρέφειας και η περιορισμένη διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές.

Ανατροπή των εμποδίων στη δημιουργία και την επιχειρηματικότητα

Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον απόλυτα ανοιχτό και φιλικό προς τη δημιουργία και την υγιή επιχειρηματικότητα με την άρση όλων των εμποδίων σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης μιας επιχείρησης.

- Προχωρήσαμε ήδη σε δραστική απλοποίηση της διαδικασίας για την ίδρυση μιας επιχείρησης σε μια μέρα, ένα σημείο και με μειωμένο κόστος.
- Η προσπάθεια θα συνεχιστεί εντατικά με στόχο οι υπηρεσίες αυτές να παρέχονται μέσω του διαδικτύου.
- Όπως με τη διαδικασία ίδρυσης μιας επιχείρησης, προχωράμε στο να απλοποιήσουμε εξίσου δραστικά την αδειοδότηση των επιχειρήσεων (fast track και για μικρές επενδύσεις), ξεκινώντας από τις μεταποιητικές δραστηριότητες, τα τεχνικά επαγγέλματα καθώς και τα επιχειρηματικά πάρκα.
- Το ίδιο γίνεται και με τις διαδικασίες για την επαγγελματική αδειοδότηση των φυσικών προσώπων και των ατομικών επιχειρήσεων με την υπηρεσία αυτή να παρέχεται μέσω των ΚΕΠ.
- Νομοθετήσαμε το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων για να αρθούν τα αδικαιολόγητα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα, να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός και οι επιλογές των πολιτών και των επιχειρήσεων, να βελτιωθεί η ποιότητα των υπηρεσιών και να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες επένδυσης και απασχόλησης.
- Υιοθετήθηκε και βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο εξέλιξης η υλοποίησης της Οδηγίας 123 για την απελευθέρωση των υπηρεσιών και παράλληλα οι μηχανισμοί που υποστηρίζουν την εφαρμογή της συμπεριλαμβανομένου και το Μοναδικού Σημείου Επαφής μέσω του οποίου θα διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά όλες οι διαδικασίες πληροφόρησης και αιτήσεων για την άσκηση εκατοντάδων ελευθέρων επαγγελμάτων.
- Αντλώντας από την εμπειρία των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλάξαμε τις διαδικασίες προκειμένου οι μεγάλες επενδύσεις να υλοποιούνται ταχύτερα (fast track), με σεβασμό στο περιβάλλον αλλά χωρίς περιττή γραφειοκρατία.
- Εφαρμόζουμε ολοκληρωμένο σχέδιο κατά της πολυνομίας και για την καλή νομοθέτηση.
- Προχωράμε στην αλλαγή της προ-πρωτεύουσας διαδικασίας, ώστε να δίνεται μια δεύτερη ευκαιρία στις επιχειρήσεις που για οποιονδήποτε λόγο βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία.
- Θέτουμε σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης «Business Friendly Greece», για την άρση δεκάδων άλλων γραφειοκρατικών εμποδίων στην επιχειρηματικότητα.
- Προχωράμε ήδη στη ριζική απλοποίηση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης έτσι ώστε να επιτυγχάνεται και η ουσιαστική προστασία του περιβάλλοντος και η γρήγορη αδειοδότηση των επενδύσεων, που μέχρι σήμερα καθυστερούσαν επί χρόνια λόγω της γραφειοκρατίας.
- Το 2012 καταργούμε τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων που αποτέλεσε επί χρόνια πηγή ασάφειας, αβεβαιότητας, αυθαιρεσίας και αδιαφάνειας.
- Κωδικοποιούμε το 2012 και απλοποιούμε τη φορολογική νομοθεσία.
- Πολλαπλασιάζουμε τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Προχωράμε στη συνεργασία και σταδιακή ενοποίηση των ελεγκτικών και εισπρακτικών μηχανισμών του κράτους έτσι ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους αλλά και να μειωθούν οι συναλλαγές των επιχειρήσεων με πολλαπλές κρατικές υπηρεσίες.
- Αλλάζουμε το καθεστώς για τις οικοδομικές άδειες, με την ανάληψη της ευθύνης συμμόρφωσης στην υφιστάμενη νομοθεσία από τους πολίτες και τους μηχανικούς και τις πολεοδομίες να διατηρούν μόνο κατασταλτικό ελεγκτικό ρόλο.

Ενίσχυση ρευστότητας και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία

Για την αναθέρμανση της οικονομίας έχει σχεδιαστεί ένα συνολικό πακέτο τόνωσης των επενδύσεων, με δημόσια και ιδιωτικά κεφάλαια, συνολικού μεγέθους 10 δισ. ευρώ.

- Θεσπίσαμε τον νέο επενδυτικό νόμο, με τον οποίο αλλάζουν οι όροι χρηματοδότησης των ιδιωτικών επενδύσεων και εισάγονται νέες αξίες, νέες διαδικασίες και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, στο πλαίσιο ενός νέου προτύπου ανάπτυξης για τη χώρα.

- Δημιουργήσαμε ένα νέο θεσμό για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων, το Εθνικό Ταμείο για την Επιχειρηματικότητα και την Ανάπτυξη (ΕΤΕΑΝ). Το ΕΤΕΑΝ θα ενεργοποιηθεί έως τα μέσα του 2011 και θα εξασφαλίζει ρευστότητα για τις επιχειρήσεις μέσω ανακυκλούμενων δανείων, εγγυήσεων και αντεγγυήσεων, συνεπενδύσεων και συμμετοχών, σε συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Για την ενίσχυση της ρευστότητας σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους νέους επιχειρηματίες και στην καινοτομία, έχει ενεργοποιηθεί το ευρωπαϊκό πρόγραμμα JEREMIE σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.
- Με την νέα ψηφιακή πλατφόρμα “Start Up GREECE” στηρίζουμε την στρατηγική μας για την ενίσχυση κυρίως της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Βασική πηγή χρηματοδότησης της οικονομίας είναι το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας, η απρόσκοπτη πρόσβαση του οποίου σε ρευστότητα περιορίστηκε λόγω του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας. Για το λόγο αυτό το δημόσιο παρέχει εγγυήσεις για την άντληση κεφαλαίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ώστε να διατηρείται η δυνατότητα του τραπεζικού συστήματος να χρηματοδοτεί τις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας.

Ενθαρρύνουμε, παράλληλα, κάθε πρωτοβουλία για την αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος της χώρας μέσω συγχωνεύσεων και συνεργασιών για να βελτιωθεί η ικανότητα του τραπεζικού συστήματος να ανταποκριθεί στις σημερινές διεθνοποιημένες συνθήκες αλλά και η ικανότητά του να αντλεί κεφάλαια και να υπηρετεί τις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας και των πολιτών.

Ανταγωνισμός και τιμές

Ο ελλιπής και αθέμιτος ανταγωνισμός οδηγεί σε στρεβλώσεις στην αγορά, σε αδικαιολόγητες τιμές και παρεμποδίζει την υγιή επιχειρηματική δραστηριότητα και την προσέλκυση επενδύσεων. Για το λόγο αυτό, προχωράμε άμεσα στην ενίσχυση και την ενεργοποίηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού με την παράλληλη αναδιοργάνωση της υπηρεσίας Εποπτείας Αγοράς και τη σύσταση νέας Διεύθυνσης Ανάλυσης Συνθηκών Αγοράς και Ανταγωνιστικότητας.

Για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά προς όφελος των καταναλωτών:

- Έχουμε σχεδιάσει και προχωράμε στην απελευθέρωση του χονδρεμπορίου και την αλλαγή του πλαισίου λειτουργίας των κεντρικών αγορών Αθήνας και Θεσσαλονίκης.
- Απλοποιούμε και εκσυγχρονίζουμε το θεσμικό πλαίσιο για το λιανεμπόριο προς όφελος του ανταγωνισμού και του τελικού καταναλωτή.

Η πολιτική για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά θα οδηγήσει μεσοπρόθεσμα στη συγκράτηση και στην μείωση του επιπέδου των τιμών. Ωστόσο, για την άμεση μείωση των τιμών, προωθήσαμε μία πολιτική εθελοντικής αποκλιμάκωσης των τιμών η οποία έχει ήδη αποδώσει καρπούς, ενώ προχωρούμε στη δεύτερη φάση προσφορών των μεγάλων εταιριών (λιανεμπορικών και προμηθευτικών) της αγοράς και διεύρυνσης της πρωτοβουλίας και σε άλλους κλάδους. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι ότι παρά τις αυξήσεις στις διεθνείς τιμές αγαθών έχουμε καταφέρει να περιορίσουμε την περαιτέρω επιβάρυνση των καταναλωτών.

Εξωστρέφεια

Για τη διευκόλυνση των εξαγωγών, εκσυγχρονίζουμε τον νόμο περί εξωτερικού εμπορίου που υπάρχει από τη δεκαετία του '70

Καταγράφουμε αναλυτικά τα διοικητικά εμπόδια σε στενή συνεργασία με τους συνδέσμους εξαγωγέων (ΠΣΕ, ΣΕΒΕ, ΣΕΚ) και προωθούμε την άρση τους.

Ετοιμάζουμε λύσεις για το σύνολο της εξαγωγικής αλυσίδας επιλεγμένων δυναμικών εξαγωγικών κλάδων (τρόφιμα, δομικά υλικά, φάρμακα, εμπορεύσιμες υπηρεσίες, τεχνολογία, ενέργεια).

Σχεδιάζουμε το Single Window, δηλαδή ένα ενιαίο (ενοποιημένο) ηλεκτρονικό σύστημα που επιτρέπει στο σύνολο της πληροφορίας που σχετίζεται με το εμπόριο και τις συναλλαγές, να υποβληθεί μόνο μία φορά για την εκπλήρωση όλων των θεσμικών – νομικών απαιτήσεων στις διαδικασίες εισαγωγής, εξαγωγής και διέλευσης εμπορευμάτων.

2.1.4. Το ανθρώπινο κεφάλαιο ως παράγοντας επιτάχυνσης της πορείας προς το μέλλον: Επένδυση στην εκπαίδευση, στη γνώση και στην καινοτομία

Η οικονομία της γνώσης και της καινοτομίας δε μπορεί να αναπτυχθεί, παρά μόνο όταν βασίζεται σε ένα αντίστοιχα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα σε όλες του τις βαθμίδες, το οποίο δίνει στους νέους τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές τους. Ένα σύστημα εκπαίδευσης που προάγει τις δεξιότητες και τα ταλέντα των μαθητών και σπουδαστών, που τροφοδοτεί και τροφοδοτείται από την κοινωνία της γνώσης, στηρίζει και στηρίζεται στην ανάπτυξη και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Αυτό συνεπάγεται τον εκσυγχρονισμό των σχολικών μονάδων και την επέκταση της χρήσης νέων ψηφιακών υποδομών συμπεριλαμβάνοντας και της σταδιακής εισαγωγής του ψηφιακού βιβλίου. Γι' αυτό ολοκληρώνεται η δημιουργία μίας ενιαίας Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας που ενσωματώνει ήδη 130 σχολικά βιβλία, από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, ενώ στόχος είναι να ενταχθούν όλα τα σχολικά βιβλία και πρόσθετο διαδραστικό υλικό.

Σημαίνει επίσης τη διεύρυνση του περιεχομένου της εκπαίδευσης. Ήδη λειτουργούν εκατοντάδες δημοτικά ολοήμερα σχολεία που εφαρμόζουν το Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Σπουδών που περιλαμβάνει ενίσχυση της ξένης γλώσσας, της πληροφορικής, του πολιτισμού, της φυσικής αγωγής και της φιλιαναγνωσίας.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προωθούμε τομείς που δίνουν έμφαση στη μεγαλύτερη διεπιστημονικότητα των προγραμμάτων σπουδών, στο σαφή καθορισμό του στόχου των ΤΕΙ μετά από 20 χρόνια λειτουργίας τους σε ασαφές περιβάλλον και την αυτοτέλεια και την κοινωνική λογοδοσία των ιδρυμάτων και φορέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Με το Ψηφιακό Πανεπιστήμιο μειώνεται η γραφειοκρατία των σπουδών, ενισχύεται το παρεχόμενο ψηφιακό εκπαιδευτικό και εξοικονομούνται σημαντικοί πόροι. Ήδη με τη λειτουργία της ψηφιακής υπηρεσίας «Εύδοξος», μειώθηκε η σπατάλη στα συγγράμματα κατά 40%.

Παράλληλα, βάζουμε τάξη σε ένα άναρχο και ανορθολογικό τοπίο με πρώτο κριτήριο τις εκπαιδευτικές ανάγκες, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα την εξοικονόμηση και καλύτερη αξιοποίηση των πόρων. Σε αυτή την κατεύθυνση κάναμε ήδη το πρώτο μεγάλο βήμα μέσα από τη συγχώνευση των σχολικών μονάδων.

Μέσα από τον εξορθολογισμό της λειτουργίας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης εξοικονομούμε πόρους της τάξεως του 0,2% του ΑΕΠ, ενώ μέσα στην περίοδο 2012-2015 θα επενδυθούν στην εκπαίδευση περίπου 2,5 δισ. ευρώ.

Η διάχυση της καινοτομίας αποτελεί επίσης ένα κρίσιμο εργαλείο για να αλλάξουμε το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, αξιοποιώντας τις δεξιότητες των νέων επιστημόνων μας. Η Ελλάδα έχει σημαντικές επιδόσεις διεθνώς σε διαγωνισμούς καινοτομίας, ερευνητικά προγράμματα, εφευρέσεις και ιδέες και αυτό παρά το γεγονός ότι το σύστημα έρευνας και καινοτομίας παραμένει από τα λιγότερο δυναμικά στην Ευρώπη.

Στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε, να στηρίζουμε, και να αναδείξουμε την παραγωγή νέας γνώσης και να τη μετατρέψουμε σε κινητήρια δύναμη της οικονομίας μας. Η έρευνα μπορεί και πρέπει να οδηγεί και σε απτά αποτελέσματα για την οικονομία και την κοινωνία. Στηρίζουμε την καινοτομία και την έρευνα με τη ριζική αλλαγή του τρόπου αξιολόγησης και ενίσχυσης της έρευνας, αλλά και με προγράμματα διασύνδεσης, συμβουλευτικής, και απασχόλησης για ερευνητές. Ήδη έχουν αρχίσει

προγράμματα, όπως το «Ζεύξις» για τη διασύνδεση των ερευνητών μας με δίκτυα έρευνας και ανάπτυξης του εξωτερικού.

2.1.5. ΔΕΚΟ που παράγουν υπηρεσίες και όχι ελλείμματα

Ο Έλληνας πολίτης δικαιούται να απολαμβάνει δημόσιες υπηρεσίες από επιχειρήσεις και οργανισμούς του Δημοσίου που λειτουργούν νοικοκυρεμένα και με διαφάνεια. Ο ρόλος των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών επαναξιολογείται. Εφαρμόζονται σχέδια αναδιάρθρωσης σε όλες τις δημόσιες επιχειρήσεις ξεκινώντας από τις πλέον ελλειμματικές, τον ΟΣΕ και τον ΟΑΣΑ.

Μειώνεται το προσωπικό στις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς και μεταφέρεται σε τομείς του Δημοσίου που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη μέσα από διαδικασίες αξιολόγησης του ΑΣΕΠ, ενώ εισάγεται και εφαρμόζεται ως μεταβατικός θεσμός η εργασιακή εφεδρεία.

Το Δημόσιο διατηρεί συμμετοχή και έλεγχο σε υποδομές και σε δομές αναγκαίες για να παράγονται καθολικές υπηρεσίες, αλλά μειώνουμε δραστικά την δημόσια δαπάνη και τη παράλογη επιβάρυνση του φορολογούμενου.

Για την περίοδο 2012-2015 στόχος μας είναι η βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος των ΔΕΚΟ– τόσο από την αύξηση των εσόδων τους όσο και από την μείωση των δαπανών τους.

Στο σχέδιο αναδιρθρώσεων μπαίνουν οι κυριότερες ΔΕΚΟ, όπως οι συγκοινωνιακές ΟΣΕ και ΟΑΣΑ, αλλά και οι παραγωγικές ΕΛΒΟ και ΕΑΣ, αλλά και η ΕΡΤ.

Αύξηση των εσόδων σημαίνει παραγωγικότερη λειτουργία, σημαίνει καλύτερος έλεγχος στις εισπράξεις, σημαίνει ανάπτυξη νέων εμπορικών δραστηριοτήτων και καλύτερη τιμολόγηση των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών.

Αντίστοιχα, μείωση των δαπανών σημαίνει νοικοκύρεμα και έλεγχος στις δαπάνες, σημαίνει συγχώνευση ή κλείσιμο φορέων και λειτουργιών, σημαίνει καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και εξορθολογισμός των αμοιβών.

Παράλληλα, εξετάζεται κάθε ενδεχόμενο και δυνατότητα αύξησης των εσόδων τους και αξιοποίησης των μέσων και των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτουν.

2.1.6. Η περιουσία του δημοσίου ως μοχλός ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας, απασχόλησης

Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί για ένα πρόγραμμα αξιοποίησης δημόσιων περιουσιακών στοιχείων που θα στηρίξει την ανάπτυξη, θα φέρει επενδύσεις και θέσεις εργασίας, και θα δώσει ώθηση σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας μας. Για την αποτελεσματική και ταχύτερη αξιοποίηση της ιδιωτικής περιουσίας του δημοσίου – κινητής και ακίνητης – συστήνεται το Ταμείο Δημόσιας Περιουσίας.

Από το πρόγραμμα αυτό θα αντληθούν έσοδα 15 δισ. ευρώ μέχρι το 2012 και 50 δισ. ευρώ συνολικά έσοδα έως το 2015. Με τον τρόπο αυτό το χρέος μπορεί να μειωθεί κατά επιπλέον 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έως το 2015 και να καταστεί έτσι πιο βιώσιμο.

Θέλουμε να προσελκύσουμε ιδιωτικά κεφάλαια σε σημαντικούς τομείς και δραστηριότητες, διαφυλάσσοντας το δημόσιο συμφέρον και διατηρώντας δημόσια συμμετοχή και έλεγχο σε κρίσιμες εθνικές υποδομές.

Ανάπτυξη των αεροπορικών υποδομών της χώρας

Η χώρα μας χρειάζεται σύγχρονες αεροπορικές υποδομές που να καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών σε όλη τη χώρα και να συνεισφέρουν δυναμικά στην ανάπτυξη του τουρισμού. Στο πλαίσιο αυτό επεκτείνουμε το 2012 τη σύμβαση παραχώρησης του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (ΔΑΑ) και

μειώνουμε σταδιακά τη συμμετοχή μας ώστε να εισέλθουν νέα ιδιωτικά κεφάλαια και να προχωρήσουν το έργο της ανάπτυξης του μεγαλύτερου αερολιμένα της χώρας.

Τα 29 περιφερειακά μας αεροδρόμια πρέπει να αποτελέσουν επίσης μοχλό κυρίως για τη διεύρυνση του τουριστικού μας προϊόντος, αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους πολίτες. Για την κινητοποίηση των ιδιωτικών κεφαλαίων και τεχνογνωσίας στον τομέα της λειτουργίας των περιφερειακών μας αεροδρομίων προχωράμε το 2012 στη δημιουργία πολυμετοχικών εταιρικών σχημάτων, κατά το πρότυπο του ΔΑΑ.

Νέες λιμενικές υποδομές

Θέλουμε λιμενικές υποδομές που θα προωθούν τον τουρισμό και την ανάπτυξη. Θα είναι υποδομές για την παραγωγή εισοδήματος για τις τοπικές κοινωνίες και για όλη τη χώρα.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού προωθούμε από το 2012 τη δημιουργία σχημάτων συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα τόσο για το Αττικό Λιμενικό Σύστημα όσο και για τους κυριότερους περιφερειακούς λιμένες της χώρας, σχηματίζοντας περιφερειακά λιμενικά συστήματα.

Οι μαρίνες της χώρας είναι ένας αναξιοποίητος πλούτος. Προχωράμε στην προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για την αναβάθμισή τους σε σύγχρονες υποδομές τουρισμού.

Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα

Το εθνικό οδικό και σιδηροδρομικό μας δίκτυο θέλουμε να αναπτυχθεί ώστε να παρέχει δρόμους ασφάλειας και ανάπτυξης για όλη την χώρα, σε λογικό κόστος για τους φορολογούμενους και όλους τους χρήστες.

Για το λόγο αυτό προχωράμε στη δημιουργία σύγχρονων χρηματοοικονομικών σχημάτων για την παραχώρηση της λειτουργίας αυτοκινητοδρόμων σε ιδιωτικά επενδυτικά σχήματα. Στο σχεδιασμό αυτό εντάσσονται τόσο η Εγνατία Οδός όσο και οι ελληνικοί αυτοκινητόδρομοι με ορίζοντα υλοποίησης της διαδικασίας παραχώρησης το τέλος του 2011.

Δημιουργούμε Εταιρία Ειδικού Σκοπού για την τιτλοποίηση των εσόδων από τα διόδια που θα εισπράξει το κράτος τα επόμενα χρόνια, με στόχο τη μείωση των διοδίων κατά το χρόνο κατασκευής, την υποστήριξη της δυνατότητας κατασκευής των οδικών δικτύων σε εξέλιξη αλλά και τη μείωση του δημόσιου χρέους.

Ξεκινήσαμε ήδη την εξυγίανση του ομίλου ΟΣΕ ώστε να σταματήσει να παράγει ελλείμματα.

Προχωράμε το 2011 στην αποκρατικοποίηση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και ταυτόχρονα στην αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της ΓΑΙΑΟΣΕ.

Αμυντική βιομηχανία

Η Ελληνική αμυντική βιομηχανία στηρίζει τις ένοπλες δυνάμεις και την αμυντική θωράκιση της χώρας και μπορεί να αποτελέσει σημαντικό αναπτυξιακό μοχλό. Έχει όμως συσσωρεύσει σημαντικά ελλείμματα τα τελευταία χρόνια και γι' αυτό έχουμε ήδη προχωρήσει στη διαδικασία αναδιάρθρωσης των εταιριών του κλάδου. Προχωράμε το 2011 στην πώληση μετοχών και προσέλκυση στρατηγικών επενδυτών στα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) και το 2012 στην Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ).

Η νέα ενεργειακή πολιτική

Στόχος μας η δυναμική ανάπτυξη της πράσινης ενέργειας, η αναβάθμιση του γεωστρατηγικού ρόλου της Ελλάδας στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα και η ενδυνάμωση της ενεργειακής επάρκειας της χώρας. Προχωράμε στα επόμενα βήματα για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό μειώνουμε το 2012 το ποσοστό συμμετοχής του Δημοσίου στη ΔΕΗ.

Για την ανάπτυξη του φυσικού αερίου προσελκύνουμε ιδιωτικά κεφάλαια μειώνοντας το 2011 τη συμμετοχή του δημοσίου στη ΔΕΠΑ, καθώς και στην αξιοποίηση του υποθαλάσσιου χώρου αποθήκευσης φυσικού αερίου στην περιοχή της Καβάλας.

Το 2011 προχωράμε στην πλήρη πώληση της συμμετοχής του δημοσίου στη ΛΑΡΚΟ.

Υποδομές ύδρευσης

Το νερό είναι σπάνιος πόρος και οι υποδομές ύδρευσης θα παραμείνουν υπό δημόσιο έλεγχο. Χρειάζονται όμως σημαντικές επενδύσεις για να εκσυγχρονιστούν και να μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες ύδρευσης και άρδευσης σε όλη την επικράτεια. Στο πλαίσιο αυτό προχωράμε στην προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών στην ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ.

Ευρυζωνικές υποδομές για όλους

Η Ελλάδα έχει ανάγκη ένα σύγχρονο δίκτυο οπτικών ινών για κάθε σπίτι, μια σύγχρονη υποδομή που θα δημιουργηθεί με τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Προχωρούμε στη δημιουργία αυτής της υποδομής παράλληλα με την μείωση συμμετοχής του δημοσίου στον ΟΤΕ το 2011.

Αξιοποιούμε το φάσμα συχνοτήτων καθώς και το ψηφιακό μέρισμα για σύγχρονες τηλεπικοινωνίες, ευρυζωνικότητα και ψηφιακή ανάπτυξη το 2012.

Επεκτείνουμε το 2011 τις άδειες κινητής τηλεφωνίας.

Προχωρούμε στην είσοδο στρατηγικού επενδυτή το 2012 στα Ελληνικά Ταχυδρομεία για παροχή καθολικής υπηρεσίας με σύγχρονους όρους σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Ανάπτυξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια. Στο σημερινό περιβάλλον είναι αναγκαίο να προχωρήσει σε στρατηγικές κινήσεις και συμμαχίες για να ενδυναμωθεί και να μπορέσει έτσι να στηρίξει καλύτερα την ελληνική οικονομία. Με τη δημιουργία του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με κεφάλαια ύψους 10 δισ. ευρώ και την επέκταση των εγγυήσεων του ελληνικού Δημοσίου έχουμε δημιουργήσει ένα δίκτυο ασφάλειας και στήριξης της ρευστότητας για την πραγματική οικονομία.

Παράλληλα είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση των τραπεζών στις οποίες το Δημόσιο έχει σημαντική συμμετοχή.

Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (ΑΤΕ) έχει ήδη ανακοινώσει σημαντική αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και έχει ξεκινήσει μια σημαντική προσπάθεια αναδιάρθρωσης. Στο τέλος αυτής της πορείας η συμμετοχή του Δημοσίου θα μειωθεί από τα σημερινά επίπεδα.

Το 2011 το δημόσιο προχωρά στη διάθεση ποσοστού συμμετοχής του στο Ταχυδρομικό Ταμειούτριο.

Παράλληλα, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων διαχωρίζεται στο εμπορικό κομμάτι και στις παρακαταθήκες που διατηρούν το δημόσιο χαρακτήρα τους για να στηρίζουν τους ΟΤΑ και άλλους δημόσιους οργανισμούς. Το 2012 το Δημόσιο προχωρά στην πώληση του εμπορικού τμήματος του Ταμείου Παρακαταθηκών.

Αντιμετωπίζουμε αποτελεσματικά το πρόβλημα του παράνομου τζόγου και ρυθμίζουμε την αγορά τυχερών παιχνιδιών

Προτάσσουμε τη διαφάνεια και προωθούμε τη ρύθμιση στην αγορά τυχερών παιχνιδιών. Το Δημόσιο πρέπει να παρέχει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο διαφάνειας και προστασίας του κοινωνικού συνόλου σε μία

αγορά παιχνιδιών που στο μεγαλύτερο μέρος της παραμένει αρρυθμιστη και παράνομη ενώ δεν αποδίδει έσοδα στο ελληνικό Δημόσιο.

Το Δημόσιο πωλεί τη συμμετοχή του στα Καζίνο της χώρας, ενώ προχωρούμε στη ρύθμιση και παραχώρηση νέων αδειών στην αγορά τυχερών παιχνιδιών.

Ρυθμίζεται η αγορά τεχνικών παιχνιδιών για την οποία η Ελλάδα πληρώνει πρόστιμο περίπου 1 εκατ. ευρώ το μήνα για την καθολική απαγόρευση που ισχύει.

Επίσης ρυθμίζεται με όρους διαφάνειας το τυχερό παιχνίδι στο διαδίκτυο με προστασία των παικτών και ιδιαίτερα των ανηλίκων, και σημαντικά έσοδα για το Δημόσιο.

Ο ρόλος του ΟΠΑΠ στην αγορά τεχνικών παιχνιδιών και προγνωστικών ενδυναμώνεται μέσω της χρονικής επέκτασης των δικαιωμάτων του, και ταυτόχρονα συμμετέχει με άδειες στο ηλεκτρονικό στοίχημα στο διαδίκτυο και στα νέα τυχερά παιχνίδια.

Μέσα στο 2011 προχωράμε στη μετοχοποίηση των κρατικών λαχείων.

Το 2011 ξεκινάει η πώληση των μετοχών του ΟΠΑΠ που κατέχει το Δημόσιο με στόχο την αποκόμιση σημαντικών εσόδων, διασφαλίζοντας, όμως, τη συνεχιζόμενη προσφορά του στον πολιτισμό και τον αθλητισμό.

Άμεσα προχωράει η αναδιοργάνωση του ΟΔΙΕ και η διαδικασία αποκρατικοποίησής του προγραμματίζεται για το 2011.

Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου

Το Δημόσιο κατέχει μια τεράστια ακίνητη περιουσία η οποία σήμερα είναι αναξιοποίητη ή αφήνεται στη βόρα ανεξέλεγκτων ιδιωτικών συμφερόντων και καταπατήσεων. Η αξιοποίηση αυτής της περιουσίας με όρους διαφάνειας και προστασίας του δημόσιου συμφέροντος αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο αλλά και τρόπο μείωσης του μεγάλου δημόσιου χρέους της χώρας.

Έχει ήδη ξεκινήσει η πλήρης καταγραφή και αξιολόγηση των αξιοποιήσιμων ακινήτων για πρώτη φορά στη χώρα μας, με τη δημιουργία ενός ενιαίου μητρώου ακίνητης περιουσίας.

Εντάσσουμε στο Ταμείο Δημόσιας Περιουσίας επιμέρους εξειδικευμένα χαρτοφυλάκια σημαντικών ακινήτων.

Η αξιοποίηση παρόμοιων χρηματοοικονομικών εργαλείων με την οργάνωση χαρτοφυλακίων σε Εταιρείες Ειδικού Σκοπού και η προώθησή τους σε διεθνείς αγορές από ελληνικές και διεθνείς τράπεζες μπορούν να αποκομίσουν άμεσα σημαντικά έσοδα για το ελληνικό Δημόσιο.

Προχωράμε σε θεσμικές παρεμβάσεις για την απεμπλοκή από χρόνιες παθολογίες που εμποδίζουν την αξιοποίηση.

Θεσμοθετούμε τον θεσμό της «επιφάνειας» και της μακροχρόνιας μίσθωσης.

Νομοθετούμε τους όρους αξιοποίησης της παραθεριστικής και τουριστικής κατοικίας.

Δίνουμε όρους δόμησης και χωροταξίας σε επιλεγμένα ακίνητα του Δημοσίου για ταχύτερη αξιοποίηση μέσα από τη μεθοδολογία fast track.

Προχωράμε άμεσα στην αξιοποίηση συγκεκριμένων ώριμων ακινήτων του ελληνικού Δημοσίου τα οποία κατέχει η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) ή η Εταιρία Τουριστικών Ακινήτων (ΕΤΑ) και τα Ολυμπιακά Ακίνητα.

Η λιμνάζουσα ακίνητη περιουσία του Δημοσίου που σήμερα απαξιώνεται, όπως τα Ολυμπιακά Ακίνητα και το Ελληνικό, γίνονται πηγή ελάφρυνσης του φορολογούμενου από τους τόκους και τα χρέη του Δημοσίου και αποτελούν σταθερή πηγή εσόδων για το κράτος.

Αναβαθμίζονται οι υπάρχουσες υποδομές, αλλάζουν χρήση και δημιουργούν νέα αξία – οικονομική και κοινωνική – στο ελληνικό αστικό περιβάλλον.

2.2. Για μια κοινωνία συνοχής και προστασίας

2.2.1. Υπηρεσίες υγείας με ποιότητα και αξιοπρέπεια για τον πολίτη

Θέλουμε ένα σύστημα υγείας που να μην είναι μαύρη τρύπα στην οποία χάνονται τα χρήματα των φορολογούμενων αλλά που θα προσφέρει υπηρεσίες ποιότητας σε όλους τους πολίτες εξελίσσοντας, επεκτείνοντας και διορθώνοντας τις υπηρεσίες του ΕΣΥ, αλλά και του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Ο χώρος της υγείας εξελίχθηκε σε ένα σύστημα σπάταλο, κακοδιοικούμενο, με αδιαφάνεια στις προμήθειες, πολλά και ανορθολογικά καταναμημένα νοσοκομεία, ανυπαρξία ενιαίας πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, πολλούς γιατρούς αλλά λίγους νοσηλευτές, υδροκέφαλο και γραφειοκρατικό. Ενδεικτικά, η φαρμακευτική δαπάνη ανά κάτοικο στην Ελλάδα είναι η δεύτερη πιο υψηλή στις χώρες του ΟΟΣΑ και σχεδόν διπλάσια από τη δαπάνη της Νορβηγίας.

Ως αποτέλεσμα παρέχει υπηρεσίες αναντίστοιχες του κόστους τους, ενώ το στοίχημα ειδικά σε αυτή την περίοδο είναι να πετύχουμε περισσότερα για τους πολίτες με λιγότερα χρήματα. Γι' αυτό εξοικονομούμε και ανακατανέμουμε πόρους μέσα στο ίδιο το σύστημα υγείας ώστε:

- να παταχθεί η σπατάλη και η κακοδιαχείριση στις προμήθειες,
- να καθарίσουν οι λογαριασμοί και τα παλιά χρέη των νοσοκομείων,
- να διασφαλιστεί η επάρκεια σε φάρμακα και υλικά χωρίς να επιβαρύνεται δυσανάλογα ο Έλληνας φορολογούμενος και ασφαλισμένος –για να επωφελούνται κάποιοι.

Προτεραιότητα είναι να λειτουργούν ηλεκτρονικά συστήματα παρακολούθησης των δαπανών σε όλα τα νοσοκομεία, ενώ οι δαπάνες σταδιακά να διεκπεραιώνονται με χρήση διπλογραφικών συστημάτων. Μέχρι το τέλος της χρονιάς όλα τα νοσοκομεία θα διαθέτουν μηχανοργάνωση και διπλογραφικό σύστημα τουλάχιστον στις αποθήκες, τα φαρμακεία και τα λογιστήριά τους. Μέσα από την ηλεκτρονική παρακολούθηση της συνταγογράφησης που θα επεκταθεί σταδιακά σε όλα τα ασφαλιστικά ταμεία, θα πετύχουμε να παρακολουθούνται και να ελέγχονται οι πραγματικές δαπάνες και ανάγκες για φάρμακο, βελτιώνοντας παράλληλα την ταχύτητα και την ποιότητα εξυπηρέτησης των ασφαλισμένων.

Ενισχύονται οι μονάδες υγείας που σήμερα υπολειτουργούν στα μεγάλα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια, ιδιαίτερα σε νοσηλευτικό προσωπικό.

Επεκτείνεται η ολοήμερη λειτουργία των νοσοκομείων για να μην περιορίζεται στα απογευματινά ιατρεία των ιατρών αλλά να είναι στη διάθεση του πολίτη η εξελιγμένη ιατρική τεχνολογία και οι πόροι του νοσοκομείου σε παρατεταμένο ωράριο φέρνοντας κατ' αυτό τον τρόπο έσοδα στο νοσοκομείο.

Προχωράμε στη δημιουργία ενός ευέλικτου πλαισίου λειτουργίας των νοσοκομείων με στόχο τη μεγαλύτερη οικονομική ανεξαρτησία, αλλά και κοινωνική λογοδοσία.

Θέτουμε για πρώτη φορά τις βάσεις για ένα πραγματικό σύστημα πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας συνενώνοντας τις υπηρεσίες και τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές των ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΟΠΑΔ και ΟΑΕΕ.

Αναπτύσσουμε εθνική στρατηγική για τα ναρκωτικά και δημιουργούμε 5 νέα κέντρα του ΟΚΑΝΑ μέχρι το τέλος του χρόνου.

Τέλος, προωθείται συνολική μελέτη αξιολόγησης του συστήματος υγείας της χώρας από ειδική επιτροπή εμπειρογνομόνων για τον ανασχεδιασμό του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας.

2.2.2. Καταπολέμηση της Ανεργίας, βιώσιμα Ασφαλιστικά Ταμεία και Κοινωνική Ένταξη και Προστασία

Μέσα στην εκτεταμένη οικονομική κρίση, τα μέτρα και οι πολιτικές, που αφορούν το κράτος πρόνοιας, πρέπει να καλύπτουν εκείνες τις ομάδες που πλήττονται περισσότερο. Αποτέλεσμα μπορούν να παράγουν πλέον μόνο στοχευμένες πολιτικές, σε εκείνους τους συμπολίτες μας που έχουν ανάγκη. Τα πελατειακά προγράμματα και τα παράλογα επιδόματα του παρελθόντος όχι μόνο δεν βελτιώνουν την πραγματικότητα των πολιτών, αλλά μας επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο με χρέος και ελλείμματα.

Προχωράμε στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην καλύτερη στόχευση και δικαιότερη κατανομή των κοινωνικών δαπανών, που μπορεί να οδηγήσει σε εξοικονομήσεις που ξεπερνούν το 1,7% του ΑΕΠ.

Δουλεύουμε για να δημιουργήσουμε τις ευκαιρίες και τις συνθήκες που θα διευκολύνουν την όσο το δυνατόν συντομότερη επιστροφή των ανέργων συμπολιτών μας, ιδιαίτερα των νέων, στην εργασία.

Προωθούμε προγράμματα ύψους 2.7 δισ. € διατήρησης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας μέσω του ΟΑΕΔ, με 800.000 συνολικά ωφελούμενους. Ήδη έχουν διατηρηθεί 295.000 θέσεις εργασίας μέσω προγραμμάτων επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών των επιχειρήσεων, ενώ 82.000 άνεργοι έχουν ήδη ενταχθεί στην αγορά εργασίας ή έχουν χρησιμοποιήσει νέες ευκαιρίες επιχειρηματικότητας. Δρομολογούμε προγράμματα Κοινοφελούς Εργασίας, με τοποθέτηση 55.000 ανέργων στην αγορά εργασίας εντός του 2011 καθώς και τοπικά ολοκληρωμένα προγράμματα με 37.000 ωφελούμενους για την καταπολέμηση της ανεργίας σε όλες τις Περιφέρειες της Χώρας σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους κοινωνικούς εταίρους και φορείς.

Με στόχο την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας θεσμοθετούμε την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα. Σκοπός είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης στις ευκαιρίες απασχόλησης και επαγγελματικής δραστηριοποίησης σημαντικών στρωμάτων του πληθυσμού, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών επιχειρηματικότητας, η προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και η καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού. Στο πλαίσιο αυτό, έχει ολοκληρωθεί η δημόσια διαβούλευση του σχεδίου νόμου με βάση το οποίο θεσμοθετείται η κοινωνική οικονομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Ενοποιούμε όλες τις κοινωνικές παροχές έτσι ώστε να παρέχονται από μία υπηρεσία που θα μπορεί να καταγράφει, να παρακολουθεί και να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής και προνοιακής πολιτικής. Αυτό είναι το πρώτο βήμα και η βάση για να θεμελιώσουμε ένα σύστημα ελάχιστου εγγυημένου επιπέδου διαβίωσης.

Καταπολεμούμε την εισφοροδιαφυγή και την αδήλωτη εργασία με τα πρώτα αποτελέσματα να είναι ήδη ορατά με τη μείωση της αδήλωτης εργασίας από το 26% στο 23%.

Προωθούμε παράλληλα δίκαιες και αποτελεσματικές ρυθμίσεις στις ασφαλιστικές εισφορές. Η εντατικοποίηση της προσπάθειας μπορεί να φέρει πρόσθετα έσοδα ύψους 1,2% του ΑΕΠ για το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Πρώτη και βασική αξία της κοινωνικής πολιτικής μας είναι ότι όλοι δικαιούνται ένα δίκτυο στήριξης στις δύσκολες στιγμές. Γι' αυτό διευρύνουμε την ιατρική κάλυψη σε όλους αυτούς τους άνεργους που δεν καλύπτονται από ταμεία, ακόμα κι αν είναι περιστασιακά εργαζόμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες. Για πρώτη φορά, καθορίζεται μια ελάχιστη προνοιακή σύνταξη για όλους, επειδή κανένας πολίτης δεν μπορεί να μείνει χωρίς την ελάχιστη στήριξη.

Δεύτερη αξία είναι η διαγενεακή δικαιοσύνη. Η σημερινή γενιά δε δικαιούται να στερεί τα βασικά δικαιώματα από τις επόμενες. Με την ασφαλιστική μεταρρύθμιση πήραμε μια γενναία απόφαση ευθύνης, υπέρ των παιδιών μας. Οι αναλογιστικές μελέτες για τα επικουρικά ταμεία ασφάλισης θα αναδείξουν τη δυνατότητα των ταμείων αυτών να συνεχίσουν να στηρίζουν τα εισοδήματα των συνταξιούχων στο μέλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι αναγκαία μια μερική εξοικονόμηση πόρων από το επικουρικό σύστημα ασφάλισης, ώστε να διασφαλιστούν οι επικουρικές συντάξεις των μελλοντικών συνταξιούχων.

Προχωρούμε όπως έχουμε δεσμευτεί σε ριζική αλλαγή του τρόπου απονομής των συντάξεων με στόχο τη σημαντικά ταχύτερη απονομή τους.

Αναπτύσσουμε ένα ολοκληρωμένο δίκτυο κοινωνικής προστασίας με πολιτικές που ενισχύουν την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία και των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, καταπολεμών κάθε μορφή διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας και μειώνουν την φτώχεια.

Βασικός στόχος είναι η εξάλειψη φαινομένων κοινωνικής απομόνωσης και εγκατάλειψης που βιώνουν ιδίως οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού λόγω της οικονομικής κρίσης, και η αποκατάσταση συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

Γι' αυτό προωθούμε την εξασφάλιση της λειτουργίας για τα προγράμματα κατ' οίκον παροχής βοήθειας (Βοήθεια στο Σπίτι, Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας), καθώς και τον ανασχεδιασμό των προγραμμάτων επιδότησης ενοικίου ΟΕΚ, ενώ, παράλληλα, προωθούμε πολιτικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, θέτοντας σε εφαρμογή πιλοτικά προγράμματα που θα δίνουν πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτικές υπηρεσίες σε ανέργους και φτωχά νοικοκυριά, αναβαθμίζοντας θεσμούς και υπηρεσίες παροχής φροντίδας σε παιδιά με απώτερο σκοπό την κοινωνική ένταξη όλων των παιδιών.

2.3. Κράτος – δημόσια διοίκηση – θεσμοί – δικαιοσύνη

2.3.1. Εισαγωγή

Το πεδίο των μεγάλων αλλαγών, που έχει ανάγκη η Ελλάδα που οραματιζόμαστε, είναι το κράτος και οι θεσμοί του. Η δημόσια διοίκηση και η δικαιοσύνη, ο τρόπος που οργανώνεται η Πολιτεία μας και που εκλέγονται οι αντιπρόσωποι των πολιτών στη Βουλή, το πώς λειτουργεί το πολιτικό μας σύστημα.

Αυτή είναι η μητέρα των μαχών στη διαδικασία μεταρρύθμισης της χώρας. Η μεταρρύθμιση της χώρας ξεκινάει από αυτές τις αλλαγές. Αποτελεί στην πραγματικότητα σημαντική προϋπόθεση και για την ανάπτυξη, για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας, και πάνω απ' όλα για την ενδυνάμωση και συμμετοχή του πολίτη για την απελευθέρωση του από τα σημερινά του δεσμά.

Σήμερα στο κράτος υπάρχουν διοικητικές δομές, διαδικασίες και θεσμικό πλαίσιο ακατάλληλα και ελαττωματικά. Δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας του 21ου αιώνα.

Το κράτος στη σημερινή του μορφή αποτελεί συχνά εμπόδιο σε κάθε προσπάθεια, που για να πετύχει χρειάζεται ποιοτική υποστήριξη σε γρήγορους χρόνους από την Πολιτεία.

Η λειτουργία του κράτους μέσα από την εκτεταμένη σπατάλη, τη διαφθορά και την αδιαφάνεια που το χαρακτήριζε συνέβαλε καθοριστικά στην κατάρρευση της εθνικής μας οικονομίας.

Εδώ και 18 μήνες αυτή η πραγματικότητα ανατρέπεται σταδιακά σε όφελος των πολιτών και της οικονομίας. Η προσπάθεια, συνεχίζεται χωρίς πιασωγυρίσματα. Δουλεύουμε ώστε η δημόσια διοίκηση, οι υπηρεσίες της και οι θεσμοί της να λειτουργούν σε όφελος και προς την εξυπηρέτηση του πολίτη. Δουλεύουμε ώστε η δικαιοσύνη να απονέμεται με σύγχρονο τρόπο, άμεσα και αποτελεσματικά. Αλλάζουμε το πολιτικό σύστημα, για να γίνει πιο αντιπροσωπευτικό, πιο δημοκρατικό, και απόλυτα διάφανο ως προς τη λειτουργία του, ώστε να αποκατασταθεί η χαμένη εμπιστοσύνη των πολιτών.

2.3.2. Δημόσια Διοίκηση

Μετά την πρώτη μας μεγάλη παρέμβαση στη δομή της λειτουργίας του κράτους, την εφαρμογή του Καλλικράτη, αλλά και την υπαγωγή πλέον όλων των προσλήψεων στο Δημόσιο στο ΑΣΕΠ, τους επόμενους μήνες προχωράμε ακόμα πιο βαθιά στον πυρήνα των προβλημάτων.

Η υλοποίηση του Καλλικράτη οδηγεί σε εξοικονομήσεις που έως το τέλος του 2015 θα έχουν φτάσει στο 0,5% του ΑΕΠ.

Το ελληνικό Δημόσιο αποκτά για πρώτη φορά ένα συνολικό μηχανισμό διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού. Κάνουμε τον προγραμματισμό μας και καταθέτουμε προσλήψεις για την τήρηση του κανόνα 1:5 έναντι των αποχωρήσεων. Επιπλέον, η καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, σε συνδυασμό με τη συγκέντρωση των υπηρεσιών, τη μείωση του αριθμού των συμβασιούχων και την εφαρμογή 8-ωρης απασχόλησης και στο δημόσιο τομέα μπορούν να οδηγήσουν σε πρόσθετες εξοικονομήσεις της τάξεως του 0,9% του ΑΕΠ.

Ο Καλλικράτης επεκτείνεται, πλέον, στο ίδιο το κράτος. Μέσα από τη δημιουργία επιτελικών μονάδων, την άρση των επικαλύψεων στις αρμοδιότητες, τη δραστική απλοποίηση κάθε διαδικασίας. Οι εκτελεστικές λειτουργίες αποκεντρώνονται και εκχωρούνται εκεί όπου βρίσκεται ο πολίτης. Βασική προτεραιότητα, επίσης, η αλλαγή στη νοοτροπία του σώματος των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών.

Προχωράμε στη θεσμοθέτηση του νέου ενιαίου μισθολογίου στη δημόσια διοίκηση με ορθολογικά κριτήρια και στόχο την εξάλειψη σημερινών αδικιών και ανισοτήτων.

Αξιοποιώντας την απογραφή, προχωράμε άμεσα στην αξιοποίηση του προσωπικού με βάση τις γνώσεις και τις δεξιότητες με παράλληλη μετεκπαίδευσή του, προωθώντας την κινητικότητα στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης.

Προχωράμε στην εκ βάθρων αλλαγή του πειθαρχικού δικαίου των δημοσίων υπαλλήλων, ώστε όταν και όπου πρέπει οι ευθύνες να διαπιστώνονται και οι κυρώσεις να επιβάλλονται άμεσα. Τέλος στη λογική της σύμπτωσης κρινόντων και κρινόμενων. Οι δημόσιοι λειτουργοί πλέον θα λογοδοτούν καθημερινά στην κοινωνία, και όχι απλώς στους συναδέλφους τους.

Ένα από τα πλέον σημαντικά πεδία των παρεμβάσεών μας, ώστε το κράτος να γίνει φιλικό, απλό και γρήγορο για τον πολίτη, είναι η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στη δημόσια διοίκηση, που εδώ και δεκαετίες κινείται στους ρυθμούς άλλων δεκαετιών. Μετά τη δημοσίευση όλων των αποφάσεων στο διαδίκτυο με το πρόγραμμα «Διαύγεια», προχωράμε στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση παντού ενώ,

ήδη, έχουμε ξεκινήσει το σχεδιασμό για την κάρτα του πολίτη, με την οποία οι πολίτες θα μπορούν να διεκπεραιώνουν μία σειρά από υποθέσεις τους χωρίς ταλαιπωρία.

Ολοκληρώνεται το σύστημα ΣΥΖΕΥΞΙΣ για την εξοικονόμηση δημόσιου χρήματος, ενισχύονται τα ΚΕΠ και μετατρέπονται σε ενιαία κέντρα εξυπηρέτησης (ΕΚΕ). Ταυτόχρονα, ολοκληρώνεται το Ενιαίο Κέντρο Εξυπηρέτησης «πύλη ΕΡΜΗΣ» για την πληροφόρηση πολιτών και επιχειρήσεων και την ασφαλή διεκπεραίωση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς επίσης προχωράμε και στη δημιουργία ηλεκτρονικών ΚΕΠ, ώστε σταδιακά να καταργήσουμε τις ουρές και τα ραντεβού σε ένα μεγάλο φάσμα υπηρεσιών, που παρέχει το Δημόσιο.

Τον προγραμματισμό αυτό θα εμπλουτίσουν ιδέες και προτάσεις από κάθε Έλληνα ή Ελληνίδα, που ενδιαφέρεται να συμβάλει στη βελτίωση του Δημοσίου, μέσα από την ανάπτυξη μίας πλατφόρμας, στην οποία θα υποβάλλονται όλες οι καινοτόμες ιδέες, απ' όπου κι αν προέρχονται, προς αξιολόγηση και υλοποίηση από την κυβέρνηση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη δημόσια διοίκηση.

Τέλος, αξιοποιούμε στο έπακρο ένα σημαντικό εργαλείο που έχει η πατρίδα μας στα χέρια της, το ΕΚΔΔΑ. Δημιουργούμε Κέντρο Καινοτομίας και Τεκμηρίωσης στο ΕΚΔΔΑ που θα επιμορφώνει μόνιμα τους δημοσίους υπαλλήλους, θα παράγει πολιτικές προτάσεις, θα αναδεικνύει καλές πρακτικές προς εφαρμογή στη λειτουργία του κράτους και θα αναδεικνύει στελέχη για την παραγωγή πολιτικής στα υπουργεία.

2.3.3. Δικαιοσύνη

Το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στη χώρα μας έχει πλέον ξεπεράσει τα όρια αντοχών του. Σήμερα οι πολίτες και οι επιχειρήσεις βιώνουν στην πράξη ένα καθεστώς αρνησιδικίας. Η οικονομία δεν βρίσκει ένα αξιόπιστο σύστημα επίλυσης διαφορών, για να δημιουργείται ένα περιβάλλον ασφάλειας και σταθερότητας για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και την προσέλκυση επενδύσεων. Οι υποθέσεις των πολιτών χρονίζουν και οι μεγάλες υποθέσεις δημόσιου ενδιαφέροντος παραμένουν για χρόνια αδιερεύνητες και ανεπίλυτες. Η εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων έχει κλονιστεί, μαζί με το γενικότερο περί δικαίου αίσθημα. Η ανατροπή αυτής της πραγματικότητας είναι για εμάς ο πυρήνας της μεταρρυθμιστικής μας προσπάθειας.

Ήδη προχωρήσαμε στα πρώτα μέτρα, που θα δώσουν ανάσα στη διοικητική δικαιοσύνη, με τον εξορθολογισμό διαδικασιών και επιτάχυνση της διοικητικής δίκης. Φέραμε προς ψήφιση το νέο νομοσχέδιο για την επιτάχυνση της πολιτικής δίκης, των αστικών δηλαδή διαφορών, με την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Οι αλλαγές αυτές συνοδεύονται και από έναν προγραμματισμό ουσίας στη διαδικασία της απονομής δικαιοσύνης, που ήδη προβλέπεται στα νέα νομοθετήματα: κυρίως με την εισαγωγή της ψηφιακής τεχνολογίας στο δικαστικό μας σύστημα, η οποία θα επιφέρει με την εφαρμογή της άμεσα αποτελέσματα και στην ποιότητα και στην ταχύτητα της απονομής της δικαιοσύνης.

Ο σχεδιασμός της επόμενης περιόδου περιλαμβάνει ένα σύνολο από δραστικές αλλαγές στον τρόπο που η δικαιοσύνη απονέμεται στη χώρα μας. Προχωράμε σε ψηφιακές και αλληλεπιδραστικές ηλεκτρονικές διαδικασίες στην προδικασία των δικών. Στην ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, στην ηλεκτρονική ενημέρωση και εξυπηρέτηση πολιτών και δικηγόρων και βέβαια σε αυτό που θα έπρεπε εδώ και χρόνια να έχει γίνει για να βελτιωθεί η ποιότητα των αποφάσεων των δικαστηρίων, στην ψηφιακή καταγραφή, αποθήκευση και διάθεση των πρακτικών των συνεδριάσεων.

Παράλληλα, το σύστημα ποινικού μητρώου της χώρας διασυνδέεται με αντίστοιχα συστήματα άλλων κρατών της ΕΕ, καθώς έχει ήδη ξεκινήσει ο σχεδιασμός για τη μηχανοργάνωση και μηχανογράφηση των καταστημάτων κράτησης και τη διασύνδεσή τους με την κεντρική υπηρεσία.

Ολοκληρώνεται η αναβάθμιση του υπάρχοντος Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος και η παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και προς τους φορείς από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ώστε να επιτευχθεί ο μεγαλύτερος βαθμός διαφάνειας σε όλε στις υποθέσεις που εξετάζει.

Όλες αυτές οι θεσμικές και πρακτικές αλλαγές θα συνοδευτούν με μία εκτεταμένη παρέμβαση για την αναδιοργάνωση της Εθνικής Σχολής Δικαστών, ώστε οι νέοι δικαστές να εξοπλίζονται με όλα τα εφόδια που απαιτεί μία κοινωνία και μία οικονομία, που αλλάζει συνεχώς, καθώς και ένα σύστημα απονομής δικαιοσύνης διαφορετικό, πιο ταχύ και πιο ευέλικτο από το παρελθόν.

2.3.4. Πολιτικό σύστημα και Σύνταγμα

Η αλλαγή του εκλογικού νόμου αποτελεί μία από τις βασικές προεκλογικές μας δεσμεύσεις απέναντι στους πολίτες. Πλέον ήρθε η ώρα να αλλάξουμε οριστικά τον τρόπο εκλογής των βουλευτών μας, ως κοινωνία, ώστε να απαλλαγούμε οριστικά από τις αγκυλώσεις που οδηγούσαν για χρόνια στις πελατειακές σχέσεις, στο έλλειμμα αντιπροσώπευσης. Η εκλογική μας νομοθεσία αλλάζει μέσα στο 2011 και πλέον το πολιτικό μας σύστημα ανακτά αξιοπιστία, διαφάνεια και λογοδοσία.

Είναι αυτονόητο ότι η μεγάλη αυτή μεταρρύθμιση θα αφορά και στον τρόπο που χρηματοδοτούνται τα κόμματα και οι πολιτικοί ώστε, είτε το δημόσιο, είτε το ιδιωτικό χρήμα με το οποίο τροφοδοτούμε την ίδια τη δημοκρατία μας και τους θεσμούς που την υπηρετούν, να είναι απολύτως φανερό και να αξιοποιείται αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό που δαπανάται, δηλαδή την ενδυνάμωση των θεσμών και της φωνής του πολίτη.

Στην κορυφή των προτεραιοτήτων μας, είναι ένα νέο Σύνταγμα. Εύληπτο και κατανοητό στον κάθε πολίτη. Δεν θα περιορίσουμε την προσπάθειά μας σε μια ακόμα «τεχνική» αναθεώρηση. Επιδιώκουμε μια ευρεία συζήτηση για τις ανάγκες ενός νέου καταστατικού χάρτη. Είναι αυτονόητο ότι στρεβλώσεις, όπως το άρθρο 86 σχετικά με την ποινική ευθύνη των υπουργών πρέπει να εκλείψουν οριστικά.

Το Σύνταγμα για μια χώρα αποτελεί τον καταστατικό της χάρτη. Για την κοινωνία, όμως, αποτελεί παράλληλα το αξιακό και ηθικό πλαίσιο λειτουργίας και εξέλιξής της. Γι' αυτό στη διαμόρφωση του χάρτη της πολιτείας και στην επαναδιατύπωση των αξιών που διέπουν την κοινωνία μας, μόνο η ίδια η κοινωνία, οι ίδιοι οι πολίτες, όσο το δυνατόν πιο μαζικά, νομιμοποιούνται περισσότερο απ' όλους να συμμετάσχουν και να αξιώσουν. Γι' αυτό και τους επόμενους μήνες ξεκινάμε έναν ευρύ, συστηματικό και απόλυτα ανοιχτό διάλογο με ολόκληρη την ελληνική κοινωνία, που θα καταλήξει στο σχέδιο αλλαγής του Συντάγματος, όταν ανοίξει ξανά η δυνατότητα αυτή.

2.4. Η θέση μας στον κόσμο

Μετά από πολλά χρόνια απραξίας, απουσίας από τις διεθνείς εξελίξεις, απουσίας πρωτοβουλιών και θέσεων και κόντρα στο τεράστιο έλλειμμα αξιοπιστίας της χώρας μας απέναντι στους εταίρους μας, πετύχαμε να σπάσουμε την απομόνωση και αρχίσαμε μια μακρά πορεία ενδυνάμωσης της αξιοπιστίας και της διεθνούς θέσης της χώρας.

Και το πετυχαίνουμε, γιατί έχουμε πίστη στις ικανότητές μας και στην αξία της χώρας μας. Στην οικονομία, πετύχαμε να μη μείνουμε μόνοι με το πρόβλημά μας, πνιγμένοι στα χρέη των προηγούμενων ετών, εγκαταλελειμμένοι στις άγριες ορέξεις των παντοδύναμων αγορών και κερδοσκόπων. Πετύχαμε να επαναφέρουμε την Ελλάδα στο προσκήνιο, να έχουμε φωνή για να υπερασπιζόμαστε καλύτερα τα δικά μας, αναλαμβάνοντας παράλληλα -με κόπους και θυσίες- να βάλουμε τάξη στα του οίκου μας και να κάνουμε τις μεγάλες, αυτονόητες αλλαγές. Και τα όσα κάνουμε για να πετύχουμε το δραστικό περιορισμό των ελλειμμάτων που λίγο έλλειψε να μας πνίξουν, αλλά και τη ριζική αλλαγή της χώρας μας, είναι αυτά που, καταρχήν, μας δίνουν αξιοπιστία, για να διεκδικούμε το μέγιστο και εκτός συνόρων.

Και η συνέπεια στην προσπάθεια αναγνωρίζεται, όπως φάνηκε και από τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 11^{ης} και 25^{ης} Μαρτίου.

Αλλά και τα όσα πετυχαίνουμε στη χώρα μας, θα ήταν ακατόρθωτα αν δεν δίναμε και δεν συνεχίσουμε να δίνουμε τη μάχη για τη διεθνή θέση της Ελλάδας, με μια δυναμική πολιτική πρωτοβουλιών και αυτοπεποίθησης. Με συγκεκριμένες προτάσεις και πρωτοβουλίες, δίνουμε το παρόν σε όλα τα διεθνή θέματα και φόρα, διμερή ή πολυμερή. Με πρωτοβουλίες μιας πολυδιάστατης εξωτερικής και οικονομικής πολιτικής, εξωτερικής πολιτικής, με καταρχήν επίκεντρο την ίδια μας την οικογένεια, την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επιχειρούμε να είμαστε παντού, με θέσεις και πρωτοβουλίες, με αυτοπεποίθηση για το τι μπορούμε να κάνουμε, με σοβαρότητα, κύρος και αξιοπιστία. Δουλεύουμε για μια Ελλάδα, που δεν θα είναι ουραγός, αλλά θα βρίσκεται στην πρωτοπορία.

Παράλληλα, διευρύνουμε και ενδυναμώνουμε το ρόλο μας στη γειτονιά μας, τα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο προωθώντας παράλληλα πολιτικές συνεργασίας με τους γείτονές μας ώστε να δημιουργήσουμε μέρισμα εμπιστοσύνης που θα μας βοηθήσει να εξοικονομήσουμε δαπάνες από τη μείωση των αμυντικών μας εξοπλισμών.

Περιορίζουμε το λειτουργικό κόστος των διπλωματικών μας αντιπροσωπειών και προσπαθούμε να ενισχύσουμε το ανθρώπινο δυναμικό του διπλωματικού σώματος για να ενισχύσουμε την εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό.

Στις Ένοπλες Δυνάμεις και στο πεδίο του ανθρώπινου δυναμικού στόχος μας είναι να εφαρμοστεί η νέα αντίληψη που συμπυκνώνεται στις ρυθμίσεις του νόμου για την ιεραρχία και τις προαγωγές των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, ώστε να επικρατήσει πλήρως η αξιοκρατική και δικαιοκρατική αντίληψη στον χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στον τομέα της κοινωνικής προσφοράς των Ενόπλων Δυνάμεων ολοκληρώνεται συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας έτσι ώστε τα στρατιωτικά νοσοκομεία στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη να εξυπηρετούν όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό πολιτών, ενώ στην περιφέρεια ήδη εφαρμόζεται πιλοτικά το πρόγραμμα της συγχώνευσης μικρών στρατιωτικών νοσοκομείων με μεγάλα πανεπιστημιακά, περιφερειακά ή νομαρχιακά νοσοκομεία του ΕΣΥ προς αμοιβαίο όφελος.

2.5. Από τα ελλείμματα στα πλεονάσματα

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής: ένα κράτος που σέβεται και αξιοποιεί τα χρήματα του πολίτη, μια κοινωνία αλληλεγγύης που δεν υποθηκεύει το μέλλον των παιδιών μας.

Το νοικοκύρεμα των δημόσιων οικονομικών έχει ξεκινήσει. Το 2010 καταφέραμε την μεγαλύτερη μείωση του ελλείμματος που έχει επιτευχθεί ποτέ στην χώρα μας και σε οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρωζώνης, μέσα σε ένα χρόνο.

Όλη αυτή η προσπάθεια δεν είναι μόνο μια αυτονόητη προσπάθεια για το νοικοκύρεμα του Δημοσίου. Για την αποκατάσταση της διαφάνειας, της χρηστής διαχείρισης, του σεβασμού στον κόπο και στα χρήματα του Έλληνα φορολογούμενου που δικαιούται να λαμβάνει αξιοπρεπείς δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά.

Είναι και μία προσπάθεια για την αποκατάσταση του ονόματος, τους κύρους και της αξιοπιστίας της χώρας μας, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για να αρχίσει ξανά η ανάπτυξη και η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Είναι μια προσπάθεια για τη διασφάλιση της οικονομικής μας ανεξαρτησίας. Μιας Ελλάδας που θα στηρίζεται στις δικές της και όχι σε δάνειες δυνάμεις.

Το 2011 η προσπάθεια συνεχίζεται, αλλά και υποστηρίζεται από τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές στο κράτος και στην οικονομία που ξεκίνησαν από την πρώτη μέρα που αναλάβαμε την ευθύνη για τη διακυβέρνηση της χώρας.

Οι μεγάλες τομές και αλλαγές στο κράτος, στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, στην υγεία, στο ασφαλιστικό σύστημα, στο κοινωνικό κράτος, στις δημόσιες επιχειρήσεις, στο φορολογικό σύστημα, στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος, στους θεσμούς λογοδοσίας και διαφάνειας, στην ασφάλεια και στην άμυνα, στο δικαστικό σύστημα και στο πολιτικό σύστημα είναι ο μόνος δρόμος που μπορεί να οδηγήσει στο πραγματικό νοικοκύρεμα του Δημοσίου.

Είναι ο μόνος δρόμος για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών και των διεθνών εταίρων στην Ελληνική Δημοκρατία, στη δημιουργία ενός κράτους που διασφαλίζει τη δικαιοσύνη και που ενισχύει τις δυνατότητες και τη δυναμική της χώρας και των πολιτών της.

Όλες αυτές οι παρεμβάσεις είναι η βάση για τη σύνταξη του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής της χώρας.

Είναι το πρώτο πολυετές πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης, μέσα από το οποίο ξεκινά να υλοποιείται η δέσμευσή μας για πολυετείς προϋπολογισμούς.

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μεγάλης μεταρρύθμισης στο πλαίσιο της διαχείρισης του δημόσιου χρήματος που θεσμοθετήσαμε το 2010 με τον νόμο για «την δημοσιονομική διαχείριση και ευθύνη», με το οποίο ενισχύεται ο έλεγχος από τους θεσμούς και η λογοδοσία και η διαφάνεια προς τους πολίτες, η χώρα αποκτά μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό που διασφαλίζει συνέπεια και σταθερότητα στις αποφάσεις. Μακριά από τη σημερινή λογική της προσωρινής διαχείρισης και της απεριόριστης δυνατότητας για αλλαγή στόχων και υπερβάσεις δαπανών. Δημιουργώντας τελικά ένα πλαίσιο σε πλήρη εναρμόνιση με τους κανόνες για τη συμμετοχή μας στην Ευρωζώνη.

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο, ωστόσο, δεν στερεί την αναγκαία ευελιξία από το κράτος να προσαρμόζει του στόχους στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, αφού το Πλαίσιο είναι κυλιόμενο και επικαιροποιείται κάθε χρόνο από την κυβέρνηση και εγκρίνεται από τη Βουλή.

Στόχος του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής για την περίοδο 2012-2015 είναι ένας δημόσιος τομέας που θα παρέχει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες στους πολίτες σήμερα χωρίς να υποθηκεύει το μέλλον των παιδιών μας και των μελλοντικών γενεών. Ένα κράτος που μπορεί να χρηματοδοτείται με τις δικές του δυνάμεις, χωρίς ελλείμματα και υπερβολικές ανάγκες δανεισμού.

Για να επιτευχθεί αυτό θα γίνει προσπάθεια και στα δύο σκέλη του προϋπολογισμού.

Οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης που το 2009 έφτασαν να αντιστοιχούν στο 54% του ΑΕΠ, δηλαδή για 100 ευρώ που διακινούνται στην οικονομία μας τα 54 χρηματοδοτούνταν από τα φορολογικά έσοδα και το δανεισμό του κράτους, θα μειωθούν έως το 2015 στο επίπεδο που βρίσκονταν το 2003, περίπου 44% του ΑΕΠ. Τα έσοδα του Δημοσίου που το 2009 κατέρρευσαν στο 38% του ΑΕΠ, το 2015 στοχεύουμε να φτάσουν στα επίπεδα του 2000 περίπου στο 43% του ΑΕΠ. Κανένας από τους στόχους που έχουμε θέσει δεν είναι πρωτόγνωρος για τη χώρα. Πρωτόγνωρη είναι μόνο η ταχύτητα με την οποία πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι μας.

Μεγαλύτερο εμπόδιο στην προσπάθειά μας είναι οι υψηλές δαπάνες για τόκους που από το επίπεδο του 4-5% του ΑΕΠ σε όλη την περίοδο 2000-2006 έφτασαν πλέον να ξεπερνούν το 7% του ΑΕΠ. Γι' αυτό και η προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουμε πρέπει να συμβάλει στην άμεση μείωση του χρέους – μέσα και από το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων – αλλά και μέσα από τον εξορθολογισμό

των δημοσίων δαπανών ώστε η απώλεια που έχουμε από την πλευρά των τόκων να μην χρειαστεί να οδηγήσει σε λιγότερο κράτος εκεί που πραγματικά χρειάζεται.

Η προσπάθεια από την πλευρά των δαπανών, μέσα από τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του κράτους, θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη. Χωρίς οριζόντιες περικοπές σε μισθούς και συντάξεις, αλλά με στοχευμένες παρεμβάσεις σε κάθε κατηγορία δαπάνης και με άμεσο περιορισμό του κράτους σε εκείνους τους τομείς και λειτουργίες που δεν προσφέρουν ουσιαστικά καμία υπηρεσία στους πολίτες.

Η προσπάθεια από την πλευρά των εσόδων, θα στηριχθεί κατά κύριο λόγο στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής, στην αύξηση της εισπραξιμότητας των τελών, των φόρων και των εισφορών, στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, και την δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Στόχος μας είναι το έλλειμμα από 15,4% του ΑΕΠ το 2009 έως το 2015 να μειωθεί κοντά στο 1% του ΑΕΠ. Το χρέος που ξεπερνά ήδη το 150% του ΑΕΠ και αναμένεται να φτάσει έως το 160% του ΑΕΠ θα αρχίσει να μειώνεται μετά το 2012.

Το μέγεθος της δημοσιονομικής προσπάθειας που χρειάζεται να υλοποιηθεί στην χώρα μας την περίοδο 2011-2015 είναι περίπου 28 δισεκατομμύρια ευρώ ή περίπου 11% του ΑΕΠ. Η προσπάθεια αυτή βασίζεται τόσο μείωση των δαπανών, όσο και στην ενίσχυση των εσόδων. Το μεγαλύτερο μέρος της προσπάθειας θα προέλθει από διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο δημόσιο τομέα, ενώ θα υποστηριχθεί και από παρεμβάσεις που επιβάλλονται από το μέγεθος του προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα, την ανάγκη για συνέχιση της χρηματοδότησης της οικονομίας τα επόμενα χρόνια.

3. ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Η επιλογή που κάνουμε, είναι να αφήσουμε πίσω το παρελθόν και να χτίσουμε την Ελλάδα της υγιούς οικονομίας, της ανταγωνιστικότητας, της ευνομίας, της κοινωνικής προστασίας, των πολιτών που αξιοποιούν ελεύθερα τη δημιουργικότητά τους, τα ταλέντα τους και αισιοδοξούν για το μέλλον.

Οποιοσδήποτε άλλος δρόμος από αυτόν θα οδηγούσε την πατρίδα μας στην καταστροφή και στην απομόνωση και θα μας γύριζε όλους πολλές δεκαετίες πίσω.

Όλα όσα κάνουμε και θα κάνουμε συγκροτούν ένα φιλόδοξο αλλά ρεαλιστικό εθνικό σχέδιο ανασυγκρότησης της πατρίδας μας προς το καλύτερο. Θέλει δουλειά και ακόμα πολύ δρόμο, αλλά ο στόχος είναι εφικτός εφόσον δουλέψουμε όλοι μαζί.

Πρωταγωνιστές της αλλαγής είναι οι ίδιοι οι πολίτες της χώρας μας. Οι δημιουργικές δυνάμεις, που διεκδικούν αυτή την Ελλάδα για το μέλλον και για τα παιδιά μας. Δική μας υποχρέωση είναι να κάνουμε πράξη αυτή την εντολή και να αφήσουμε πίσω όσους επιμένουν να μένουν στο παρελθόν.

Γιατί η Ελλάδα που διεκδικούμε βρίσκεται στο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΜΠΔΣ ΚΑΙ ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΑΣΗΣ 2011

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ (ΜΠΔΣ)

Το ΜΠΔΣ ως βασική μεταρρύθμιση της νέας δημοσιονομικής διαχείρισης

Μια από τις σημαντικότερες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις στον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των δημόσιων δαπανών που αποτυπώθηκε στο νέο δημοσιονομικό νόμο 3871/2010 είναι η καθιέρωση της σύνταξης ενός κυλιόμενου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ).

Το πλαίσιο αυτό αποτελεί το βασικό στοιχείο μιας διαφορετικής φιλοσοφίας στη διαχείριση των δημόσιων πόρων και το πρώτο βήμα για τη μετάβαση σε πολυετείς προϋπολογισμούς, καθώς συμβάλλει στην εμπέδωση της έννοιας του πολυετούς προγραμματισμού των οικονομικών του δημοσίου.

Ταυτόχρονα, η χώρα μας για πρώτη φορά χαράζει πολυετή δημοσιονομική στρατηγική μέσα από τη συλλογική διαδικασία διαβούλευσης, γεγονός που αποτελούσε αίτημα μεγάλης μερίδας του πολιτικού κόσμου.

Βασικές επιλογές

Το ΜΠΔΣ αποτελεί μια από πάνω προς τα κάτω προσέγγιση του προϋπολογισμού και δεν εστιάζει μόνο στην κεντρική, αλλά στη γενική κυβέρνηση ως ένα ενιαίο σύνολο, ενώ παράλληλα βασίζεται και σε μια ανάλυση του προϋπολογισμού γραμμή-γραμμή και σε κάθε φορέα.

Το ΜΠΔΣ δίνει μια σαφή εικόνα των δημοσιονομικών ορίων και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται για την επόμενη περίοδο, των βασικών πολιτικών κατευθύνσεων και των προτεραιοτήτων. Θέτει συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιάγραμμα και δείκτες υλοποίησης στην προσπάθεια ελέγχου των δαπανών και σταδιακής μείωσης του ελλείμματος θέτοντας, παράλληλα, τα ανώτατα όρια δαπανών για όλη την περίοδο για τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης (υπουργεία).

Ιστορικό και διεθνής εμπειρία

Η ιδέα των πολυετών προϋπολογισμών και το νέο πλαίσιο διαχείρισης των δημόσιων πόρων δεν είναι καινούρια. Έχει ξεκινήσει να εφαρμόζεται συστηματικά σχεδόν από τις αρχές της δεκαετίας του '80 και είναι σήμερα ευρέως διαδεδομένη σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου. Η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Δανία, το Βέλγιο, η Σουηδία, η Αγγλία και οι ΗΠΑ είχαν ήδη ξεκινήσει από τη δεκαετία του '80.

Ο πολυετής προγραμματισμός στηρίχθηκε στη θεωρία της μεγιστοποίησης της κοινωνικής ευημερίας μέσα από την ορθολογική λήψη αποφάσεων, ως προς το ύψος και την κατανομή των δαπανών, έτσι ώστε να επιτευχθεί η ελαχιστοποίηση του κόστους και η μεγιστοποίηση του οφέλους.

Παρατηρώντας την ευρωπαϊκή εμπειρία βλέπουμε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες να υιοθετούν τη νέα φιλοσοφία διαχείρισης των δαπανών, προκειμένου να πετύχουν τη μείωση του κόστους λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και των ελλειμμάτων τους. Αυτό συνέβη ιδιαίτερα έντονα τα τελευταία 10-15

χρόνια με την αύξηση του διεθνούς ανταγωνισμού και την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης, αργότερα.

Η Γαλλία ξεκίνησε το 2001 με την ανάπτυξη ενός συστήματος προϋπολογισμού μηδενικής βάσης με τετραετή πρόβλεψη, καταναμημένο σε προγράμματα, με ποσοστά υλοποίησης και δείκτες αποτελεσματικότητας.

Η Γερμανία ακολουθεί τέσσερις βασικές μακροοικονομικές αρχές: σταθερή οικονομική ανάπτυξη, σταθερές τιμές, υψηλά επίπεδα απασχόλησης και ισοσκελισμένο ισοζύγιο συναλλαγών.

Οι Σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Φινλανδία, Νορβηγία, Σουηδία) ενδυνάμωσαν τη δημοσιονομική πειθαρχία ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '90 και γνώρισαν μεγάλη οικονομική άνθηση σε σχέση με τα προηγούμενα ελλείμματα και το υψηλό δημόσιο χρέος. Από το 2003 η Φινλανδία, η Σουηδία και η Δανία εμφανίζουν πλεονάσματα.

Αλλά και ο προϋπολογισμός της ΕΕ, είναι βασισμένος σε μεσοπρόθεσμα επταετή προγράμματα, ενώ για κάθε έτος και για κάθε τομέα δραστηριότητας περιλαμβάνονται τα ποσά που έχουν προϋπολογισθεί να δαπανηθούν, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα υπέρβασής τους. Προς ενίσχυση, μάλιστα, αυτής της διαδικασίας και προκειμένου να εντοπίζονται τυχόν ανακολουθίες ή ανισορροπίες στις δημοσιονομικές αλλά και τις διαρθρωτικές πολιτικές των κρατών-μελών, καθιερώθηκε πρόσφατα στην ΕΕ το ευρωπαϊκό εξάμηνο.

Το ευρωπαϊκό εξάμηνο είναι η περίοδος (Ιανουάριος-Ιούνιος κάθε έτους) κατά την οποία γίνεται προσπάθεια ενίσχυσης του συντονισμού των δημοσιονομικών αποφάσεων, εντοπίζονται οι κύριες οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ και παρέχονται στρατηγικές συμβουλές για τις πολιτικές των κρατών-μελών.

Τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής του νέου δημοσιονομικού πλαισίου

Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία και παρά το γεγονός ότι η κάθε χώρα εφάρμοσε διαφορετική στρατηγική και μεθόδους δημοσιονομικής διαχείρισης με μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό, όλες οι έρευνες αναγνωρίζουν ότι βελτιώθηκε ουσιαστικά το σύστημα διαχείρισης των δαπανών. Οι στόχοι επιτεύχθηκαν και αναδείχθηκε η χρησιμότητα αυτής της πολιτικής.

Αλλά και η οργανωτική δομή και ο τρόπος διοίκησης και λήψης αποφάσεων στο δημόσιο τομέα, βελτιώθηκαν ουσιαστικά. Γι' αυτό και, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, το 50% των χωρών-μελών του, έχει πλέον υιοθετήσει σύστημα αποδοτικής διοίκησης/διαχείρισης των δημόσιων δαπανών.

Η ενδυνάμωση του ρόλου του Κοινοβουλίου

Σημαντική παρέμβαση, ως αποτέλεσμα της αλλαγής φιλοσοφίας στη δημοσιονομική διαχείριση, είναι η ενδυνάμωση του ρόλου της Βουλής.

Με το ΜΠΔΣ για πρώτη φορά τίθενται προς δημόσια συζήτηση και ψήφιση, με ξεκάθαρη μορφή, οι επιλεγμένες πολιτικές της κυβέρνησης καθώς και οι παρεμβάσεις που θα τις υποστηρίξουν για την καλυπτόμενη περίοδο.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός δεν είναι κάτι ξεχωριστό αλλά αποτελεί πλέον ένα τμήμα του συνόλου της μεσοπρόθεσμης πολιτικής.

Ο έλεγχος του κοινοβουλίου καθίσταται ουσιαστικότερος. Η Βουλή μπορεί να παρακολουθεί στενά το βαθμό υλοποίησης των παρεμβάσεων, να ελέγχει την εκτέλεσή τους, να προτείνει διορθώσεις και να κρίνει το αποτέλεσμα με βάση τα οφέλη που προέκυψαν με τη δημιουργία του Γραφείου του Προϋπολογισμού και την εκπόνηση του ΜΠΔΣ ο έλεγχος της Βουλής καθίσταται ουσιαστικότερος.

Για τους λόγους αυτούς, η ψήφιση του ΜΠΔΣ από τη Βουλή λαμβάνει τη μορφή μιας κορυφαίας πολιτικής παρέμβασης, δεδομένου ότι δίνεται στην κυβέρνηση εξουσιοδότηση για τις οικονομικές, πολιτικές αλλά και κοινωνικές επιλογές που θα υλοποιηθούν για την περίοδο, δηλαδή για τον τρόπο που θα διατεθεί το δημόσιο χρήμα.

Περιεχόμενο του ΜΠΔΣ

Σύμφωνα με το νόμο 3871/2010, το ΜΠΔΣ, περιλαμβάνει, για το έτος προϋπολογισμού και τα τρία επόμενα έτη, κατά κύριο λόγο:

- τους μεσοπρόθεσμους στόχους για τη γενική κυβέρνηση και τους επιμέρους φορείς της,
- την περιγραφή και αξιολόγηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων και προβλέψεων για τα δύο προηγούμενα έτη, το τρέχον έτος, το έτος προϋπολογισμού και τα επόμενα τρία έτη,
- όλες τις παραδοχές των οικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων (ελαστικότητες και ποσοστά συμμόρφωσης για τις κύριες πηγές των εσόδων, αριθμό εργαζόμενων, μισθολογικές και συνταξιοδοτικές εξελίξεις, παροχές, δαπάνες αγαθών και υπηρεσιών, δαπάνες επενδύσεων και δαπάνες τόκων),
- τις κύριες πηγές κινδύνου για τις δημοσιονομικές προβλέψεις,
- το στόχο για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης,
- τα συνολικά ανώτατα όρια δαπανών για τη γενική κυβέρνηση καθώς και τα ανώτατα όρια του κρατικού προϋπολογισμού και των ΟΤΑ, και ΟΚΑ για την περίοδο,
- τις δαπάνες και τα έσοδα σε κεντρική κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνική ασφάλιση για τα αντίστοιχα έτη,
- τις προβλεπόμενες δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης ανά υπουργείο για τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους, καθώς και τις συνολικές δαπάνες τους για την περίοδο,
- τα έσοδα και τις δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης ανά οικονομική κατηγορία και τις προβλέψεις για τα φορολογικά έσοδα και τις δαπάνες για την περίοδο,
- τις εκτιμήσεις ανά οικονομική κατηγορία των ακαθάριστων εξόδων, εσόδων, και ελλείμματος ή πλεονάσματος του κοινωνικού προϋπολογισμού και των ενοποιημένων προϋπολογισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Περιεχόμενο των ετήσιων προϋπολογισμών

Ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός

Ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει το σύνολο των εκτιμήσεων για τα βασικά οικονομικά μεγέθη της κεντρικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του ανεξόφλητου χρέους, των εγγυήσεων και των δανειακών πράξεων της γενικής κυβέρνησης.

Τις εκτιμήσεις του ύψους των μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό στην τοπική αυτοδιοίκηση, τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και τα νοσοκομεία (και σε άλλο φορέα κατά περίπτωση) για το έτος προϋπολογισμού και τα επόμενα έτη της περιόδου.

Το περιθώριο προγραμματισμού για την κάλυψη του κόστους μελλοντικών πολιτικών και σφαλμάτων στις προβλέψεις δαπανών για τα επόμενα έτη μετά το έτος του προϋπολογισμού, ύψους όχι μικρότερου του 1 και όχι μεγαλύτερου του 2 τοις εκατό των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού ενός δεδομένου οικονομικού έτους.

Ετήσιος κοινωνικός προϋπολογισμός

Ο ετήσιος κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει προβλέψεις για το αντίστοιχο οικονομικό έτος των εσόδων, δαπανών, πλεονασμάτων/ελλειμμάτων και ισολογισμών του ενοποιημένου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και εκάστου των μειζόνων ασφαλιστικών ταμείων και ομάδων νοσοκομείων.

Ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνουν προβλέψεις για το αντίστοιχο οικονομικό έτος των εσόδων, δαπανών, πλεονασμάτων/ελλειμμάτων και ισολογισμών του ενοποιημένου τομέα τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί λοιπών φορέων γενικής κυβέρνησης

Οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνουν στοιχεία ακαθάριστων εξόδων, εσόδων, συνολικών πλεονασμάτων ή ελλειμμάτων, πηγών χρηματοδότησης, καθώς και ισολογισμό χρηματοοικονομικού ενεργητικού και παθητικού και εξασφαλισμένων δανειακών υποχρεώσεων όλων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνιστούν μέρος της γενικής κυβέρνησης και δεν καλύπτονται από τον κρατικό, τον κοινωνικό ή τον ενοποιημένο ετήσιο προϋπολογισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

2.1 Πρόσφατες εξελίξεις

Η διεθνής οικονομική κρίση της περιόδου 2008-2009 έφερε στην επιφάνεια τις μακροχρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας και αποκάλυψε τις ανισορροπίες τόσο στο δημοσιονομικό όσο και στον εξωτερικό τομέα. Το 2010, όμως, υιοθετήθηκε ένα φιλόδοξο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που δίνει έμφαση:

1. στην εμπροσθοβαρή δημοσιονομική προσπάθεια με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους,
2. στην εξασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα και της ύπαρξης επαρκούς ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα και
3. στην εφαρμογή ενός ευρύτατου προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η μετάβαση σε ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης που θα βασίζεται στις επενδύσεις και τις εξαγωγές αναμένεται να οδηγήσει σε μία σταδιακή, αλλά περισσότερο ισχυρή και διατηρήσιμη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και σε δημοσιονομική εξυγίανση.

Το 2009, το πραγματικό ΑΕΠ, παρά την αύξηση των δημόσιων δαπανών, παρουσίασε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης (-2%). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, κυρίως, στη μείωση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου (-11,2%), με τις βασικές συνιστώσες των επενδύσεων να κινούνται πτωτικά και με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τις επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό (-22,1%). Η μεταβολή της δημόσιας κατανάλωσης παρουσίασε σημαντική επιτάχυνση (10,3% έναντι 1,5% το 2008), ενώ η συνεισφορά του εξωτερικού τομέα της οικονομίας στην ανάπτυξη ήταν θετική, με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές να καταγράφουν σημαντικές απώλειες (-18,6% και -20,1% αντίστοιχα).

Σε ό,τι αφορά τη μεταβολή των τιμών, ο πληθωρισμός, με βάση το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, επιβραδύνθηκε στο 1,1%, κυρίως λόγω μείωσης της συνολικής ζήτησης (και σε μικρότερο βαθμό από την πλευρά της προσφοράς, λόγω των εξελίξεων στην αγορά εργασίας που οδήγησαν σε επιβράδυνση της αύξησης των κατά κεφαλή αμοιβών). Ο πυρήνας του πληθωρισμού, πάντως, διπλασιάστηκε (2,4%), αντανακλώντας παράγοντες που δεν σχετίζονται με την τρέχουσα συγκυρία (για παράδειγμα, αναποτελεσματική λειτουργία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών).

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 9%, με την απασχόληση να σημειώνει μείωση (-0,7%).

Όσον αφορά το 2010, εκτιμάται ότι το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά -4,5% (*επισημαίνεται ότι οι προσωρινές αναθεωρημένες τριμηνιαίες εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ρυθμό μεταβολής της τάξης του -4,35%*), με την ιδιωτική κατανάλωση να μειώνεται και αυτή κατά 4,5%, σημειώνοντας ιδιαίτερα σημαντική πτώση κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους (-8,6% σε ετήσια βάση), που οφείλεται στις μεταβολές στην απασχόληση και το διαθέσιμο εισόδημα, στην επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης και στη χειροτέρευση των προσδοκιών των καταναλωτών. Η μείωση της δημόσιας κατανάλωσης εκτιμάται στο 6,5%, ενώ ιδιαίτερα πτωτικά κινήθηκαν οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (-16,5%), λόγω των δυσμενών επιχειρηματικών προσδοκιών, του χαμηλότερου βαθμού χρησιμοποίησης του εργατικού δυναμικού και του περιορισμού των πιστώσεων.

Αντίθετα, η συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη της οικονομίας εκτιμάται ότι και για το 2010 ήταν θετική (2,3 ποσοστιαίες μονάδες). Η εξέλιξη αυτή πηγάζει από τη σημαντική μείωση των εισαγωγών (-4,8%) και μία εντυπωσιακή ανάκαμψη των εξαγωγών (+3,8% έναντι -20,1% το 2009). Η ανάκαμψη των εξαγωγών ήταν κυρίως αποτέλεσμα ενός ευνοϊκότερου εξωτερικού περιβάλλοντος, κέρδους στην ανταγωνιστικότητα των εγχωρίων τιμών και του κόστους και του γεγονότος ότι οι

περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις ήδη εξάγουν ένα μέρος της παραγωγής τους (έχοντας επομένως μια υπάρχουσα εξαγωγική βάση, είναι ευκολότερο για μια επιχείρηση να εξαπλωθεί, παρά να ξεκινήσει από την αρχή) (*Τριμηνιαία Έκθεση της Ευρωζώνης*, τόμος 9, τεύχος 3 (2010)). Σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις στην ανταγωνιστικότητα, η πραγματική ισοτιμία μειώθηκε κατά 0,5% με βάση τον ΔΤΚ ή κατά 2,4% με βάση το κόστος μονάδας εργασίας (απόδοση σχετική με τις υπόλοιπες 35 βιομηχανικές χώρες: διπλάσια εξαγωγικά βάρη).

Ο πληθωρισμός με βάση το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή διαμορφώθηκε στο 4,7% κατά μέσο όρο, αντανακλώντας κατά ένα μεγάλο βαθμό, τις αυξήσεις στους έμμεσους και ειδικούς φόρους, στους οποίους εκτιμάται ότι μπορεί να αποδοθεί το 70% περίπου της συνολικής μεταβολής των τιμών. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι παράγοντες /συνιστώσες του ΔΤΚ που επηρεάστηκαν περισσότερο από τις αυξήσεις στη φορολογία, κατέγραψαν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης (αλκοολούχα ποτά και καπνός +14,8%, μεταφορές +16,2%).

Ως αποτέλεσμα της απότομης πτώσης της οικονομικής δραστηριότητας, η απασχόληση εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 3,2%, καταλήγοντας σε ένα ποσοστό ανεργίας της τάξης του 11,5% (σε εθνικολογιστική βάση). Η μεταβολή στην αμοιβή ανά εργαζόμενο (-1,8% σε ονομαστική βάση, -6,2% σε πραγματική βάση) και ως αποτέλεσμα, στο κόστος μονάδας εργασίας (-1,8% σε ονομαστική βάση), συνεισφέρει περισσότερο ευνοϊκά στη δυναμική της αγοράς εργασίας, υποστηριζόμενη επίσης από τις διαρθρωτικές αλλαγές.

2.2 Μεσοπρόθεσμες προοπτικές

Οι μακροοικονομικές προοπτικές αναμένεται να βελτιωθούν μεσοπρόθεσμα, με βάση τη δημοσιονομική εξυγίανση και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ειδικά αυτές που αφορούν την πιο ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών εργασίας και προϊόντων.

Το ΑΕΠ αναμένεται να σημειώσει μικρότερη μείωση το 2011 (-3,5%), με τις προσωρινές εκτιμήσεις για το πρώτο τρίμηνο να παρουσιάζουν μια αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (+0,8%, Q/Q-1)(οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ το 2011 κυμαίνονται από -2,5% (διάφοροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί) μέχρι -3,8% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ΕΚΤ)). Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να δημιουργήσει μία θετική επίδραση για το 2012 (που καταλήγει σε έναν θετικό ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 0,8%), για να υπάρξει στη συνέχεια σταδιακή επιτάχυνση της ανάπτυξης μέχρι το 2015 (+2,7%). Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης δημοσιονομικής προσαρμογής, η δημόσια κατανάλωση προβλέπεται να συνεχίσει να μειώνεται μέχρι το 2014 (-3,4% κατά μέσο όρο για την περίοδο 2011–2014, +0,3% το 2015), ενώ η ιδιωτική κατανάλωση προβλέπεται να παραμείνει σε περιορισμένα επίπεδα (από -4,8% το 2011 και -1,2% το 2012 σε 1,1% το 2013 και σταδιακή επιτάχυνση από εκεί και πέρα ώστε να φτάσει το 1,3% το 2015). Οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου προβλέπεται να ανακάμψουν σταδιακά (σημειώνοντας αύξηση το 2013 και επιταχύνοντας στο 5% το 2015), ενώ η συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη αναμένεται να παραμείνει θετική, με τις εξαγωγές να αυξάνονται σημαντικά (6,6% κατά μέσο όρο το χρόνο για την περίοδο 2011–2015) και τις εισαγωγές να σημειώνουν μείωση (0,1% κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου καταγράφοντας ίδιους ρυθμούς ανάπτυξης όπως το 2013).

Ο πληθωρισμός, με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, προβλέπεται να επιβραδυνθεί στο 2,9% το 2011, με ακόμη χαμηλότερους ρυθμούς να αναμένονται για τα επόμενα χρόνια (μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών 1,4% για την περίοδο 2011–2015). Βραχυχρόνια, οι τιμές το 2011 αναμένεται να επηρεαστούν από τις αυξήσεις του ΦΠΑ τον Ιανουάριο, τις διεθνείς τιμές του πετρελαίου και την τιμολογιακή πολιτική των ΔΕΚΟ που αποσκοπούν στη μείωση των δανειακών αναγκών τους. Μετά την εξάλειψη της επίδρασης της φορολογίας στον πληθωρισμό, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών αναμένεται να επηρεάσουν θετικά την εξέλιξη των τιμών, ενώ ενδεχομένως να συμβεί το αντίθετο (σε κάποιο βαθμό) με τις τιμές των εισαγομένων.

Η απασχόληση προβλέπεται να μειωθεί κατά 3,2% το 2011, ανακάμπτοντας σταδιακά από το 2013 και σημειώνοντας ένα μέσο ρυθμό αρνητικής μεταβολής -0,2% για την περίοδο 2011–2015. Το

ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω το 2011 (14,5%), για να φθάσει στο ανώτατο σημείο του το 2012 (15%) πριν αρχίσει να μειώνεται σταθερά μέχρι το 13,6% το 2015. Η αγορά εργασίας αναμένεται να επηρεαστεί ευνοϊκά από τις ανάλογες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη εφαρμοσθεί ή προγραμματισθεί, αλλά και από τη συγκράτηση των μισθών που εκτιμάται ότι θα σημειωθεί για όλη την περίοδο μέχρι το 2015.

Πίνακας 2.1 Μακροοικονομικά μεγέθη

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΑΕΠ, δισ. ευρώ, τρέχουσες τιμές							
Ιδιωτική κατανάλωση	172,6	172,7	169,1	168,8	172,5	176,3	180,2
% μεταβολή όγκου	-2,2	-4,5	-4,8	-1,2	1,1	1,2	1,3
Συνολικές επενδύσεις	32,2	33,9	31,5	31,3	32,1	34,0	36,3
% μεταβολή όγκου	-13,9	-16,5	-7,1	-2,2	1,1	4,0	5,0
Δημόσια κατανάλωση	49,7	41,9	37,7	36,5	36,5	36,8	37,3
% μεταβολή όγκου	10,3	-6,5	-8,4	-4,0	-1,0	-0,3	0,3
Εξαγωγές	44,3	48,2	52,4	56,5	61,7	67,1	72,5
% μεταβολή όγκου	-20,1	3,8	6,4	6,7	7,2	6,8	6,1
Εισαγωγές	69,5	67,7	67,1	66,5	69,0	73,1	76,6
% μεταβολή όγκου	-18,6	-4,8	-4,2	-3,0	1,6	3,6	2,7
ΑΕΠ	235,0	230,2	225,4	228,4	235,5	242,9	251,9
% μεταβολή όγκου	-2,0	-4,5	-3,5	0,8	2,1	2,1	2,7
Τιμές							
ΔΤΚ (μέσα επίπεδα) (2000=100)	130,1	136,3	140,3	141,7	143,2	144,8	146,1
% μεταβολή	1,1	4,7	2,9	1,0	1,1	1,0	0,9
Αποπληθωριστής ΑΕΠ (2000=100)	130,4	133,7	135,7	136,3	137,7	139,0	140,3
% μεταβολή	1,3	2,5	1,5	0,5	1,0	1,0	0,9
Ισοτιμία ευρώ/\$ ΗΠΑ	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
% μεταβολή	-5,4	-4,3	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Τιμή πετρελαίου (\$/βαρέλι)	61,5	80,2	112,8	112,0	100,0	100,0	100,0
% μεταβολή	-36,6	30,4	40,6	-0,7	-10,7	0,0	0,0
Αγορά εργασίας							
Απασχόληση, 000 άτομα, εθνολογιστική βάση	4.758	4.658	4.509	4.495	4.536	4.568	4.604
% του πληθυσμού	42,2	41,2	39,8	39,6	39,9	40,1	40,3
Ανεργία, 000 άτομα	471,0	628,7	766,8	792,9	767,5	747,6	724,9
% του εργατικού δυναμικού, εθνολογιστική βάση	9,0	11,5	14,5	15,0	14,5	14,0	13,6
Αμοιβές εξηρημένης εργασίας, δισ. ευρώ	88,6	83,5	79,6	79,7	80,0	80,4	80,7
Ακαθ. λειτουργικό πλεόνασμα/μικτό εισόδημα, δισ. ευρώ	123,7	121,8	119,5	121,4	128,1	134,9	143,3
Νομισματικός τομέας							
Βραχυπρόθεσμο επιτόκιο	1,2	0,8					
Διαφορά απόδοσης 10ετούς ομολόγου (Ελλάδας-Γερμανίας), μονάδες βάσης	200	635					
Πιστωτική επέκταση (ιδιωτικός τομέας)	4,1	2,1					
Εξωτερικός τομέας (% του ΑΕΠ)							
Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, εθνολογιστική βάση	-10,7	-8,5	-6,5	-4,4	-3,1	-2,5	-1,6
Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών, εθνολογιστική βάση	-14,0	-11,8	-10,0	-7,9	-6,6	-5,9	-5,0
Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος	173,5	178,3					
Διεθνής καθαρή επενδυτική θέση	-84,9	-98,2					
Διεθνές οικονομικό περιβάλλον (% μεταβολή)							
Παγκόσμιο ΑΕΠ	-0,5	5,0	4,4	4,5	4,7	4,7	4,7
ΑΕΠ Ευρωζώνης	-4,1	1,8	1,6	1,7	2,0	2,0	2,0
Όγκος παγκόσμιου εμπορίου(αγαθά και υπηρεσίες)	-10,9	12,4	7,4	6,9	7,0	7,0	7,0
Εν.ΔΤΚ Ευρωζώνης	0,3	1,5	2,2	1,7	1,7	1,7	1,7

3.1 Εισαγωγή

Οι βασικοί κίνδυνοι που απειλούν τη δημοσιονομική προσπάθεια της ελληνικής οικονομίας συνδέονται με το υψηλό έλλειμμα και το ιδιαίτερα υψηλό δημόσιο χρέος. Την τελευταία δεκαετία, παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που κατά βάση στηρίχθηκαν σε υψηλή ζήτηση που χρηματοδοτούνταν μέσω δανεισμού, το έλλειμμα της ελληνικής οικονομίας παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, τροφοδοτώντας αντίστοιχα και την αύξηση του δημόσιου χρέους.

Η σημερινή οικονομική κατάσταση της χώρας καθώς και οι διεθνείς οικονομικές συνθήκες, καθιστούν αναγκαία τη δημοσιονομική εξυγίανση, όπως υπογραμμίζεται στους στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015. Η επιτυχία του εγχειρήματος εξαρτάται από την ταχύτητα αντιμετώπισης των προβλημάτων και τους δημοσιονομικούς κινδύνους και κινδύνους αγοράς που ελλοχεύουν στη διαδικασία.

3.2 Ζητήματα δημοσιονομικής διαχείρισης στην ελληνική οικονομία

Η Ελλάδα επιχειρεί μια δύσκολη δημοσιονομική προσαρμογή, της οποίας, όμως, τα πρώτα αποτελέσματα είναι ήδη εμφανή. Ωστόσο, η χώρα χρειάζεται να υλοποιήσει ένα δημοσιονομικό πρόγραμμα που θα οδηγήσει στη μείωση του ελλείμματος και του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ και θα υποστηρίξει τη βιώσιμη ανάπτυξη, αντιμετωπίζοντας όλα τα διαρθρωτικά προβλήματα που διαχρονικά οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση:

- Υψηλά διαρθρωτικά ελλείμματα που οδήγησαν σε υψηλό δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ την τελευταία δεκαετία και τελικά είχαν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της χώρας από τις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, με την άνοδο των spreads και συνεπώς του κόστους δανεισμού σε απαγορευτικά επίπεδα.
- Διαρκή ελλείμματα στους υποτομείς της γενικής κυβέρνησης, λόγω εγγενών διαρθρωτικών προβλημάτων και της περιορισμένης δυνατότητας ελέγχου επί των δαπανών της γενικής κυβέρνησης.
- Μη ανταγωνιστική οικονομία λόγω διαρθρωτικών προβλημάτων και αγκυλώσεων (σύνθετο φορολογικό σύστημα, γραφειοκρατικές διαδικασίες, αναποτελεσματικός φοροεισπρακτικός μηχανισμός κ.λπ.), που λειτουργούν αποτρεπτικά για νέες επενδύσεις.

Η χαμηλή αξιοπιστία του δημόσιου τομέα, όπως αντανάκλαται στις διαδοχικές υποβαθμίσεις μετά την έναρξη της κρίσης, είχε άμεση επίπτωση και στη ρευστότητα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Είναι πλέον ξεκάθαρο ότι η οριστική αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από διαρθρωτικές αλλαγές και αποδοτική δημοσιονομική διαχείριση, που θα οδηγήσει σε αποκατάσταση της αξιοπιστίας της χώρας.

Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να πραγματοποιηθούν παρεμβάσεις που να μην περιορίζονται μόνο σε μείωση των δαπανών και αύξηση των εσόδων του δημοσίου, αλλά να περιλαμβάνουν και δράσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα, όπως η συρρίκνωση του δημόσιου τομέα και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς του, αλλά και η διόρθωση των χρόνιων αγκυλώσεων και στρεβλώσεων της οικονομίας, της αγοράς εργασίας και του συστήματος υγείας και κοινωνικής ασφάλισης.

3.3 Μακροοικονομικοί και δημοσιονομικοί κίνδυνοι για το ΜΠΔΣ

3.3.1 Μακροοικονομικοί κίνδυνοι

Την επιτυχή και αποτελεσματική εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής απειλεί περαιτέρω μια σειρά από σύνθετους κινδύνους, που συνδέονται με:

- Το παγκόσμιο μακροοικονομικό περιβάλλον και τις διακυμάνσεις στα επιτόκια, τις τιμές των καυσίμων και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες,
- Την ενδεχόμενη διαμόρφωση των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας σε επίπεδα διαφορετικά από τις προβλέψεις του ΜΠΔΣ 2012-2015, που δύναται να οδηγήσει σε μείωση των εσόδων και αύξηση των δαπανών,
- Αρνητικές εξελίξεις στις αγορές (ασφάλιστρα πιστωτικού κινδύνου, περιθώρια επιτοκίων κ.λπ.),
- Ενδεχόμενη χαμηλή ανταπόκριση του τραπεζικού συστήματος στην παροχή επαρκούς ρευστότητας στην οικονομία.

Με βάση τις επικρατούσες εκτιμήσεις, η ελληνική οικονομία θα φτάσει στο χαμηλότερο σημείο ύφεσης το πρώτο εξάμηνο του 2011 και η ανάκαμψη αναμένεται να ξεκινήσει σταδιακά το δεύτερο εξάμηνο του ίδιου έτους. Ωστόσο, από το 2012, αναμένεται σημαντική βελτίωση της δραστηριότητας της οικονομίας και των προοπτικών της.

Το σενάριο αυτό υπόκειται σε ορισμένους κινδύνους, όπως:

- Οι διακυμάνσεις της διεθνούς τιμής του πετρελαίου. Είναι πιθανό η παγκόσμια οικονομία να μην ανακάμψει όπως είναι αναμενόμενο, κάτω από την επίδραση παραγόντων όπως οι γεωπολιτικές εξελίξεις στον αραβικό κόσμο και η άνοδος της τιμής του πετρελαίου. Δεδομένης της μεγάλης ενεργειακής εξάρτησης της ελληνικής οικονομίας, οι πληθωριστικές τάσεις θα μπορούσαν να επιδράσουν αρνητικά στην ανταγωνιστικότητά της, ιδιαίτερα στους τομείς των εξαγωγών και του τουρισμού.
- Η αναμενόμενη αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ, λόγω της ανόδου του πληθωρισμού στην ευρωζώνη. Μια τέτοια εξέλιξη δύναται να ασκήσει περαιτέρω πιέσεις α) στο τραπεζικό σύστημα, δυσχεραίνοντας τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα, και β) στην προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης, λόγω των υψηλότερων πληρωμών για τόκους, που συνδέονται με το μέρος του χρέους που έχει συνολογηθεί με κυμαινόμενο επιτόκιο. Ταυτόχρονα, η άνοδος των επιτοκίων στην ευρωζώνη θα δημιουργήσει τάσεις ανατίμησης του ευρώ, επιδρώντας, έτσι, αρνητικά στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας για εξαγωγές. Ένα τέτοιο σενάριο θα οδηγούσε σε επιβράδυνση του ρυθμού δημοσιονομικής προσαρμογής, απαιτώντας από την Κυβέρνηση τη λήψη επιπρόσθετων παρεμβάσεων.
- Η επιδείνωση του μακροοικονομικού σεναρίου λόγω των ανωτέρω παραγόντων που θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά και την αγορά εργασίας, σε ό,τι αφορά την ανεργία, με περαιτέρω επιπτώσεις στην ιδιωτική κατανάλωση και τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές.

Ο συνεχώς υψηλότερος, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, πληθωρισμός στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία, οδήγησε στη σταδιακή μείωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, που είχε ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση των εξαγωγών και την απώλεια μεριδίου της αγοράς.

Συνεπώς, η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης στα επόμενα χρόνια απαιτεί μετάβαση στο αναπτυξιακό μοντέλο της Ελληνικής οικονομίας, από το υπάρχον μοντέλο κατανάλωσης σε ένα καινούριο, βασισμένο στις εγχώριες και διεθνείς επενδύσεις και τις εξαγωγές.

Ένας ενδεχόμενος κίνδυνος θα ήταν η ελληνική οικονομία να ανακάμψει με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι προβλέπεται στο ΜΠΔΣ, οπότε να καθυστερήσει και η ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των ιδιωτικών επενδύσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ελληνική κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να διατηρήσει την ταχεία προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών, μέσω της άμεσης εφαρμογής των παρεμβάσεων και, επομένως, της έγκαιρης απόδοσής τους, έτσι ώστε να εξασφαλίσει τη δυναμική της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

3.3.2 Δημοσιονομικοί κίνδυνοι

Οι προβλέψεις εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού βασίστηκαν στην αναμενόμενη ονομαστική μεταβολή των μακροοικονομικών δεικτών της ελληνικής οικονομίας για τα έτη 2011-2015, προσαρμοσμένων κατά το αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού για το πρώτο τρίμηνο του 2011. Ειδικότερα, οι προβλέψεις συνδέονται με μακροοικονομικές μεταβλητές (ΑΕΠ, συνολική κατανάλωση, εργατικά κόστη, κλπ.) λαμβανομένων υπόψη των προβλέψεων του βασικού σεναρίου για τα φορολογικά έσοδα.

Η υπόθεση της μοναδιαίας ελαστικότητας ελήφθη υπόψη λόγω αντικειμενικών δυσκολιών στην αξιόπιστη πρόβλεψη της ελαστικότητας των εσόδων κατά τα επόμενα έτη και ειδικότερα, των φορολογικών εσόδων. Επιπρόσθετα, υπάρχει δυσκολία στον καθορισμό της ελαστικότητας των φορολογικών εσόδων κατά τη διάρκεια διαρθρωτικής μετάβασης από μια περίοδο οικονομικής ανάπτυξης σε μια περίοδο ύφεσης. Υπό αυτή την υπόθεση μια μεταβολή στις μακροοικονομικές μεταβλητές επηρεάζει κατ' αναλογία τις προβλέψεις εσόδων για την περίοδο 2011-2015.

Επομένως, οποιαδήποτε απόκλιση ανάμεσα στις μακροοικονομικές υποθέσεις του βασικού σεναρίου και στις πραγματικές θα είχε ως αποτέλεσμα την ανάλογη απόκλιση από τα προβλεπόμενα έσοδα για την εξεταζόμενη περίοδο.

Ακόμη, επιπλέον κίνδυνοι μπορεί να ανακύψουν από την πιθανότητα ότι η πραγματική ελαστικότητα διαφόρων υποτομέων εσόδων μπορεί να διαφέρουν από την υπόθεση της μοναδιαίας ελαστικότητας του ΜΠΔΣ.

Μια σημαντική σταδιακή αύξηση της τάξης των 5,5 δισ. ευρώ αναμένεται στα φορολογικά έσοδα μέχρι το 2015, σε σχέση με το 2011, στην οποία θα συμβάλλει και η εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής (ν. 3943/11). Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σειρά παρεμβάσεων που σκοπό έχουν τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, τη φορολογική συμμόρφωση των πολιτών, την επιτάχυνση της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, την ανάπτυξη τεχνικών και μεθοδολογίας για τη βελτίωση της απόδοσης του φορολογικού ελέγχου και την ισχυροποίηση της φορολογικής διοίκησης μέσω της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής αποτελεί εθνική προτεραιότητα για την ελληνική κυβέρνηση, στοχεύοντας όχι μόνο στη βελτίωση του ρυθμού φορολογικής συμμόρφωσης, αλλά και στη διόρθωση της άδικης κατανομής των φορολογικών βαρών λόγω της φοροδιαφυγής. Παρ' όλα αυτά, εκτός από την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να καταπολεμήσει τη φοροδιαφυγή, η ανταπόκριση και η κινητοποίηση των πολιτών θεωρούνται καθοριστικοί παράγοντες.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο που επιβάλλει άμεσο έλεγχο στις δαπάνες (κατάρτιση προϋπολογισμού με καθορισμό ανώτατων ορίων δαπανών και θεσμοθέτηση μητρώου αναλήψεων) για τα υπουργεία και για τους φορείς των υπόλοιπων υποτομέων της γενικής κυβέρνησης εξασφαλίζει την επίτευξη των στόχων του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος. Με δεδομένη την ισχυρή δέσμευση της κυβέρνησης να μειώσει τις δημόσιες δαπάνες, οι μόνοι κίνδυνοι υπερβάσεων δαπανών συνδέονται με την πιθανή απόκλιση από τις μακροοικονομικές υποθέσεις του ΜΠΔΣ ή από απρόβλεπτα γεγονότα.

3.3.3 Δημόσιο Χρέος - εξέλιξη και κόστος εξυπηρέτησης

Παράγοντες αύξησης του χρέους

Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους και του κόστους εξυπηρέτησης (πληρωμές τόκων) είναι συνάρτηση πολλών παραμέτρων που συνδέονται με α) την ευαισθησία του χαρτοφυλακίου του χρέους, β) τις συνθήκες αγοράς χρήματος και κεφαλαίου, γ) την προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής και δ) τις ιδιωτικοποιήσεις και την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας.

Ευαισθησία χαρτοφυλακίου δημόσιου χρέους

Οι παράγοντες που καθορίζουν την ευαισθησία της τρέχουσας σύνθεσης του χαρτοφυλακίου του δημόσιου χρέους είναι οι εξής:

- Ο μέσος σταθμικός δείκτης χρηματοοικονομικής διάρκειας του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου χρέους, συμπεριλαμβανομένων και των διαχειριστικών πράξεων, βρίσκεται στα επίπεδα των 3,4 ετών.
- Το δημόσιο χρέος κυμαινόμενου επιτοκίου (συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων που συνδέονται με τον ευρωπαϊκό πληθωρισμό) ανέρχεται σε περίπου 35% επί του συνολικού χρέους. Το χρέος που λήγει και πρέπει να αναχρηματοδοτηθεί εντός των επόμενων 60 μηνών (5 έτη) αποτελεί το 57% του συνολικού χαρτοφυλακίου.
- Το χρέος που αναχρηματοδοτείται ή επαναπροσδιορίζεται ως προς το επιτόκιο του εντός των επόμενων 12 μηνών (1 έτος) ανέρχεται σήμερα στο 49% του συνολικού χαρτοφυλακίου χρέους.

Η σημερινή σύνθεση του χαρτοφυλακίου του χρέους ενέχει κάποιο βαθμό ευαισθησίας στις μεταβολές των επιτοκίων. Ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, μέσω της ενεργής διαχείρισης, επιδιώκει τη βέλτιστη σύνθεση του χαρτοφυλακίου του χρέους ως προς τη χρηματοοικονομική του διάρκεια και την ευαισθησία σε κίνδυνο επιτοκίων, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς, ούτως ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό από δυσμενείς και απότομες μεταβολές στις αγορές.

Οι συνθήκες στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου

- Υψηλή μεταβλητότητα των επιτοκίων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό των τόκων αποπληρωμής του χρέους κυμαινόμενου επιτοκίου. Οποιαδήποτε αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων πιθανόν να οδηγήσει σε αύξηση των δαπανών για τόκους για το χρέος κυμαινόμενου επιτοκίου (euribor συν περιθώριο). Ο κίνδυνος αύξησης των επιτοκίων σε επίπεδα υψηλότερα των προβλέψεων του ΜΠΔΣ μπορεί να επηρεάσει τελικά όχι μόνο το συνολικό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους αλλά και το κόστος αναχρηματοδότησης των δανειακών αναγκών της χώρας (χρεολύσια και ελλείμματα) στην περίπτωση που η Ελλάδα επιστρέψει στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου από το 2012 και μετά.
- Αυξητική τάση του δείκτη ευρωπαϊκού πληθωρισμού βάσει του οποίου υπολογίζονται οι προσαρμογές κεφαλαίου και τόκων των τιμαριθμοποιημένων ομολόγων.
- Αρνητικές εξελίξεις των ισοτιμιών νομισμάτων, βάσει των οποίων προσδιορίζονται οι συναλλαγματικές διαφορές.
- Αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο των αγορών και του τραπεζικού τομέα.

Προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής

Η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, σύμφωνα με το ΜΠΔΣ, εξασφαλίζεται μέσω της πολιτικής δημιουργίας μεγάλων πρωτογενών πλεονασμάτων και ισχυρής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η απαραίτητη εφαρμογή του ΜΠΔΣ είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, με βάση ορισμένες υποθέσεις για την ονομαστική αύξηση του ΑΕΠ και την εξέλιξη των ονομαστικών

επιτοκίων, καθώς και η δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων άνω του 5,5% από το 2013 και μετά, θα οδηγούσε σε ένα βιώσιμο δημόσιο χρέος.

3.3.4 Αποκρατικοποιήσεις και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου

Η εξέλιξη του χρέους συνδέεται επίσης με το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων ύψους 50 δισ. ευρώ για την περίοδο 2011-2015. Το σχέδιο αυτό λειτουργεί συμπληρωματικά στην όλη δημοσιονομική προσπάθεια. Αναλυτική παρουσίαση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου παρέχεται στο κεφάλαιο 3.1.

4. ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΑΣΗΣ

4.1 Γενικά

Στόχος του σεναρίου βάσης είναι η ακριβής αποτύπωση της εξέλιξης των δημοσιονομικών μεγεθών και ειδικότερα των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης για την περίοδο 2011-2015, βασιζόμενοι στην υπόθεση ότι δεν θα γίνουν επιπλέον παρεμβάσεις, πέραν όσων έχουν ήδη ληφθεί και εφαρμοστεί μέχρι και το Δεκέμβριο του 2010.

4.2 Αποτίμηση μεγεθών 2009-2010

4.2.1 Οικονομικό έτος 2009

Το έτος 2009 υπήρξε σημαντική απόκλιση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού κεντρικής κυβέρνησης (έλλειμμα 14,3%) σε σχέση με το προϋπολογισθέν έλλειμμα 4,2% του ΑΕΠ. Η μεγάλη αυτή απόκλιση, καθώς και η διαβίβαση μη αξιόπιστων στοιχείων προβλέψεων για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2009 που είχε προηγηθεί προς τα επίσημα όργανα της ΕΕ, έγινε αιτία να τεθεί θέμα αξιοπιστίας των ελληνικών στατιστικών στοιχείων και του στατιστικού συστήματος της χώρας μας γενικότερα. Ο συνδυασμός των ανωτέρω γεγονότων είχε ως συνέπεια την αδυναμία πρόσβασης της Ελλάδας στις αγορές κεφαλαίου και την ένταξή της στον Ελληνικό Μηχανισμό Στήριξης της ΕΕ/ΕΚΤ/ΔΝΤ.

Η ανωτέρω απόκλιση οφείλεται:

- στην υστέρηση των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού κατά 13.727 εκατ. ευρώ (5,8% του ΑΕΠ) και στην αύξηση των επιστροφών φόρων κατά 1.652 εκατ. ευρώ (0,7% του ΑΕΠ),
- στην αύξηση των πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού κατά 4.650 εκατ. ευρώ (2,0% του ΑΕΠ),
- στην αύξηση των δαπανών για τόκους κατά 325 εκατ. ευρώ (0,1% του ΑΕΠ),
- στην υστέρηση των εσόδων του ΠΔΕ, λόγω των μειωμένων εισροών από την ΕΕ κατά 1.660 εκατ. ευρώ (0,7% του ΑΕΠ),
- στην αύξηση των δαπανών του ΠΔΕ κατά 788 εκατ. ευρώ ή 0,3% του ΑΕΠ και τέλος,
- στην αρνητική επίδραση κατά 1,5% λόγω της αναθεώρησης του ΑΕΠ προς τα κάτω.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2009 διαμορφώθηκε τελικά στο 15,4% του ΑΕΠ από 2% που είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό.

Η αξιοπιστία του στατιστικού συστήματος της χώρας μας αποκαταστάθηκε μετά α) από τον επανέλεγχο που διενήργησε η Eurostat στα δημοσιονομικά στοιχεία της περιόδου 2006-2009 και β) μέσα από μια σειρά θεσμικών παρεμβάσεων που υλοποίησε η Κυβέρνηση, με προεξέχουσα εκείνη της ανεξαρτητοποίησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία χαρακτηρίζονται πλέον από διαφάνεια και αξιοπιστία (*Ανακοίνωση τύπου της Eurostat 1720/15-11-2010: «Η Eurostat αίρει τις επιφυλάξεις της για τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία που είχε εκφράσει στην ανακοίνωση τύπου 55/22-4-10»*).

Πίνακας 2.2 Σύγκριση προϋπολογισθέντων μεγεθών και αποτελεσμάτων 2009-2010

	2009				2010			
	Προϋπ/σμός	Πραγμ/σεις	Απόκλιση	Απόκλιση (% ΑΕΠ)	Προϋπ/σμός	Πραγμ/σεις	Απόκλιση	Απόκλιση (% ΑΕΠ)
Κρατικός Προϋπολογισμός								
I. Έσοδα (1+2)	65.972	50.585	-15.387	-6,5%	57.560	54.259	-3.301	-1,4%
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ)	62.272	48.545	-13.727	-5,8%	53.700	51.187	-2.513	-1,1%
α. Τακτικά Έσοδα	64.200	52.307	-11.893	-5,1%	56.950	54.383	-2.567	-1,1%
β. Μη τακτικά έσοδα	1.372	1.190	-182	-0,1%	1.400	1.786	386	0,2%
γ. Επιστροφές φόρων	3.300	4.952	-1.652	-0,7%	4.650	4.982	-332	-0,1%
2. Έσοδα ΠΔΕ	3.700	2.040	-1.660	-0,7%	3.860	3.072	-788	-0,3%
II. Δαπάνες (1+2)	76.978	84.215	-7.822	-3,3%	82.796	75.690	6.135	2,6%
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ)	68.178	74.627	-7.034	-3,0%	72.496	67.243	4.282	1,8%
α. Πρωτογενείς δαπάνες	53.978	58.628	-4.650	-2,0%	56.846	52.627	4.219	1,8%
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους		1.498	-1.498	-0,6%	0	375	-375	-0,2%
γ. Τόκοι	12.000	12.325	-325	-0,1%	12.950	13.223	-273	-0,1%
δ. Πληρωμές για εξοπλιστικές δαπάνες	2.200	2.175	25	0,0%	2.700	1.017	1.683	0,7%
2. ΠΔΕ	8.800	9.588	-788	-0,3%	10.300	8.447	1.853	0,8%
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-11.006	-33.630	-22.624	-9,6%	-25.236	-21.431	3.805	1,6%
% ΑΕΠ	-4,2%	-14,3%	-10,1%		-10,3%	-9,2%	1,1%	
III. α. Πρωτογενές αποτέλεσμα (III-II1γ)	994	-21.305	-22.299	-9,5%	-12.286	-8.208	4.078	1,8%
% ΑΕΠ	0,4%	-9,1%	-9,4%		-5,0%	-3,5%	1,5%	0,0%
IV. Ισοζύγιο ΟΤΑ, ΟΚΑ, νοσοκομείων και λοιπών ΝΠΔΔ	4.350	-2.150	-6.500	-2,8%	2.465	1.384	-1.081	-0,5%
V. Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	-575	0	575	0,2%	-550	0	550	0,2%
VI. Εθνικολογιστικές προσαρμογές	1.390	-528	-1.918	-0,8%	595	-4.145	-4.740	-2,0%
VII. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (III+IV+V+VI)	-5.266	-36.308	-31.042	-13,2%	-22.176	-24.191	-2.015	-0,9%
% ΑΕΠ	-2,0%	-15,4%	-13,4%		-9,1%	-10,5%	-1,4%	0,0%
ΑΕΠ	260.248	235.017			244.233	230.173		

4.2.2 Σχολιασμός δημοσιονομικού αποτελέσματος έτους 2010

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η Ελλάδα το 2010 είχε το δεύτερο μεγαλύτερο έλλειμμα γενικής κυβέρνησης στην ΕΕ (-10,5%) μετά την Ιρλανδία (-32,4%), ακολουθούμενη από τη Μεγάλη Βρετανία (-10,4%), την Ισπανία (-9,2%) και την Πορτογαλία (-9,1%). Είχε, όμως, μια μείωση του ελλείμματος του 2010 της τάξεως των 5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, που είναι η μεγαλύτερη μείωση που έχει επιτευχθεί ποτέ στην Ελλάδα ή σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της ευρωζώνης σε ένα έτος.

Ως προς το δημόσιο χρέος, με βάση τα στοιχεία της Eurostat για το 2010, η Ελλάδα είχε το υψηλότερο χρέος γενικής κυβέρνησης στην ΕΕ (142,8% του ΑΕΠ) με δεύτερη την Ιταλία (119% του ΑΕΠ) ακολουθούμενη από το Βέλγιο (96,8% του ΑΕΠ) και την Ιρλανδία (96,2%).

Σύγκριση προϋπολογισμού 2010 με εκτέλεση

Από τη σύγκριση του δημοσιονομικού αποτελέσματος του 2010 (24.193 εκατ. ευρώ ή 10,4% του ΑΕΠ του προϋπολογισμού) με τις εκτιμήσεις εκτέλεσης του 2010 της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού του 2011 (21.900 εκατ. ευρώ ή 9,4% του ΑΕΠ), προκύπτει μια επιδείνωση για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης του 2010 της τάξης του 1,0% του ΑΕΠ.

Η διαφορά αυτή αναλύεται ως ακολούθως:

Στο έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού χωρίς προσαρμογές κατά ESA η εκτέλεση ήταν καλύτερη κατά 1.636 εκατ. ευρώ ή κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (η εκτίμηση στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2011 ήταν 23.067 εκατ. ευρώ και η αντίστοιχη διαμόρφωση του βασικού σεναρίου είναι 21.431 εκατ. ευρώ).

Από την άλλη πλευρά, στις προσαρμογές κατά ESA του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού παρουσιάζεται επιδείνωση της τάξης των 0,9 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ (2.180 εκατ. ευρώ), που προέρχεται κυρίως από την επιδείνωση της προσαρμογής των φορολογικών εσόδων κατά 0,6% του ΑΕΠ ως απόρροια της μεγαλύτερης από την προβλεπόμενη κατά την περίοδο σύνταξης του Προϋπολογισμού 2011 ύφεσης το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2010. Υπενθυμίζεται ότι το συνολικό αποτέλεσμα επί των εσόδων του 2010 σε εθνολογιστική βάση καθορίζεται και από την πορεία συγκεκριμένων κατηγοριών εσόδων κατά το πρώτο δίμηνο του 2011, τα οποία σε μεγάλο βαθμό αντανακλούν την οικονομική δραστηριότητα του τελευταίου τριμήνου του προηγούμενου έτους.

Στο ισοζύγιο των ΟΤΑ έχουμε σημαντική επιδείνωση (0,25% του ΑΕΠ), που σχετίζεται με αποπληρωμή παρελθουσών υποχρεώσεων στο τέλος του έτους.

Βελτίωση προήλθε από το ισοζύγιο των επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ (0,3% του ΑΕΠ), καθώς και από την προσαρμογή των δεδουλευμένων τόκων (0,29% του ΑΕΠ).

Επιδείνωση έχουμε από το ισοζύγιο των ΟΚΑ κατά ESA (0,5% του ΑΕΠ), καθώς η μεγαλύτερη από το αναμενόμενο αύξηση της ανεργίας οδήγησε σε μείωση των ασφαλιστικών εισφορών. Υπενθυμίζεται ότι, όπως στην περίπτωση των φορολογικών εσόδων, το αποτέλεσμα των ΟΚΑ του 2010 σε εθνολογιστική βάση καθορίζεται και από την πορεία συγκεκριμένων κατηγοριών εισφορών κατά το πρώτο δίμηνο του 2011.

Τέλος, σημαντική επιδείνωση προήλθε από τον κλάδο των νοσοκομείων (0,3% του ΑΕΠ).

Πίνακας 2.3 Αποκλίσεις προϋπολογισθέντων και πραγματοποιηθέντων μεγεθών γενικής κυβέρνησης το 2010				
Έλλειμμα 2010	Προϋπολογισμός	Πραγματοποίηση	Διαφορές	% ΑΕΠ
Διαφορές				
ΑΕΠ (παλιό του προϋπολογισμού)	231.888			
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού χωρίς προσαρμογές	-23.067	-21.431	-1.636	-0,7
Προσαρμογές κατά ESA95	1.673	-455	2.180	0,9
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού με προσαρμογές	-21.394	-21.938	544	0,2
Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA	20	-565	585	0,3
Ισοζύγιο ΝΠ πλην ΔΕΚΟ	102	201	-99	0,0
Ισοζύγιο επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ	-540	97	-637	-0,3
Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA	382	-847	1.229	0,5
Νοσοκομεία κατά ESA	-470	-1.141	671	0,3
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης	-21.900	-24.193	2.293	1,0
Ως % ΑΕΠ	-9,4	-10,5		1,0

Από τα ανωτέρω, καθίσταται προφανές ότι η απόκλιση έρχεται κυρίως ως αποτέλεσμα της βαθύτερης, από το αναμενόμενο, ύφεσης της ελληνικής οικονομίας που επηρεάζει τα φορολογικά έσοδα, αλλά και τις ασφαλιστικές εισφορές. Ταυτόχρονα, υπογραμμίζει τις πραγματικές δυσκολίες για τη μείωση του ελλείμματος σε περιοχές του προϋπολογισμού (αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, μείωση λειτουργικών δαπανών κ.λπ.) ή υποτομέων της γενικής κυβέρνησης όπου χρειάζονται μεγαλύτερες προσπάθειες (αντιμετώπιση της εισφοροδιαφυγής, δαπάνες σε νοσοκομεία, ΟΚΑ, ΟΤΑ, ΔΕΚΟ).

4.3 Βασικό σενάριο

4.3.1 Βασικές μακροοικονομικές παραδοχές

Για τη διαμόρφωση του σεναρίου βάσης, έχουν ληφθεί υπόψη οι εξής παραδοχές για τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη για την περίοδο 2010-2015:

Ανάπτυξη: Η μείωση του πραγματικού ΑΕΠ έφτασε το -4,5% το 2010, ενώ από το 2011 και μετά παρουσιάζεται μια σταδιακή βελτίωση του δείκτη, καθώς εκτιμάται ότι για το 2011 θα διαμορφωθεί στο -3,5% (οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ το 2011 κυμαίνονται από -2,5% (διάφοροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί) μέχρι -3,8% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ΕΚΤ)., ενώ από το 2012 και εξής προβλέπεται να ακολουθήσει μια σταθερά θετική πορεία, καθώς προβλέπεται να διαμορφωθεί στο +0,8% το 2012, +2,1% το 2013, +2,1% το 2014 και +2,7% το 2015.

Απασχόληση- Ανεργία: Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας αντανακλάται και στη μείωση της απασχόλησης και στην αύξηση της ανεργίας. Το ποσοστό ανεργίας για το 2010 διαμορφώθηκε στο 11,5%, ενώ η τάση του δείκτη αναμένεται να είναι αυξητική έως και το 2012 και να διαμορφωθεί στο 14,5% το 2011 και 15,0% το 2012. Στη συνέχεια, προβλέπεται σταδιακή βελτίωση του δείκτη με ποσοστό ανεργίας 14,5% το 2013, 14,0% το 2014 και 13,6% το 2015.

Πληθωρισμός: Το 2010 οι πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία ήταν έντονες με το ΓΔΤΚ να αυξάνεται κατά 4,7% σε αυτό το έτος. Για τα επόμενα έτη εκτιμάται ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα μειώνονται σταδιακά με τη μεταβολή του πληθωρισμού να εκτιμάται στο 2,9% το 2011, 1,0% το 2012, 1,1% το 2013, 1,0% το 2014 και 0,9% το 2015.

Η πλήρης απεικόνιση όλων των μακροοικονομικών δεικτών της ίδιας περιόδου παρουσιάζεται αναλυτικά στον πίνακα 2.1.

4.3.2 Παραδοχές για τον αριθμό εργαζομένων και συνταξιούχων γενικής κυβέρνησης

Οι προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής για το μισθολογικό κόστος της γενικής κυβέρνησης για τα έτη 2011-2015, στηρίζονται σε παραδοχές αναφορικά με τον ετήσιο αριθμό των αποχωρήσεων υπαλλήλων λόγω συνταξιοδότησης οι οποίες, κατ' επέκταση, διαμορφώνουν τις εκτιμήσεις για τον ετήσιο αριθμό προσλήψεων προσωπικού (πίνακας 2.4), χρησιμοποιώντας ως έτος βάσης το 2010.

Οι παραδοχές για τον αριθμό αποχωρήσεων μόνιμου προσωπικού, (στήλη 6) ακολουθούν τη συντηρητική υπόθεση των 27.000 περίπου αποχωρήσεων [με βάση τις παρεμβάσεις που εξειδικεύονται στο ΜΠΔΣ (σενάριο με παρεμβάσεις) ο συνολικός αριθμός αποχωρούντων υπαλλήλων στην περίοδο 2011-2015 εκτιμάται στις 150.000] κατ' έτος για το σύνολο της γενικής κυβέρνησης. Το δημοσιονομικό όφελος που προκύπτει στη μισθολογική δαπάνη οφείλεται στο γεγονός ότι η μέση ετήσια αμοιβή του νεοπροσληφθέντος υπαλλήλου αποτελεί το 75% περίπου της αντίστοιχης αμοιβής του υπαλλήλου προς συνταξιοδότηση. Είναι προφανές ότι θα δημιουργηθεί επιπλέον δημοσιονομικό όφελος, εάν ο αριθμός αποχωρήσεων προσωπικού ξεπεράσει την ανωτέρω υπόθεση.

Για τον υπολογισμό του αριθμού των προσλήψεων μόνιμου προσωπικού (στήλες 3 και 5) εφαρμόζεται ο κανόνας μία πρόσληψη ανά πέντε αποχωρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3833/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Ειδικά για το σενάριο βάσης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου, ο κανόνας αυτός εφαρμόστηκε για όλη την περίοδο 2011-2015. Για το έτος 2011, ο συνολικός αριθμός νέων προσλήψεων σε δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ΟΤΑ α' και β' βαθμού προκύπτει από το συνυπολογισμό στον ανωτέρω κανόνα των μεταφορών και

εντάξεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου από την Ολυμπιακή, τον ΟΣΕ κ.λπ., σε εφαρμογή της σχετικής εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών για τον Προγραμματισμό Προσλήψεων Προσωπικού έτους 2011.

Με βάση τις εκτιμήσεις αποχωρήσεων και προσλήψεων, όπως εμφανίζονται στον πίνακα 2.4, υπολογίζεται ο αριθμός μόνιμου προσωπικού γενικής κυβέρνησης για τα έτη 2011-2015 (πίνακας 2.5, στήλες 2 και 3). Η στήλη 4 αφορά τον αριθμό προσωπικού ορισμένου χρόνου, που υπολογίζεται από τη μείωση κατά 15% του αντίστοιχου αριθμού προσωπικού του έτους βάσης (2010), σε εφαρμογή του άρθρου 11, παρ. 6 του ν. 3833/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Στον πίνακα 2.6 υπολογίζεται ο εκτιμώμενος συνολικός αριθμός συνταξιούχων γενικής κυβέρνησης με έτος βάσης το 2010, λαμβάνοντας υπόψη τις αποχωρήσεις κάθε έτους.

Πίνακας 2.4 Υπολογισμός αποχωρήσεων-προσλήψεων μόνιμου προσωπικού γενικής κυβέρνησης για τα έτη 2011-2015 – σενάριο βάσης						
Έτος	Εκτίμηση αποχωρήσεων (αριθμός τακτικού προσωπικού + νοσηλευτικών ιδρυμάτων και ΑΕΙ, ΤΕΙ)	Εκτίμηση προσλήψεων (αριθμός τακτικού προσωπικού + νοσηλευτικών ιδρυμάτων και ΑΕΙ, ΤΕΙ) κανόνας 1:5	Εκτίμηση αποχωρήσεων (ΝΠΔΔ, ΟΚΑ και ΟΤΑ α' και β')	Εκτίμηση προσλήψεων (αριθμός προσωπικού ΝΠΔΔ και ΟΤΑ) κανόνας 1:5	Σύνολο αποχωρήσεων	Σύνολο προσλήψεων
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2011	15.000	5.600	5.000	930	20.000	6.530
2012	20.000	3.000	6.600	1.000	26.600	4.000
2013	20.000	4.000	6.600	1.320	26.600	5.320
2014	20.000	4.000	6.600	1.320	26.600	5.320
2015	20.000	4.000	6.600	1.320	26.600	5.320

Πίνακας 2.5 Εκτιμήσεις για το συνολικό αριθμό υπηρετούντος προσωπικού γενικής κυβέρνησης για τα έτη 2011-2015– σενάριο βάσης				
Έτος	Εκτίμηση αριθμού προσωπικού (τακτικό προσωπικό + νοσηλευτικών ιδρυμάτων και ΑΕΙ, ΤΕΙ)	Εκτίμηση αριθμού προσωπικού (ΝΠΔΔ, ΟΚΑ και ΟΤΑ Α' και Β')	Εκτίμηση για αριθμό προσωπικού ορισμένου χρόνου	Σύνολο
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2011	540.016	124.629	41.000	705.645
2012	523.016	119.029	41.000	683.045
2013	507.016	113.749	41.000	661.765
2014	491.016	108.469	41.000	640.485
2015	475.016	103.189	41.000	619.205

Πίνακας 2.6 Εκτιμήσεις για τον αριθμό συνταξιούχων Γενικής Κυβέρνησης για τα έτη 2011-2015– σενάριο βάσης				
Έτος	Εκτίμηση αριθμού συνταξιούχων (τακτικό προσωπικό + νοσηλευτικών ιδρυμάτων και ΑΕΙ, ΤΕΙ)	Εκτίμηση αριθμού συνταξιούχων (ΝΠΔΔ, ΟΚΑ και ΟΤΑ Α' και Β')	Αριθμός θανάτων	Συνολικός αριθμός συνταξιούχων
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2011	371.178	62.068	8.500	427.246
2012	391.178	68.668	8.500	451.346
2013	411.178	75.268	8.500	477.946
2014	431.178	81.868	8.500	504.546
2015	451.178	88.468	8.500	531.146

4.4 Παρεμβάσεις δημοσιονομικής προσαρμογής που έχουν ληφθεί υπόψη στο σενάριο βάσης

Οι κυριότερες παρεμβάσεις δημοσιονομικής διαχείρισης που η επίδρασή τους έχει ληφθεί υπόψη για την κατάρτιση του σεναρίου βάσης αφορούν, από πλευράς αφενός εσόδων και αφετέρου δαπανών, τις εξής βασικές κατηγορίες παρεμβάσεων:

Έσοδα

- Φορολογική διοίκηση: παρεμβάσεις καταπολέμησης του λαθρεμπορίου, αύξηση των δικαστικών παραβόλων, σχέδιο δράσης για την επιτάχυνση της διαδικασίας είσπραξης ληξιπρόθεσμων οφειλών, επιτάχυνση της είσπραξης φορολογικών προστίμων
- ΦΠΑ: αύξηση συντελεστών, αναδιάρθρωση κατηγοριών, διεύρυνση φορολογικής βάσης
- Φόροι κατανάλωσης: αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης, εξίσωση της φορολόγησης του πετρελαίου θέρμανσης και κίνησης
- Φορολόγηση ακίνητης περιουσίας: αναδιάρθρωση της φορολόγησης ακίνητης περιουσίας, αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων για να προσεγγίσουν τις εμπορικές, αύξηση των φόρων μεταβίβασης ακινήτων και των γονικών παροχών
- Φορολογία των αμοιβών σε είδος (αυτοκίνητα)
- Καθιέρωση τεκμηρίων φορολόγησης βάσει δαπανών διαβίωσης
- Δικαιώματα από άδειες τυχερών παιγνίων
- Ειδική εισφορά κερδοφόρων επιχειρήσεων
- Έσοδα από εγγυήσεις
- Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις
- Παρεμβάσεις για την τακτοποίηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ΟΚΑ, καθιέρωση εργοσήμου.

Δαπάνες

- Μισθοί και συντάξεις: μείωση των προσλήψεων πέραν του 5:1, πάγωμα και παρεμβάσεις για τον εξορθολογισμό των συντάξεων
- Μείωση της ενδιάμεσης κατανάλωσης
- Περαιτέρω μείωση των λειτουργικών δαπανών κατά 5%
- Μείωση του εθνικού σκέλους των δημοσίων επενδύσεων
- Μείωση των μεταβιβάσεων σε δημόσιες επιχειρήσεις
- Παρεμβάσεις για τη μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης των ασφαλιστικών ταμείων.

4.5 Σενάριο βάσης για την περίοδο 2011-2015

Το σενάριο βάσης για το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής αποτελεί το βασικό πλαίσιο των δημοσιονομικών μεσοπρόθεσμων στόχων και προβλέψεων της γενικής κυβέρνησης και των επί μέρους φορέων της, για την περίοδο 2011-2015.

**Πίνακας 2.7 Βασικό σενάριο 2011-2015 (σε ταμειακή και ESA βάση)
(ποσά σε εκατ. ευρώ)**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Πραγμ/σεις	Πραγμ/σεις	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση
I. Έσοδα	50.585	54.259	55.501	54.591	54.814	54.397	54.859
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού	48.545	51.187	51.579	49.987	50.026	50.555	51.223
α. Τακτικά έσοδα	52.307	54.383	53.280	51.727	52.172	52.728	53.801
1. Άμεσοι φόροι	21.431	20.223	19.144	16.961	17.114	17.339	17.623
2. Έμμεσοι φόροι	28.293	31.043	29.657	30.245	30.834	31.447	32.101
3. Απολήψεις από Ε.Ε.	264	320	185	148	165	174	176
4. Μη φορολογικά έσοδα	2.319	2.797	4.294	4.373	4.059	3.768	3.901
β. Μη τακτικά έσοδα	1.190	1.786	2.099	1.957	1.600	1.627	1.280
γ. Επιστροφές φόρων	4.952	4.982	3.800	3.697	3.746	3.800	3.858
2. Έσοδα ΠΔΕ	2.040	3.072	3.922	4.604	4.788	3.842	3.636
α. Εισροές ΕΣΠΑ	1.734	2.634	3.192	3.616	3.842	2.910	2.730
β. Λοιπές εισροές (περιλαμβάνεται ΟΠΕΚΕΠΕ και ΑΛΙΕΙΑ)	123	167	530	788	746	732	706
γ. Ίδια έσοδα	183	271	200	200	200	200	200
II. Δαπάνες	84.215	75.690	81.389	81.277	86.483	88.423	92.956
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού	74.627	67.243	72.889	72.777	77.983	79.923	84.456
α. Πρωτογενείς δαπάνες (1+2+3+4+5+6)	58.043	51.656	53.468	52.375	53.493	52.660	53.053
1. Μισθοί και συντάξεις	24.487	22.139	22.018	21.585	21.622	21.673	21.729
2. Κοινωνική ασφάλιση & περίθαλψη (συμπ. πληρωμή για ασφαλιστικό ταμείο ΔΕΗ)	17.779	15.747	17.784	16.308	17.316	16.304	16.514
3. Λειτουργικές και άλλες δαπάνες	9.326	8.107	7.773	7.906	7.865	7.969	7.805
4. Αποδόσεις προς τρίτους	6.452	5.663	5.312	5.116	5.230	5.208	5.235
5. Μη κατανεμημένες δαπάνες	0	0	0	50	50	100	100
6. Αποθεματικό	0	0	580	1.410	1.410	1.405	1.670
β. 1. Εγγυήσεις σε Γενική Κυβέρνηση	484	827	1.245	1.518	1.979	1.024	1.636
2. Εγγυήσεις εκτός Γενικής Κυβέρνησης	100	145	224	134	211	139	67
γ. Τόκοι	12.325	13.223	16.002	16.900	20.500	24.400	28.000
δ. Πληρωμές στα νοσοκομεία για παλιές οφειλές	1.498	375	450	350	300	300	300
ε. Πληρωμές για εξοπλιστικές δαπάνες	2.175	1.017	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
2. ΠΔΕ	9.588	8.447	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
III. Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού	-33.630	-21.431	-25.888	-26.686	-31.669	-34.026	-38.097
% ΑΕΠ	-14,3%	-9,3%	-11,5%	-11,7%	-13,4%	-14,0%	-15,1%
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα	-21.305	-8.208	-9.886	-9.786	-11.169	-9.626	-10.097
Εθνικολογιστικές προσαρμογές κεντρικής κυβέρνησης	-528	-4.145	458	-1.646	-1.816	-1.678	-1.584
Ισοζύγιο Νομικών Προσώπων πλην ΔΕΚΟ	647	878	997	754	660	622	793
Ισοζύγιο επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ	-1.593	3.059	1.211	1.368	1.866	859	1.385
Έλλειμμα Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA95	-35.104	-21.638	-23.222	-26.209	-30.959	-34.223	-37.503
Ισοζύγιο ΟΤΑ	27	-379	-564	-732	-702	-711	-722
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΤΑ	-158	-186	225	223	313	0	0
Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA95	-131	-565	-339	-509	-389	-711	-722
Ισοζύγιο ΟΚΑ	393	369	787	-631	638	1.539	2.242
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΚΑ	-1.466	-2.357	-778	-150	-200	-200	-200
Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA95	-1.074	-1.988	9	-781	438	1.339	2.042
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA95	-36.308	-24.191	-23.552	-27.499	-30.909	-33.595	-36.183
% ΑΕΠ	-15,4%	-10,5%	-10,4%	-12,0%	-13,1%	-13,8%	-14,4%
ΑΕΠ	235.017	230.173	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900

Σημείωση: Οι εθνικολογιστικές προσαρμογές ή προσαρμογές κατά ESA αποτελούν κατ' ουσία διορθώσεις των μεγεθών σε ταμειακή βάση του προϋπολογισμού, ώστε αυτά να αποτυπώνονται πλέον σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΟΛ ή ESA95).

Σημειώνεται ότι το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αποτυπώνεται με τη μεθοδολογία του ΕΣΟΛ.

Οι εθνικολογιστικές προσαρμογές αναφέρονται κυρίως:

- σε χρονικές ανακατανομές των μεγεθών ώστε να αποτυπώνονται στο έτος που δημιουργήθηκαν ανεξάρτητα με την ταμειακή αποτύπωση,
- σε διορθώσεις μεθοδολογικές (διαφορές εθνικού λογιστικού συστήματος και ΕΣΟΛ),
- σε διορθώσεις που αφορούν τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές (αγορά-πώληση μετοχών κ.λπ.)

Το σενάριο βάσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των μακροοικονομικών εξελίξεων και προοπτικών των δημοσιονομικών μεγεθών, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων για τα δύο προηγούμενα έτη (2009 και 2010), των προβλέψεων για το τρέχον έτος (2011), το έτος προϋπολογισμού (2012) και τα επόμενα τρία έτη (2013-2015). Στηρίζεται στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα του 2010, ενώ λαμβάνονται υπόψη μόνο οι παρεμβάσεις δημοσιονομικής προσαρμογής που είχαν νομοθετηθεί έως και το Δεκέμβριο του 2010, ανεξαρτήτως εάν αυτά αποδίδουν σε όλη την περίοδο προβλέψεων.

Το σενάριο βάσης έχει καταρτιστεί ταυτόχρονα στη λογιστική βάση του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού (ταμειακή βάση) και στη λογιστική βάση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών του 1995 (ESA 95).

Στον πίνακα 2.7, παρουσιάζεται αναλυτικά το βασικό σενάριο για την εξέλιξη του ελλείμματος. Αντανακλώνται, επίσης, οι αυξομειώσεις των εσόδων λόγω των αλλαγών στη φορολογική βάση και των μακροοικονομικών εξελίξεων (ρυθμός ανάπτυξης, πληθωρισμός).

Η αύξηση του ελλείμματος της περιόδου 2011-2015 με μόνη την επίδραση των παρεμβάσεων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί (και χωρίς τη λήψη νέων) οφείλεται στη δυναμική του ελλείμματος, που περιλαμβάνει τη διαρθρωτική αύξηση των δαπανών για μισθούς και συντάξεις λόγω ωρίμανσης, την αύξηση των δαπανών για τόκους και λοιπές διαρθρωτικές αυξήσεις στις δαπάνες, τόσο της κεντρικής κυβέρνησης όσο και των υποτομέων της γενικής κυβέρνησης.

Η διαμόρφωση των ελλειμμάτων του έτους 2012 (έτος προϋπολογισμού), καθώς και των ετών 2013-2015 εμφανίζονται στον πίνακα 2.7 τόσο σε επίπεδο κεντρικής όσο και γενικής κυβέρνησης.

Η μη λήψη μέτρων συνεπάγεται τη διατήρηση των ελλειμμάτων για όλη την περίοδο στο επίπεδο του 10,4%-14,4% του ΑΕΠ, και τον εκτροχιασμό του χρέους στο 198,9% του ΑΕΠ. Ανάλογη είναι και η εκτίναξη των πληρωμών για τόκους που από 16 δισ. ευρώ το 2011, διαμορφώνονται στα 28 δισ. ευρώ το 2015.

Ένα τέτοιο σενάριο μη πραγματοποίησης παρεμβάσεων είναι φανερό ότι δεν μπορεί να αποτελεί επιλογή ούτε της κυβέρνησης αλλά ούτε και της χώρας, αφού με μαθηματική ακρίβεια θα οδηγούσε στο μόνιμο αποκλεισμό της χώρας μας από τις διεθνείς αγορές και τελικά την κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας.

Στον πίνακα 2.8 παρουσιάζεται αναλυτικά για κάθε έτος η απόσταση των αποτελεσμάτων από τους στόχους, το δημοσιονομικό κενό δηλαδή ετησίως.

Πίνακας 2.8 Δημοσιονομικό κενό ανά έτος για την περίοδο 2011-2015 (σε εκατ. ευρώ)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Πραγμ/σεις	Πραγμ/σεις	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA95 (βασικό σενάριο)	-36.308	-24.191	-23.552	-27.499	-30.909	-33.595	-36.183
% ΑΕΠ	-15,4%	-10,5%	-10,4%	-12,0%	-13,1%	-13,8%	-14,4%
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA95 (Στόχοι του προγράμματος)			-17.065	-14.916	-11.399	-6.385	-2.991
% ΑΕΠ			-7,6%	-6,5%	-4,8%	-2,6%	-1,2%
Δημοσιονομικό κενό			6.487	12.584	19.510	27.210	33.583
% ΑΕΠ			2,9%	5,5%	8,3%	11,2%	13,3%
ΑΕΠ	235.017	230.173	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900

Αντίστοιχα, με την ίδια παραδοχή της μη λήψης επιπλέον μέτρων και η εξέλιξη του χρέους της γενικής κυβέρνησης εμφανίζεται αλματώδης με το χρέος κεντρικής κυβέρνησης να αγγίζει το 198,9% του ΑΕΠ το 2015, επιβαρύνοντας περαιτέρω τα ζητήματα αξιοπιστίας της ελληνικής οικονομίας και θέτοντας σε σοβαρό κίνδυνο τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την ταχύτερη δυνατή έξοδο της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων. Ακόμα μεγαλύτερη θα είναι η αύξηση των πληρωμών για τόκους σε ταμειακή βάση, φθάνοντας τα 28.000 εκατ. ευρώ ή το 11,1% του ΑΕΠ το 2015.

Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους χωρίς την πραγματοποίηση παρεμβάσεων και με την υπόθεση ότι θα βρισκόταν δανειστής να δανείσει την Ελλάδα με το επιτόκιο που γίνεται η υπόθεση, φαίνεται στον πίνακα 2.9:

Πίνακας 2.9 Εξέλιξη χρέους γενικής κυβέρνησης (σενάριο βάσης- ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΠΔΣ)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Χρέος γενικής κυβέρνησης	298.706	328.587	364.105	399.253	432.378	465.614	501.078
ΑΕΠ	235.017	230.173	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ	127,1%	142,8%	160,6%	174,8%	183,6%	191,7%	198,9%

Αντίστοιχα, οι τόκοι κεντρικής κυβέρνησης σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 2.10 Τόκοι κεντρικής κυβέρνησης (σενάριο βάσης)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Τόκοι σε ταμειακή βάση	12.325	13.223	16.002	16.900	20.500	24.400	28.000
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση (ESA 95)	12.490	13.945	15.559	18.900	22.800	26.900	30.900
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση ως % του ΑΕΠ	5,3%	6,1%	6,9%	8,3%	9,7%	11,1%	12,3%
Διαφορά ταμειακών-δεδουλευμένων τόκων (προσαρμογή κατά ESA)	-165	-722	443	-2.000	-2.300	-2.500	-2.900

Σημείωση: Για την προβολή των πληρωμών για τόκους έχουν γίνει οι ακόλουθες υποθέσεις:

- Το μεσοσταθμικό σταθερό επιτόκιο όλων των νέων εκδόσεων ομολόγων που θα γίνουν στα έτη 2012, 2013, 2014 και 2015 υπολογίζεται στο 7,5%.
- Τα ονομαστικά επιτόκια του υφιστάμενου χρέους βασίζονται στα μελλοντικά επιτόκια, όπως ισχύουν την 1/6/2011.

4.5.1 Σύγκριση προϋπολογισθέντων μεγεθών και εκτιμήσεων για το έτος 2011

Στόχος του προϋπολογισμού του 2011 ήταν η συνέχιση της δραστηκής μείωσης του ελλείμματος, στο πλαίσιο ενός φιλόδοξου μεσοπρόθεσμου σχεδίου δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης με απώτερο σκοπό τη μείωση του ελλείμματος σε επίπεδα κάτω του 3% του ΑΕΠ το 2014. Συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός του 2011 προέβλεπε το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης να διαμορφωθεί στα 16.833 εκατ. ευρώ (7,4% του ΑΕΠ). Κύριοι άξονες της προσπάθειας για την επίτευξη του παραπάνω στόχου ήταν ο περαιτέρω εξορθολογισμός των δαπανών και η μεγαλύτερη απόδοση των κρατικών πόρων.

Οι προβλέψεις όμως του προϋπολογισμού 2011 βασίστηκαν σε εκτιμήσεις για το κλείσιμο του οικονομικού έτους 2010, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά την περίοδο κατάρτισης του προϋπολογισμού, δηλαδή 7 μήνες νωρίτερα, το Νοέμβριο του 2010. Πλην όμως, τα απολογιστικά στοιχεία του οικονομικού έτους 2010, τα μακροοικονομικά μεγέθη, αλλά και η εκτέλεση του α' τριμήνου του 2011, παρουσίασαν αποκλίσεις σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις.

Πίνακας 2.11 Σενάριο βάσης - Σύγκριση προϋπολογισμού και εκτιμήσεων πραγματοποιήσεων 2011				
	2011			
	Προϋ/σμός	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Απόκλιση	Απόκλιση (% ΑΕΠ)
Κρατικός Προϋπολογισμός				
I. Έσοδα (1+2)	59.482	55.501	-3.981	-1,8%
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β-γ)	55.560	51.579	-3.981	-1,8%
α. Τακτικά Έσοδα	57.520	53.280	-4.240	-1,9%
β. Μη τακτικά έσοδα	1.840	2.099	259	0,1%
γ. Επιστροφές φόρων	3.800	3.800	0	0,0%
2. Έσοδα ΠΔΕ	3.922	3.922	0	0,0%
II. Δαπάνες (1+2)	80.339	81.389	1.051	0,5%
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε)	71.839	72.889	1.051	0,5%
α. Πρωτογενείς δαπάνες	52.673	53.468	795	0,4%
1. Μισθοί και συντάξεις	21.593	22.018	426	0,2%
2. Κοινωνική ασφάλιση και περίθαλψη (συμπ. πληρωμή για ασφαλιστικό ταμείο ΔΕΗ)	16.652	17.784	1.132	0,5%
3. Λειτουργικές και άλλες δαπάνες	7.870	7.773	-97	0,0%
4. Αποδόσεις προς τρίτους	5.978	5.312	-666	-0,3%
5. Μη κατανεμημένες δαπάνες	0	0	0	0,0%
6. Αποθεματικό	580	580	0	0,0%
β. 1. Εγγυήσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης	1.051	1.245	194	0,1%
2. Εγγυήσεις σε φορείς εκτός γενικής κυβέρνησης	145	224	79	0,0%
γ. Τόκοι	15.920	16.002	82	0,0%
δ. Πληρωμές στα νοσοκομεία για παλιές οφειλές	450	450	0	0,0%
ε. Πληρωμές για εξοπλιστικές δαπάνες	1.600	1.500	-100	0,0%
2. ΠΔΕ	8.500	8.500	0	0,0%
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-20.857	-25.888	-5.032	-2,2%
% ΑΕΠ	-9,1%	-11,5%		
III. α. Πρωτογενές αποτέλεσμα (III-II1γ)	-4.937	-9.886	-4.949	-2,2%
% ΑΕΠ	-2,2%	-4,4%		
IV. Ισοζύγιο ΟΤΑ, ΟΚΑ, νοσοκομείων και λοιπών ΝΠΔΔ	1.491	1.877	386	0,2%
ΝΠΔΔ	230	997	767	0,3%
ΟΤΑ	500	-339	-839	-0,4%
ΟΚΑ	700	248	-452	-0,2%
Ανεξόφλητες οφειλές ΟΚΑ	-239	-239	0	0,0%
ΔΕΚΟ	300	1.211	911	0,4%
V. Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	-420	-420	0	0%
VI. Εθνικολογιστικές προσαρμογές	2.953	878	-2.075	-1,5%
VII. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης βάσει Π/Υ (III+IV+V+VI)	-16.833	-23.552	-6.720	-3,0%
% ΑΕΠ	-7,4%	-10,4%		
VIII. Στόχος ισοζυγίου γενικής κυβέρνησης βάσει προγράμματος⁽¹⁾	-17.065	-23.552	-6.487	
% ΑΕΠ	-7,6%	-10,4%	2,9%	
ΑΕΠ		225.400		

⁽¹⁾ Στον ανωτέρω πίνακα γίνεται σύγκριση μεταξύ της αρχικής πρόβλεψης του ισοζυγίου γενικής κυβέρνησης όπως είχε διατυπωθεί στον προϋπολογισμό του 2011 (-16.833) και του ισοζυγίου γενικής κυβέρνησης όπως έχει τεθεί για το έτος 2011 στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσπάθειας που έχει αναληφθεί στην περίοδο 2011-2015 (-17.065).

Βούληση της Κυβέρνησης είναι η κατάρτιση του ΜΠΔΣ να γίνει σε απόλυτα ρεαλιστική βάση, με την ενσωμάτωση όλων των τελευταίων πληροφοριών και εξελίξεων που θα ήταν διαθέσιμες κατά τη στιγμή της κατάρτισής του. Ως εκ τούτου, κρίθηκε απαραίτητο, η κατάρτιση του ΜΠΔΣ να βασιστεί στις πραγματοποιήσεις του οικονομικού έτους 2010 (έλλειμμα 10,5% του ΑΕΠ αντί για το προϋπολογισθέν 9,4%), γεγονός που οδηγεί σε αναθεώρηση των προβλέψεων για το έτος 2011. Κατ' επέκταση, το βασικό σενάριο ενσωματώνει την εκτίμηση ότι το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης το 2011 θα κυμανθεί στα 23.552 εκατ. ευρώ (10,4% του ΑΕΠ).

Σύμφωνα με το ΜΠΔΣ, προκύπτει ότι προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος οικονομικής πολιτικής του 2011 απαιτείται πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια ύψους 6,48 δισ. ευρώ. Η πρόσθετη αυτή προσπάθεια απαιτείται προκειμένου να ακυρώσει την αρνητική επίδραση ενός πλήθους παραγόντων (πίνακας 2.12) όπως:

- η επίπτωση του αναθεωρημένου λόγω ύφεσης ελλείμματος γενικής κυβέρνησης του 2010 κατά μια ποσοστιαία μονάδα (2,5 δισ. ευρώ),
- η αρνητική επίπτωση της μεγαλύτερης του αναμενόμενου ύφεσης (1 δισ. ευρώ),
- η απώλεια επί των εσόδων λόγω των πρωτοβουλιών μείωσης φορολογικών εσόδων και ανακούφισης της οικονομίας (1,7 δισ. ευρώ),
- η επανεκτίμηση αποδόσεων μέτρων κατά 1,2 δισ. ευρώ.

Πίνακας 2.12 Πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια 2011 (ποσά σε δισ. ευρώ)	
Επίπτωση αναθεώρησης ελλείμματος γενικής κυβέρνησης έτους 2011	2,5
Επίπτωση μεγαλύτερης ύφεσης	1,0
Πρωτοβουλίες μείωσης φορολογικών εσόδων	1,7
Επανεκτίμηση αποδόσεων παρεμβάσεων	1,2
Σύνολο	6,4

Σημείο εκκίνησης της δημοσιονομικής προσπάθειας του 2011, αποτελεί το κλείσιμο του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης κατά το 2010. Με υψηλότερο σημείο αφετηρίας το 10,5% για το 2010 αντί του 9,4% από την εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2011, απαιτούνται νέες παρεμβάσεις ισοδύναμης δημοσιονομικής επίπτωσης.

Επιπλέον, η ύφεση είναι λίγο μεγαλύτερη από αυτήν που προέβλεπε το πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής και ειδικά το τελευταίο τρίμηνο του 2010 έφτασε το 7,4%. Αυτό επηρεάζει και το 2011, καθώς συρρικνώνει τα φορολογικά έσοδα και τις ασφαλιστικές εισφορές και αυξάνει τις κοινωνικές παροχές του κράτους π.χ. επιδόματα ανεργίας. Εκτιμάται ότι η επίπτωση της ύφεσης στο έλλειμμα του 2011 ανέρχεται σε περίπου 1 δισ. ευρώ.

Παράλληλα, εντός του 2011 υπήρξαν πρόσθετες παρεμβάσεις μείωσης του άμεσου φορολογικού βάρους που ανακούφισαν τους πολίτες και τη ρευστότητα της οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν:

- 1.000 εκατ. ευρώ από την εφαρμογή του συμψηφισμού οφειλών που δίνει παράλληλα ανάσα στην αγορά,
- 300 εκατ. ευρώ από την πληρωμή του ΦΠΑ με δόσεις, που διευκολύνει παράλληλα τη ρευστότητα στην αγορά,
- 400 εκατ. ευρώ από τη μείωση του φόρου εισοδήματος λόγω της νέας φορολογικής κλίμακας για εισοδήματα κάτω από 40.000 ευρώ.

Η συνολική επίπτωση για το 2011 από πρωτοβουλίες μείωσης φορολογικών εσόδων και ανακούφισης της οικονομίας ανέρχεται σε 1,7 δισ. ευρώ.

Επίσης, επανεκτιμήθηκε η απόδοση διαφόρων μέτρων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2011. Συγκεκριμένα προβλέπονται περίπου 2 δισ. ευρώ μειωμένα έσοδα ως εξής:

- 200 εκατ. ευρώ από τα δικαιώματα τυχερών παιχνιδιών,
- 150 εκατ. ευρώ από την αναβολή αύξησης των αντικειμενικών αξιών με στόχο να μην πληγεί περισσότερο η οικοδομή,
- 100 εκατ. ευρώ από τη μη διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ στις αρχές του 2011,
- 770 εκατ. ευρώ από τη λογιστική καταγραφή των παραχωρήσεων (αδειών τηλεπικοινωνιών, του ΔΑΑ και του ΟΠΑΠ) σε μεταγενέστερα χρόνια και όχι ως μειωτικά του ελλείμματος του 2011,
- 200 εκατ. ευρώ από το σύστημα εισροών-εκροών στα καύσιμα,
- 500 εκατ. ευρώ από διάφορα άλλα μέτρα (εξοικονομήσεις από τους ΟΤΑ κ.λπ.),

Τέλος, προβλέπονται 800 εκατ. ευρώ περισσότερα έσοδα από παρεμβάσεις που απέδωσαν καλύτερα από ό,τι αναμενόταν, όπως:

- 300 εκατ. ευρώ από την τακτοποίηση ημιυπαίθριων,
- 300 εκατ. ευρώ από την εθελούσια επίλυση φορολογικών διαφορών,
- 200 εκατ. ευρώ από άλλες παρεμβάσεις, όπως είναι π.χ. η μείωση φορολογικού συντελεστή νομικών προσώπων στα μη διανεμόμενα κέρδη από 24% σε 20% η οποία θα έχει ουσιαστική επίπτωση το 2012.

Σε όρους εσόδων και δαπανών προϋπολογισμού γενικής κυβέρνησης η απόκλιση από τους στόχους του 2011 (πίνακας 2.11) μπορεί να αναλυθεί ως εξής:

Από το σκέλος των εσόδων και συγκεκριμένα από τις μειωμένες κατά 3.981 εκατ. ευρώ (1,8% του ΑΕΠ), εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων εσόδων σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις 2011. Βασικοί παράγοντες αυτής της αναθεώρησης είναι:

- Οι χαμηλές εισπράξεις φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων σε σχέση με τις εκτιμώμενες για το 2010, λόγω της χαμηλότερης φορολογικής βάσης στο 2010 και της ελάφρυνσης που προκαλείται από τη νέα φορολογική κλίμακα, σε συνδυασμό με τα αρνητικά αποτελέσματα του α' τριμήνου του 2011, οδηγούν σε καθοδική προσαρμογή των προβλέψεων 2011 κατά 1.631 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις αρχικές.
- Η σημαντική υστέρηση των εισπράξεων του ΦΠΑ έναντι των εκτιμήσεων για το 2010, λόγω της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας, της μειωμένης φορολογικής βάσης στο 2010 και της προς τα κάτω αναθεώρησης των μακροοικονομικών δεικτών, οδηγεί σε καθοδική προσαρμογή των προβλέψεων 2011 κατά 926 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον προϋπολογισμό.
- Τα αποτελέσματα α' τριμήνου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης καυσίμων και καπνού διαμορφώνουν συντηρητικότερες προβλέψεις για το 2011 ως προς την εξέλιξη των ποσοτήτων που θα καταναλωθούν και μας οδηγούν σε μια καθοδική προσαρμογή των προβλέψεων 2011 από τις εισπράξεις φόρων κατανάλωσης κατά 982 εκατ. ευρώ.
- Μείωση των εκτιμώμενων απολήψεων στο 2011 από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 155 εκατ. περίπου.

Από το σκέλος των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για κοινωνική ασφάλιση και περίθαλψη υπάρχει απόκλιση κατά 1.132 εκατ. ευρώ η οποία οφείλεται, στις αυξημένες επιχορηγήσεις στο ΙΚΑ (600 εκατ. ευρώ) λόγω μειωμένων εσόδων, στην επιπλέον ενίσχυση του ΟΑΕΔ κατά 500 εκατ. ευρώ για την καταβολή των επιδομάτων ανεργίας και την καταβολή αποζημιώσεων (64 εκατ. ευρώ) στους εργαζομένους της πρώην Ολυμπιακής Αεροπορίας, στις καταπτώσεις εγγυήσεων (272 εκατ. ευρώ) και τέλος στις δαπάνες για ταμειακούς τόκους κατά 82 εκατ. ευρώ. Αντίθετα, μειωμένες είναι οι λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 97 εκατ. ευρώ και οι αποδιδόμενοι πόροι κατά 666 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι η υπέρβαση που εμφανίζεται στην κατηγορία για μισθούς και συντάξεις συνολικού ύψους 426 εκατ. ευρώ οφείλεται α) στην καταβολή της μισθοδοσίας των υπαλλήλων (392 εκατ. ευρώ) των Περιφερειών (πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων), που στον προϋπολογισμό είχαν προβλεφθεί στους αποδιδόμενους πόρους και β) στις δαπάνες μισθοδοσίας των υπαλλήλων της ΕΛΣΤΑΤ (36 εκατ. ευρώ) που είχαν προβλεφθεί στις επιχορηγήσεις. Τέλος, από τη δημοσιονομική

προσαρμογή των ταμειακών τόκων σε δεδουλευμένους (σύμφωνα με τον ESA 95), που επιβαρύνει το έλλειμμα κατά 320 εκατ. ευρώ περίπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

1. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Η έξοδος της χώρας από τη δημοσιονομική κρίση αποτελεί σήμερα το επίκεντρο έντονου προβληματισμού των πολιτικών δυνάμεων, των κοινωνικών ομάδων αλλά και του επιστημονικού κόσμου της χώρας.

Η στρατηγική και οι πολιτικές για την επίτευξη των στόχων αυτών, μπορεί να έχουν αποτελέσει και να συνεχίζουν να αποτελούν σημείο αντιπαράθεσης, πλην όμως αναγνωρίζεται ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι που έχει θέσει η Κυβέρνηση αποτελούν τη μοναδική επιλογή για την προστασία της χώρας και των πολιτών.

Οι στόχοι αυτοί, απλοί και ξεκάθαροι, που εκφράζονται για πρώτη φορά μέσα από ένα μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό, το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, είναι:

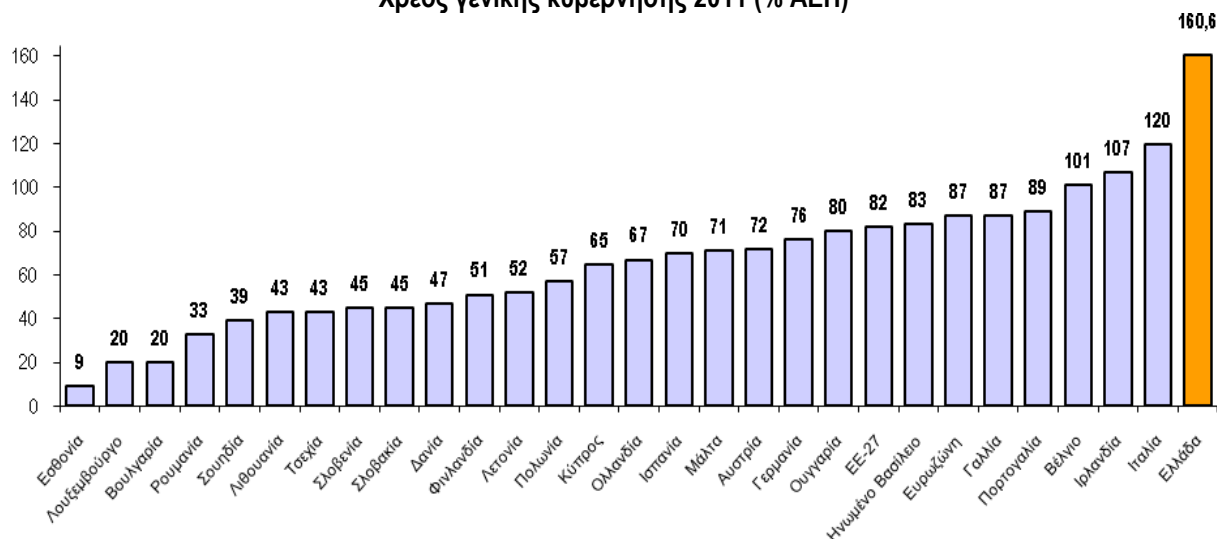
- ο έλεγχος και η συγκράτηση της δυναμικής της αύξησης του τεράστιου χρέους της χώρας (βιωσιμότητα του χρέους),
- η δημοσιονομική προσαρμογή, ώστε το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης να μειωθεί κάτω του 1% του ΑΕΠ έως το 2015 και να διατηρηθούν μεγάλα πρωτογενή πλεονάσματα στη συνέχεια,
- η δημιουργία μόνιμων και υγιών συνθηκών ανάπτυξης, ώστε ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ να ξεπεράσει το 3% από το 2012 και μετά και να συνεχίσει την ανοδική του πορεία διατηρώντας μακροπρόθεσμα μέσο ρυθμό αύξησης τουλάχιστον 5%,
- η κοινωνική προστασία και δικαιοσύνη καθώς και η σύμμετρη συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων στην προσπάθεια για τη δημοσιονομική προσαρμογή και
- η αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου που μαζί με τη δημοσιονομική προσαρμογή θα συμβάλει στη μείωση του χρέους.

Η δημοσιονομική στρατηγική και οι πολιτικές που προτείνει η Κυβέρνηση καθορίζονται και τεκμηριώνονται από τις ίδιες οικονομικές συνιστώσες που επηρεάζουν τους ανωτέρω στόχους.

1.1 Ο έλεγχος και η συγκράτηση της δυναμικής αύξησης του χρέους

Το τεράστιο δημόσιο χρέος, τόσο σε απόλυτο νούμερο όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ, αποτελεί σήμερα το σοβαρότερο δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας. Ο έλεγχος και η συγκράτησή του αποτελούν προϋπόθεση για την αναγκαία επάνοδο της χώρας στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, προκειμένου να μπορεί να αναχρηματοδοτεί απρόσκοπτα το χρέος αλλά και να χρηματοδοτηθεί η περαιτέρω ανάπτυξη.

Χρέος γενικής κυβέρνησης 2011 (% ΑΕΠ)

Ο στόχος αυτός αποτελεί μια από τις μεγάλες προκλήσεις των επόμενων ετών, αφού θα πρέπει στα αμέσως επόμενα χρόνια να εξασφαλιστεί η διαχρονική βιωσιμότητά του και να περιοριστεί η δυναμική του.

Η ρεαλιστική στρατηγική μείωσης χρέους υπαγορεύεται από τις συνιστώσες δημοσιονομικές παραμέτρους που διαμορφώνουν τη δυναμική του, δηλαδή τα πρωτογενή πλεονάσματα, οι αναλήψεις νέων υποχρεώσεων και οι πληρωμές για τόκους.

Θα πρέπει επιπλέον ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας να είναι τόσο ισχυρός ώστε να εξασφαλισθεί, όχι μόνο η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους αλλά και ένας ικανοποιητικός ρυθμός μείωσής του κάτω από το 100% του ΑΕΠ σε ένα αποδεκτό από τις αγορές χρονικό ορίζοντα.

Η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους

Ο δείκτης του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, επηρεάζεται από δύο συνιστώσες: α) το ύψος του χρέους και β) το ΑΕΠ, δηλαδή το ρυθμό ανάπτυξης.

Το ύψος του χρέους επηρεάζεται από τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής του χρέους, που σύμφωνα με την εθνικολογιστική ταυτότητα επηρεάζεται από μια σειρά μεταβλητών:

$$\Delta X = \text{ΠΑ} + T + \text{AY}$$

Όπου ΔX = η ετήσια μεταβολή του χρέους

ΠΑ = το πρωτογενές αποτέλεσμα του προϋπολογισμού χωρίς τους τόκους

T = οι ετήσιοι τόκοι για την εξυπηρέτηση του χρέους

AY = η ανάληψη νέων υποχρεώσεων πέραν των προβλέψεων του προϋπολογισμού.

Δεδομένου ότι η πληρωμή των τόκων και η ανάληψη των νέων υποχρεώσεων αποτελούν επιβαρυντικά στοιχεία του ελλείμματος και κατ' επέκταση του χρέους, θα πρέπει να δημιουργηθούν πρωτογενή πλεονάσματα, που θα μειώνουν αρχικά κατά ένα μέρος την αρνητική αυτή επίδραση (δηλαδή το χρέος θα αυξάνεται αλλά με μικρότερο ρυθμό), σταδιακά δε θα την ανατρέπουν (το χρέος θα μειώνεται).

Από την άλλη πλευρά, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ, δείχνει ότι όταν το εσωτερικό επιτόκιο¹ του χρέους υπερβαίνει το ρυθμό ανάπτυξης, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ τείνει να αυτοτροφοδοτείται, αφού οι πληρωμές για τόκους συνεισφέρουν στο δημόσιο χρέος περισσότερο από ότι η ανάπτυξη συνεισφέρει στο ΑΕΠ. Συνεπώς, πρέπει να υιοθετηθούν πολιτικές που θα δημιουργούν μεγάλα πρωτογενή πλεονάσματα και υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Όσο καθυστερεί η δημοσιονομική προσαρμογή, τόσο θα αυξάνεται ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ και θα μειώνεται η δυνατότητα για διορθωτικές παρεμβάσεις.

¹ Το εσωτερικό επιτόκιο υπολογίζεται ως το κλάσμα με αριθμητή το ύψος των τόκων της περιόδου n και παρονομαστή το ύψος του χρέους την 31/12 του έτους n-1.

Απαραίτητο στοιχείο της κυβερνητικής πολιτικής είναι επίσης η μείωση της ανάληψης νέων υποχρεώσεων που οφείλεται κυρίως:

- Στις πιέσεις για οικονομικές απολήψεις από ομάδες που διαθέτουν ισχυρή πολιτική, κοινωνική ή συντεχνιακή δύναμη.
- Σε λανθασμένες πολιτικές ή διαχειριστικές επιλογές.
- Στη δημιουργία ελλειμμάτων από τους υποτομείς της γενικής κυβέρνησης, αφενός μεν λόγω της αδυναμίας ουσιαστικής παρακολούθησης των ελλειμμάτων των υποτομέων από την κυβέρνηση και αφετέρου της ύπαρξης διαρθρωτικών δομών που ευνοούν συνθήκες κακοδιαχείρισης.

1.2 Η δημοσιονομική προσαρμογή

Το μείγμα πολιτικών της Κυβέρνησης στοχεύει στη δημιουργία από το 2014 και μετά πρωτογενών πλεονασμάτων της τάξεως άνω του 6,0% του ΑΕΠ, γεγονός που απαιτεί τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν α) στην αύξηση των εσόδων και β) στη μείωση των δαπανών.

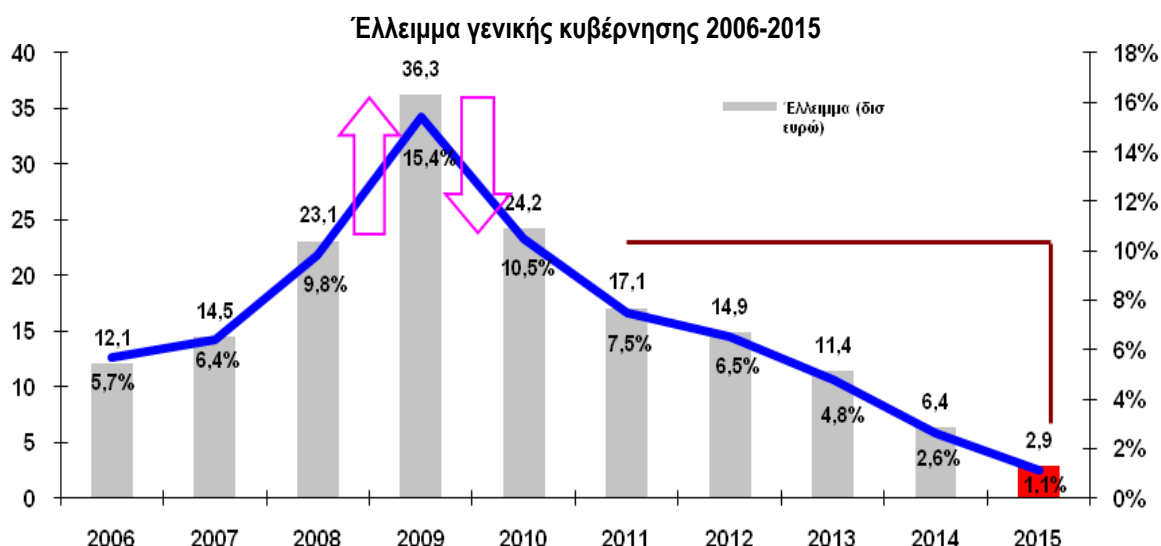
Η αύξηση των εσόδων προϋποθέτει:

- τη δημιουργία ισχυρών συνθηκών ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας,
- την υιοθέτηση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού φορολογικού συστήματος,
- την πάταξη της φοροδιαφυγής.

Από την άλλη πλευρά η μείωση των δαπανών προϋποθέτει:

- τη μείωση και τον εξορθολογισμό των λειτουργικών δαπανών του κράτους καθώς και των υποτομέων της γενικής κυβέρνησης,
- τον εξορθολογισμό του μεγέθους του κράτους,
- τον εξορθολογισμό των κοινωνικών μεταβιβάσεων.

Το 2010 η ελληνική οικονομία πέτυχε τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ ή 12,1 δισ. ευρώ. Το πρωτογενές έλλειμμα μειώθηκε περίπου κατά 5,6 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ.

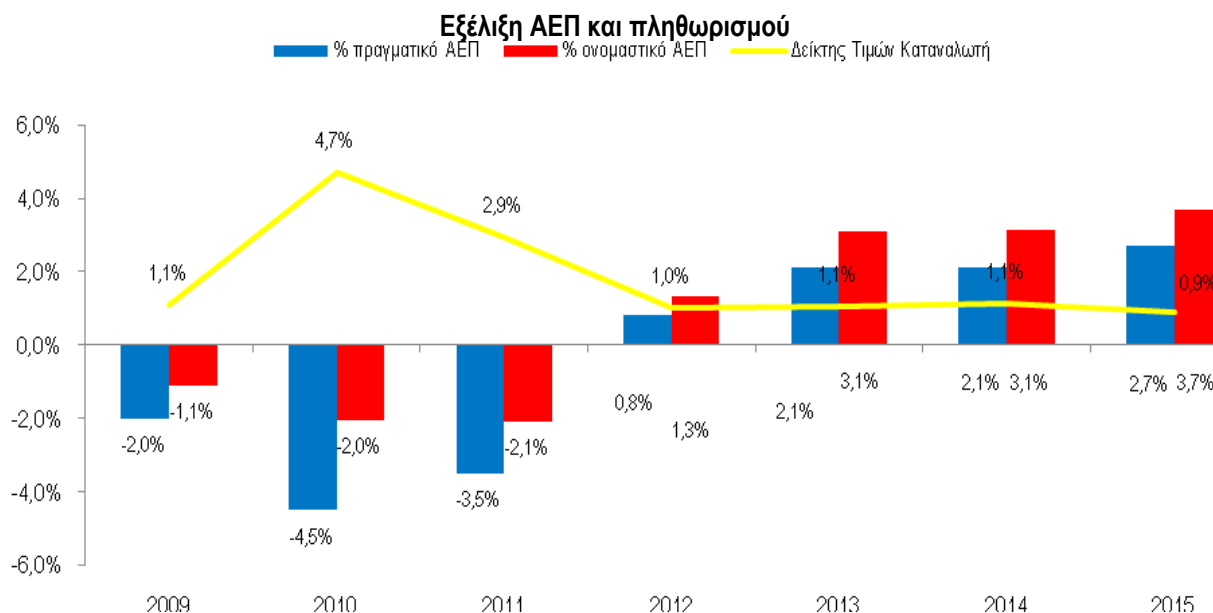

1.3 Η δημιουργία μόνιμων και υγιών συνθηκών ανάπτυξης

Υπό την τρέχουσα οικονομική συγκυρία, οι προοπτικές ανάπτυξης διεθνώς και ιδιαίτερα στην Ευρωζώνη παραμένουν περιορισμένες. Η αστάθεια στις διεθνείς αγορές και ιδιαίτερα στις περιφερειακές οικονομίες είναι πολύ πιθανό να συνεχιστούν.

Η δημιουργία μόνιμων και υγιών συνθηκών ανάπτυξης, ειδικά για τη χώρα μας που το μεγαλύτερο μερίδιο της οικονομικής δραστηριότητας βασίζεται στον τριτογενή τομέα, δηλαδή εμπόριο και υπηρεσίες, ενώ διαθέτει μόνο ελαφριά βιομηχανία, απαιτεί σύνθετη στρατηγική αξιοποίησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της οικονομίας.

Η ύφεση στην Ελλάδα το 2011 αναμένεται μικρότερη από το 2010 (-3,5% έναντι -4,5% το 2010). Η ελληνική οικονομία αναμένεται να επιστρέψει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2012.

Είναι προφανές ότι χωρίς ανάπτυξη η έξοδος της χώρας από την οικονομική κρίση και η αποφυγή βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης και ανεργίας είναι αδύνατη.

Ο εξορθολογισμός του μεγέθους του κράτους απαιτεί α) τη συνεπή εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος στο πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, β) τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και γ) την υγιή εισροή νέων κεφαλαίων στη χώρα.

Η εισροή των κεφαλαίων αυτών μπορεί να προέλθει από την αύξηση των εξαγωγών, από την προσέλκυση διεθνών επενδυτικών κεφαλαίων και τέλος από την ταχύτερη απορρόφηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ.

Η αύξηση των εξαγωγών προϋποθέτει:

- αύξηση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, που συνεπάγεται την αύξηση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού και τη δημιουργία κινήτρων για νέες επενδύσεις,
- βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων αγαθών και
- παροχή της απαιτούμενης ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα προς τον ιδιωτικό τομέα.

Η προσέλκυση διεθνών επενδυτικών κεφαλαίων προϋποθέτει:

- την κατάργηση των γραφειοκρατικών εμποδίων για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων (επενδυτικός νόμος, fast track),
- την άρση των στρεβλώσεων στις συνθήκες της αγοράς μέσω της δημιουργίας συνθηκών ευέλικτων εργασιακών σχέσεων, της απελευθέρωσης των υπηρεσιών και του ανοίγματος των κλειστών επαγγελμάτων,

- την ύπαρξη ενός απλού, αποτελεσματικού και προπαντός σταθερού φορολογικού πλαισίου,
- το σχεδιασμό πολιτικών ανάπτυξης σε συγκεκριμένους τομείς, όπως τουρισμός, λιανικό εμπόριο, εναλλακτικές πηγές ενέργειας, πολιτισμός,
- την παροχή της απαιτούμενης ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα προς τον ιδιωτικό τομέα και
- τον προσεκτικό σχεδιασμό ενός προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας.

1.4 Η αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου - αποκρατικοποιήσεις

Μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης ενός ιδιαίτερα σημαντικού προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου, επιχειρείται για πρώτη φορά η καταγραφή και αξιοποίηση ενός από τα μεγαλύτερα αλλά και πλέον ανεκμετάλλευτα στοιχεία του ενεργητικού του κράτους.

1.4.1 Αρχές πολιτικής διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου 2011-2015

Το χαρτοφυλάκιο των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου αποτελείται από τέσσερις κατηγορίες: επιχειρήσεις, υποδομές, μονοπωλιακά δικαιώματα και ακίνητα. Η κυβερνητική πολιτική στόχο έχει τη στρατηγική διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου μέσω της βελτιστοποίησης της κατανομής των αναλαμβανόμενων κινδύνων και των οικονομικών αποτελεσμάτων αλλά και την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα. Στο πλαίσιο αυτό η στρατηγική διαχείριση της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου βασίζεται στην ευέλικτη χρησιμοποίηση της εμπειρίας αλλά και των κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα ενώ παράλληλα στοχεύει στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων του Δημοσίου σε συγκεκριμένο αριθμό περιουσιακών του στοιχείων.

Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων της Κυβέρνησης αφορά στην περίοδο 2011-2015 με δέσμευση για τη συγκέντρωση εσόδων από αποκρατικοποιήσεις ύψους 5 δισ. ευρώ το 2011, καθώς και σωρευτικά 15 δισ. ευρώ έως το 2012 και 50 δισ. ευρώ έως το 2015. Τα έσοδα αυτά μπορούν να μειώσουν το χρέος μέχρι 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, συμβάλλοντας έτσι όχι μόνο στη βιωσιμότητά του αλλά και στη σημαντική μείωση της επιβάρυνσης από τόκους.

Ο πίνακας 3.1 παρουσιάζει το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων της περιόδου 2011-2015. Συνοπτικά, το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων της περιόδου περιλαμβάνει συναλλαγές σε περιουσιακά στοιχεία του Δημοσίου σε βασικούς τομείς δραστηριότητας: τραπεζικό τομέα, ενέργεια, τυχερά παιχνίδια, τηλεπικοινωνίες, λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές μεταφορές, ορυχεία, διαχείριση υδάτων και αποβλήτων, άμυνα και ακίνητη περιουσία.

Η κυβέρνηση θα παρουσιάσει πρωτοβουλίες για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, οι οποίες περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση της καταγραφής τους μέχρι το τέλος του 2012, όπως επίσης και νομοθετήματα για τα δικαιώματα επιφάνειας και μακροχρόνιων μισθώσεων, τουριστικών κατοικιών, καθώς και χρήσεων γης και καθαρότητας τίτλων μέχρι τον Αύγουστο του 2011.

Η Κυβέρνηση προχωράει άμεσα στη δημιουργία Οργανισμού Αποκρατικοποιήσεων (Ταμείο Δημόσιας Περιουσίας) για την προώθηση της ταχείας, αποτελεσματικής και διαφανούς υλοποίησης του 5-ετούς προγράμματος διαχείρισης και αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου.

Ειδικότερα, στο Ταμείο θα περιέλθει η ιδιοκτησία των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου όπως αυτά παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.1 προκειμένου να αποκρατικοποιηθούν (εταιρικές συμμετοχές, δικαιώματα καθώς και εμπορεύσιμα ακίνητα του Δημοσίου). Τα περιουσιακά στοιχεία υπό τη διαχείριση της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας τα οποία ανήκουν στη δημόσια κτήση, εξαιρούνται από τις συναλλακτικές δυνατότητες του Ταμείου. Το Ταμείο, το οποίο θα διέπεται από το ελληνικό δίκαιο, θα στελεχωθεί από πρόσωπα εγνωσμένης κατάρτισης και εμπειρίας

στον τομέα των αποκρατικοποιήσεων και η διοίκησή του θα τύχει της έγκρισης της Βουλής, στην οποία θα διαβιβάζεται τακτικά έκθεση πεπραγμένων με το στάδιο αξιοποίησης κάθε περιουσιακού στοιχείου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης μπορούν να ορίσουν δύο παρατηρητές που δεν θα μετέχουν στη διοίκηση του Ταμείου.

Στο Ταμείο θα μεταβιβαστούν μετοχές και τα συναφή δικαιώματα των περιουσιακών στοιχείων που πρόκειται να αποκρατικοποιηθούν προκειμένου να προχωρήσει στην αξιοποίησή τους με ανοιχτό και διαφανή τρόπο, με βάση τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς. Το Ταμείο θα μπορεί να αντλεί χρήματα μέσω δανεισμού ή παροχή ασφάλειας που δεν θα εμποδίζει τη γρήγορη και αποτελεσματική αποκρατικοποίηση των εισφερόμενων περιουσιακών στοιχείων. Δεν θα υπάρχει δυνατότητα επαναμεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, δεδομένου ότι τα καθαρά έσοδα που θα προκύπτουν από το Ταμείο θα αποδίδονται στο Δημόσιο για τη μείωση του χρέους.

Κατωτέρω παρατίθεται το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων ανά κλάδο και περιουσιακό στοιχείο μαζί με το σχετικό χρονοδιάγραμμα και τη δομή των σκοπούμενων συναλλαγών.

Πίνακας 3.1 Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων 2011-2015

Έτος	Όνομα	Εκτιμώμενος χρόνος	Ποσοστό του Δημοσίου	Ποσοστό προς πώληση	Είδος συναλλαγής
2011					
	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ)	Q2	16,0%	10,0%	Πώληση Μετοχών
	Εταιρία Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης	Q3	74,0%	≥ 40%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ)	Q3	100,0%	-	Επέκταση Σύμβασης
	Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου 1	Q3	100,0%	-	Επέκταση Σύμβασης
	Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου 2	Q3	100,0%	-	Νέες Άδειες Παιγνίων
	Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης	Q3	74,3%	23,3%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Κρατικά Λαχεία	Q3	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς	Q4	74,1%	23,1%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ)	Q4	99,8%	99,8%	Πώληση Μετοχών
	Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο	Q4	34,0%	34,0%	Πώληση Μετοχών
	Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ)	Q4	65,0%	55,0%	Πώληση Μετοχών
	Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Αερίου (ΔΕΣΦΑ)	Q4	65,0%	31,0%	Πώληση Μετοχών
	ΤΡΑΙΝΟΣΕ	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών
	ΛΑΡΚΟ	Q4	55,2%	55,2%	Πώληση Μετοχών
	Alpha Bank	Q4	0,6%	0,6%	Πώληση Μετοχών
	Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	Q4	1,2%	1,2%	Πώληση Μετοχών
	Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ)	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών
	Άδειες Κινητής Τηλεφωνίας	Q4	100,0%	100,0%	Επέκταση Σύμβασης
	Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας	Q4	49,0%	49,0%	Πώληση Μετοχών
	Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ)	Q4	72,6%	72,6%	Πώληση Μετοχών
	Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου	Q4	34,0%	34,0%	Πώληση Μετοχών
	Ελληνικό 1	Q4	100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Τέσσερα Αεροσκάφη Airbus	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση
	Ακίνητα 1	Q4	100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
2012					
	Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ)	Q1	55,0%	≥ 21%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ)	Q1	35,5%	35,5%	Πώληση Μετοχών
	Τράπεζα Πειραιώς	Q1	1,3%	1,3%	Πώληση Μετοχών
	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος (ΑΤΕ)	Q1	77,3%	26,2%	Πώληση Μετοχών
	Αυτοκινητόδρομος «Εγνατία Οδός»	Q1	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ)	Q1	90,0%	≥ 40%	Πώληση Μετοχών
	Λιμάνια 1	Q1	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Εταιρία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας	Q2	61,3%	27,3%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων	Q2	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ακίνητα 2	Q2	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ)	Q3	51,0%	17,0%	Πώληση Μετοχών
	Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι 1	Q3	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Περιφερειακά Αεροδρόμια 1	Q3	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ελληνικό 2	Q4	100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ακίνητα 3	Q4	100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ψηφιακό Μέρισμα 1	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Δικαιωμάτων
	Εταιρία Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης	Q4	34,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Μεταλλευτικά Δικαιώματα 1	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
2013					
	Υποθαλάσσιο κοίτασμα φυσικού αερίου «Ν. Καβάλα»	Q1	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Περιφερειακά Αεροδρόμια 2	Q2	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Λιμάνια 2	Q2	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ακίνητα 4	Q3	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Μεταλλευτικά Δικαιώματα 2	Q3	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ψηφιακό Μέρισμα 2	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Δικαιωμάτων
	Εταιρία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας	Q4	34,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι 2	Q4	100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
2014					
	Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι 3		100,0%	100,0%	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ακίνητη Περιουσία		100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
2015					
	Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι 4		100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ
	Ακίνητη Περιουσία		100,0%	-	Πώληση Μετοχών ΕΕΣ

Q1: α' τρίμηνο, Q2: β' τρίμηνο, Q3: γ' τρίμηνο, Q4: δ' τρίμηνο

1.4.2 Υποδομές και Μεταφορές

- **ΟΣΕ: Πάροχος Σιδηροδρομικών Υπηρεσιών (ΤΡΑΙΝΟΣΕ), Σιδηροδρομικοί Σταθμοί, Εμπορευματικά Κέντρα, Συντήρηση Τροχαίου Υλικού**

Η συμμετοχή του Δημοσίου συνίσταται σε 100% συμμετοχή στον όμιλο ΟΣΕ (ΟΣΕ ΑΕ, ΕΔΙΣΥ ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ) και 100% στην ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ.

Η διαδικασία αποκρατικοποίησης βασίζεται σε ένα πρόγραμμα αναδιάρθρωσης του ομίλου ΟΣΕ και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ με στόχο τη δημιουργία ποιοτικών περιουσιακών στοιχείων εντός του 2011. Ειδικότερα το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης που εφαρμόζεται αποσκοπεί στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, στον εξορθολογισμό του κόστους στον διαχειριστή της υποδομής ΟΣΕ ΑΕ και ΕΔΙΣΥ ΑΕ και στην αποτελεσματική διαχείριση και ανάπτυξη της ακίνητης περιουσίας του ομίλου ΟΣΕ μέσω της ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ.

Στην ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, τον πάροχο σιδηροδρομικών μεταφορικών υπηρεσιών, εφαρμόζεται αυτήν την περίοδο ένα εκτεταμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης που θα οδηγήσει στην αποκρατικοποίησή της με την πώληση σε στρατηγικό επενδυτή εντός του 2011 και την εκχώρηση σε αυτόν της διοίκησης της επιχείρησης με την υπογραφή συμφωνίας μετόχων.

Περαιτέρω, η επιχειρηματική μονάδα του ομίλου ΟΣΕ που δραστηριοποιείται στη συντήρηση του τροχαίου υλικού προβλέπεται να αποσχισθεί από αυτόν και να μετατραπεί σε εταιρία η οποία στη συνέχεια θα ιδιωτικοποιηθεί. Τέλος το Δημόσιο θα προχωρήσει στην ανάπτυξη των βασικών σιδηροδρομικών σταθμών του δικτύου του ΟΣΕ μέσω συμβάσεων παραχώρησης με ιδιώτες. Οι συναλλαγές αποκρατικοποίησης που αφορούν στην ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ και τον όμιλο ΟΣΕ αναμένεται να υλοποιηθούν εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε. (ΔΑΑ)**

Ο ΔΑΑ είναι εταιρία που έχει στην κυριότητά της την 30ετή σύμβαση παραχώρησης για την κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία και συντήρηση του Αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» και η οποία λήγει τον Ιούνιο του 2026. Στο εταιρικό σχήμα συμμετέχει το Δημόσιο με 55%, η γερμανική εταιρεία Hochtief με 40% και ιδιώτης επενδυτής με 5%.

Το Δημόσιο προωθεί την επέκταση της ανωτέρω σύμβασης εντός του 3^{ου} τριμήνου του 2011, καθώς και την πώληση ποσοστού τουλάχιστον 21% των μετοχών που κατέχει, μέσω είτε εισαγωγής του ΔΑΑ στο Χρηματιστήριο Αθηνών ή μέσω πώλησης σε ιδιώτες το 1^ο τρίμηνο του 2012.

- **Περιφερειακά Αεροδρόμια**

Πρόκειται για 29 περιφερειακά αεροδρόμια ανά την Ελλάδα, μεταξύ των οποίων τα αεροδρόμια Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου, Ρόδου, Κέρκυρας, Χανίων, Κω, Ζακύνθου, Σαντορίνης, Μυτιλήνης και Χίου. Τα περιφερειακά αεροδρόμια είναι επιχειρηματικές μονάδες χωρίς εταιρική οντότητα και βρίσκονται υπό την εποπτεία της ΥΠΑ.

Εντός του 2011 η κυβέρνηση προωθεί τη σταδιακή επιχειρησιακή ανεξαρτητοποίηση των εν λόγω αεροδρομίων από την ΥΠΑ, καθώς και τη μετατροπή τους σε ανώνυμες εταιρίες και τελικώς, την ιδιωτικοποίησή τους μέσω συμβάσεων παραχώρησης με τον ιδιωτικό τομέα. Μετά τη μετατροπή τους αυτή, το Δημόσιο θα εισφέρει τα δικαιώματα που κατέχει από τη συμμετοχή του στα αεροδρόμια σε

ΕΕΣ και να πουλήσει τις μετοχές των εταιριών αυτών σε ιδιώτες. Τα χαρτοφυλάκια περιφερειακών αεροδρομίων θα διαμορφωθούν έως το 3ο τρίμηνο του 2011, ενώ ώριμες συναλλαγές θα προσφερθούν στην αγορά σταδιακά από το 3ο τρίμηνο του 2012 έως το 2ο τρίμηνο του 2013.

- **4 Αεροσκάφη Airbus A340-300**

Το Δημόσιο βρίσκεται στη διαδικασία πώλησης 4 αεροσκαφών Airbus A340-300, με MSN 235, 239, 282, 292 (τα Αεροσκάφη). Τα Αεροσκάφη είναι σε καθεστώς χρηματοδοτικής μίσθωσης από το Δημόσιο, ενώ μέχρι το Σεπτέμβριο 2009, ημερομηνία ολοκλήρωσης της αποκρατικοποίησης της Ολυμπιακής, ήταν υπομισθωμένα σε αυτήν. Τα Αεροσκάφη είναι σταθμευμένα στο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, ενώ ο εν εξελίξει διαγωνισμός για την πώλησή τους αναμένεται να ολοκληρωθεί το 4ο τρίμηνο του 2011.

- **Εγνατία Οδός**

Η Εγνατία Οδός, συνολικής έκτασης 650 χλμ. περίπου, κατασκευάστηκε ως δημόσιο έργο ενώ η εταιρία που έχει αναλάβει τη λειτουργία της έχει την ίδια επωνυμία (Εγνατία Οδός ΑΕ) και ανήκει κατά 100% στο Δημόσιο.

Εντός του 2011 το Δημόσιο θα παραχωρήσει τη λειτουργία, συντήρηση καθώς και τα δικαιώματά του από τα διόδια στον ιδιωτικό τομέα με σύμβαση παραχώρησης. Ειδικότερα, το Δημόσιο εξετάζει τις εξής εναλλακτικές:

- Δημιουργία ΕΕΣ στην οποία θα εισφέρει τα αποκλειστικά δικαιώματα σχετικά με τη συμπλήρωση τυχόν ανολοκλήρωτων τμημάτων στο κατασκευαστικό τμήμα, λειτουργία, συντήρηση και είσπραξη διοδίων για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και σε μεταγενέστερο στάδιο, πώληση της ΕΕΣ σε ιδιώτες.
- Πραγματοποίηση διαγωνιστικής διαδικασίας μέσω της οποίας θα επιλεγεί ο παραχωρησιούχος που θα αναλάβει τις προαναφερθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα στον αυτοκινητόδρομο, για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Οι αντίστοιχες συναλλαγές θα διαμορφωθούν έως το 3^ο τρίμηνο του 2011 και αναμένεται να ολοκληρωθούν το 1^ο τρίμηνο του 2012.

- **Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι Α.Ε**

Το Δημόσιο σκοπεύει να δημιουργήσει ΕΕΣ (Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι Α.Ε.) στην οποία θα εισφερθούν τα δικαιώματα του Δημοσίου από:

- Μελλοντικές εισπράξεις διοδίων από τις εταιρίες διαχείρισης που έχουν αναλάβει την κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, συλλογή διοδίων τελών και συντήρηση του δικτύου των ελληνικών αυτοκινητοδρόμων βάσει των ακόλουθων συμβάσεων παραχώρησης:
  - Μαλιακός-Κλειδί, τμήμα του αυτοκινητόδρομου Αθηνών-Θεσσαλονίκης (ΕΕΣ: Αυτοκινητόδρομος Αιγαίου ΑΕ)
  - Αθήνα- Μαλιακός, τμήμα του αυτοκινητόδρομου Αθηνών-Θεσσαλονίκης and Αυτοκινητόδρομος Αντίρριο-Ιωάννινα (ΕΕΣ: Νέα Οδός ΑΕ)
  - Αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδος (ΕΕΣ: Κεντρική Οδός ΑΕ)
  - Αυτοκινητόδρομος Ελευσίνα-Κόρινθος-Πάτρα-Πύργος-Τσακώνα (ΕΕΣ: Ολυμπία Οδός ΑΕ)
  - Αυτοκινητόδρομος Κόρινθος-Τρίπολη-Καλαμάτα και Λεύκτρο-Σπάρτη (ΕΕΣ: Μωρέας

ΑΕ)

- ii. Μελλοντικές εισπράξεις από διόδια, λειτουργία και συντήρηση της γέφυρας Ρίου Αντίρριου και της Αττικής Οδού μετά τη λήξη των υφιστάμενων συμβάσεων παραχώρησης.
- iii. Μελλοντικές συμβάσεις παραχώρησης που ενδεχομένως το Δημόσιο να παραχωρήσει και αφορούν σε υποδομές οδικών μεταφορών (ενδεικτικά της Εγνατίας Οδού κ.ά.).

Στη συνέχεια, το Δημόσιο θα προχωρήσει στην πώληση σε ιδιώτες της συμμετοχής του στην εταιρία Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι ΑΕ ή σε θυγατρικές αυτής που θα διατηρούν δικαιώματα σε συγκεκριμένες συμβάσεις παραχώρησης. Οι συναλλαγές θα διαμορφωθούν το 3ο και 4ο τρίμηνο του 2011 και αναμένεται να ολοκληρωθούν στο 3ο τρίμηνο του 2012, το 4ο τρίμηνο του 2013 και έπειτα σταδιακά τη χρονική περίοδο 2014-2015.

1.4.3 Λιμάνια

- **Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ (ΟΛΠ), Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΟΛΘ), Περιφερειακά και άλλα Λιμάνια**

Το χαρτοφυλάκιο του Δημοσίου περιλαμβάνει 12 λιμάνια που έχουν τη μορφή ανωνύμων εταιριών και ειδικότερα τα λιμάνια Πειραιά, Θεσσαλονίκης, Βόλου, Ηγουμενίτσας, Πάτρας, Αλεξανδρούπολης, Ηρακλείου, Ελευσίνας, Ραφήνας, Λαυρίου, Κέρκυρας και Καβάλας, ενώ κατέχει και μια πληθώρα άλλων μικρότερων λιμανιών με διαφορετικές νομικές μορφές. Το Δημόσιο κατέχει το 74% των μετοχών του ΟΛΠ και του ΟΛΘ και το 100% των υπολοίπων.

Αναφορικά με τα λιμάνια που λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρίες, το κυβερνητικό πρόγραμμα αφορά στη μεταβίβαση στρατηγικών μεριδίων σε επιλεγμένα λιμάνια στον ιδιωτικό τομέα την περίοδο 2011-2013. Το χαρτοφυλάκιο των λιμανιών θα αναδιοργανωθεί σε επιμέρους ομάδες, γεγονός που προϋποθέτει την ολοκλήρωση διαφόρων συγχωνεύσεων. Σχετικά με τον ΟΛΠ, σχεδιάζεται η πώληση ποσοστού 23,1% των μετοχών της εταιρίας το 4ο τρίμηνο του 2011, ενώ για τον ΟΛΘ σχεδιάζεται η πώληση ποσοστού 23,3% των μετοχών του το 3ο τρίμηνο του 2011. Στη συνέχεια προγραμματίζεται περαιτέρω πώληση μετοχών των λιμανιών ή δικαιωμάτων εκμετάλλευσης σε θυγατρικές το 1ο τρίμηνο του 2012 με την είσοδο στρατηγικών επενδυτών.

Περαιτέρω, το Δημόσιο θα προχωρήσει στη μελέτη και άλλων μικρότερων περιφερειακών λιμένων με σκοπό τη δημιουργία ενός εκτεταμένου συστήματος μαρίνων υπό τη μορφή ανωνύμων εταιριών, που σε μεταγενέστερο στάδιο θα ιδιωτικοποιηθούν με συμβάσεις παραχώρησης. Τα χαρτοφυλάκια λιμανιών θα διαμορφωθούν έως το 3ο τρίμηνο του 2011, ενώ ώριμες συναλλαγές θα προσφερθούν στην αγορά το 2ο τρίμηνο του 2013.

1.4.4 Υπηρεσίες Ύδρευσης – Αποχέτευσης

- **Εταιρία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας ΑΕ (ΕΥΔΑΠ)**

Η ΕΥΔΑΠ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα για την παροχή υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής. Το δικαίωμα αυτό είναι αποκλειστικό και δεν μεταβιβάζεται. Η διάρκεια του δικαιώματος αυτού καθώς και η ανανέωση του, προβλέπονται σε σχετική σύμβαση που έχει υπογραφεί μεταξύ του Δημοσίου και της ΕΥΔΑΠ το Δεκέμβριο του 1999 και η οποία έχει διάρκεια 20 ετών, με δυνατότητα παράτασης. Το Δημόσιο κατέχει το 61% των μετοχών της ΕΥΔΑΠ, ενώ η Αγροτική Τράπεζα κατέχει το 10%. Η Κυβέρνηση σχεδιάζει τη μεταβίβαση μειοψηφικού πακέτου 27,3% των μετοχών της εταιρίας εντός του 2ου τριμήνου του 2012, ενώ παράλληλα θα ιδρυθεί ρυθμιστική αρχή υδάτων. Περαιτέρω ποσοστό του Δημοσίου αναμένεται να πωληθεί σε στρατηγικό

επενδυτή το 4^ο τρίμηνο του 2013, μετά τον διαχωρισμό του δικτύου από την παροχή υπηρεσίας που θα μεταβιβαστεί.

- **Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΕΥΑΘ)**

Η ΕΥΑΘ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα για την παροχή υπηρεσιών ύδρευσης, καθώς και για τη συλλογή και μεταφορά των αστικών λυμάτων σε ειδικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας στην ευρύτερη αστική περιοχή της Θεσσαλονίκης, βάσει 30ετούς διάρκειας σύμβασης που έχει υπογράψει με το Δημόσιο τον Ιούλιο του 2001. Το Δημόσιο κατέχει το 74% των μετοχών της εταιρίας, το 5% ανήκει στη γαλλική Suez Environment, ενώ το υπόλοιπο στο ευρύ επενδυτικό κοινό. Η Κυβέρνηση σχεδιάζει τη μεταβίβαση μειοψηφικού πακέτου 40% των μετοχών της εταιρίας εντός του 3^{ου} τριμήνου του 2011. Περαιτέρω ποσοστό του Δημοσίου αναμένεται να πωληθεί σε στρατηγικό επενδυτή το 4^ο τρίμηνο του 2012.

1.4.5 Τυχρά Παιχνίδια

- **Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας ΑΕ (ΕΚΠ)**

Το Καζίνο της Πάρνηθας είναι το δεύτερο μεγαλύτερο καζίνο στην Ελλάδα. Το Δημόσιο ελέγχει μέσω της Εταιρίας Τουριστικών Ακινήτων ΑΕ το 49% της εταιρίας ενώ το 51% ελέγχεται από την Athens Resort Casino ΑΕ, μία κοινοπραξία της Regency Entertainment ΑΕ (70%) και της Ελλάκτωρ ΑΕ (30%). Η Athens Resort Casino ΑΕ και η Εταιρία τουριστικών Ακινήτων ΑΕ έχουν υπογράψει την από το 2003 συμφωνία μετόχων δυνάμει της οποίας αμφότεροι οι μέτοχοι έχουν δικαίωμα προτίμησης σε περίπτωση πώλησης μετοχών από κάποιον εξ αυτών σε τρίτο μέρος. Περαιτέρω, η Regency Entertainment ΑΕ ασκεί τη διοίκηση της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΖΙΝΟ ΠΑΡΝΗΘΑΣ Α.Ε. δυνάμει συμφωνίας διοίκησης που λήγει το 2013.

Το Δημόσιο προωθεί την πλήρη αποκρατικοποίηση της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΖΙΝΟ ΠΑΡΝΗΘΑΣ Α.Ε. με την πώληση της συμμετοχής του σε αυτήν εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος ΑΕ (ΟΔΙΕ)**

Ο ΟΔΙΕ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της διεξαγωγής αμοιβαίων ιπποδρομιακών στοιχημάτων στην ελληνική αγορά. Το 2003 μεταφέρθηκε σε νέες εγκαταστάσεις στο Μαρκόπουλο Αττικής οι οποίες κατασκευάστηκαν με αφορμή του Ολυμπιακού Αγώνες του 2004. Η χρηματοδότηση της κατασκευής των εγκαταστάσεων αυτών έγινε από την εταιρία με χρήση μακροπρόθεσμου τραπεζικού δανεισμού ύψους €210 εκατ. με την εγγύηση του Δημοσίου.

Η εταιρία είναι ζημιογόνος λόγω τόσο της μείωσης του κύκλου εργασιών της κατά τα τελευταία έτη όσο και λόγω του βάρους της εξυπηρέτησης του τραπεζικού δανείου που προαναφέρθηκε. Σας συνέπεια ο ΟΔΙΕ αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας τα οποία, σε συνδυασμό με τον έντονο ανταγωνισμό στην αγορά παιγνίων και την μικρή συμμετοχή του αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος σε αυτήν εγείρουν αμφιβολίες για την ικανότητα της εταιρίας να συνεχίσει τη λειτουργία της.

Το Δημόσιο σκοπεύει να προχωρήσει στην πλήρη αποκρατικοποίηση της εταιρίας με την πώληση της συμμετοχής του σε αυτήν εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου ΑΕ (ΟΠΑΠ)**

Ο ΟΠΑΠ ιδρύθηκε το 1958 ως νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα και μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρία το 1999. Ο ΟΠΑΠ βασίζει τη λειτουργία του σε 20ετή σύμβαση που υπέγραψε το Δεκέμβριο 2000 με το Δημόσιο, δυνάμει της οποίας απέκτησε το αποκλειστικό δικαίωμα της λειτουργίας και διαχείρισης 11 αριθμητικών παιγνίων και στοιχημάτων επί αθλητικών γεγονότων στην Ελλάδα. Ο ΟΠΑΠ είναι εισηγμένος στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 2001, ενώ το Δημόσιο ελέγχει το 34% των μετοχών του.

Η Κυβέρνηση σκοπεύει να προχωρήσει το 3^ο τρίμηνο του 2011 σε επαναδιαπραγμάτευση της υφιστάμενης σύμβασης παραχώρησης ως προς την επέκταση της διάρκειάς της, δυνάμει της οποίας ο ΟΠΑΠ προσφέρει τα παιχνίδια του στην ελληνική αγορά και σε ανάθεση αδειας διενέργειας νέων παιγνίων. Μετά την επέκταση της διάρκειας της σύμβασης, το Δημόσιο θα προχωρήσει δε περαιτέρω στην πλήρη αποκρατικοποίηση της εταιρίας με τη διάθεση του 34% των μετοχών της έως το 4^ο τρίμηνο του 2011.

- **Κρατικά Λαχεία**

Το Υπουργείο Οικονομικών μέσω της Διεύθυνσης Κρατικών Λαχείων είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία και διάθεση των Κρατικών Λαχείων Λαϊκό, Εθνικό και Ευρωπαϊκό, ενώ παράλληλα εποπτεύει τη διοίκηση και διαχείριση του Στιγμαϊού Λαχείου (Ξυστό), το οποίο βρίσκεται σε αναστολή από το 2001.

Το Δημόσιο εξετάζει τη δυνατότητα εκχώρησης των δικαιωμάτων του επί των κρατικών λαχείων, για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, σε εταιρία ΕΕΣ που θα συσταθεί για το σκοπό αυτό και την πώληση στη συνέχεια εντός του 3^{ου} τριμήνου του 2011, ποσοστού 100% της εταιρίας αυτής σε ιδιώτες επενδυτές.

1.4.6 Ενέργεια

- **Δημόσιο Επιχείρηση Αερίου ΑΕ (ΔΕΠΑ)**

Η ΔΕΠΑ είναι η μεγαλύτερη εταιρία στον κλάδο του φυσικού αερίου στην Ελλάδα. Είναι επίσης η μητρική εταιρία του Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ ΑΕ), ο οποίος διαθέτει το πλήρες και αποκλειστικό δικαίωμα στη λειτουργία, διαχείριση, εκμετάλλευση και ανάπτυξη του ΕΣΦΑ. Το Δημόσιο ελέγχει το 65% των μετοχών της ΔΕΠΑ, ενώ το 35% ανήκει στα Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ. Το Δημόσιο προτίθεται να προβεί στο διαχωρισμό της ΔΕΣΦΑ από τη ΔΕΠΑ και να προχωρήσει στην πώληση της ΔΕΠΑ και του 31% των μετοχών της ΔΕΣΦΑ που κατέχει σε ιδιώτες επενδυτές έως το 4^ο τρίμηνο του 2011.

- **Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (ΔΕΗ)**

Η ΔΕΗ αποτελεί το μεγαλύτερο παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Επιπλέον είναι ο ιδιοκτήτης του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ο κύριος πάροχος αυτής στην ελληνική επικράτεια. Η εταιρία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ενώ το Δημόσιο κατέχει το 51% των μετοχών της. Το υπόλοιπο 49% ανήκει στο ευρύ επενδυτικό κοινό.

Το Δημόσιο σκοπεύει στο διαχωρισμό της ΔΕΗ το 3^ο τρίμηνο του 2011 και στην περαιτέρω αποκρατικοποίηση της εταιρίας με τη διάθεση έως 17% των μετοχών σε ιδιώτες επενδυτές μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών ή στην πώληση περιουσιακών στοιχείων, με την παράλληλη διατήρηση του ελέγχου επί της διοίκησής της. Η συναλλαγή θα ολοκληρωθεί έως το 4^ο τρίμηνο του 2012.

- **Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ (ΕΛΠΕ)**

Τα ΕΛΠΕ έχουν στην ιδιοκτησία τους και λειτουργούν 3 διυλιστήρια στην Ελλάδα και κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη νοτιοανατολική Μεσόγειο στον ενεργειακό τομέα. Η διύλιση αποτελεί την κύρια απασχόληση του Ομίλου και τα 3 διυλιστήρια αντιπροσωπεύουν το 76% της δυναμικότητας διύλισης αργού πετρελαίου στη χώρα.

Η εταιρία είναι εισηγμένη στο ΧΑ και το Δημόσιο κατέχει το 35,5% του μετοχικού της κεφαλαίου. Μειοψηφική συμμετοχή ανερχόμενη σε 41,3% ανήκει στην Paneuropean Oil and Industrial Holdings SA. Το Δημόσιο προτίθεται να μεταβιβάσει το μετοχικό του ποσοστό στην εταιρεία εντός του 1^{ου} τριμήνου του 2012. Η μεταβίβαση μετοχών δεν θα θίγει τα στρατηγικά αποθέματα ασφαλείας της χώρας.

- **Υποθαλάσσιο κοίτασμα φυσικού αερίου «Νότια Καβάλα» - Μετατροπή σε υπόγεια αποθήκη φυσικού αερίου**

Το υποθαλάσσιο κοίτασμα/αποθήκη φυσικού αερίου (φ.α.) «Νότια Καβάλα» ανακαλύφθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1972. Το κοίτασμα τέθηκε σε παραγωγή το 1981. Σήμερα, η εκμετάλλευσή του πραγματοποιείται από ιδιωτική πετρελαική εταιρία, στην οποία το Δημόσιο έχει παραχωρήσει το δικαίωμα εκμετάλλευσης. Η παρούσα άδεια εκμετάλλευσης λήγει στις 22/11/2014.

Το Δημόσιο στοχεύει στη διερεύνηση της δυνατότητας και στην αξιολόγηση των εναλλακτικών τρόπων για την αξιοποίηση των αποκλειστικών δικαιωμάτων του επί του σχεδόν εξαντληθέντος κοιτάσματος φυσικού αερίου «Νότια Καβάλα» και ειδικότερα στις δυνατότητες μετατροπής του σε αποθηκευτικό χώρο φ.α. μέσω πώλησης μέρους ή όλης της συμμετοχής του Δημοσίου σε εταιρεία στην οποία θα εισφερθεί μέρος ή το σύνολο των δικαιωμάτων του.

Η συναλλαγή για την πώληση των δικαιωμάτων αναμένεται να λάβει χώρα εντός του 1^{ου} τριμήνου του 2013.

1.4.7 Τηλεπικοινωνίες & Ταχυδρομικές υπηρεσίες

- **Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ Α.Ε.)**

Ο Όμιλος ΟΤΕ παρέχει μέσω της μητρικής εταιρείας και των θυγατρικών της ευρυζωνικές υπηρεσίες, σταθερή και κινητή τηλεφωνία, επικοινωνία δεδομένων υψηλών ταχυτήτων και υπηρεσίες μισθωμένων γραμμών στην Ελλάδα και στη περιοχή των Βαλκανίων. Σήμερα, το ΕΔ κατέχει το 16% των μετοχών του ΟΤΕ ενώ ελέγχει επιπλέον 4% των δικαιωμάτων ψήφου από τις μετοχές του Οργανισμού που ανήκουν στο ΙΚΑ. Η Deutsche Telekom (DT) κατέχει το 30% των μετοχών.

Μετά από συμφωνία ανάμεσα στο Δημόσιο και στην DT, η οποία κυρώθηκε με νόμο το Μάιο 2008, το Δημόσιο πούλησε ποσοστό 3% των μετοχών του στην τελευταία ενώ απέκτησε δύο δικαιώματα πώλησης επιπλέον ποσοστού 5% και 10% αντίστοιχα. Η DT έχει αναλάβει τη διοίκηση του Οργανισμού ενώ το Δημόσιο διατηρεί το δικαίωμα αρνησικυρίας στην λήψη σημαντικών αποφάσεων όπως είναι ενδεικτικά θέματα εταιρικής και επιχειρησιακής μορφής. Σύμφωνα με το 2ο δικαίωμα πώλησης που αφορά έως 10% των μετοχών του ΟΤΕ, αυτό μπορεί να εξασκηθεί μερικώς ή ολικώς σε τιμή ίση με τη μέση σταθμισμένη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής του τελευταίου 20ημέρου πριν την άσκηση του δικαιώματος, πλέον υπερτιμήματος 15%.

Το Δημόσιο έχει αποφασίσει την περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ με την πώληση 10% των μετοχών του εντός του 2011, ενώ η συναλλαγή θα ολοκληρωθεί το 2^ο τρίμηνο του 2011.

- **Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ)**

Η ελληνική ταχυδρομική υπηρεσία μετατράπηκε το 1970 σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και το 1996 έλαβε τη μορφή ανώνυμης εταιρίας, λειτουργώντας με την επωνυμία «Ελληνικά Ταχυδρομεία» (ΕΛΤΑ). Από το 1998 είναι ο καθολικός πάροχος ταχυδρομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Το Δημόσιο κατέχει αυτή τη στιγμή το 90% του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ ποσοστό 10% ανήκει στο ΤΤ. Το Δημόσιο σχεδιάζει την εντός του 1^{ου} τριμήνου του 2012 μερική ιδιωτικοποίηση της εταιρίας, με την πώληση τουλάχιστον του 40% των μετοχών σε στρατηγικό επενδυτή, ο οποίος θα αναλάβει και τη διοίκησή της.

- **Άδειες Κινητής Τηλεφωνίας (Ζώνη Συχνοτήτων 900 - 1800 MHz)**

Οι συχνότητες 900 MHz, 1800 MHz και 2100 MHz χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα για υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας 2G και 3G.

Τα δικαιώματα χρήσης των συχνοτήτων των 900 MHz, που έχουν δοθεί στις εταιρίες VODAFONE ΑΕ και WIND ΑΕ λήγουν το Σεπτέμβριο 2012. Η Ελληνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) προγραμματίζει τη διενέργεια ανοικτού πλειοδοτικού διαγωνισμού για την εκχώρηση των δικαιωμάτων χρήσης των συχνοτήτων αυτών μετά τη λήξη των υφιστάμενων αδειών. Η σχετική διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Ψηφιακό Μέρισμα και Άλλες Συχνότητες**

Το Δημόσιο έχει τα δικαιώματα χρήσης και στις ακόλουθες ζώνες συχνοτήτων:

- Στη ζώνη συχνοτήτων του ψηφιακού μερίσματος (790-862MHz).
- Στη ζώνη των υπερυψηλών συχνοτήτων (UHF bands IV and V: 470-790 MHz)
- Στη ζώνη πολύ υψηλών συχνοτήτων (VHF Band III: 174-230 MHz) και στη ζώνη L (1452 – 1492 MHz) καθώς και στη ζώνη συχνοτήτων FM.
- Στη ζώνη συχνοτήτων 2500-2690 MHz.

Από τις ανωτέρω συχνότητες, το ψηφιακό μέρισμα εκτιμάται ότι έχει την πιο μεγάλη αξία, καθώς πρόκειται για μοναδικό περιουσιακό στοιχείο στην αγορά της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και είναι πιθανό η ζήτηση για τέτοιες συχνότητες να υπερβεί την υφιστάμενη προσφορά. Οι συναλλαγές για την παραχώρηση των σχετικών δικαιωμάτων του Δημοσίου αναμένεται να ολοκληρωθούν το 4^ο τρίμηνο του 2012 και 4^ο τρίμηνο του 2013.

1.4.8 Αμυντικές Βιομηχανίες

- **Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα ΑΒΕΕ (ΕΑΣ)**

Η ΕΑΣ ιδρύθηκε το 2004 ύστερα από συγχώνευση της ΑΕ Ελληνικού Πυριτιδοποιείου & Καλκοποιείου γνωστότερης ως “ΠΥΡΚΑΛ” και της “Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων ΑΕ” γνωστότερης ως “ΕΒΟ” και βρίσκεται υπό τον πλήρη έλεγχο του Δημοσίου. Ο Όμιλος ΕΑΣ δραστηριοποιείται μέσω της μητρικής εταιρείας και των θυγατρικών της, σε δύο τομείς: στο αμυντικό τομέα με την κατασκευή όπλων φορητού οπλισμού, όλμων, οπλικών και πυραυλικών συστημάτων και πυρομαχικών και στον πολιτικό τομέα με την παραγωγή εκρηκτικών για πολιτική χρήση, μεταλλικών

κατασκευών, φυσιγγίων και ανεμογεννητριών. Η εταιρία είναι ζημιογόνος με συσσωρευμένα χρέη άνω του €1 δισ., τα οποία έχει μερικώς εγγυηθεί το Δημόσιο.

Το Δημόσιο σχεδιάζει την ιδιωτικοποίηση της εταιρίας μέσω της πώλησης του συνόλου των κατεχομένων μετοχών της (99,8%) ή/και στοιχείων του πάγιου ενεργητικού της σε στρατηγικό επενδυτή εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων ΑΕ (ΕΛΒΟ)**

Η ΕΛΒΟ ιδρύθηκε το 1972 με την επωνυμία ΣΤΑΓΙΕΡ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕ και πήρε τη σημερινή της ονομασία το 1987. Η εταιρία δραστηριοποιείται στην παραγωγή οχημάτων για εμπορική και στρατιωτική χρήση.

Το 2000, μετά από διεθνή διαγωνισμό, η Μυτιληναίος Α.Ε. – Όμιλος Επιχειρήσεων, η ΜΕΤΚΑ – Μεταλλικά Κατασκευαί Ελλάδος Α.Ε και η Γενική Βιομηχανική Ανώνυμη Εταιρία Αμυντικού Υλικού ανέλαβαν το 43% των μετοχών και τη διοίκηση της εταιρίας. Το Δημόσιο κατέχει σήμερα το 72,6% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΛΒΟ και ο όμιλος Μυτιληναίου το 24%.

Το Δημόσιο στοχεύει να ιδιωτικοποιήσει την εταιρία με την πώληση έως 100% του μετοχικού κεφαλαίου της σε στρατηγικό επενδυτή, ο οποίος θα αναλάβει και τη διοίκησή της εντός του 2012.

Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 4^ο τρίμηνο του 2011.

1.4.9 Τραπεζικός Τομέας

Ο βασικός στόχος του Δημοσίου είναι να διασφαλίσει τη σταθερότητα του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και να προωθήσει τη στρατηγική αναδιάρθρωσή του.

- **Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ (ΑΤΕ)**

Η ΑΤΕ ιδρύθηκε το 1929 και το 1991 απέκτησε τη μορφή ανώνυμης εταιρίας. Εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών το 2000, ενώ αυτή τη στιγμή το Δημόσιο κατέχει το 77.3% του μετοχικού της κεφαλαίου.

Λόγω της αδύναμης κεφαλαιακής της επάρκειας, των θεμάτων πιστωτικού κινδύνου του δανειακού της χαρτοφυλακίου, των σημαντικών μη τραπεζικών συμμετοχών της, της υψηλής έκθεσής της σε ομόλογα του Δημοσίου, και του υψηλού λειτουργικού της κόστους, το Δημόσιο αποφάσισε να προχωρήσει άμεσα στην αναδιάρθρωση της τράπεζας.

Στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης αυτής, η Γενική Συνέλευση των μετόχων της τράπεζας αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου ύψους €1.26 δισ., η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου 2011.

Με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, το Δημόσιο σκοπεύει να προχωρήσει στη μεταβίβαση του 26,2% των μετοχών του στον ιδιωτικό τομέα την περίοδο 1^{ου} τριμήνου του 2012.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσής της η ΑΤΕ προτίθεται να προχωρήσει στην πώληση των συμμετοχών της, εξαιρουμένων των στρατηγικών χρηματοοικονομικού χαρακτήρα συμμετοχών, σύμφωνα με τον κατωτέρω πίνακα:

I. Μη εισηγμένες	II. Εισηγμένες
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΔΟΔΩΝΗ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΑΙΚ BANK	ΟΤΕ
ΑΤΕΒANK ROMANIA	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ
FBB	ΕΥΔΑΠ
ΕΛΒΙΖ	ΚΑΕ
ΣΕΚΑΠ	

- **Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο ΑΤΕ (ΤΤ)**

Το ΤΤ είναι μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες από άποψη στοιχείων ενεργητικού και έχει υπάρξει ιστορικά ένα από τα ηγετικά πιστωτικά ιδρύματα για λιανικές αποταμιεύσεις στην Ελλάδα. Παρέχει ένα ευρύ φάσμα τραπεζικών προϊόντων μέσω του δικτύου των 136 υποκαταστημάτων του στην Ελλάδα, καθώς και μέσω των περίπου 820 υποκαταστημάτων των ΕΛΤΑ, δυνάμει του συμφωνητικού συνεργασίας μεταξύ των δύο εταιριών. Αυτή τη στιγμή του Δημόσιο κατέχει το 34% του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΤ, ενώ στα ΕΛΤΑ ανήκει το 10%.

Το Δημόσιο σκοπεύει να ιδιωτικοποιήσει περαιτέρω το ΤΤ, πουλώντας το 34% των μετοχών του εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011.

- **Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ΝΠΔΔ (ΤΠΔ)**

Το ΤΠΔ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να αποδέχεται παρακαταθήκες στην Ελλάδα και λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών. Το ΤΠΔ έχει τη δυνατότητα να παρέχει ένα περιορισμένο αριθμό πιστωτικών υπηρεσιών όπως την αποδοχή καταθέσεων, την παροχή μακροχρόνιων στεγαστικών δανείων σε δημόσιους υπαλλήλους και την παροχή δανείων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε λοιπούς οργανισμούς του δημοσίου τομέα.

Το Δημόσιο σχεδιάζει την αξιοποίηση της συμμετοχής του ΤΠΔ μέσω εταιρίας, στην οποία θα εισφερθεί ο κλάδος των εμπορικών δραστηριοτήτων του, σε εφαρμογή του σχετικού νόμου, εντός του 2^{ου} τριμήνου του 2012.

- **Λοιπές συμμετοχές στον Τραπεζικό Τομέα**

Το Δημόσιο έχει μειοψηφικές συμμετοχές στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (1,2%), στην Τράπεζα Πειραιώς (1,3%) και στην Alpha Bank (0,6%). Σχεδιάζει να πωλήσει τις συμμετοχές του στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και την Alpha Bank το 4^ο τρίμηνο του 2011 και στην Τράπεζα Πειραιώς το 1^ο τρίμηνο του 2012.

1.4.10 Μεταλλευτικές εταιρείες και Μεταλλεία

- **ΛΑΡΚΟ ΑΕ (ΛΑΡΚΟ)**

Η ΛΑΡΚΟ ιδρύθηκε το 1989, μετά την εκκαθάριση της Ελληνικής Μεταλλευτικής και Μεταλλουργικής ΑΕ («Παλαιά ΛΑΡΚΟ»), η οποία είχε ιδρυθεί το 1963. Η ΛΑΡΚΟ συγκαταλέγεται μεταξύ των μεγαλύτερων παραγωγών σιδηρονικελίου στον κόσμο και δραστηριοποιείται στην

εκμετάλλευση, εξόρυξη και κατεργασία σιδηρονικελίου. Αυτή τη στιγμή το Δημόσιο συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας με ποσοστό 55,2%, ενώ το 33,4% ανήκει στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και το 11,4% στη ΔΕΗ. Το Δημόσιο σχεδιάζει εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2011 την πώληση του 55,2% των μετοχών σε στρατηγικό επενδυτή παραχωρώντας παράλληλα και τη διοίκηση της εταιρίας.

- **Αξιοποίηση μεταλλευτικών δικαιωμάτων (εξόρυξη χρυσού, αργύρου, χαλκού)**

Το Δημόσιο προτίθεται να αξιοποιήσει τα δικαιώματα εσόδων που έχει σε υπό ανάπτυξη κοιτάσματα, σε ορυχεία και μεταλλεία.

Τα δικαιώματα εσόδων αναμένεται να παραχωρηθούν το 4^ο τρίμηνο του 2012 και 3^ο τρίμηνο του 2013.

1.5 Ακίνητη περιουσία

- **Δημιουργία επενδυτικών χαρτοφυλακίων ακινήτων**

Η Κυβέρνηση προωθεί μια σειρά από νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες για να καθιερώσει και να εξασφαλίσει αποτελεσματικότητα στη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, όπως η ανάπτυξη της τουριστικής κατοικίας, κ.ά. Η κυριότερη πρωτοβουλία είναι η δημιουργία του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, στο οποίο θα περιέλθουν μεταξύ άλλων περιουσιακών δικαιωμάτων και όλα τα ιδιωτικά ακίνητα του Δημοσίου που μπορούν να αξιοποιηθούν. Με τον τρόπο αυτό θα επιταχυνθεί η διαδικασία μεταβίβασης μακροχρόνιας μίσθωσης ή άλλης αξιοποίησής τους, ενώ παράλληλα θα προβλεφθεί ταχύρρυθμη διαδικασία απόδοσης χρήσεων όπου αυτό χρειάζεται.

Περαιτέρω, η Κυβέρνηση έχει ξεκινήσει τη διαδικασία για τη δημιουργία ενός πλήρους μητρώου δημόσιων εμπορικών ακινήτων και για τη διαχείριση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων που θα δημιουργηθούν. Ο πλήρης εντοπισμός, η καταχώρηση και ο χαρακτηρισμός των περιουσιακών στοιχείων αναμένεται να ολοκληρωθεί σε τέσσερις φάσεις ανά εξάμηνο, ήτοι τον Ιούνιο και το Δεκέμβριο του 2011 και του 2012 αντίστοιχα. Μια δεύτερη, παράλληλη διαδικασία πρόκειται να ξεκινήσει τον Ιούνιο του 2011 μετά την παράδοση της πρώτης κατάστασης αξιοποιήσιμων ακινήτων, η οποία περιλαμβάνει το σχηματισμό χαρτοφυλακίων και την κατάλληλη επενδυτική αξιοποίηση μέσω εξειδικευμένων ΕΕΣ και άλλων χρηματοοικονομικών εργαλείων. Στην περίπτωση ακινήτων εθνικής σημασίας, η βασική μέθοδος αξιοποίησης περιλαμβάνει την είσοδο ιδιωτικής τεχνογνωσίας και κεφαλαίου μέσω μακροχρόνιων συμβάσεων παραχώρησης ή συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Η διαμόρφωση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων των προς αξιοποίηση ακινήτων θα είναι μία συνεχής διαδικασία που θα ξεκινήσει μετά την παράδοση της πρώτης κατάστασης των προς αξιοποίηση ακινήτων τον Ιούνιο 2011. Η διαδικασία αυτή θα αποδώσει ώριμες συναλλαγές στην αγορά από το 4^ο τρίμηνο του 2011 έως το τέλος του 2015.

Έχει ήδη επιλεγεί συγκεκριμένος αριθμός σημαντικού μεγέθους ακινήτων από την ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου τα οποία αναμένεται να προσελκύσουν σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον και τα οποία ανήκουν σε κρατικές εταιρείες αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας. Τα ακίνητα αυτά κατηγοριοποιούνται ως ακολούθως:

Χώροι Γραφείων

Τα ακίνητα του Πίνακα 3.2, τα οποία διαχειρίζονται από την ΚΕΔ, έχουν επιλεγθεί με βάση την υφιστάμενη χρήση τους από δημόσιους φορείς, σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

- Κτίρια σε μεγάλες αστικές περιοχές, όπως είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας.
- Ακίνητα που έχουν τη δυνατότητα πρόσθετων χρήσεων (π.χ. γραφεία) πέραν των υφιστάμενων από κυβερνητικούς φορείς
- Επιφάνεια κτιρίων
- Κτίρια με μεγάλη ωφέλιμη ζώνη
- Κτίρια στα οποία το ΕΔ είναι ο αποκλειστικός χρήστης

Το Δημόσιο προτίθεται να αξιοποιήσει τα ακίνητα αυτά συνθέτοντας χαρτοφυλάκιο και διαθέτοντας χρεόγραφα έναντι των ακινήτων αυτών σε ιδιώτες με τη μέθοδο της πώλησης και επαναμίσθωσης των ακινήτων (sale & leaseback). Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 4^ο τρίμηνο του 2011.

Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου (ΚΕΔ)

Ο Πίνακας 3.3 περιλαμβάνει τριάντα ένα (31) αναξιοποίητα ακίνητα με συνολική επιφάνεια 98 εκ. τ.μ. περίπου, τα οποία αποτελούν το αρχικό χαρτοφυλάκιο ακινήτων, με δυνατότητα αξιοποίησης σε τομείς όπως είναι ο τουρισμός, η αναψυχή, η οικιστική ανάπτυξη, καθώς και άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα (ΕΤΑ)

Το ΕΔ είναι ο αποκλειστικός μέτοχος της ΕΤΑ, η οποία διαχειρίζεται τουριστική δημόσια ακίνητη περιουσία. Στον Πίνακα 3.4 παρουσιάζεται ένα δείγμα δέκα (10) επιλεγμένων ακινήτων, μεταξύ άλλων, τα οποία παρουσιάζουν μεγάλη δυνατότητα αξιοποίησης.

ΓΑΙΑΟΣΕ

Η ΓΑΙΑΟΣΕ αποτελεί θυγατρική εταιρεία του ΟΣΕ και είναι η διαχειρίστρια της ακίνητης περιουσίας του. Στον Πίνακα 3.5 παρουσιάζεται ένα δείγμα δεκαοκτώ (18) επιλεγμένων ακινήτων από το σύνολο του χαρτοφυλακίου της που έχουν σημαντική προοπτική αξιοποίησης.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέχθηκαν τα εν λόγω ακίνητα είναι τα εξής:

- Η υφιστάμενη χρήση
  - Οι μελλοντικές και δυνητικές χρήσεις των ακινήτων
  - Οι ενέργειες και ο χρόνος που απαιτούνται για την τεχνική ωρίμανση των έργων, καθώς και των περιβαλλοντικών και άλλων περιορισμών
  - Η εκτιμώμενη αξία και τα αναμενόμενα έσοδα
  - Οι συνθήκες της αγοράς
- **Περιοχή πρώην Διεθνούς Αερολιμένα Ελληνικού (Ελληνικό)**

Το Ελληνικό αποτελεί μια έκταση 5.500 στρεμμάτων, όπου ήταν εγκατεστημένος για 60 χρόνια, μέχρι το 2001. Η έκταση βρίσκεται περίπου 9 χιλιόμετρα νοτιο-ανατολικά του κέντρου της Αθήνας, καταλαμβάνοντας μια εκτεταμένη παραλιακή περιοχή. Το ακίνητο βρίσκεται κοντά σε οικιστικές περιοχές υψηλής αξίας, το Golf Club της Γλυφάδας και την μαρίνα του Ελληνικού και ευνοείται από μια μακρά παραλιακή γραμμή. Στην περιοχή βρίσκεται μια σειρά από ολυμπιακές εγκαταστάσεις,

καθώς επίσης και ένα εκθεσιακό κέντρο, ωστόσο το μεγαλύτερο τμήμα της επιφάνειάς της παραμένει αναξιοποίητο. Το Ελληνικό θεωρείται ως το μεγαλύτερο παραλιακό αστικό ακίνητο στην Ευρώπη.

Το Δημόσιο αποφάσισε να προχωρήσει στην ανάπτυξη της περιοχής του Ελληνικού μέσω αποκρατικοποίησης χρησιμοποιώντας fast-track διαδικασίες. Αναμένεται ότι οι σχετικές συναλλαγές, οι οποίες προσδοκείται να λάβουν χώρα μεταξύ 4^{ου} τριμήνου του 2011-4^{ου} τριμήνου του 2012, θα περιλαμβάνουν διακρατικές συμφωνίες ή/και συμφωνίες με ιδιώτες μέσω διαγωνισμών.

Πίνακας 3.2: Χώροι Γραφείων Διαχείρισης ΚΕΔ

	Κτήριο	Διεύθυνση	Επιφάνεια (τμ)
1	Υπουργείο Πολιτισμού	Λ. Θηβών 196-198, Ρέντης	35.488
2	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων	Θεσσαλονίκης και Χανδρή, Μοσχάτο	22.636
3	Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών ΕΛΑΣ	Αθηνών και Αντιγόνης 4-6, Αθήνα	16.742
4	Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)	Πειραιώς και Επωπιτών, Πειραιάς	13.300
5	Γενική Γραμματεία Τύπου	Φραγκούλη 11, Καλλιθέα	9.930
6	Υπουργείο Εξωτερικών (Πτέρυγα Α - Ακαδημίας 3)	Ακαδημίας 3, Αθήνα	9.315
7	Υπουργείο Εξωτερικών (Πτέρυγα Γ - Ακαδημίας 3)	Ακαδημίας 3, Αθήνα - Κριεζώτου και Ζαλοκώστα, Αθήνα	7.764
8	Υπουργείο Εξωτερικών (Ακαδημίας 1)	Ακαδημίας 1 και Βασ. Σοφίας, Αθήνα	7.080
9	Υπουργείο Εξωτερικών (Βασ. Σοφίας 1 - Αστέρας)	Βασ. Σοφίας 1 και Πανεπιστημίου, Αθήνα	5.670
10	Υπουργείο Εξωτερικών (Ζαλοκώστα 1)	Ζαλοκώστα 1, Αθήνα	1.960
11	Αρχηγείο Αστυνομίας Θεσσαλονίκης	Μοναστηρίου 326, Θεσσαλονίκη	15.900
12	Τμήμα Αλλοδαπών Αττικής	Πέτρου Ράλλη 24, Αθήνα	15.456
13	Αρχηγείο Αστυνομίας Ροδόπης	Δημοκρατίας 3, Κομοτηνή	3.486
14	Αρχηγείο Αστυνομίας Ξάνθης	Νέστου και Πλάτωνος, Ξάνθη	2.433
15	Αρχηγείο Αστυνομίας Σερρών	Γ. Παπανδρέου και Θεσσαλονίκης, Σέρρες	1.778
16	ΔΟΥ Ξάνθης Α και Β και Χιμείο Ξάνθης	Μεσολογγίου 13, Ξάνθη	4.557
17	ΔΟΥ Αθηνών Α	Αναξαγόρα 6 - 8 , Ομόνοια - Αθήνα	3.285
18	ΔΟΥ Αθηνών Ο	Δαμάρεως 175, Αθήνα	2.771
19	ΔΟΥ Κορίνθου Β	ΕΟ Αθηνών-Πατρών, Κόρινθος	2.612
20	ΔΟΥ Χαλκίδας Β	Δημ. Σκούρα, Χαλκίδα	2.520
21	ΔΟΥ Σταυρούπολης	Καραολή και Δημητρίου 13-15, Θεσσαλονίκη	2.471
22	ΔΟΥ Αλεξανδρούπολης	Αγ. Δημητρίου 2, Αλεξανδρούπολη	2.428
23	ΔΟΥ Αγ. Αναργύρων	Πριγκ. Όλγας και Πριγκ. Σοφίας, Αγ. Αναργύροι	2.082
24	ΔΟΥ Χανίων Β	Τζανακάκη 3, Χανιά	1.927
25	ΔΟΥ Παλλήνης	Εθν. Αντιστάσεως και Δερβενεκίων 43, Παλλήνη	1.785
26	ΔΟΥ Αθηνών Σ	Ευελπίδων και Λευκάδος, Αθήνα	1.778
27	ΔΟΥ Γλυφάδας	Γούναρη 227, Γλυφάδα	1.728
28	ΔΟΥ Χολαργού	Ελ. Βενιζέλου 100, Χολαργός	1.673
29	ΔΟΥ Κηφισιάς	Αχαρνών 43, Κηφισιά	1.463
30	ΔΟΥ Θεσσαλονίκης ΣΤ	Τσακάντζα 8-10 & Χρυσοστόμου, Θεσσαλονίκη	1.382
	Υποσύνολο		203.400
31	Υπουργείο Εσωτερικών Κεντρικό Κτήριο	Βασ. Σοφίας 15, Αθήνα	7.500
32	Αρχηγείο Αστυνομίας Αθηνών	Αλεξάνδρας και Δημητσάνας, Αθήνα	25.000
33	Κτήριο Έκδοσης Διαβατηρίων	Μαωλίδου 5 & χίου 8, Καισαριανή	7.000
34	Υπουργείο Δικαιοσύνης	Μεσογείων 96, Αθήνα	10.000
35	Υπουργείο Υγείας	Κηφισίας 39, Μαρούσι	28.000
36	Γενικό Χιμείο του Κράτους	Τσόχα 16, Αθήνα	3.400
37	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη - Κεντρικό Κτήριο	Μεσογείων, Καρέας	31.000
38	Υπουργείο Παιδείας	Α. Παπανδρέου 37, Μαρούσι	28.000
39	Υπουργείο Πολιτισμού	Μπουμπουλίνας 20-22, Αθήνα	5.000
	Σύνολο		551.700

Πίνακας 3.3: Ακίνητα Διαχείρισης ΚΕΔ

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ/ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (τμ)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
1	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΜΙΚΡΑΣ	652.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
2	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΑΦΑΝΤΟΥ-ΡΟΔΟΣ	175.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
3	ΞΑΝΘΗΣ	ΕΡΑΣΜΕΙΟΥ (ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ)	8.000.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ
4	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΝΤΙΠΡΡΙΟΥ	223.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
5	ΑΤΤΙΚΗΣ	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	30.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
6	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ ΡΟΔΟΥ	80.000.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
7	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	ΓΟΥΡΝΩΝ	738.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ-ΕΜΠΟΡΙΚΗ
8	ΠΕΛΛΑΣ	ΟΡΟΣ ΒΟΡΡΑΣ- ΛΙΜΝΗ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑ	18.900.000 -	ΑΘΛΗΤΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ
9	ΠΕΛΛΑΣ	ΟΡΟΣ ΒΟΡΡΑΣ- ΛΙΜΝΗ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑ	392.000	ΑΘΛΗΤΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ
10	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΛΙΝΔΙΩΝ ΡΟΔΟΥ	105.000	ΑΘΛΗΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ
11	ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΘΑΝΑ	~1.000.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
12	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	153.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
13	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΔΟΥ	410.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
14	ΕΥΒΟΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	~700.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
15	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΡΜΗΣ	1.360.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ (LOGISTICS)
16	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ	255.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ (LOGISTICS)
17	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	323.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ - ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
18	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΟΡΦΑΝΟΥ	518.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
19	ΣΑΜΟΥ	ΒΑΘΕΩΣ	939.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
20	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΚΑΣΣΩΠΑΙΟΝ	489.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
21	ΠΙΕΡΙΑΣ	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	129.200	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
22	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΑΛΥΚΩΝ	170.250	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ
23	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΜΕΛΙΤΙΑΙΩΝ	1.788.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
24	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΙΜΕΡΟΣ-ΠΑΡΑΛΙΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	~800.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
25	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΣΙΘΩΝΙΑΣ	94.700	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
26	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΤΟΡΩΝΗΣ	76.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
27	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	278.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
28	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΤΗΝΟΥ	55.000	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
29	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ-ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΑ	45.000	ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ-ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
30	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	85.000	ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ (LOGISTICS)
31	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ-ΚΑΤΣΙΚΑ	400.000	ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ-ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
	Total		97.883.150	

Πίνακας 3.4: Πρώην Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (Ελληνικό) και Ακίνητα Διαχείρισης ΕΤΑ

	Περιφέρεια	Δήμος / Περιοχή	Εμβαδόν (σε τμ)	Περιγραφή / Τρέχουσα χρήση	Μελλοντική/Δυνητική χρήση
1	Στερεά Ελλάδα	Φθιώτιδα	863.315	Κτήμα και camping "Καμένων Βούρλων"	τουριστική
2	Κρήτη	Ηράκλειο Κρήτης	353.237	Ακίνητο Ξενία "Καρτερού"	τουριστική
3	Δυτική Ελλάδα	Ηλεία	433.269	Ιαματική πηγή Κουνουπελίου	τουριστική
4	Δυτική Ελλάδα	Ηλεία	127.698	Ακίνητο Ζαχάρως	τουριστική
5	Νότιο Αιγαίο	Ρόδος	1.530.000	Ακίνητο Αφάντου	τουριστική
6	Νότιο Αιγαίο	Ρόδος	1.455.720	Ακίνητο Τσαμπίτικας	τουριστική
7	Αττική	Ανάβυσσος	1.460.000	Ακίνητο Αλυκών	τουριστική
8	Κεντρική Μακεδονία	Χαλκιδική	1.934.000	Camping & Ξενία Παλιουρίου	τουριστική
9	Αττική	Φάληρο	286.000	Ολυμπιακές εγκαταστάσεις Φαλήρου & ΤΑΕ KWON DO	εμπορική, τουριστική, ψυχαγωγική, οικιστική
10	Αττική	Μαρκόπουλο Μεσογαίας	1.029.279	Ολυμπιακό Κέντρο Μαρκόπουλου	εμπορική, τουριστική, ψυχαγωγική, αθλητική
		Μερικό σύνολο	9.472.518		
11	Αττική	Γλυφάδα / Ελληνικό	5.500.000	Χώρος πρώην αεροδρομίου Ελληνικού	εμπορική, τουριστική, ψυχαγωγική, οικιστική
		Γενικό σύνολο	14.972.518		

Πίνακας 3.5: Ακίνητα Διαχείρισης ΓΑΙΑΟΣΕ

	Περιφέρεια	Δήμος / Περιοχή	Περιγραφή / Τρέχουσα χρήση	Εμβαδόν (σε τμ)	Μελλοντική/Δυνητική χρήση
1	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	Ακίνητο Λεύκας Πειραιώς (εγκαταστάσεις συντήρησης)	120.000	Εμπορική
2	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	Παλαός σιδηροδρομικός	88.000	Εμπορική
3	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Εμπορικός Σταθμός ΟΣΕ	10.000	Εμπορική
4	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΝΕΑ ΙΟΝΙΑ ΒΟΛΟΥ	Παλαιό αμαξοστάσιο	13.000	ψυχαγωγικό πάρκο / εμπορικές
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΒΟΛΟΣ	Σιδηροδρομικός σταθμός	N/A	Εμπορική
6	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΛΙΜΗΝ ΒΟΛΟΥ	Ακίνητο ΟΣΕ εντός της	N/A	Τουριστική
7	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΛΑΡΙΣΣΑ	Σιδηροδρομικός σταθμός και	N/A	Εμπορική - Τουριστική
8	ΑΤΤΙΚΗ	ΕΛΕΥΣΙΣ	ακάλυπτη έκταση	588.000	LOGISTICS/3PL (υλοποίηση μέσω συμβάσεων παραχώρησης)
9	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Πρώην στρατόπεδο Γκόνου	672.000	LOGISTICS/3PL (υλοποίηση μέσω συμβάσεων παραχώρησης)
10	ΘΡΑΚΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ	μ/δ	μ/δ	Εμπορευματικό κέντρο (υλοποίηση σε συνεργασία με Οργανισμό Λιμένα Αλεξ/λης και τοπική αυτοδιοίκηση)
11	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΒΟΛΟΣ ΚΑΙ ΛΑΡΙΣΣΑ	μ/δ	μ/δ	Εμπορευματικό κέντρο
12	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	Σιδηροδρομικός Σταθμός	13.491	Εμπορική / Ψυχαγωγική
13	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑΙ	Σιδηροδρομικός Σταθμός	110.000	Εμπορική / Ψυχαγωγική
14	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Σιδηροδρομικός Σταθμός	101.000	Εμπορική / Ψυχαγωγική
15	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	Αστικό οικόπεδο (εντός σχεδίου) μετά κτίσματος	εμβαδόν οικόπεδου: 339 sm (κτίσμα: 437 sm)	πώληση οικόπεδου και κτίσματος
16	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Αστικό οικόπεδο (εντός σχεδίου) μετά κτίσματος	εμβαδόν οικόπεδου: 643 sm (κτίσμα: 2,438 sm)	πώληση οικόπεδου και κτίσματος
17	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Αστικό οικόπεδο (εντός σχεδίου) μετά κτίσματος	εμβαδόν οικόπεδου: 407 sm (κτίσμα: 1,180 sm)	πώληση οικόπεδου και κτίσματος
18	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑΙ (ΡΟΥΦ)	ακάλυπτη έκταση	Site: 9,500 sm	πώληση γής
		Σύνολο			
		Γήπεδα			1.726.380
		Κτήρια			4.055

2. ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 2011-2015

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής εκφράζει τη φιλοσοφία της μετάβασης σε πολυετείς προϋπολογισμούς και του πολυετούς προγραμματισμού των δημόσιων οικονομικών ολόκληρης της γενικής κυβέρνησης.

Πιο συγκεκριμένα, αποτυπώνει τα όρια και τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται για την περίοδο 2011-2015, ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες όλων των υποτομέων της γενικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων καθώς και του ύψους του χρέους γενικής κυβέρνησης.

Τα όρια και οι δεσμεύσεις αυτές αναλαμβάνονται σε σχέση με τους δημοσιονομικούς στόχους που έχουν τεθεί για όλη τη διάρκεια της περιόδου στο πλαίσιο της εθνικής προσπάθειας που έχει αναληφθεί για την έξοδο της χώρας από την κρίση.

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής παρουσιάζεται στον πίνακα 3.6.

Πίνακας 3.6 Μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής 2011-2015							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Πραγμ/σεις	Πραγμ/σεις	Εκτίμησ η	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση
I. Έσοδα	50.585	54.259	58.600	60.959	62.454	63.192	64.924
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού	48.545	51.187	54.675	56.344	57.661	59.347	61.286
α. Τακτικά έσοδα	52.307	54.383	56.225	57.783	59.507	61.220	63.564
1. Άμεσοι φόροι	21.431	20.223	20.649	20.634	21.597	22.464	23.621
2. Έμμεσοι φόροι	28.293	31.043	30.757	32.435	33.464	34.557	35.581
3. Απολήψεις από Ε.Ε.	264	320	185	148	165	174	176
4. Μη φορολογικά έσοδα	2.319	2.797	4.634	4.566	4.281	4.025	4.186
β. Μη τακτικά έσοδα	1.190	1.786	2.250	2.258	1.900	1.927	1.580
γ. Επιστροφές φόρων	4.952	4.982	3.800	3.697	3.746	3.800	3.858
2. Έσοδα ΠΔΕ	2.040	3.072	3.925	4.615	4.793	3.845	3.638
α. Εισροές ΕΣΠΑ	1.734	2.634	3.192	3.616	3.842	2.910	2.730
β. Λοιπές εισροές (περιλαμβάνεται ΟΠΕΚΕΠΕ και ΑΛΙΕΙΑ)	123	167	530	788	746	732	706
γ. Ίδια έσοδα	183	271	203	211	205	203	202
II. Δαπάνες	84.215	75.690	79.671	79.491	83.467	83.363	85.399
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού	74.627	67.243	71.871	71.491	75.467	75.363	77.399
α. Πρωτογενείς δαπάνες (1+2+3+4+5+6)	58.043	51.656	52.450	51.088	51.977	50.700	50.996
1. Μισθοί και συντάξεις	24.487	22.139	21.632	20.846	20.675	20.470	20.460
2. Κοινωνική ασφάλιση & περιθαλψη (συμπ. πληρωμή για ασφαλιστικό ταμείο ΔΕΗ)	17.779	15.747	17.664	15.722	16.567	15.497	15.620
3. Λειτουργικές και άλλες δαπάνες	9.326	8.107	7.261	7.289	7.157	6.981	6.791
4. Αποδόσεις προς τρίτους	6.452	5.663	5.312	5.772	6.117	6.246	6.355
5. Μη κατανομημένες δαπάνες	0	0	0	50	50	100	100
6. Αποθεματικό	0	0	580	1.410	1.410	1.405	1.670
β. 1. Εγγυήσεις σε γενική κυβέρνηση	484	827	1.245	1.518	1.979	1.024	1.636
2. Εγγυήσεις εκτός γενικής κυβέρνησης	100	145	224	134	211	139	67
γ. Τόκοι	12.325	13.223	16.002	16.900	19.500	22.000	23.400
δ. Πληρωμές στα νοσοκομεία για παλιές οφειλές	1.498	375	450	350	300	300	300
ε. Πληρωμές για εξοπλιστικές δαπάνες	2.175	1.017	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
2. ΠΔΕ	9.588	8.447	7.800	8.000	8.000	8.000	8.000
III. Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού	-33.630	-21.431	-21.071	-18.532	-21.013	-20.171	-20.475
% ΑΕΠ	-14,3%	-9,3%	-9,3%	-8,1%	-8,9%	-8,3%	-8,1%
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα	-21.305	-8.208	-5.069	-1.631	-1.513	1.829	2.925
Εθνικολογιστικές προσαρμογές κεντρικής κυβέρνησης	-528	-4.145	708	-1.371	-1.041	-678	-384
Ισοζύγιο νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ*	647	878	1.232	1.140	1.213	1.286	1.488
Ισοζύγιο επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ	-1.593	3.059	1.248	1.818	2.677	1.992	2.795
Έλλειμμα κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA95	-35.104	-21.638	-17.883	-16.944	-18.164	-17.571	-16.576
Ισοζύγιο ΟΤΑ	27	-379	-341	385	1.011	1.537	1.843
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΤΑ	-158	-186	225	223	313	0	0
Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA95	-131	-565	-117	608	1.324	1.537	1.843
Ισοζύγιο ΟΚΑ	393	369	2.090	2.629	5.953	9.039	10.671
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΚΑ	-1.466	-2.357	-778	-150	-200	-200	-200
Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA95	-1.074	-1.988	1.312	2.479	5.753	8.839	10.471
Μη προσδιορισμένα μέτρα			9	286	691	1.237	1.371
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA95	-36.308	-24.191	-16.678	-13.571	-10.396	-5.957	-2.891
% ΑΕΠ	-15,4%	-10,5%	-7,4%	-5,9%	-4,4%	-2,5%	-1,1%
ΑΕΠ	235.017	230.173	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900

Σημείωση: Για τον υπολογισμό του ελλείμματος του έτους 2015 δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι προβλεπόμενες για το έτος αυτό παρεμβάσεις για κάλυψη τυχόν απρόβλεπτων αποκλίσεων ύψους 1.220 εκατ. ευρώ, αφού αυτές μπορεί να μη χρειασθεί να αναληφθούν.

* Συμπεριλαμβανομένου και του ΑΚΑΓΕ.

Η εφαρμογή των παρεμβάσεων, όπως αυτές κατανέμονται κατ' έτος, έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των πληρωμών για τόκους σε δεδουλευμένη βάση. Η μείωση αυτή, που αθροιστικά στο σύνολο της περιόδου ανέρχεται σε 6,2 δισ. ευρώ, οφείλεται στη μείωση των ελλειμμάτων που θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν και, άρα, σε μικρότερο δανεισμό κατά τη διάρκεια της περιόδου. Το γεγονός αυτό, δηλαδή η δευτερογενής επίδραση των παρεμβάσεων, μειώνει το δημοσιονομικό κενό που εμφανίζεται στον πίνακα του βασικού σεναρίου, με αποτέλεσμα να απαιτούνται λιγότερες παρεμβάσεις.

Μια συνοπτική παρουσίαση της ανωτέρω επίδρασης ως προς τις πληρωμές για τόκους παρουσιάζεται στον πίνακα 3.7.

Πίνακας 3.7 Σωρευτικό ποσό παρεμβάσεων που απαιτούνται στο τέλος της περιόδου 2011-2015 (σε εκατ. ευρώ)	
Δημοσιονομικό κενό 2015 βασικού σεναρίου (σωρευτικό)	36.183
Μείον στόχος έτους 2015	2.891
Παρεμβάσεις που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου του έτους 2015	33.292
Μείον τόκοι που εξοικονομούνται από τη δευτερογενή επίδραση των παρεμβάσεων	6.200
Παρεμβάσεις που απαιτούνται για την κάλυψη του δημοσιονομικού κενού	27.092

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι οι παρεμβάσεις που θεωρητικά απαιτούνται για την κάλυψη του δημοσιονομικού κενού της περιόδου ανέρχονται σε 27.092 εκατ. ευρώ. Παρόλα αυτά, οι παρεμβάσεις που υιοθετούνται ανέρχονται σε 28,3 δισ. ευρώ περίπου, ώστε να υπάρχει ένα σχετικό απόθεμα ασφαλείας, αφού οι προβλέψεις για την απόδοση των παρεμβάσεων για μια περίοδο πέντε ετών (2011-2015) είναι λογικό, από στατιστικής άποψης, να περιέχουν κάποιο μικρό ποσοστό επισφάλειας.

Οι δημοσιονομικοί στόχοι μετά την πραγματοποίηση των παρεμβάσεων επιτυγχάνονται σε όλο το διάστημα της περιόδου 2011-2015, όπως φαίνεται στον πίνακα 3.8.

Κατά τα έτη 2012-2015 παρατηρείται υπερκάλυψη των στόχων, δηλαδή επιτυγχάνεται καλύτερο δημοσιονομικό αποτέλεσμα από τον αντίστοιχο στόχο του έτους, πλην του έτους 2015 όπου το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης διαμορφώνεται στο -1,1% του ΑΕΠ.

Η επιλογή της πολιτικής αυτής ως προς τη χρονική κατανομή των παρεμβάσεων έγινε:

- για τη διατήρηση της δυναμικής της δημοσιονομικής προσπάθειας στα πρώτα χρόνια της περιόδου,
- για την όσο το δυνατόν νωρίτερα εξασφάλιση ισχυρών περιθωρίων ασφαλείας έναντι του επιδιωκόμενου στόχου στο τέλος της περιόδου,
- για τη δυνατότητα παρέμβασης εκ του ασφαλούς στην περίπτωση μειωμένης απόδοσης κάποιων μέτρων.

Πίνακας 3.8 Κάλυψη στόχων ανά έτος για την περίοδο 2011-2015 (σε εκατ. ευρώ)					
	2011	2012	2013	2014	2015
	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση	Εκτίμηση
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA 95 (μετά μέτρων)	-16.678	-13.571	-10.396	-5.957	-2.891
% ΑΕΠ	-7,4%	-5,9%	-4,4%	-2,5%	-1,1%
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης κατά ESA 95 (στόχοι)	-17.065	-14.916	-11.399	-6.385	-2.891
% ΑΕΠ	-7,6%	-6,5%	-4,8%	-2,6%	-1,1%
Κάλυψη στόχων (δημοσιονομικό κενό)	387	1.345	1.003	428	0
ΑΕΠ	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900

Αντίστοιχα, το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης μετά τις προσαρμογές κατά ESA95 το 2015 μειώνεται από 14,9% στο βασικό σενάριο σε 6,6% του ΑΕΠ στο ΜΠΔΣ,.

Ένα πολύ σημαντικό γεγονός είναι ότι με τη σύμμετρη πραγματοποίηση παρεμβάσεων σε όλους τους υποτομείς της γενικής κυβέρνησης, οι υποτομείς αυτοί (ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, ΝΠΔΔ, ΟΚΑ), ήδη από το 2012, παρουσιάζουν πλεονάσματα χωρίς να επιβαρύνουν πλέον την κεντρική κυβέρνηση.

Σημαντική επίσης είναι η μείωση των τόκων που, σε δεδουλευμένη βάση, μειώνονται από 30.900 εκατ. ευρώ στο βασικό σενάριο το 2015 σε 24.700 εκατ. ευρώ στο ΜΠΔΣ (σενάριο με παρεμβάσεις).

Πίνακας 3.9 Τόκοι κεντρικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)					
	2011	2012	2013	2014	2015
A. Υπολογισμός τόκων με παρεμβάσεις					
Τόκοι σε ταμειακή βάση	16.002	16.900	19.500	22.000	23.400
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση (ESA 95)	15.559	18.500	20.900	23.300	24.700
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση ως % ΑΕΠ	6,9%	8,1%	8,9%	9,6%	9,8%
Διαφορά ταμειακών-δεδουλευμένων τόκων (προσαρμογή κατά ESA)	443	-1.600	-1.400	-1.300	-1.300
B. Υπολογισμός τόκων με παρεμβάσεις και αποκρατικοποιήσεις					
Τόκοι σε ταμειακή βάση	16.100	16.900	19.800	20.700	21.100
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση (ESA 95)	15.800	17.900	20.900	21.300	21.700
Τόκοι σε δεδουλευμένη βάση ως % ΑΕΠ	7,0%	7,8%	8,9%	8,8%	8,6%
Διαφορά ταμειακών-δεδουλευμένων τόκων (προσαρμογή κατά ESA)	300	-1.000	-1.100	-600	-600
ΑΕΠ	225.400	228.400	235.500	242.900	251.900

Εφόσον η δημοσιονομική εξυγίανση ενισχυθεί από το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της περιουσίας του δημοσίου, τότε οι δεδουλευμένοι τόκοι κεντρικής κυβέρνησης μειώνονται κατά 3.000 εκατ. επιπλέον το 2015 φθάνοντας τα 21.700 εκατ. ευρώ.

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης μετά από ανοδική πορεία μέχρι το έτος 2013 έως το 167% του ΑΕΠ, αρχίζει σταδιακά να αποκλιμακώνεται στα δύο τελευταία χρόνια της περιόδου και να διαμορφώνεται στο 159,3% του ΑΕΠ το 2015. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα γενικής κυβέρνησης, καθιστά μεν το χρέος βιώσιμο αλλά προδιαγράφει πολύ αργή μείωση.

Πίνακας 3.10 Εξέλιξη χρέους γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A. Υπολογισμός χρέους γενικής κυβέρνησης με παρεμβάσεις							
Χρέος γενικής κυβέρνησης	298.706	328.587	357.450	379.900	393.400	399.400	401.300
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ	127,1%	142,8%	157,7%	166,3%	167,0%	164,4%	159,3%
B. Υπολογισμός χρέους γενικής κυβέρνησης με παρεμβάσεις και αποκρατικοποιήσεις							
Χρέος γενικής κυβέρνησης	298.706	328.587	352.436	364.886	371.436	364.503	351.356
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ	127,1%	142,8%	155,5%	159,8%	157,7%	150,1%	139,5%
ΑΕΠ	235.017	230.173	226.685	228.400	235.500	242.900	251.900

Η ανωτέρω διαμόρφωση του χρέους, στο σενάριο με παρεμβάσεις, δείχνει το αποτέλεσμα της δημοσιονομικής εξυγίανσης, που προέρχεται από τη μείωση των ελλειμμάτων και τη δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων, βασιζόμενη αποκλειστικά και μόνο σε μια σειρά παρεμβάσεων που αφορούν μείζονες κατηγορίες δαπανών και εσόδων, όπως αυτές αναλύονται παρακάτω.

Αν στο ανωτέρω σενάριο προστεθεί και η επίδραση των αποκρατικοποιήσεων, τότε το χρέος αρχίζει να μειώνεται ήδη από το 2013, φθάνοντας το 2015 στο 139,5% του ΑΕΠ, γεγονός που το καθιστά απόλυτα βιώσιμο, αφού μειώνεται με ταχύτερους ρυθμούς.

Η ανωτέρω εξέλιξη καταδεικνύει την ανάγκη υιοθέτησης του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της περιουσίας του δημοσίου, αφού εξασφαλίζει τη γρήγορη και αξιόπιστη μείωση του χρέους καθώς και τη μελλοντική βιωσιμότητά του, ενώ απελευθερώνει σημαντικά ποσά από τις πληρωμές για τόκους, που θα μπορούν να κατευθυνθούν σε παραγωγικές επενδύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

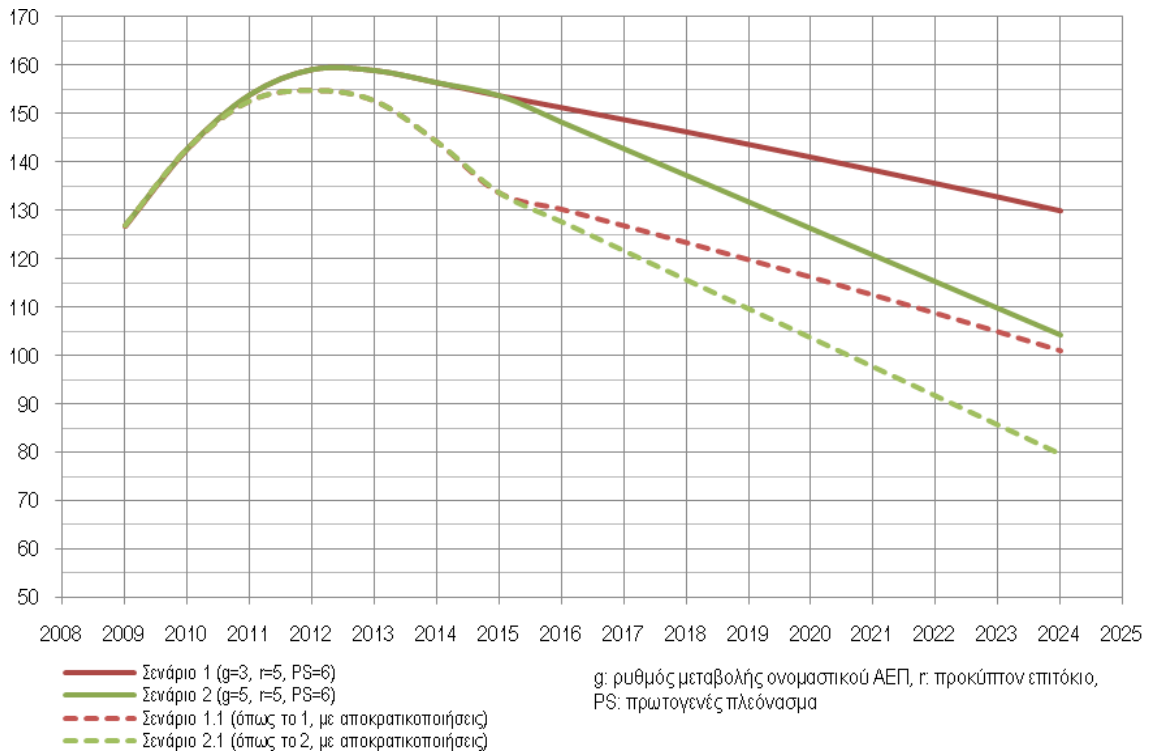
Η επίπτωση της αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας ύψους 50 δισ. ευρώ στη διατηρησιμότητα του δημοσίου χρέους.

Το σημείο εκκίνησης των αναλύσεων για τη διατηρησιμότητα του χρέους είναι η ικανοποίηση της συνθήκης του διαχρονικού εισοδηματικού περιορισμού του προϋπολογισμού (budget constraint). Με την υπόθεση σταθερού ρυθμού ανάπτυξης και σταθερού επιτοκίου, η εξέλιξη του δημοσίου χρέους εκφράζεται με την εξίσωση διαφοράς πρώτου βαθμού:

$$d_t - d_{t-1} = (r - g)d_{t-1} - ps_t$$

Όπου d είναι ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ, r είναι το ονομαστικό προκύπτον επιτόκιο, g είναι ο ονομαστικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ και ps είναι ο λόγος του πρωτογενούς ισοζυγίου προς το ΑΕΠ.

Η παρακάτω άσκηση αξιολογεί την επίπτωση των 50 δισ. ευρώ από την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας στην εξέλιξη του δημοσίου χρέους μέχρι το 2025. Τα δύο βασικά σενάρια (σενάριο 1 και σενάριο 2) βασίζονται στην υπόθεση ότι κατά την περίοδο 2015-2025, δεν εφαρμόζεται το πρόγραμμα αξιοποίησης της περιουσίας του δημοσίου, ενώ το προκύπτον επιτόκιο είναι σταθερό στο 5,0% και το πρωτογενές πλεόνασμα παραμένει σταθερό στο 6,0% του ΑΕΠ. Τα δύο σενάρια διαφοροποιούνται μόνο ως προς την υπόθεση για το ρυθμό μεταβολής του ονομαστικού ΑΕΠ. Στο σενάριο 1, ο ονομαστικός ρυθμός ανάπτυξης είναι 3,0% ενώ στο Σενάριο 2, ο ονομαστικός ρυθμός ανάπτυξης είναι 5,0%. Ο ρυθμός ανάπτυξης είναι σημαντικός για τη διατηρησιμότητα του χρέους, καθώς ο υψηλότερος ρυθμός μειώνει σημαντικά το λόγο χρέους προς ΑΕΠ μεσοπρόθεσμα.

-> g : ρυθμός μεταβολής ονομαστικού ΑΕΠ, r : προκύπτον επιτόκιο,
 PS : πρωτογενές πλεόνασμα.

Τα δύο εναλλακτικά σενάρια (σενάριο 1.1 και σενάριο 2.1) υιοθετούν την υπόθεση της αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας. Η υπόθεση που γίνεται για την κατανομή των 50 δισ. ευρώ μέχρι το 2015 είναι η παρακάτω: 5 δισ. ευρώ το 2011, 10 δισ. ευρώ το 2012 και 35 δισ. την περίοδο 2013-2015. Η προσπάθεια αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της δυναμικής του λόγου χρέους/ΑΕΠ, ήδη από το 2011. Στα δύο εναλλακτικά σενάρια, ο λόγος χρέους/ ΑΕΠ είναι ναυπηγότερος για την περίοδο 2011-2024 σε σχέση με τα δύο βασικά σενάρια.

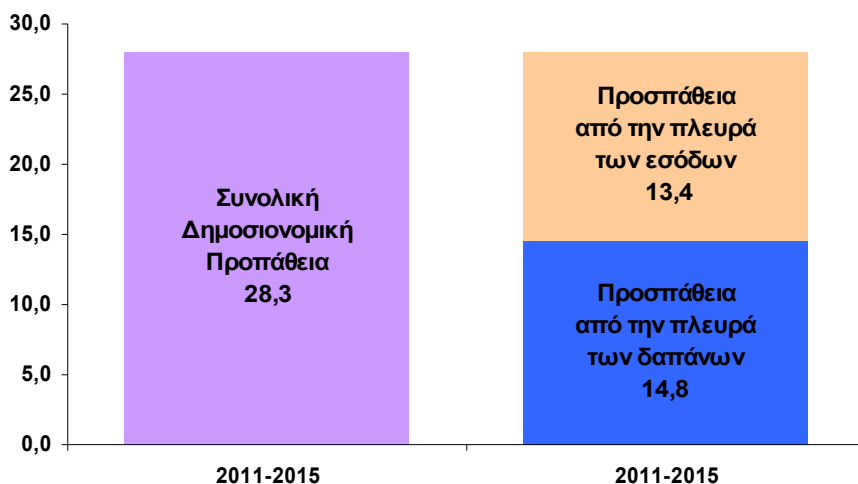
3. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Η Κυβέρνηση, με δεδομένους τους στόχους ελλείμματος και χρέους της περιόδου 2011-2015 και έχοντας πλήρη επίγνωση των τόσο μεγάλων θυσιών που καλείται να αναλάβει ο ελληνικός λαός στο σύντομο διάστημα της επόμενης τετραετίας, επεδίωξε την ανάληψη συγκεκριμένων μέτρων, που επιδιώκουν όχι μόνο το χαρακτήρα ταμειακής αύξησης των εσόδων και μείωσης των δαπανών, αλλά και την υλοποίηση και προαγωγή των στόχων για τα έσοδα και τις δαπάνες που έχουν τεθεί, μέσω μόνιμων διαρθρωτικών παρεμβάσεων σε όλους τους υποτομείς της γενικής κυβέρνησης.

Η συνολική δημοσιονομική προσπάθεια που αναλαμβάνεται ανέρχεται σε 28,3 δισ. ευρώ, εκ των οποίων:

- 6,5 δισ. ευρώ αφορούν στην πραγματοποίηση παρεμβάσεων στο 2011 για κάλυψη εκείνου του μέρους της δημοσιονομικής απόκλισης του 2010 που επηρεάζει το 2011 λόγω της μεγαλύτερης από την αρχικά προβλεπόμενη ύφεσης, καθώς και τους πιθανούς κινδύνους απόκλισης αυτών καθ' εαυτών των δημοσιονομικών μεγεθών του 2011 κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2011.
- 21,8 δισ. ευρώ αφορούν στην πραγματοποίηση παρεμβάσεων στην περίοδο 2012-2015 με στόχο να μειωθεί το έλλειμμα κατά 14,2 δισ. ευρώ. Από αυτά περίπου παρεμβάσεις ύψους 1,37 δισ. παραμένουν απροσδιόριστες και αφορούν το έτος 2015. Η συγκεκριμένη δημοσιονομική προσπάθεια συνίσταται σχεδόν κατά 1/2 σε μείωση των δαπανών και 1/2 σε αύξηση των εσόδων.

Η δημοσιονομική προσπάθεια 2011-2015 προέρχεται περίπου ισόποσα από τις δαπάνες και τα έσοδα

Η συνολική απόδοση των παρεμβάσεων εξειδικεύεται κατά κατηγορία μέτρων ως εξής:

Βασική κατηγορία παρεμβάσεων	% ΑΕΠ	Ποσό
1. Εξορθολογισμός της μισθολογικής δαπάνης	0,9%	2,2
2. Μειώσεις λειτουργικών δαπανών	0,2%	0,6
3. Καταργήσεις/συγχωνεύσεις φορέων	0,3%	0,8
4. Αναδιοργάνωση ΔΕΚΟ	0,6%	1,3
5. Μείωση αμυντικών δαπανών	0,2%	0,6
6. Εξορθολογισμός δαπανών υγείας	0,3%	0,8
7. Εξορθολογισμός ιατροφαρμακευτικής δαπάνης	0,4%	1,0
8. Μείωση δαπανών ΟΚΑ/ εξορθολογισμός κοινωνικής δαπάνης	1,9%	4,5
9. Βελτίωση εσόδων ΟΚΑ και καταπολέμηση εισφοροδιαφυγής	1,3%	3,0
10. Ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης	1,2%	3,0
11. Μείωση Φοροαπαλλαγών και λοιπά φορολογικά έσοδα	2,7%	6,1

12. Αύξηση εσόδων ΟΤΑ	0,6%	1,4
13. Εξορθολογισμός δαπάνης ΠΔΕ	0,2%	0,5
14. Μη εξειδικευμένα μέτρα	0,6%	1,4
15. Μέτρα για κάλυψη απρόβλεπτων αποκλίσεων	0,5%	1,2
ΣΥΝΟΛΟ	12,0%	28,3

Η κατανομή των παρεμβάσεων στη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου είναι εμπροσθοβαρής και παρουσιάζεται κατ' έτος ως εξής:

- Το 2011 6,5 δισ. ευρώ ή 23,1% των συνολικών μέτρων
- Το 2012 6,8 δισ. ευρώ ή 24,0% των συνολικών μέτρων
- Το 2013 5,2 δισ. ευρώ ή 18,5% των συνολικών μέτρων
- Το 2014 5,4 δισ. ευρώ ή 19,3% των συνολικών μέτρων
- Το 2015 4,3 δισ. ευρώ ή 15,1% των συνολικών μέτρων

Στον πίνακα 3.11 γίνεται η εξειδίκευση των παρεμβάσεων ανά βασική κατηγορία. Κάποιες από τις παρεμβάσεις αυτές δεν έχουν άμεσα ταμιακό αποτέλεσμα, αλλά συμβάλλουν στη δημιουργία των απαραίτητων δομών, που θα οδηγήσουν σε ένα μόνιμο και υγιές σύστημα διαχείρισης δαπανών και εσόδων, σε όλο το εύρος της κρατικής δραστηριότητας.

Όπως γίνεται αντιληπτό, επιχειρείται για πρώτη φορά στη χώρα μας η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση όλων ανεξαιρέτως των υποτομέων της γενικής κυβέρνησης. Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι αυτή η νέα διαχείριση δεν αφορά τα ελλείμματα που προκαλούνται από κοινωνικές παροχές προς τις ευπαθείς ομάδες, αλλά αποσκοπεί στη μείωση των ελλειμμάτων που προκαλούνται από κακοδιαχείριση, διαρθρωτικές αγκυλώσεις ή τέλος, από παγιωμένες επί χρόνια αδυναμίες ή/και συμπεριφορές.

Πίνακας 3.11 Παρεμβάσεις ΜΠΔΣ 2011-2015
(ποσά σε εκατ. ευρώ)

	Περιγραφή παρέμβασης (σε εκ. ευρώ)	2011	2012	2013	2014	2015	2011-2015	% ΑΕΠ
1.	Εξορθολογισμός μισθολογικής δαπάνης	800	660	398	246	71	2.175	0,9%
1. 1	Συγκράτηση μισθολογικού κόστους με περιορισμό προσλήψεων (εφαρμογή του κανόνα 1:10 το 2011 και 1:5 έως το 2015), αναστολή χορήγησης μισθολογικής ωρίμανσης, καλύτερη αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού κ.λπ.	350	170	200	200	50	970	0,4%
1. 2	Αύξηση των ωρών εργασίας από 37,5 σε 40 ώρες και μείωση της δαπάνης για υπερωρίες, περαιτέρω μείωση των αμειβόμενων επιτροπών και άλλων πρόσθετων αμοιβών	130	310	0	0	0	440	0,2%
1. 3	Μείωση των συμβασιούχων (κατά 50% το 2011 και κατά 10% κάθε επόμενο έτος)	245	35	28	21	21	350	0,2%
1. 4	Εφαρμογή προγραμμάτων εθελούσιας μερικής απασχόλησης στο δημόσιο και μακροχρόνιας άδειας άνευ αποδοχών	75	145	170	25	0	415	0,2%
2.	Μειώσεις λειτουργικών δαπανών	140	90	98	223	33	584	0,2%
2. 1	Μείωση της επιχορήγησης για τη διανομή τύπου	20	20	0	0	0	40	0,0%
2. 2	Παρακράτηση 7% στις λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου (εξαιρώντας ανελαστικές δαπάνες όπως ΔΕΚΟ, ενοίκια, υπηρεσίες καθαριότητας)	80	0	0	0	0	80	0,0%
2. 3	Μείωση δαπανών για προμήθεια της ΤτΕ	40	0	0	0	0	40	0,0%
2. 4	Εφαρμογή πλατφόρμας ηλεκτρονικών προμηθειών (e-procurement) για όλες τις προμήθειες στο δημόσιο	0	42	61	23	20	146	0,1%
2. 5	Εξορθολογισμός δημοσίων δαπανών (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, μισθώσεις ακινήτων) και πλήρης εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ)	0	28	37	200	13	278	0,1%
3.	Καταργήσεις / Συγχωνεύσεις φορέων και μείωση επιχορηγήσεων	491	89	102	70	19	770	0,3%
3. 1	Μείωση των επιχορηγήσεων σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης	291	0	0	0	0	291	0,1%
3. 2	Σχέδιο δράσης για την κατάργηση και συγχώνευση φορέων	200	89	102	70	19	479	0,2%
4.	Αναδιοργάνωση Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών	0	414	329	298	274	1.314	0,6%
4. 1	Ενίσχυση των εσόδων των συγκοινωνιακών φορέων και άλλων Δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών	0	0	120	120	0	240	0,1%
4. 2	Σχέδια αναδιάρθρωσης Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών	0	119	28	41	147	335	0,1%
4. 3	Πώληση μη στρατηγικών δραστηριοτήτων	0	25	25	25	25	100	0,0%
4. 4	Μείωση σε δαπάνες προσωπικού	0	200	75	39	38	352	0,2%
4. 5	Μείωση σε λειτουργικές δαπάνες και εξοικονομήσεις από καταργήσεις ή συγχωνεύσεις δραστηριοτήτων	0	70	81	72	64	287	0,1%
5.	Μείωση αμυντικών δαπανών	0	200	333	333	333	1.200	0,5%
5. 1	Μείωση ύψους λειτουργικών δαπανών	0	0	133	133	133	399	0,2%
5. 2	Εξοικονομήσεις από το εξοπλιστικό πρόγραμμα (εξ αυτών 600 εκατ. ευρώ που αφορούν τα έτη 2012, 2013 και 2015 έχουν ληφθεί υπόψη στο βασικό σενάριο και για το λόγο αυτό δεν αθροίζονται στο σύνολο των παρεμβάσεων)	0	200	200	200	200	800	0,3%
6.	Εξοικονόμηση δαπανών και βελτίωση των αποτελεσμάτων του τομέα υγείας	60	204	149	153	188	754	0,3%
6. 1	Ειδικό τέλος σε επιχειρήσεις που εξαιρούνται από τον αντικαταναλωτικό νόμο	40	0	0	0	0	40	0,0%
6. 2	Αύξηση εσόδων νοσοκομείων με (I) ειδική συμφωνία για παροχή υπηρεσιών σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, (II) χρέωση αλλοδαπών για υπηρεσίες, (III) και περιορισμός υπηρεσιών για ανασφάλιστους	20	20	10	15	75	140	0,1%
6. 3	Νέος χάρτης υγείας	0	64	64	38	38	204	0,1%
6. 4	Κεντρικό Σύστημα Προμηθειών στα νοσοκομεία και τιμολόγηση ιατρικών πράξεων	0	50	75	100	75	300	0,1%
6. 5	Λειτουργία Εθνικού Οργανισμού Πρωτοβάθμιας Υγείας	0	70	0	0	0	70	0,0%
7.	Εξορθολογισμός ιατροφαρμακευτικής δαπάνης	250	493	200	42	0	985	0,4%
7. 1	Ψηφιοποίηση και έλεγχος χειρόγραφων συνταγών και επέκταση του συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης	35	208	100	42	0	385	0,2%
7. 2	Επέκταση της λίστας φαρμάκων που δεν απαιτούν συνταγογράφηση	30	10	0	0	0	40	0,0%
7. 3	Νέα τιμολογιακή πολιτική για τα φάρμακα (2011)	100	30	0	0	0	130	0,1%
7. 4	Εισαγωγή ασφαλιστικής τιμής στα φάρμακα	85	245	100	0	0	430	0,2%
8.	Μείωση δαπανών ΟΚΑ και εξορθολογισμός κοινωνικών δαπανών	1.008	1.260	1.025	790	400	4.483	1,9%
8. 1	Εξορθολογισμός επιδομάτων και λίστας δικαιούχων ΟΕΕ-ΟΕΚ και ΟΑΕΔ και άλλων παροχών κοινωνικών επιδομάτων	345	251	65	0	0	661	0,3%
8. 2	Έλεγχος και διασταύρωση στοιχείων για την εφαρμογή των κριτηρίων παροχής συνταξιοδοτικών παροχών και επιδομάτων	330	251	130	80	50	841	0,4%
8. 3	Μείωση του εφάπαξ των συντάξεων σύμφωνα με τις εισφορές	120	130	0	0	0	250	0,1%
8. 4	Προσαρμογή επικουρικών συντάξεων	50	310	200	200	100	860	0,4%
8. 5	Επιβολή ειδικής εισφοράς 8% στους συνταξιούχους κάτω των 60 ετών για ποσά άνω των 1700 € πλιν όσων έχουν απολυθεί αυτοδικαίως (π.χ. στρατιωτικούς, σώματα ασφαλείας κλπ) και αύξηση της εισφοράς αλληλεγγύης στις συντάξεις άνω των 1700 €	88	88	0	0	0	176	0,1%
8. 6	Συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης του NAT (μείωση 6%)	50	50				100	0,0%
8. 7	Αυστηρότερος έλεγχος στις λίστες των δικαιούχων αναπηρικών συντάξεων	25	80	120	180	220	625	0,3%
8. 8	Μείωση της δαπάνης για κύριες συντάξεις του ΟΓΑ και στο κατώτατο όριο των συντάξεων άλλων ασφαλιστικών ταμείων και αυστηροποίηση των κριτηρίων δικαιούχων με βάση τον τόπο μόνιμης κατοικίας	0	100	50	30	30	210	0,1%
8. 9	Αξιολόγηση και εξορθολογισμός κοινωνικών προγραμμάτων	0	0	460	300	0	760	0,3%
9.	Βελτίωση εσόδων ΟΚΑ και καταπολέμηση εισφοροδιαφυγής	629	259	713	1.127	337	3.065	1,3%

Πίνακας 3.11 Παρεμβάσεις ΜΠΔΣ 2011-2015
(ποσά σε εκατ. ευρώ)

	Περιγραφή παρέμβασης (σε εκ. ευρώ)	2011	2012	2013	2014	2015	2011-2015	% ΑΕΠ
9. 1	Εισφορά αλληλεγγύης δημοσίων υπαλλήλων για την καταπολέμηση της ανεργίας	455	0	0	0	0	455	0,2%
9. 2	Εισφορά αλληλεγγύης ελεύθερων επαγγελματιών για την καταπολέμηση της ανεργίας	100	0	0	0	0	100	0,0%
9. 3	Αύξηση της εισφοράς ιδιωτικού τομέα για την καταπολέμηση της ανεργίας	74	219	4	4	4	305	0,1%
9. 4	Αύξηση στις εισφορές των δικαιούχων του ΟΓΑ και του ΕΤΑΑ	0	40	60	185	0	285	0,1%
9. 5	Εισαγωγή ταμείου αλληλεγγύης του ΟΑΕΕ	0	0	150	450	0	600	0,2%
9. 6	Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και αντιμετώπιση εισφοροδιαφυγής	0	0	499	488	333	1.320	0,5%
10	Ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης	0	0	878	975	1.147	3.000	1,2%
10. 1	ΦΠΑ	0	0	250	244	200	694	0,3%
10. 2	Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	0	0	125	244	400	769	0,3%
10. 3	Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων	0	0	250	244	400	894	0,4%
10. 4	Περιορισμός λαθρεμπορίου	0	0	162	146	80	389	0,2%
10. 5	Άλλοι φόροι	0	0	91	97	67	255	0,1%
11.	Μείωση φοροαπαλλαγών και άλλα φορολογικά έσοδα	2.450	2.880	450	300	0	6.080	2,7%
11. 1	Αξιολόγηση και μείωση φορολογικών εξαιρέσεων και απαλλαγών και αύξηση τεκμηρίων	100	500	300			900	0,4%
11. 2	Ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, αύξηση τεκμηρίων διαβίωσης και τεκμήρια ελεύθερων επαγγελματιών	400	1.400				1.800	0,8%
11. 3	Αύξηση του ΦΠΑ στην εστίαση από 13% σε 23% από 1/9/2011	300	700	0	0	0	1.000	0,4%
11. 4	Αλλαγή στον φόρο ακίνητης περιουσίας	500	215	200	300	0	1.215	0,5%
11. 5	Έσοδα από αυθαίρετα	300	-200	0	0	0	100	0,0%
11. 6	Αλλαγή στη δομή του φόρου καπνού και μείωση του περιθωρίου καταβολής του ΕΦΚ για τις εταιρείες από τις 56 στις 26 μέρες	150	150	0	0	0	300	0,1%
11. 7	Δήλωση σκαφών αναψυχής ως ιδιωτικά σε συνέχεια δράσεων ΣΔΟΕ και ρύθμισης για την εγγραφή τους στα αρχεία των φορολογικών αρχών	150	-100	-50	0	0	0	0,0%
11. 8	Έσοδα από ειδικούς φόρους κατανάλωσης	250	315	0	0	0	565	0,2%
11. 9	Αύξηση των τελών κυκλοφορίας	100	0	0	0	0	100	0,0%
11. 10	Έκτακτη εισφορά σε οχήματα μεγάλου κυβισμού, μεγάλης αξίας ακίνητα, σκάφη και πισίνες	100	-100	0	0	0	0	0,0%
11. 11	Φορολόγηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών	100	0	0	0	0	100	0,0%
12.	Βελτίωση αποτελεσμάτων ΟΤΑ	0	355	345	350	305	1.355	0,6%
12. 1	Επαναξιολόγηση δαπανών ΟΤΑ	0	250	175	170	160	755	0,3%
12. 2	Αύξηση ίδιων εσόδων ΟΤΑ χάρη στις οικονομίες κλίμακας και την καλύτερη οργάνωση των εισπρακτικών μηχανισμών	0	105	120	130	145	500	0,2%
12. 3	Αύξηση της συμμόρφωσης στις υποχρεώσεις προς ΟΤΑ μέσω της υποχρέωσης έκδοσης δημοτικής ενημερότητας	0	0	50	50	0	100	0,0%
13.	Εξορθολογισμός δαπάνης ΠΔΕ	700	-196	0	0	0	504	0,2%
13. 1	Μείωση της δαπάνης του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ	700	-350	0	0	0	350	0,2%
13. 2	Περιορισμός του διοικητικού κόστους που σχετίζεται με το ΕΣΠΑ	0	154	0	0	0	154	0,1%
								0,0%
	Μη κατανεμημένες παρεμβάσεις	9	277	405	547	133	1.371	0,6%
	Παρεμβάσεις για κάλυψη απρόβλεπτων αποκλίσεων	0	0	0	0	1.220	1.220	0,5%
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	6.537	6.785	5.224	5.453	4.260	28.259⁽¹⁾	12,0%
	ΔΑΠΑΝΕΣ	3.310	3.408	2.858	2.711	2.531	14.818	6,3%
	ΕΣΟΔΑ	3.227	3.377	2.366	2.742	1.729	13.441	5,7%
	ΑΕΠ	225.449	228.390	235.523	242.886	251.930		

(1) Ποσό 600 εκατ. ευρώ που αφορά στις εξοπλιστικές δαπάνες (κατηγορία 5.2) που αφορά τα έτη 2012, 2013 και 2015 έχει ληφθεί υπόψη στο βασικό σενάριο και για το λόγο αυτό δεν αθροίζεται στο σύνολο των παρεμβάσεων

3.1 Κύριες παρεμβάσεις πολιτικής με δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό του 2012

Ειδικά για το 2012, το οποίο αποτελεί το έτος προϋπολογισμού, γίνεται ειδική, πιο αναλυτική αναφορά στις νέες παρεμβάσεις που θα εισαχθούν κατά το έτος αυτό, προκειμένου να επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι.

Για την επίτευξη του στόχου του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης σε 5,9% του ΑΕΠ το 2012, προβλέπονται συνολικά έσοδα ύψους 99,8 δισ. ευρώ ή 43,7% του ΑΕΠ, και συνολικές δαπάνες ύψους 113,6 δισ. ευρώ ή 49,7% του ΑΕΠ. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η συνολική επίπτωση των παρεμβάσεων (παλαιών και νέων) ανέρχεται σε 6,8 δισ. ευρώ.

Τα κύρια νέα μέτρα από πλευράς δαπανών αφορούν τις εξής βασικές κατηγορίες:

- εξορθολογισμό της μισθολογικής δαπάνης (660 εκατ. ευρώ),
- μείωση λειτουργικών δαπανών και λοιπών εξόδων (90 εκατ. ευρώ) μέσω της υλοποίησης της διαδικασίας ηλεκτρονικών προμηθειών για τις προμήθειες του δημόσιου τομέα, εξοικονόμησης δαπανών ενέργειας, μείωσης δαπανών για ενοίκια, μείωσης των τηλεπικοινωνιακών δαπανών μέσω του Σύζευξιν κ.λπ.,
- μείωση του διοικητικού κόστους του ΕΣΠΑ (154 εκατ. ευρώ),
- συγχωνεύσεις /καταργήσεις και περικοπές επιχορηγήσεων φορέων (90 εκατ. ευρώ),
- αναδιάρθρωση ΔΕΚΟ (414 εκατ. ευρώ),
- μείωση δαπανών περίθαλψης (204 εκατ. ευρώ) μέσω του νέου υγειονομικού χάρτη, της επανεξέτασης του έργου και των δαπανών των εποπτευόμενων εξωνοσοκομειακών φορέων, της εισαγωγής κεντρικού συστήματος προμηθειών των νοσοκομείων, της μείωσης του κόστους περίθαλψης ανά περιστατικό και της έναρξης λειτουργίας του Εθνικού Οργανισμού Πρωτογενούς Περιθαλψής,
- μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης με την πλήρη υλοποίηση του συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης (493 εκατ. ευρώ),
- μείωση των δαπανών για κοινωνική ασφάλιση (1.260 εκατ. ευρώ), μέσω προσαρμογής των επικουρικών συντάξεων, εξορθολογισμού των επιδομάτων και του αριθμού των δικαιούχων ΟΕΕ και ΟΕΚ, μείωσης συντάξεων ΟΓΑ και εισαγωγής αυστηρότερων κριτηρίων για τους δικαιούχους, μείωσης των δαπανών για επιδόματα κοινωνικής ασφάλισης μέσω επανελέγχου των στοιχείων των δικαιούχων
- μείωση δαπανών ΟΤΑ με περικοπή επιχορηγήσεων σε ΟΤΑ (250 εκατ. ευρώ).

Αντίστοιχα τα νέα μέτρα από πλευράς εσόδων εμπίπτουν στις εξής γενικές κατηγορίες:

- αύξηση φορολογικών εσόδων (2.880 εκατ. ευρώ)
- αύξηση ασφαλιστικών εισφορών ΟΚΑ (260 εκατ. ευρώ)
- αύξηση εσόδων ΟΤΑ (105 εκατ. ευρώ)

Από τα ανωτέρω, διαφαίνεται σαφώς ότι η Ελλάδα εφαρμόζει ένα πρόγραμμα ταχείας δημοσιονομικής προσαρμογής προκειμένου να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ταχύτερη δυνατή έξοδο στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

Στόχος και στα επόμενα έτη της περιόδου που καλύπτει το ΜΠΔΣ είναι η δημοσιονομική προσαρμογή να γίνει δίνοντας έμφαση σε περισσότερες και σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και χωρίς την επιβάρυνση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

4. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η ενοποιημένη κατάσταση της γενικής κυβέρνησης παρουσιάζει τη συγκεντρωτική καθαρή εικόνα όλων των υποτομέων της γενικής κυβέρνησης (κράτος, ΝΠΔΔ, ΟΚΑ, ΟΤΑ, νοσοκομεία, επαναταξινομημένες ΔΕΚΟ), κατά γενικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων. Η εικόνα των μεγάλων κατηγοριών εσόδων και δαπανών της γενικής κυβέρνησης πριν και μετά τις δημοσιονομικές παρεμβάσεις σε ενοποιημένη βάση, παρουσιάζεται στον πίνακα 3.12.

Πίνακας 3.12 Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (βασικό σενάριο και ΜΠΔΣ)										
Ως ποσοστό του ΑΕΠ										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ
Έσοδα	40,9	42,6	40,5	43,7	39,5	43,5	38,5	43,5	37,6	43,2
Έμμεσοι φόροι	12,2	12,7	12,3	13,3	12,2	13,3	12,0	13,3	11,9	13,2
Άμεσοι φόροι	7,0	7,5	6,2	7,6	6,1	7,8	6,0	8,0	5,9	8,2
Κοινωνικές εισφορές	9,5	9,9	9,6	10,1	9,2	10,0	9,3	10,5	9,2	10,5
Απολήψεις από τρίτους	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	1,6	1,6	1,5	1,5
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	1,0	1,0	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	1,0	0,8	0,9
Απόδοση από στοιχεία ενεργητικού	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Λοιπά έσοδα	8,6	8,8	8,5	8,8	8,2	8,6	8,1	8,5	7,7	8,2
Δαπάνες	51,4	50,0	52,6	49,7	52,6	48,2	52,3	46,4	52,0	44,8
Αμοιβές προσωπικού	9,5	9,1	9,0	8,2	8,5	7,7	8,1	7,0	7,8	6,6
Λειτουργικά έξοδα	5,2	4,9	4,9	4,4	4,7	3,9	4,8	3,6	4,2	3,0
Κοινωνικές μεταβιβάσεις	24,0	23,6	24,1	23,1	23,4	21,9	22,6	20,8	21,9	20,0
Τόκοι	6,5	6,5	7,8	7,6	9,2	8,4	10,6	9,1	11,8	9,3
Λοιπά έξοδα	1,4	1,3	1,5	1,4	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,2
Δαπάνες για επενδύσεις	3,6	3,3	3,6	3,4	3,6	3,4	3,5	3,2	3,3	3,1
Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	1,1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,2	0,8	0,7	0,9	0,9
Αποθεματικό	0,3	0,3	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7
Μη κατανομημένες παρεμβάσεις		0,0		0,1		0,3		0,5		0,5
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης σε δεδουλευμένη βάση	-10,4	-7,4	-12,0	-5,9	-13,1	-4,4	-13,8	-2,5	-14,4	-1,1
σε εκατ. ευρώ										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ
Έσοδα	92.291	95.972	92.606	99.754	93.013	102.463	93.430	105.616	94.707	108.672
Έμμεσοι φόροι	27.469	28.569	28.104	30.294	28.663	31.293	29.243	32.353	29.861	33.341
Άμεσοι φόροι	15.703	17.003	14.247	17.440	14.406	18.425	14.632	19.441	14.917	20.600
Κοινωνικές εισφορές	21.505	22.272	21.992	23.096	21.759	23.560	22.583	25.488	23.130	26.371
Απολήψεις από τρίτους	4.783	4.783	4.885	4.871	5.115	5.102	3.774	3.766	3.710	3.704
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.163	2.163	2.465	2.518	2.220	2.409	2.113	2.442	2.026	2.371
Απόδοση από στοιχεία ενεργητικού	1.365	1.365	1.419	1.419	1.424	1.424	1.519	1.519	1.559	1.559
Λοιπά έσοδα	19.304	19.818	19.495	20.117	19.427	20.250	19.565	20.606	19.504	20.726
Δαπάνες	115.844	112.659	120.105	113.610	123.923	113.550	127.025	112.810	130.890	112.934
Αμοιβές προσωπικού	21.444	20.583	20.459	18.699	20.054	17.774	19.783	17.101	19.553	16.689
Λειτουργικά έξοδα	11.626	10.990	11.235	9.955	10.997	9.124	11.577	8.841	10.689	7.465
Κοινωνικές μεταβιβάσεις	54.089	53.219	54.998	52.703	55.056	51.536	54.816	50.464	55.212	50.460
Τόκοι	14.544	14.544	17.856	17.456	21.705	19.805	25.754	22.154	29.660	23.460
Λοιπά έξοδα	3.110	3.010	3.333	3.163	3.285	3.114	3.340	3.169	3.293	3.122
Δαπάνες για επενδύσεις	8.037	7.337	8.250	7.750	8.400	7.900	8.400	7.807	8.400	7.689
Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	2.414	2.395	2.513	2.424	2.967	2.836	1.851	1.769	2.313	2.279
Αποθεματικό	580	580	1.460	1.460	1.460	1.460	1.505	1.505	1.770	1.770
Μη κατανομημένες παρεμβάσεις		9		286		691		1237		1.370,7
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης σε δεδουλευμένη βάση	-23.552	-16.678	-27.499	-13.571	-30.910	-10.396	-33.595	-5.957	-36.183	-2.891
ΑΕΠ (σε εκατ. ευρώ)	225.400	225.400	228.400	228.400	235.500	235.500	242.900	242.900	251.900	251.900

* Β.Σ.= Βασικό σενάριο (προ μέτρων) ΜΠΔΣ= Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα (μετά μέτρων)

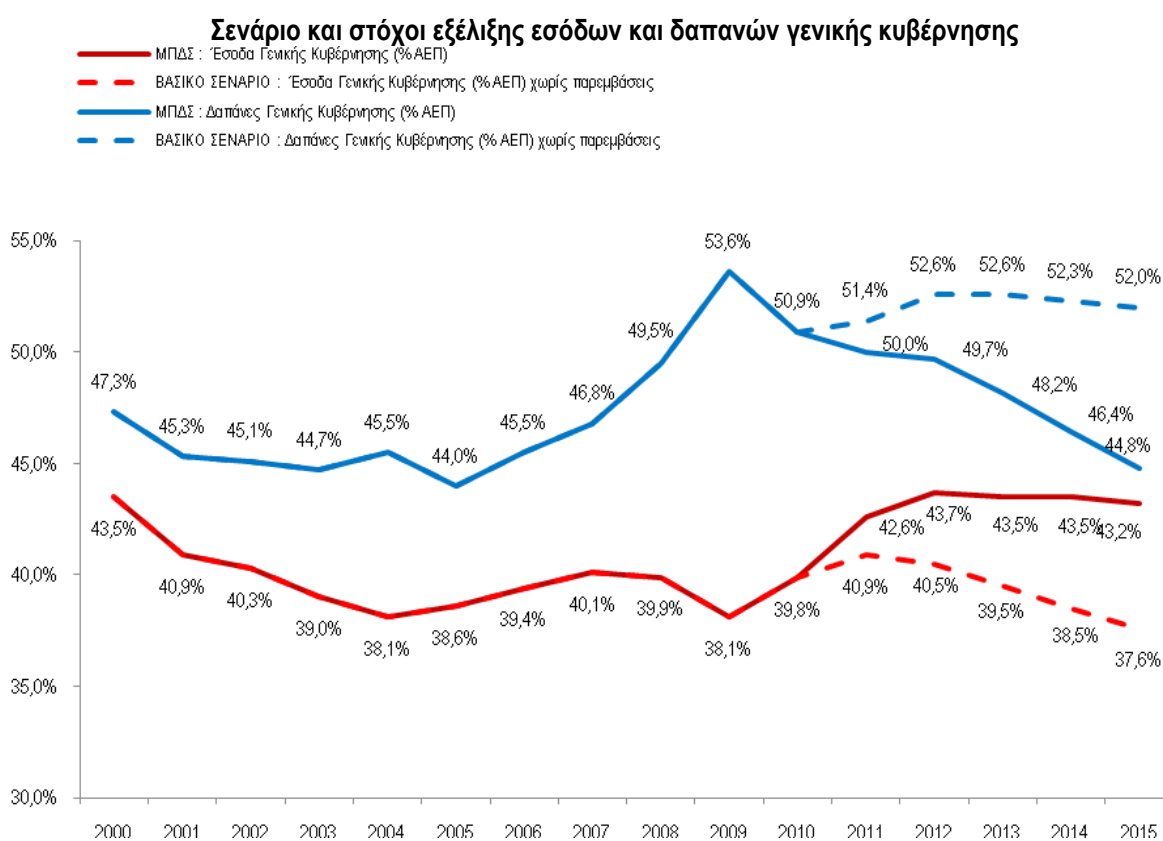
Σημείωση: 1) Για τον υπολογισμό του ελλείμματος του έτους 2015 δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι προβλεπόμενες για το έτος αυτό παρεμβάσεις για κάλυψη τυχόν απρόβλεπτων αποκλίσεων ύψους 1.220 εκατ. ευρώ, αφού αυτές μπορεί να μη χρειασθεί να αναληφθούν 2) Η ανωτέρω ταξινόμηση των κατηγοριών δαπανών και εσόδων, για λόγους αναλυτικούς και λειτουργικούς, δεν ακολουθεί τις μεθοδολογίες GFS και ESA95.

Η ενοποίηση όλων των υποτομέων σε ένα ενιαίο σύνολο συνεπάγεται την ενοποίηση α) των συναλλαγών μεταξύ των υποτομέων και β) των ενδοτομεακών συναλλαγών εντός των υποτομέων.

Με την έννοια αυτή γίνεται εκκαθάριση όλων των συναλλαγών που, στο πλαίσιο της γενικής κυβέρνησης, αποτελούν έξοδο για έναν υποτομέα και ισόποσο έσοδο για κάποιον άλλο. Για παράδειγμα, η επιχορήγηση ενός ΝΠΔΔ από τον τακτικό προϋπολογισμό αποτελεί δαπάνη του κράτους και ισόποσο έσοδο του ΝΠΔΔ, συνεπώς, το συγκεκριμένο ζεύγος των συναλλαγών αυτών πρέπει να απαλειφθεί αφού διογκώνει πλασματικά τις δαπάνες και τα έσοδα των υποτομέων σε ενοποιημένο επίπεδο.

Συνεπώς, η ενοποιημένη κατάσταση της γενικής κυβέρνησης παρουσιάζει τα καθαρά έσοδα και τις καθαρές δαπάνες, και συνεπώς την πραγματική οικονομική δραστηριότητα του συνόλου της γενικής κυβέρνησης.

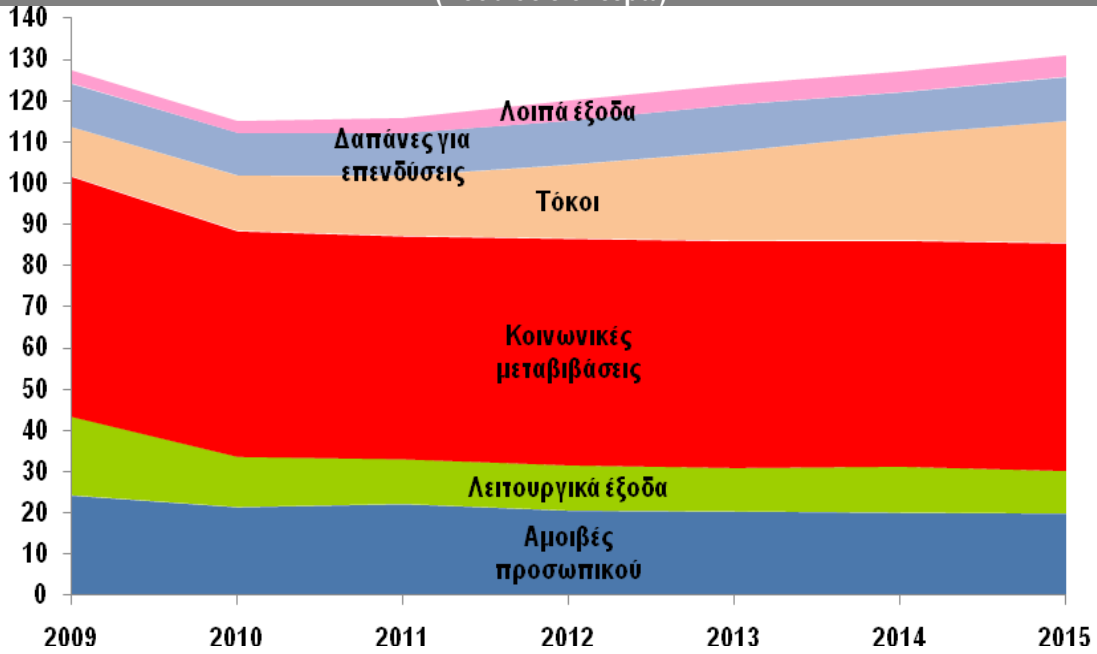
Η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την αντίστοιχη εικόνα του βασικού σεναρίου παρουσιάζοντας προοδευτική μείωση των δαπανών και αύξηση των εσόδων σε όλη την περίοδο.

Στο σκέλος των δαπανών το ΜΠΔΣ επιχειρεί για πρώτη φορά όχι μόνο τη μείωσή τους, αλλά και ένα στοχευμένο εξορθολογισμό της σύνθεσης των δαπανών της γενικής κυβέρνησης.

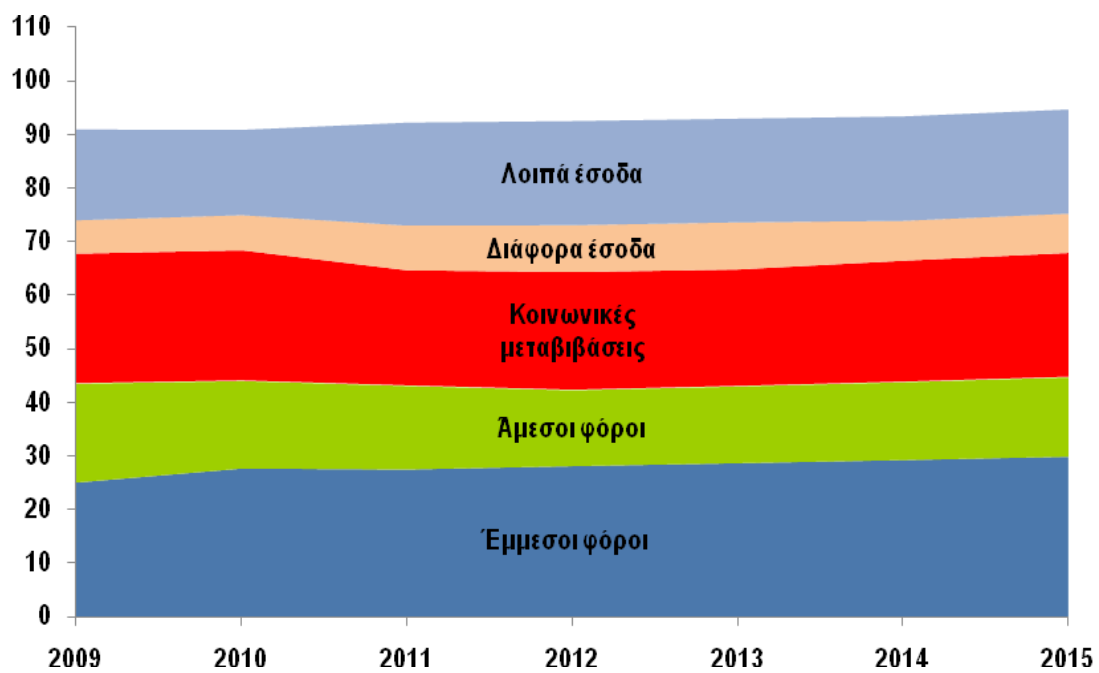
Οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης από 51,4% του ΑΕΠ το 2011 στο βασικό σενάριο μειώνονται σε 44,8% του ΑΕΠ το 2015 στο σενάριο μετά την πραγματοποίηση παρεμβάσεων, παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,6% ποσοστιαίες μονάδες στο διάστημα 2011-2015.

Δαπάνες γενικής κυβέρνησης κατά κατηγορία (2009-2015)
(ποσά σε δισ. ευρώ)

Από πλευράς εσόδων, οι προβλέψεις για όλη την περίοδο είναι πολύ συντηρητικές σημειώνοντας αύξηση των συνολικών εσόδων από 40,9% του ΑΕΠ το 2011 στο βασικό σενάριο, σε 43,2% του ΑΕΠ το 2015 στο ΜΠΔΣ.

Έσοδα γενικής κυβέρνησης κατά κατηγορία (2009-2015)
(ποσά σε δισ. ευρώ)

5. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ

5.1 Δημόσιες Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας (ΔΕΚΟ)

Με την πρόσφατη νομοθεσία που ισχύει από 1/1/2011, η Ειδική Γραμματεία για τις ΔΕΚΟ (ΕΓΔΕΚΟ) εποπτεύει πάνω από 150 νομικά πρόσωπα (ΔΕΚΟ) με ένα αντικείμενο δραστηριοτήτων ιδιαίτερα ποικιλόμορφο, που περιλαμβάνει ΔΕΚΟ που λειτουργούν σε ανταγωνιστικούς, πλήρως ή μερικώς απελευθερωμένους τομείς που διέπονται εν μέρει ή και καθόλου από κανονιστικά πλαίσια και σε ΔΕΚΟ που λειτουργούν για να εφαρμόσουν κυβερνητικές πολιτικές. Το 2010, περίπου 20 ΔΕΚΟ επαναταξινομήθηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ εντός της γενικής κυβέρνησης, και είναι οι εξής: Κοινωνία της Πληροφορίας, Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης-ΜΟΔ, ΕΛΓΑ, ΟΠΕΚΕΠΕ, Αττικό Μετρό, ΕΟΤ, ΕΤΕΡΠΣ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΕΘΕΛ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΕΑΣ, ΟΣΕ, ΟΣΕ και ΕΔΙΥΥ, ΓΑΙΑΟΣΕ, ΕΡΓΟΣΕ, ΤΡΑΜ ΑΕ, ΕΡΤ, Ηλεκτρομηχανική και ΚΕΕΛΠΝΟ.

Πίνακας 3.13 Δημόσιες Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας (ΔΕΚΟ)

	2011		2012		2013		2014		2015	
	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ
ΕΣΟΔΑ	2.849	2.761	2.276	2.242	2.008	2.119	1.834	2.090	1.672	1.953
Πωλήσεις	900	900	891	891	816	936	665	905	525	765
Επιχορηγήσεις από τακτικό προϋπολογισμό	627	627	580	580	555	555	544	544	535	535
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	443	355	400	342	378	320	372	313	365	307
Λοιπά έσοδα	876	876	402	427	256	306	250	325	244	344
Τόκοι	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
ΕΞΟΔΑ	2.846	2.720	2.380	1.895	2.078	1.379	1.959	1.081	1.862	733
Αποδοχές προσωπικού	982	946	806	537	670	307	668	261	669	171
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πληρωμές σε τρίτους	304	304	309	258	301	206	295	155	293	84
Λοιπά έξοδα	575	573	392	354	325	249	289	165	258	108
Τόκοι	309	309	296	296	288	288	280	280	275	275
Δαπάνες για επενδύσεις	676	588	576	450	495	330	426	220	366	95
Έλλειμμα (-)/Πλεόνασμα (+) προ καταπτώσεων εγγυήσεων	3	41	-104	346	-71	740	-124	1.009	-190	1.220
Έλλειμμα (-)/Πλεόνασμα (+) μετά καταπτώσεων εγγυήσεων	1.211	1.248	1.368	1.818	1.866	2.677	859	1.992	1.385	2.795

Σημείωση: ΣΒ= Σενάριο Βάσης, ΜΠΔΣ= Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής

Το βασικό σενάριο

Το βασικό σενάριο ήδη ενσωματώνει τα πλεονεκτήματα από τα προγράμματα αναδιάρθρωσης του ΟΣΕ και του ΟΑΣΑ, συμπεριλαμβανομένων και των θυγατρικών τους. Αυτά τα προγράμματα, που ξεκίνησαν το 2011, προβλέπουν δραστική μείωση στις δαπάνες σχετικά με τις αμοιβές των υπαλλήλων (μέσω της μεταφοράς του πλεονάζοντος προσωπικού σε άλλους τομείς της γενικής κυβέρνησης και άλλα μέτρα) καθώς και στις λειτουργικές δαπάνες.

Στο βασικό σενάριο, οι επαναταξινομημένες ΔΕΚΟ εμφανίζονται με θετικό ισοζύγιο (πλεόνασμα) καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2011-2015. Ωστόσο, αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι δανειακές τους υποχρεώσεις (που καταλήγουν σε καταπτώσεις εγγυήσεων), που κυμαίνονται σε 1,5-2,0 δισ. ευρώ ετησίως, καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Το ΜΠΔΣ

Ο στόχος των εξοικονομήσεων της τάξης των περίπου 1.410 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2012-2015 για τις επαναταξινομημένες ΔΕΚΟ υπό το ΜΠΔΣ, περιλαμβάνει αυξήσεις στα έσοδα και μειώσεις στα έξοδα, είτε λόγω περικοπής των μισθών ή των λειτουργικών δαπανών, είτε λόγω συγχώνευσης ή κατάργησης των ΔΕΚΟ:

- Παρεμβάσεις που στοχεύουν στην αύξηση των εσόδων του ΟΣΕ, του ΟΑΣΑ της ΕΡΤ και άλλων ΔΕΚΟ κατά 240 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2013-2015.
- Παρεμβάσεις πολιτικής με έναρξη το 2012 που έχουν ως σκοπό τη μείωση των δαπανών των ΔΕΚΟ κατά, τουλάχιστον 480 εκατ. ευρώ έως το 2015 σε σχέση με το βασικό σενάριο, μέσω της μείωσης των δαπανών του προσωπικού και άλλων λειτουργικών δαπανών.
- Εξοικονομήσεις από την αναδιοργάνωση, τις συγχωνεύσεις ή την κατάργηση των ΔΕΚΟ κατά τουλάχιστον 490 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2012-2015.
- Έσοδα από την πώληση των παγίων που σχετίζονται με μη βασικές δραστηριότητες, κατά τουλάχιστον 100 εκατ. ευρώ την περίοδο 2012-2015.

Πρόγραμμα Δράσης (αναφερόμενο σε όλες τις ΔΕΚΟ)

Ο κύριος στόχος του μεσοπρόθεσμου στρατηγικού πλαισίου 2012-2015 για την αναδιοργάνωση των ΔΕΚΟ, είναι η δημιουργία αξίας για την ενίσχυση της συμβολής τους στους δημοσιονομικούς στόχους που έχουν τεθεί μέσω της γενικής αναδιοργάνωσης και της βελτίωσης του ρόλου και της επίδρασής τους στο κοινωνικό και οικονομικό λειτουργικό πλαίσιο.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που θα ακολουθηθεί προκειμένου να αποφασιστεί η άμεση αποκρατικοποίηση, η αναδιοργάνωση ή την κατάργηση μιας ΔΕΚΟ με εμπορική δραστηριότητα, βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια με πρώτο, το βαθμό στον οποίο μια ΔΕΚΟ αναλαμβάνει στρατηγικό ρόλο στον τομέα δράσης της. Μετά, η ΔΕΚΟ εξετάζεται, σε όρους χρηματοοικονομικής εξυγίανσης, καθώς και η δυναμική για βελτίωση, σε περίπτωση αναδιάρθρωσης. Για τις ΔΕΚΟ με μη εμπορική δραστηριότητα, το πρώτο κριτήριο είναι ο βαθμός στον οποίο μια ΔΕΚΟ καλύπτει μια υποχρέωση του Δημοσίου στον τομέα δραστηριότητάς της.

Το πρόγραμμα δημιουργίας αξίας περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Εκτίμηση της αξίας των ΔΕΚΟ υπό την τρέχουσα κατάστασή τους
- Συλλογή πληροφορήσης για συγκριτική ανάλυση (Benchmarking)
- Ανάλυση του κενού μεταξύ της απόδοσης των ΔΕΚΟ και της απόδοσης που η διεθνής εμπειρία θεωρεί ως πρότυπο σε ανάλογες περιπτώσεις
- Αξιολόγηση των μελλοντικών επιδόσεων από τη δημιουργία αξίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς πρακτικές καθώς και την κατάσταση στην Ελλάδα, είναι εμφανές ότι οι κύριες πηγές οφέλους μπορούν να προέλθουν από τις βασιζόμενες σε εμπορικά κίνητρα ΔΕΚΟ. Η επιτυχία του προγράμματος δημιουργίας αξίας εξαρτάται από την επίτευξη συγκεκριμένων στρατηγικών, εμπορικών, διαρθρωτικών και οικονομικών δυνατοτήτων καθώς και ικανοτήτων σε ανθρώπινους πόρους.

Οι στόχοι δημοσιονομικής βελτίωσης 2012-2015 των ΔΕΚΟ με εμπορική δραστηριότητα είναι συνάρτηση των κατωτέρω:

- Αύξηση εσόδων,
- Εξορθολογισμός κόστους,
- Κεφαλαιακή διάρθρωση,
- Από-επενδύσεις επιχειρήσεων,

- Αξιοποίηση παγίων.

5.2 Τοπική αυτοδιοίκηση

Η αναμόρφωση του κράτους μέσω της ενίσχυσης της αποκέντρωσης, καθώς και η επανίδρυση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ένα μοντέρνο και αποτελεσματικό κράτος. Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη», μεταφέρθηκαν σημαντικές αρμοδιότητες στην αυτοδιοίκηση.

Οι στατιστικές του προγράμματος «Καλλικράτης» είναι οι εξής:

- 1.034 ΟΤΑ (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) α' βαθμού συγχωνεύτηκαν σε μόνο 325 δήμους.
- 76 νομοί και επαρχίες συγχωνεύτηκαν σε 13 Περιφέρειες με αιρετή διοίκηση. Επιπλέον, οι 13 Περιφέρειες περιορίστηκαν σε 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.
- Τα σχεδόν 6.000 νομικά πρόσωπα των δήμων συγχωνεύθηκαν σε λιγότερα από 1.500.
- Οι αμειβόμενες θέσεις των αιρετών αξιωματούχων περιορίστηκαν σε 16.657 από 30.795.
- Τα περίπου 60.000 διοικητικά μέλη των νομικών προσώπων και των επιχειρήσεων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού περιορίστηκαν σε λιγότερα από 20.000.
- Ο αριθμός των οργανικών θέσεων στις Περιφέρειες περιορίστηκε σε 30.000.

Ταυτόχρονα, ακολουθώντας μια πολιτική εφαρμοσμένη από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών πρόσληψης του προσωπικού με σύμβαση από τους δήμους και τις νομαρχίες και τις συμβάσεις έργου, σημαντικές εξοικονομήσεις επιτεύχθηκαν, που ήδη ανέρχονται σχεδόν στο 50% των θέσεων, συγκρινόμενες με το 2009. Για το έτος 2011 οι θέσεις αυτές έχουν οριστεί κατ' ανώτατο όριο σε 8.458.

Επιπλέον, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» έχει καθορίσει:

- τον ανεξάρτητο έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων των αιρετών οργάνων της αυτοδιοίκησης, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού τους, με την ίδρυση μιας Ανεξάρτητης Ελεγκτικής Υπηρεσίας για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- το λογιστικό έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων και των επιχειρήσεών τους.
- την υποχρέωση να απεικονίζουν τα έσοδα, τις δαπάνες, τα στοιχεία ισοζυγίου, τα στοιχεία καθαρής θέσης, τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού τους σε μια Κεντρική Βάση Δεδομένων που προσφέρει τη δυνατότητα στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Οικονομικών, αλλά και στην ανεξάρτητη Ελληνική Στατιστική Αρχή και να έχουν άμεση και έγκυρη πληροφόρηση για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά τους στοιχεία. Για την εξασφάλιση πραγματικά αξιόπιστων προϋπολογισμών, έχει προβλεφθεί και εφαρμόζεται μια διαδικασία υποχρεωτικής επανεξέτασης του προϋπολογισμού στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι τα έσοδα των 6 πρώτων μηνών είναι χαμηλότερα συγκρινόμενα με αυτά των αρχικών προβλέψεων.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, το Πρόγραμμα Δράσης που υποστηρίζει τους Δήμους και τις Περιφέρειες στοχεύει στον εξορθολογισμό και την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, την καλύτερη παροχή υπηρεσιών προς τον πολίτη, τη συνεχή αξιολόγηση των Δήμων και των Περιφερειών και τη δημιουργία αυτοδιοικούμενων φορέων με μεγαλύτερη διαφάνεια και πόλους δημιουργίας συνθηκών για την ανάπτυξη.

Το βασικό σενάριο

Παρά τον παραπάνω μετασχηματισμό, στο βασικό σενάριο, το ενοποιημένο ισοζύγιο της τοπικής κυβέρνησης αναμένεται να είναι αρνητικό (έλλειμμα) καθ' όλη την περίοδο 2011-2015, εξαιτίας της ίδιας της διαδικασίας αναδιοργάνωσης καθώς και του ύψους των ανεξόφλητων οφειλών (περίπου 900 εκατ. ευρώ) και του χρέους (περίπου 2 δισ. ευρώ) τα οποία είχαν σωρευτεί πριν την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης».

Πίνακας 3.14 Τοπική αυτοδιοίκηση										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ
ΕΣΟΔΑ	7.359	7.301	7.461	7.936	7.577	8.368	7.574	8.635	7.601	8.800
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τόκοι	30	30	28	28	26	26	24	24	22	22
Επιχορηγήσεις από Τακτ. Προϋπολογισμό	3.959	3.959	4.039	4.450	4.132	4.688	4.103	4.750	4.110	4.750
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	700	642	700	659	700	659	700	659	700	659
Λοιπά έσοδα	2.670	2.670	2.694	2.799	2.720	2.995	2.747	3.202	2.769	3.369
ΕΞΟΔΑ	7.923	7.643	8.193	7.551	8.279	7.357	8.285	7.097	8.324	6.957
Αμοιβές προσωπικού	2.531	2.312	2.875	2.541	2.832	2.412	2.791	2.329	2.754	2.278
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τόκοι	100	100	110	110	110	110	120	120	120	120
Δαπάνες για επενδύσεις	1.382	1.324	1.354	1.313	1.327	1.286	1.301	1.259	1.275	1.233
Λοιπά έξοδα	3.910	3.906	3.854	3.587	4.011	3.549	4.073	3.389	4.175	3.326
Έλλειμμα (-)/Πλεόνασμα (+)	-564	-341	-732	385	-702	1.011	-711	1.537	-722	1.843

Σημείωση: ΣΒ= Σενάριο Βάσης, ΜΠΔΣ= Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής

Το Πρόγραμμα ΜΠΔΣ

Οι αποδόσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση θα προσαρμοσθούν βάσει της επικαιροποίησης του προγράμματος οικονομικής πολιτικής (ΠΟΠ) με στόχο να έχουν οι ΟΤΑ ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς.

Ο δημοσιονομικός στόχος της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ΜΠΔΣ ύψους περίπου 1.355 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2012-2015, περιλαμβάνει αυξήσεις στα έσοδα και μειώσεις στα έξοδα:

- Επαναξιολόγηση δαπανών ΟΤΑ που στοχεύει σε εξοικονόμηση 755 εκατ. ευρώ.
- Παρεμβάσεις που στοχεύουν στην αύξηση των εσόδων από διόδια, τέλη, δικαιώματα, καθώς και εκμετάλλευση της περιουσίας των ΟΤΑ λόγω οικονομικών κλίμακας στα συστήματα είσπραξης εσόδων με τη συγχώνευση των τοπικών διοικήσεων. Η αύξηση εκτιμάται στα 500 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2012-2015.
- Παρεμβάσεις πολιτικής που στοχεύουν στην αύξηση των εσόδων κατά, τουλάχιστον, 100 εκατ. ευρώ έως το 2015 από τη φορολογική συμμόρφωση μετά τη θέσπιση φορολογικής ενημερότητας για δημοτικούς φόρους.

5.3 Νομικά πρόσωπα

Το καθεστώς των νομικών προσώπων

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το Μάρτιο υπήρχαν καταγεγραμμένα 311 νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου, εποπτευόμενα από την κεντρική κυβέρνηση (π.χ. υπουργεία) στην Ελλάδα.

Πέραν των ανωτέρω φορέων, υπάρχουν και άλλα νομικά πρόσωπα τα οποία λαμβάνουν σήμερα ορισμένου είδους κρατική επιχορήγηση, τα οποία όμως δεν εντάσσονται στην κεντρική κυβέρνηση.

Σήμερα υπάρχουν τουλάχιστον 3 μητρώα νομικών προσώπων:

- το μητρώο του ΓΛΚ, που ήταν σε χρήση μέχρι το 2011 και περιλαμβάνει 5.119 νομικά πρόσωπα,
- το μητρώο της Τράπεζας της Ελλάδας και
- το μητρώο της ΕΛΣΤΑΤ.

Παρόλο που το μητρώο της ΕΛΣΤΑΤ θεωρείται το επίσημο, η τελευταία συνεργάζεται με την Eurostat, για την προετοιμασία ενός ολοκληρωμένου μητρώου των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από όλα τα υπουργεία, με το προσχέδιο να αναμένεται στα μέσα Ιουνίου 2011.

Πέραν των νομικών προσώπων της γενικής κυβέρνησης, τα ισοζύγια των οποίων αναφέρονται στον πίνακα 3.15, επίσης τουλάχιστον 500 νομικά πρόσωπα εκτός γενικής κυβέρνησης λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση ύψους 1,7 δισ. ευρώ το 2011 (εκ των οποίων 679 εκατ. ευρώ από επιχορηγήσεις του τακτικού προϋπολογισμού και 1,01 δισ. ευρώ από το ΠΔΕ). Αυτό το ποσό των συνολικών μεταβιβάσεων είναι σημαντικό, τουλάχιστον ως προς το ύψος των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού και υπό το πρίσμα των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για το ΜΠΔΣ.

Ωστόσο, για τους σκοπούς του ΜΠΔΣ μόνο τα νομικά πρόσωπα, δηλαδή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου εντός γενικής κυβέρνησης αναλύονται παρακάτω.

Πίνακας 3.15 Νομικά πρόσωπα κεντρικής κυβέρνησης πλην ΔΕΚΟ										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ	ΣΒ	ΜΠΔΣ
ΕΣΟΔΑ	1.865	1.478	1.703	1.420	1.564	1.281	1.481	1.199	1.383	1.100
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τόκοι	101	101	86	86	86	86	87	87	87	87
Επιχορηγήσεις από Τακτ. Προϋπολογισμό	706	706	635	636	572	572	515	515	463	463
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	646	258	581	298	523	240	471	188	424	141
Άλλα έσοδα	413	413	400	400	383	383	409	409	409	409
ΕΞΟΔΑ	1.828	1.206	1.863	1.232	1.834	1.047	1.830	945	1.823	915
Αμοιβές προσωπικού	588	486	574	410	560	323	546	280	533	260
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τόκοι	11	11	12	12	12	12	12	12	12	12
Δαπάνες για επενδύσεις	676	270	613	307	556	249	504	193	458	142
Λοιπά έξοδα	553	439	664	503	706	463	768	462	820	503
Έλλειμμα (-)/Πλεόνασμα (+)*	37	272	-160	188	-270	234	-349	254	-440	185

Σημείωση: ΣΒ= Σενάριο Βάσης, ΜΠΔΣ= Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής

* Δεν συμπεριλαμβάνεται το ΑΚΑΓΕ.

Βασικό σενάριο

Το κύριο μέτρο στο βασικό σενάριο (αν και δεν έχει θεσμοθετηθεί) είναι η μείωση στις επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό και τους αποδιδόμενους πόρους κατά 10% ετησίως κατά τα έτη 2012-15, μειώνοντας έτσι τα έσοδα των νομικών προσώπων κατά 243 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το ύψος των επιχορηγήσεων από το ΠΔΕ αναμένεται να μειωθεί κατά 222 εκατ. ευρώ. Παρόλα αυτά, οι δαπάνες των νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα μείνουν σχεδόν αμετάβλητες, οδηγώντας σε ελλείμματα κατά τα έτη 2012-15. Προκειμένου να ισοσκελισθούν οι προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων, οι δαπάνες χρειάζεται να μειωθούν κατά 440 εκατ. ευρώ κατά τα έτη 2012-15.

Μέτρα εξοικονόμησης του ΜΠΔΣ από τα νομικά πρόσωπα

Ο στόχος της εξοικονόμησης για τα νομικά πρόσωπα στο ΜΠΔΣ περιλαμβάνει σχεδόν αποκλειστικά μειώσεις στις δαπάνες συνολικού ύψους 625 εκατ. ευρώ, είτε μέσω περικοπών μισθών ή λειτουργικών δαπανών, είτε μέσω συγχωνεύσεων ή κατάργησης φορέων και αφορά σε:

- παρεμβάσεις πολιτικής με έναρξη το 2011 με σκοπό τη μείωση των δαπανών των νομικών προσώπων της γενικής κυβέρνησης κατά, τουλάχιστον, 100 εκατ. ευρώ το 2015 σε σχέση με το βασικό σενάριο,
- εξοικονομήσεις κατά τουλάχιστον 525 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2012-2015 προερχόμενες από ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης που θα πραγματοποιηθεί το τρίτο τρίμηνο του 2011 σε ό,τι αφορά το κλείσιμο και τις συγχωνεύσεις νομικών προσώπων, αφού αξιολογηθεί ο σκοπός και η βιωσιμότητά τους.

Μια επιπρόσθετη μείωση στις μεταβιβάσεις κρατικού προϋπολογισμού προς τα νομικά πρόσωπα εκτός γενικής κυβέρνησης, αναμένεται να παράγει εξοικονομήσεις της τάξης των 300 εκατ. ευρώ το 2011.

Πρόγραμμα δράσης για τα νομικά πρόσωπα

Μετά την επικύρωση του ενοποιημένου μητρώου των νομικών προσώπων και των οικονομικών τους στοιχείων, θα πραγματοποιηθεί μια συνολική αξιολόγηση των νομικών προσώπων εντός και εκτός της γενικής κυβέρνησης που θα οδηγήσει σε ένα πρόγραμμα με συγκεκριμένες δράσεις και συναφείς διοικητικές πρωτοβουλίες για επίτευξη εξοικονόμησης.

6. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

6.1 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά υπουργείο (με παρεμβάσεις)

Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν αύξηση κατά 320,73 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων ή ποσοστό 6,8% (μη συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για εκλογές που δεν επαναλαμβάνονται το 2015), κυρίως λόγω του γεγονότος ότι οι αποδιδόμενοι πόροι προς τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού παρουσιάζονται αυξημένοι. Οι αποδόσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση θα προσαρμοσθούν βάσει της επικαιροποίησης του προγράμματος οικονομικής πολιτικής (ΠΟΠ) με στόχο να έχουν οι ΟΤΑ ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς.

Κατά το μέρος που αφορά τις λοιπές κατηγορίες δαπανών του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα επιτευχθούν σημαντικές εξοικονομήσεις δαπανών κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 96,47 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 55,4%, εκ των οποίων 50,95 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 69,6% αφορά τη μείωση καταναλωτικών δαπανών (δαπάνες μετακινήσεων προσωπικού, προμήθειες υλικοτεχνικού εξοπλισμού, ενοίκια στέγασης υπηρεσιών, κ.λπ. δαπάνες λειτουργίας).

Υπουργείο Εξωτερικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου παρουσιάζουν μείωση κατά 53,35 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων ή ποσοστό 14,9%.

Η εξοικονόμηση αυτή εκτιμάται ότι θα επέλθει κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης των δαπανών για:

- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 41,9 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 21,2%, εκ των οποίων 36,99 εκατ. ευρώ αφορούν μείωση καταναλωτικών δαπανών (δαπάνες μετακινήσεων προσωπικού κατά 6,31 εκατ. ευρώ, δαπάνες λειτουργίας κατά 19,09 εκατ. ευρώ, προμήθειες υλικοτεχνικού εξοπλισμού κατά 2,34 εκατ. ευρώ) και
- μισθοδοσία κατά 11,45 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 7,2%.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου παρουσιάζουν μείωση κατά 1.114 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων ή ποσοστό 23%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης των δαπανών για:

- υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων σε ταμειακή βάση κατά 500,0 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 33,3%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 261,45 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 28,5%, εκ των οποίων 258,16 εκατ. ευρώ αφορούν μείωση καταναλωτικών δαπανών, για προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού κατά 83,04 εκατ. ευρώ και δαπάνες λειτουργίας κατά 28,36 εκατ. ευρώ και
- αποδοχές ένστολου και πολιτικού προσωπικού κατά 343,5 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 14,7%.

**Πίνακας 3.16 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού ανά φορέα 2009-2015 -σενάριο βάσης
(ποσά σε εκατ. ευρώ)**

Φορείς	2009	2010	2011 Π/Υ	2011 Εκτ.	2012	2013	2014	2015
1 Προεδρία Δημοκρατίας	5	5	5	5	5	5	5	5
Τ.Π.	5	5	5	5	5	5	5	5
ΠΔΕ	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Βουλή των Ελλήνων	219	198	200	200	196	193	190	188
Τ.Π.	218	198	198	198	194	191	188	186
ΠΔΕ	1	0	2	2	2	2	2	2
3 Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	6.667	4.291	5.633	5.405	5.192	5.215	5.291	5.405
Τ.Π.	5.510	3.492	4.923	4.695	4.392	4.555	4.511	4.445
ΠΔΕ	1.157	799	710	710	800	660	780	960
4 Εξωτερικών	457	395	374	376	362	356	354	352
Τ.Π.	450	378	356	358	348	343	338	334
ΠΔΕ	7	17	18	18	14	13	16	18
5 Εθνικής Αμυνας	6.313	4.549	4.973	4.867	4.835	4.789	4.748	4.707
Τ.Π.	4.133	3.531	3.355	3.349	3.316	3.269	3.326	3.285
Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	2.175	1.017	1.600	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
ΠΔΕ	5	1	18	18	19	20	22	22
6 Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	6.267	6.221	5.817	5.946	5.706	5.545	5.504	5.459
Τ.Π. (πλήν ΟΠΑΔ)	6.187	6.204	5.742	5.871	5.631	5.470	5.419	5.369
ΠΔΕ	80	17	75	75	75	75	85	90
7 Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	914	704	740	683	649	655	664	674
Τ.Π.	909	701	732	675	642	649	657	666
ΠΔΕ	5	3	8	8	7	6	7	8
8 Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	7.480	6.988	6.863	6.757	6.684	6.664	6.630	6.455
Τ.Π.	7.131	6.683	6.283	6.177	6.054	6.114	5.990	5.925
ΠΔΕ	349	305	580	580	570	610	640	530
9 Πολιτισμού και Τουρισμού	978	726	647	646	661	651	654	653
Τ.Π.	698	599	525	524	563	556	549	543
ΠΔΕ	280	127	122	122	98	95	105	110
10 Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)	1.186	1.059	1.032	1.016	902	903	905	897
Τ.Π.	1.178	1.054	1.018	1.002	885	885	885	877
ΠΔΕ	8	5	14	14	17	18	20	20
11 Γενικές Κρατικές Δαπάνες	23.667	23.627	27.048	27.278	30.023	34.342	37.548	42.242
Τ.Π.	10.75				11.47	11.65	11.98	12.53
	8	9.432	9.933	9.807	1	2	5	9
Τόκοι	12.32	13.22			16.90	20.50	24.40	28.00
Καταπτώσεις εγγυήσεων	5	3	15.920	16.002	0	0	0	0
ΠΔΕ	584	972	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
12 Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.775	1.593	1.455	1.455	1.460	1.455	1.567	1.712
Τ.Π.	1.237	1.222	1.055	1.055	1.005	1.005	997	887
ΠΔΕ	538	371	400	400	455	450	570	825
13 Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	652	626	644	668	680	687	510	405
Τ.Π.	330	274	224	248	245	242	239	240
ΠΔΕ	322	352	420	420	435	445	271	165
14 Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	16.201	14.748	14.927	16.061	14.125	15.161	14.094	14.163
Τ.Π. (με ΟΠΑΔ)	15.93	14.05			13.58	14.65	13.64	13.86
ΠΔΕ	5	4	14.322	15.456	5	1	4	3
	266	694	605	605	540	510	450	300
15 Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	2.514	2.762	2.118	2.119	2.185	2.264	2.312	2.661
Τ.Π.	115	115	118	119	115	114	112	111
ΠΔΕ	2.399	2.647	2.000	2.000	2.070	2.150	2.200	2.550
16 Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	3.854	3.257	3.059	3.121	2.963	2.911	2.774	2.668
Τ.Π.	769	755	839	901	853	823	814	808
ΠΔΕ	3.085	2.502	2.220	2.220	2.110	2.088	1.960	1.860
17 Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	1.669	1.202	1.641	1.643	1.494	1.495	1.494	1.497
Τ.Π.	1.669	1.202	1.551	1.553	1.429	1.425	1.421	1.417
ΠΔΕ			90	90	65	70	73	80
18 Προστασίας του Πολίτη	2.371	2.173	2.022	2.004	2.007	1.984	1.960	1.937
Τ.Π.	2.309	2.148	1.944	1.926	1.934	1.906	1.881	1.857
ΠΔΕ	62	25	78	78	73	78	79	80
19 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.024	583	1.140	1.140	1.150	1.210	1.220	880
ΠΔΕ	1.024	583	1.140	1.140	1.150	1.210	1.220	880
ΣΥΝΟΛΟ	81.454	73.717	80.339	81.390	81.278	86.484	88.424	92.957
Πρωτογενείς δαπάνες Τ.Π	59.54	52.04			52.72	53.79	52.96	53.35
Τόκοι	1	7	53.123	53.919	6	4	1	4
	12.32	13.22	15.920	16.002	16.90	20.50	24.40	28.00

Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	5	3			0	0	0	0
Καταπτώσεις εγγυήσεων	2.175	1.017	1.600	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
ΠΔΕ	584	972	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	9.588	8.447	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500

Πίνακας 3.17 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2009-2015 ανά φορέα με προτεινόμενες παρεμβάσεις ΜΠΔΣ - (ποσά σε εκατ. ευρώ)								
Φορείς	2009	2010	2011 Π/Υ	2011 Εκτ.	2012	2013	2014	2015
1 Προεδρία Δημοκρατίας	5	5	5	5	5	5	5	5
Τ.Π.	5	5	5	5	5	5	5	5
ΠΔΕ	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Βουλή των Ελλήνων	219	198	200	198	189	184	179	174
Τ.Π.	218	198	198	196	187	182	177	172
ΠΔΕ	1	0	2	2	2	2	2	2
3 Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	6.667	4.291	5.633	5.166	5.347	5.650	5.703	5.625
Τ.Π.	5.510	3.492	4.923	4.658	4.738	5.041	5.094	5.016
ΠΔΕ	1.157	799	710	508	609	609	609	609
4 Εξωτερικών	457	395	374	361	347	338	325	320
Τ.Π.	450	378	356	346	331	322	309	304
ΠΔΕ	7	17	18	15	16	16	16	16
5 Εθνικής Αμυνας	6.313	4.549	4.973	4.794	4.725	4.501	4.024	3.752
Τ.Π.	4.133	3.531	3.355	3.277	3.208	2.984	2.807	2.735
Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	2.175	1.017	1.600	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
ΠΔΕ	5	1	18	17	17	17	17	17
6 Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	6.267	6.221	5.817	5.695	5.344	5.150	5.075	5.024
Τ.Π.	6.187	6.204	5.742	5.630	5.274	5.080	5.005	4.954
ΠΔΕ	80	17	75	65	70	70	70	70
7 Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	914	704	740	674	616	607	598	606
Τ.Π.	909	701	732	667	609	600	591	599
ΠΔΕ	5	3	8	7	7	7	7	7
8 Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	7.480	6.988	6.863	6.530	6.362	6.221	6.105	6.044
Τ.Π.	7.131	6.683	6.283	6.009	5.841	5.671	5.554	5.494
ΠΔΕ	349	305	580	521	550	550	550	550
9 Πολιτισμού και Τουρισμού	978	726	647	566	598	585	571	562
Τ.Π.	698	599	525	454	481	468	453	444
ΠΔΕ	280	127	122	112	117	117	117	117
10 Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)	1.186	1.059	1.032	986	926	840	808	784
Τ.Π.	1.178	1.054	1.018	973	913	827	795	771
ΠΔΕ	8	5	14	13	13	13	13	13
11 Γενικές Κρατικές Δαπάνες	23.66	23.62	27.048	27.213	29.94	33.39	35.10	37.59
Τ.Π.	10.75	8	9.933	9.742	11.93	11.70	11.94	12.49
Τόκοι	8	9.432	15.92	16.90	4	8	1	5
Καταπτώσεις εγγυήσεων	12.32	13.22	16.002	16.90	19.50	22.00	23.40	23.40
ΠΔΕ	5	3	0	0	0	0	0	0
	584	972	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
12 Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.775	1.593	1.455	1.340	1.220	1.218	1.192	1.082
Τ.Π.	1.237	1.222	1.055	950	824	823	797	687
ΠΔΕ	538	371	400	390	395	395	395	395
13 Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	652	626	644	651	644	638	636	637
Τ.Π.	330	274	224	238	228	222	220	220
ΠΔΕ	322	352	420	413	416	416	416	416
14 Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	16.20	14.74	14.927	15.997	13.97	15.00	13.99	14.22
Τ.Π. (με ΟΠΑΔ)	1	8	14.32	15.997	5	4	9	1
ΠΔΕ	15.93	14.05	2	15.408	13.37	14.40	13.40	13.62
	5	4	2	589	8	7	1	4
	266	694	605	597	597	597	597	597
15 Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	2.514	2.762	2.118	1.911	1.851	1.848	1.845	1.843
Τ.Π.	115	115	118	111	105	103	99	98
ΠΔΕ	2.399	2.647	2.000	1.800	1.745	1.745	1.745	1.745
16 Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	3.854	3.257	3.059	2.976	3.001	2.979	2.957	2.935
Τ.Π.	769	755	839	886	842	820	798	776
ΠΔΕ	3.085	2.502	2.220	2.090	2.159	2.159	2.159	2.159

1	Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	1.669	1.202	1.641	1.628	1.398	1.389	1.383	1.379
7	Τ.Π.	1.669	1.202	1.551	1.546	1.312	1.303	1.297	1.293
	ΠΔΕ			90	82	86	86	86	86
1	Προστασίας του Πολίτη	2.371	2.173	2.022	1.929	1.846	1.789	1.734	1.687
8	Τ.Π.	2.309	2.148	1.944	1.854	1.779	1.713	1.658	1.611
	ΠΔΕ	62	25	78	75	76	76	76	76
1	Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.024	583	1.140	1.101	1.121	1.121	1.121	1.121
9	ΠΔΕ	1.024	583	1.140	1.101	1.121	1.121	1.121	1.121
	ΣΥΝΟΛΟ	81.45	73.71	80.339	79.722	79.49	83.46	83.36	85.40
		4	7	80.339	79.722	1	8	4	0
	Πρωτογενείς δαπάνες Τ.Π	59.54	52.04	53.12		51.43	52.27	51.00	51.29
		1	7	3	52.951	9	8	1	7
	Τόκοι	12.32	13.22	15.92		16.90	19.50	22.00	23.40
		5	3	0	16.002	0	0	0	0
	Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	2.175	1.017	1.600	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
	Καταπτώσεις εγγυήσεων	584	972	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	ΠΔΕ	9.588	8.447	8.500	7.800	8.000	8.000	8.000	8.000

Πίνακας 3.18 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατά κατηγορία-σενάριο βάσης - (ποσά σε εκατ. ευρώ)

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
1	Προεδρία Δημοκρατίας	5	5	5	5	5
	Τ.Π.	5	5	5	5	5
	Αποδοχές και συντάξεις	4	4	4	4	4
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινωνική Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	1	1	1	1	1
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	0	0	0	0	0
2	Βουλή των Ελλήνων	200	196	193	190	188
	Τ.Π.	198	194	191	188	186
	Αποδοχές και συντάξεις	144	140	138	136	135
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	6	6	6	6	5
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	49	47	47	46	45
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	2	2	2	2	2
3	Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	5.405	5.192	5.215	5.291	5.405
	Τ.Π.	4.695	4.392	4.555	4.511	4.445
	Αποδοχές και συντάξεις	562	173	172	171	171
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	174	157	227	213	139
	Αποδιδόμενοι πόροι	3.959	4.062	4.156	4.127	4.135
	ΠΔΕ	710	800	660	780	960
4	Εξωτερικών	375	361	355	354	351
	Τ.Π.	357	347	342	338	333
	Αποδοχές και συντάξεις	160	160	160	159	159
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	198	188	183	178	174
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	18	14	13	16	18
5	Εθνικής Άμυνας	4.867	4.835	4.789	4.748	4.707
	Τ.Π.	3.349	3.316	3.269	3.326	3.285
	Αποδοχές και συντάξεις	2.335	2.311	2.280	2.254	2.237
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	58	58	58	57	57
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες (με ΝΑΤΟ)	957	948	931	1.015	991
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
	ΠΔΕ	18	19	20	22	22
6	Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	5.945	5.706	5.545	5.504	5.459
	Τ.Π.	5.870	5.631	5.470	5.419	5.369
	Αποδοχές και συντάξεις	3.028	2.957	2.895	2.844	2.793
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία (χωρίς ΟΠΑΔ)	1.917	1.867	1.817	1.817	1.817
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	468	448	448	448	448
	Αποδιδόμενοι πόροι	8	9	9	9	10
	Επιχ. νοσοκομείων για παλαιές οφειλές	450	350	300	300	300
	ΠΔΕ	75	75	75	85	90
7	Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	683	649	655	664	674
	Τ.Π.	675	642	649	657	666

Πίνακας 3.18 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατά κατηγορία-σενάριο βάσης - (ποσά σε εκατ. ευρώ)

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
	Αποδοχές και συντάξεις	606	573	580	587	594
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	53	53	53	53	53
	Αποδιδόμενοι πόροι	15	16	17	17	19
	ΠΔΕ	8	7	6	7	8
8	Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	6.757	6.684	6.664	6.630	6.455
	Τ.Π.	6.177	6.114	6.054	5.990	5.925
	Αποδοχές και συντάξεις	5.435	5.380	5.326	5.263	5.201
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	44	44	43	42	41
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	698	690	684	684	682
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	580	570	610	640	530
9	Πολιτισμού και Τουρισμού	646	661	651	654	653
	Τ.Π.	524	563	556	549	543
	Αποδοχές και συντάξεις	234	233	232	232	232
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	3	3	3	3	3
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	281	322	314	308	302
	Αποδιδόμενοι πόροι	7	6	7	7	7
	ΠΔΕ	122	98	95	105	110
10	Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)	1.016	902	903	905	897
	Τ.Π.	1.002	885	885	885	877
	Αποδοχές και συντάξεις	800	751	751	751	744
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	202	134	134	134	134
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	14	17	18	20	20
11	Γενικές Κρατικές Δαπάνες	27.278	30.023	34.342	37.548	42.242
	Τ.Π.	9.807	11.471	11.652	11.985	12.539
	Αποδοχές και συντάξεις	6.308	6.501	6.723	6.945	7.166
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	247	547	547	547	547
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	2.565	2.916	2.869	2.984	3.046
	Αποδιδόμενοι πόροι	108	97	103	104	110
	Αποθεματικό	580	1.410	1.410	1.405	1.670
	Τόκοι	16.002	16.900	20.500	24.400	28.000
	Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	ΠΔΕ	0	0	0	0	0
12	Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.455	1.460	1.455	1.567	1.712
	Τ.Π.	1.055	1.005	1.005	997	887
	Αποδοχές και συντάξεις	109	108	109	109	109
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	878	896	897	888	778
	Αποδιδόμενοι πόροι	68	0	0	0	0
	ΠΔΕ	400	455	450	570	825
13	Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	668	680	687	510	405
	Τ.Π.	248	245	242	239	240
	Αποδοχές και συντάξεις	137	113	109	105	101
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	84	91	91	91	91
	Αποδιδόμενοι πόροι	27	41	42	44	48
	ΠΔΕ	420	435	445	271	165
14	Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	16.061	14.125	15.161	14.094	14.163
	Τ.Π.	15.456	13.585	14.651	13.644	13.863
	Αποδοχές και συντάξεις	44	48	50	49	49
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία (περιλ. και ο ΟΑΠ-ΔΕΗ)	14.285	12.638	13.698	12.688	12.899
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	17	24	17	17	20
	Αποδιδόμενοι πόροι	1.111	874	886	890	895
	ΠΔΕ	605	540	510	450	300
15	Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	2.119	2.185	2.264	2.312	2.661
	Τ.Π.	119	115	114	112	111
	Αποδοχές και συντάξεις	60	60	60	60	60
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	59	55	53	52	50
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	2.000	2.070	2.150	2.200	2.550
16	Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	3.121	2.963	2.911	2.774	2.668
	Τ.Π.	901	853	823	814	808
	Αποδοχές και συντάξεις	222	225	217	211	205
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες (περιλαμβ. και δαπάνες σπατάλημου- ΤΕΑΑ)	669	618	596	593	592
	Αποδιδόμενοι πόροι	10	10	10	10	11
	ΠΔΕ	2.220	2.110	2.088	1.960	1.860
17	Θαλασίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	1.643	1.494	1.495	1.494	1.497
	Τ.Π.	1.553	1.429	1.425	1.421	1.417

Πίνακας 3.18 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατά κατηγορία-σενάριο βάσης - (ποσά σε εκατ. ευρώ)

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
	Αποδοχές και συντάξεις	192	199	191	188	185
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	1.219	1.139	1.139	1.139	1.139
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	141	91	95	94	93
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	90	65	70	73	80
18	Προστασίας του Πολίτη	2.004	2.007	1.984	1.960	1.937
	Τ.Π.	1.926	1.934	1.906	1.881	1.857
	Αποδοχές και συντάξεις	1.641	1.650	1.625	1.604	1.585
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	6	6	6	6	6
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	280	279	276	271	267
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	78	73	78	79	80
19	Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.140	1.150	1.210	1.220	880
	ΠΔΕ	1.140	1.150	1.210	1.220	880
	ΣΥΝΟΛΟ	81.390	81.278	86.483	88.423	92.956
	Τ.Π.	53.919	52.726	53.793	52.960	53.353
	Αποδοχές και συντάξεις	22.019	21.586	21.623	21.674	21.730
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	17.784	16.308	17.316	16.304	16.514
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	7.773	7.956	7.915	8.069	7.905
	Αποδιδόμενοι πόροι	5.312	5.116	5.230	5.208	5.235
	Επιχ. νοσοκομείων για παλαιές οφειλές	450	350	300	300	300
	Αποθεματικό	580	1.410	1.410	1.405	1.670
	Τόκοι	16.002	16.900	20.500	24.400	28.000
	Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
	Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	ΠΔΕ	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500

Πίνακας 3.19 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατηγορία με παρεμβάσεις ΜΠΔΣ - (ποσά σε εκατ. ευρώ)

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
1	Προεδρία Δημοκρατίας	5	5	5	5	5
	Τ.Π.	5	5	5	5	5
	Αποδοχές και συντάξεις	4	4	4	4	4
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινωνική Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	1	1	1	1	1
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	0	0	0	0	0
2	Βουλή των Ελλήνων	198	190	185	180	175
	Τ.Π.	196	188	183	178	173
	Αποδοχές και συντάξεις	141	134	130	126	122
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	6	6	6	6	6
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	49	49	47	47	45
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	2	2	2	2	2
3	Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	5.166	5.347	5.650	5.703	5.625
	Τ.Π.	4.658	4.738	5.041	5.094	5.016
	Αποδοχές και συντάξεις	559	167	164	162	162
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	140	96	164	157	78
	Αποδιδόμενοι πόροι	3.959	4.474	4.712	4.775	4.776
	ΠΔΕ	508	609	609	609	609
4	Εξωτερικών	361	347	338	325	320
	Τ.Π.	346	331	322	309	304
	Αποδοχές και συντάξεις	157	154	152	149	148
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	189	177	171	161	156
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	15	16	16	16	16
5	Εθνικής Άμυνας	4.794	4.725	4.501	4.024	3.752
	Τ.Π.	3.277	3.208	2.984	2.807	2.735
	Αποδοχές και συντάξεις	2.287	2.237	2.174	2.038	1.991
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	58	58	58	54	54
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες (με NATO)	933	914	752	715	690
	Αποδιδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
	ΠΔΕ	17	17	17	17	17
6	Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	5.695	5.344	5.150	5.075	5.024
	Τ.Π.	5.630	5.274	5.080	5.005	4.954
	Αποδοχές και συντάξεις	2.930	2.743	2.649	2.575	2.523
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία (χωρίς ΟΠΑΔ)	1.917	1.867	1.817	1.817	1.817

**Πίνακας 3.19 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατηγορία
με παρεμβάσεις ΜΠΔΣ - (ποσά σε εκατ. ευρώ)**

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	326	305	304	304	303
	Αποδίδόμενοι πόροι	8	9	9	9	10
	Επιχ. νοσοκομείων για παλαιές οφειλές	450	350	300	300	300
	ΠΔΕ	65	70	70	70	70
7	Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	674	616	607	598	606
	Τ.Π.	667	609	600	591	599
	Αποδοχές και συντάξεις	599	542	533	525	532
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	53	51	50	48	48
	Αποδίδόμενοι πόροι	15	16	17	17	19
	ΠΔΕ	7	7	7	7	7
8	Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	6.530	6.392	6.221	6.105	6.044
	Τ.Π.	6.009	5.841	5.671	5.554	5.494
	Αποδοχές και συντάξεις	5.314	5.187	5.065	4.954	4.893
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	44	44	3	2	1
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	651	610	603	598	599
	Αποδίδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	521	550	550	550	550
9	Πολιτισμού και Τουρισμού	566	598	585	571	562
	Τ.Π.	454	481	468	453	444
	Αποδοχές και συντάξεις	230	217	212	208	206
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	3	3	3	3	3
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	215	254	246	237	248
	Αποδίδόμενοι πόροι	7	6	7	7	7
	ΠΔΕ	112	117	117	117	117
10	Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)	986	926	840	808	784
	Τ.Π.	973	913	827	795	771
	Αποδοχές και συντάξεις	781	742	717	696	673
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	192	171	110	99	99
	Αποδίδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	13	13	13	13	13
11	Γενικές Κρατικές Δαπάνες	27.213	29.946	33.398	35.104	37.598
	Τ.Π.	9.742	11.394	11.708	11.941	12.495
	Αποδοχές και συντάξεις	6.308	6.501	6.723	6.945	7.166
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	222	510	510	510	510
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	2.525	2.876	2.962	2.977	3.039
	Αποδίδόμενοι πόροι	108	97	103	104	110
	Αποθεματικό	580	1.410	1.410	1.405	1.670
	Τόκοι	16.002	16.900	19.500	22.000	23.400
	Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	ΠΔΕ	0	0	0	0	0
12	Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.340	1.220	1.218	1.192	1.082
	Τ.Π.	950	824	823	797	687
	Αποδοχές και συντάξεις	108	102	100	98	98
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	775	723	723	699	589
	Αποδίδόμενοι πόροι	68	0	0	0	0
	ΠΔΕ	390	395	395	395	395
13	Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	651	644	638	636	637
	Τ.Π.	238	228	222	220	220
	Αποδοχές και συντάξεις	132	108	104	100	97
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	79	81	78	77	77
	Αποδίδόμενοι πόροι	27	39	40	42	46
	ΠΔΕ	413	416	416	416	416
14	Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	15.997	13.975	15.004	13.999	14.221
	Τ.Π.	15.408	13.378	14.407	13.401	13.624
	Αποδοχές και συντάξεις	42	46	48	47	47
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία (περιλ. και ο ΟΑΠ-ΔΕΗ)	14.240	12.190	13.127	12.061	12.186
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	15	22	14	12	16
	Αποδίδόμενοι πόροι	1.111	1.120	1.219	1.281	1.375
	ΠΔΕ	589	597	597	597	597
15	Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	1.911	1.851	1.848	1.845	1.843
	Τ.Π.	111	105	103	99	98
	Αποδοχές και συντάξεις	59	58	57	56	56
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες	51	47	45	43	42
	Αποδίδόμενοι πόροι	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	1.800	1.745	1.745	1.745	1.745
16	Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	2.976	3.001	2.979	2.957	2.935
	Τ.Π.	886	842	820	798	776
	Αποδοχές και συντάξεις	218	217	207	199	193
	Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία	0	0	0	0	0
	Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες (περιλαμβ. και δαπάνες σπατάλημου- TEAA)	658	614	602	589	572

Πίνακας 3.19 Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού 2011-2015 ανά φορέα και κατηγορία με παρεμβάσεις ΜΠΔΣ - (ποσά σε εκατ. ευρώ)

A/A	Φορείς	2011	2012	2013	2014	2015
	<i>Αποδιδόμενοι πόροι</i>	10	10	10	10	11
	ΠΔΕ	2.090	2.159	2.159	2.159	2.159
17	Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	1.578	1.398	1.389	1.383	1.379
	Τ.Π.	1.496	1.312	1.303	1.297	1.293
	<i>Αποδοχές και συντάξεις</i>	187	185	179	170	167
	<i>Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία</i>	1.169	1.039	1.039	1.039	1.039
	<i>Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες</i>	140	88	85	88	87
	<i>Αποδιδόμενοι πόροι</i>	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	82	86	86	86	86
18	Προστασίας του Πολίτη	1.929	1.846	1.789	1.734	1.687
	Τ.Π.	1.854	1.770	1.713	1.658	1.611
	<i>Αποδοχές και συντάξεις</i>	1.578	1.501	1.456	1.419	1.381
	<i>Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία</i>	6	6	6	6	6
	<i>Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες</i>	271	263	251	233	224
	<i>Αποδιδόμενοι πόροι</i>	0	0	0	0	0
	ΠΔΕ	75	76	76	76	76
19	Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.101	1.121	1.121	1.121	1.121
	ΠΔΕ	1.101	1.121	1.121	1.121	1.121
	ΣΥΝΟΛΟ	79.671	79.492	83.468	83.365	85.600
	Τ.Π.	52.900	51.440	52.278	51.002	51.297
	<i>Αποδοχές και συντάξεις</i>	21.633	20.846	20.676	20.471	20.460
	<i>Ασφάλιση - Περιθαλψη -Κοινων. Προστασία</i>	17.664	15.722	16.567	15.497	15.620
	<i>Λειτουργικές και λοιπές δαπάνες</i>	7.261	7.340	7.208	7.083	6.892
	<i>Αποδιδόμενοι πόροι</i>	5.312	5.772	6.117	6.246	6.355
	<i>Επιχ. νοσοκομείων για παλαιές οφειλές</i>	450	350	300	300	300
	<i>Αποθεματικό</i>	580	1.410	1.410	1.405	1.670
	<i>Τόκοι</i>	16.002	16.900	19.500	22.000	23.400
	<i>Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)</i>	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
	<i>Καταπτώσεις εγγυήσεων</i>	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	ΠΔΕ	7.800	8.000	8.000	8.000	8.000

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου παρουσιάζουν σημαντικότερη μείωση κατά 916,86 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων ή ποσοστό 15,6%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των κατάλληλων πολιτικών για τη μείωση των δαπανών που αφορούν:

- αποδοχές και λοιπές πρόσθετες παροχές του προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων κατά 494,1 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 16,9%, εκ των οποίων η εξοικονόμηση στις δαπάνες για πληρωμή μισθών ανέρχεται σε 364,1 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,5% ενώ για πρόσθετες παροχές η μείωση διαμορφώνεται σε 130 εκατ. ευρώ ή 85,2%,
- επιχορήγηση οργανισμών και ιδρυμάτων υγείας και χορήγηση εισοδηματικών ενισχύσεων υγειονομικής και κοινωνικής αντίληψης, στο πλαίσιο της συνολικής επαναξιολόγησης του καθεστώτος χορήγησής τους, κατά 159,34 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 37,4%,
- κάλυψη των ελλειμμάτων νοσοκομείων κατά 100 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 8,3% και
- επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για την εξόφληση μέρους των παλαιότερων οφειλών τους και συγκεκριμένα του τελευταίου τριμήνου του προηγούμενου έτους κατά 150 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 33,3%.

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου παρουσιάζονται μειωμένες κατά 76,11 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων ή ποσοστό 11,3%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των κατάλληλων πολιτικών για τη μείωση των δαπανών που αφορούν:

- αποδοχές και λοιπές πρόσθετες παροχές κατά 73,94 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 12,2%, εκ των οποίων η εξοικονόμηση για δαπάνες καταβολής μισθών ανέρχεται σε 69,21 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 13,4% ενώ για τις λοιπές παροχές μισθολογικού χαρακτήρα η μείωση διαμορφώνεται σε 1,35 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 10,3% και στις πρόσθετες παροχές καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών η μείωση διαμορφώνεται σε 3,38 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 4,5%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 5,42 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 10,2%, με ιδιαίτερη αναφορά στις δαπάνες λειτουργίας κατά 3,62 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 12,7% και
- προμήθειες υλικοτεχνικού εξοπλισμού κατά 1,77 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 9%.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Οι πιστώσεις του Υπουργείου κατά το 2011 έχουν ενισχυθεί με κονδύλια ύψους:

- 30 εκατ. ευρώ για την εξόφληση προμήθειας φοιτητικών συγγραμμάτων,
- 36 εκατ. ευρώ για την εξόφληση εκπαιδευτικών λόγω της κατάργησης του Οργανισμού Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και
- 8 εκατ. ευρώ για την εξόφληση υποχρεωτικών εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς.

Για την περίοδο 2011-2015, οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- μισθοδοσία εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που στελεχώνουν τις σχολικές μονάδες, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τις διοικητικές περιφερειακές υπηρεσίες εκπαίδευσης,
- απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το υπουργείο φορέων,

- καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς, κυρίως για την κάλυψη υποχρεώσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας και
- ανάπτυξη της έρευνας, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των κατάλληλων πολιτικών για τη μείωση των δαπανών που αφορούν:

- αποδοχές και λοιπές πρόσθετες παροχές του πολιτικού προσωπικού κατά 541,4 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 10%, εκ των οποίων η εξοικονόμηση από δαπάνες πληρωμής μισθών ανέρχεται σε 528,36 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 10,4% ενώ για τις πρόσθετες παροχές η μείωση διαμορφώνεται σε 3,6 εκατ. ευρώ ή 6,5%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 98,74 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 14,1%, εκ των οποίων 76,01 εκατ. ευρώ αφορούν μείωση καταναλωτικών δαπανών με ιδιαίτερη αναφορά στη μείωση των δαπανών για προμήθειες υλικοτεχνικού εξοπλισμού κατά 39,74 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 49,9% και
- επιχορήγηση φορέων στο πλαίσιο της συνολικής επαναξιολόγησης του καθεστώτος επιχορήγησής τους, κατά 22,44 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 4,2%.

Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν σημαντική μείωση κατά 79,59 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,2% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 53,1 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 18,9%, εκ των οποίων 40,23 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 17,5% αφορούν μείωση δαπανών για επιχορηγήσεις φορέων. Περαιτέρω μειώσεις καταναλωτικών δαπανών εκτιμάται ότι θα επιτευχθούν στις δαπάνες λειτουργίας κατά 7,72 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 44,9%,
- πληρωμή των αποδοχών που εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 25,16 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 11%, ενώ για πληρωμή πρόσθετων παροχών που εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 1,99 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 52,1%.

Υπουργείο Οικονομικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 230,47 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 23% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- πληρωμή των αποδοχών οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 69,96 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,7%, ενώ οι δαπάνες για πληρωμή πρόσθετων παροχών από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 53,54 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,5%. Οι δαπάνες για λοιπές παροχές (υπερωρίες, συμμετοχή σε αμειβόμενες επιτροπές και συμβούλια, κλπ.) εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 3,68 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 56,6%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 103,29 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 51,1%, εκ των οποίων 94,19 εκατ. ευρώ αφορούν μείωση καταναλωτικών δαπανών με ιδιαίτερη αναφορά στην εκτιμώμενη μείωση που θα επιτευχθεί στις δαπάνες λειτουργίας κατά 30,98 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 30,1%. Οι

δαπάνες για επιχορηγήσεις φορέων και εισφορές σε διεθνείς οργανισμούς, εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μείωση κατά 8,98 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 51,1%.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν ιδιαίτερα σημαντική μείωση κατά 368,28 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 34,9% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων, κυρίως λόγω της μείωσης των Επιδοτήσεων Γεωργίας κατά 262,8 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται όμως ότι η πραγματική μείωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Υπουργείου ανέρχεται σε 37,9 εκατ. ευρώ ή 16,1%, αν ληφθεί υπόψη η κατάργηση της απόδοσης στον ΕΛΓΑ με το ν. 3889/10 (67,5 εκατ. ευρώ) και η ανωτέρω μείωση των επιδοτήσεων γεωργίας.

Η εξοικονόμηση αυτή εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- πληρωμή των αποδοχών οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 11,24 εκατ. ευρώ,
- επιχορηγήσεις λοιπών φορέων κατά 7,87 εκατ. ευρώ και
- δαπάνες λειτουργίας κατά 17 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 27,77 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 11,2% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων, παρά το γεγονός ότι οι αποδιδόμενοι πόροι προς το Πράσινο Ταμείο, παρουσιάζονται σημαντικά αυξημένοι κατά 19,11 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 70,9%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- πληρωμή των αποδοχών οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 40,18 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 29,3%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 6,70 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 8,0%, παρά το γεγονός ότι οι επιχορηγήσεις προς λοιπούς φορείς εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν αύξηση κατά 1,14 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 3,3%. Οι σημαντικότερες εξοικονομήσεις εκτιμάται ότι θα επιδεχθούν στις δαπάνες λειτουργίας κατά 7,39 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 27,2%.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι αποδιδόμενοι πόροι του Υπουργείου χωρίς να συμπεριλαμβάνονται αυτοί προς το ΑΚΑΓΕ (Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών) το 2015 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.375 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας ραγδαία αύξηση κατά 263,93 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 23,8% σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Οι αποδόσεις προς το ΑΚΑΓΕ, κατά την ίδια περίοδο, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 692 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας σημαντικότερη αύξηση κατά 117 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 20,3%.

Παρά ταύτα, ως αποτέλεσμα:

- των σχεδιαζόμενων μεταρρυθμίσεων που αλλάζουν συνολικά τη μορφή του ασφαλιστικού συστήματος στην Ελλάδα με ιδιαίτερη αναφορά στην καταπολέμηση της εισφοροαποφυγής και της

εισφοροδιαφυγής, την καταπολέμηση της ανασφάλιστης εργασίας και τη διεύρυνση της βάσης των ασφαλισμένων και τη μείωση της ανεργίας και

- της επανεξέτασης της σκοπιμότητας και του επαναπροσδιορισμού του συνόλου των μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό μεταξύ άλλων και προς το ασφαλιστικό σύστημα

εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί σημαντική εξοικονόμηση στις δαπάνες επιχορήγησης του ασφαλιστικού συστήματος εν γένει, συνολικού ύψους 2.099,37 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,3%.

Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 21,44 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 18% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- επιχορηγήσεις προς λοιπούς φορείς, οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 10,49 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 54,5% και
- πληρωμή καταναλωτικών δαπανών, οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 6,66 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 30,4%.

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 125,41 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 13,9% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- πληρωμή των αποδοχών του προσωπικού, οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 28,58 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 12,9%, εκ των οποίων 23,51 εκατ. ευρώ αφορούν μισθούς και 5,07 εκατ. ευρώ αφορούν λοιπές παροχές και πρόσθετες παροχές από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς,
- επιχορηγήσεις συγκοινωνιακών και λοιπών φορέων κατά 46,18 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 8,8%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 46,34 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 78,3% και
- προμήθεια υλικοτεχνικού και λοιπού εξοπλισμού κατά 4,14 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 64,1%.

Υπουργείο Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας

Οι πιστώσεις του Υπουργείου κατά το 2011 έχουν ενισχυθεί με κονδύλια ύψους:

- 35 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση των άγονων γραμμών.
- 7 εκατ. ευρώ για την πληρωμή δαπανών μετακίνησης λιμενικού προσωπικού έτους 2010.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 259,66 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 16,7% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- επιχορήγηση προς το NAT, λόγω του εξορθολογισμού και του επαναπροσδιορισμού του σχετικού πλαισίου, κατά 180,0 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,3%,
- πληρωμής των αποδοχών οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν συνολικά μείωση κατά 25,42 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 13,2%, εκ των οποίων:
  - μείωση κατά 18,79 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 10,7% των δαπανών για καταβολή μισθών ένστολου και πολιτικού προσωπικού και
  - μείωση 6,62 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 42,4% των δαπανών για καταβολή πρόσθετων, μισθολογικού χαρακτήρα, παροχών,
- μετακινήσεις ένστολου προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας κατά 1,13 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 53,6% και
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 2,49 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 35,6%.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν μείωση κατά 315,36 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 16,4% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως ως αποτέλεσμα της προσπάθειας μείωσης των δαπανών για:

- πληρωμή των αποδοχών οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν συνολικά μείωση κατά 259,93 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 15,8%, εκ των οποίων:
  - μείωση κατά 189,39 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 12,6% των δαπανών για καταβολή μισθών ένστολου, πολιτικού και εποχικού προσωπικού και
  - μείωση 70,54 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 49,2% των δαπανών για καταβολή πρόσθετων, μισθολογικού χαρακτήρα, παροχών,
- μετακινήσεις ένστολου προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας κατά 11,79 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 23,3%,
- λειτουργικές και λοιπές δαπάνες κατά 13,75 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 13,4%,
- προμήθεια υλικοτεχνικού και λοιπού εξοπλισμού κατά 20,79 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 28,6% και
- δαπάνες για την παραγωγή νέου τύπου διαβατηρίων κατά 8,16 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 16,8%.

Ταυτόχρονα ο προϋπολογισμός του Υπουργείου θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση νέων δράσεων όπως αυτές που αφορούν στην αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης.

Γενικές κρατικές δαπάνες

Οι γενικές κρατικές δαπάνες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν σημαντική αύξηση κατά 10.319,28 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 37,8% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Η διαμόρφωση των ανωτέρω αυξημένων πιστώσεων, οφείλεται:

- στην αύξηση των δαπανών για τόκους κατά 7.398 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 46,2%,
- στη σημαντικότερη αύξηση των δαπανών για καταβολή συντάξεων κατά 878 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 14,0%,
- στις αυξημένες δαπάνες για κοινωνική προστασία κατά 263 εκατ. ευρώ,

- στην αύξηση των αποδόσεων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 275 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 11,7% και
- στην αύξηση των δαπανών που έχουν προβλεφθεί για αποθεματικό κατά 1.090 εκατ. ευρώ.

6.2 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων – Σχέδιο δράσης για την εκτέλεση του ΠΔΕ την περίοδο 2011-2015

6.2.1 Στόχοι που εξυπηρετεί το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα που συμβάλλουν στην ανανέωση και την αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και συνεπώς στηρίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.

Με αυτό τον τρόπο ενισχύει τις ακόλουθες - σημαντικές - αναπτυξιακές πολιτικές:

1. Τα έργα υποδομής κατά κύριο λόγο στον τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος
2. Τις δράσεις ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας
3. Την προώθηση της κοινωνίας της γνώσης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου
4. Τους πόρους που υποστηρίζουν τα επενδυτικά προγράμματα της Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ και «ΕΛΛΑΔΑ»).

Επίσης, ενισχύονται οι πολιτικές των υπουργείων (αλλά και των περιφερειών) που χρειάζονται εθνικούς πόρους για τη συντήρηση και επέκταση των υποδομών τους (π.χ. Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Υγείας).

Στόχος που τίθεται σε εφαρμογή ήδη από τις αρχές του 2011 είναι η αναδιάρθρωση του τρόπου λειτουργίας του ΠΔΕ, με την υιοθέτηση βασικών αρχών προγραμματισμού, παρακολούθησης της υλοποίησής του και ανάληψης διορθωτικών κινήσεων σε περίπτωση που καταστεί αναγκαίο για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς του.

Για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της κυβέρνησης στον τομέα των υποδομών, των ιδιωτικών επενδύσεων, του ανθρώπινου κεφαλαίου και της Αυτοδιοίκησης, καθώς και την ταυτόχρονη ικανοποίηση των στόχων του Μνημονίου για το ΕΣΠΑ, απαιτούνται για το ΠΔΕ στην περίοδο 2011-2015 πόροι της τάξεως των 8,5 δισ. ευρώ ετησίως.

Οι πόροι αυτοί κατανέμονται στα δύο σκέλη του ΠΔΕ ως εξής:

- το ύψος του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους για το 2011, λαμβάνοντας υπόψη και τους στόχους του Μνημονίου, ανέρχεται σε 6,2 δισ. ευρώ, ενώ παραμένει σταθερά πάνω από τα 6 δισ. ευρώ κατ' έτος έως και το 2013,
- το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ, ύψους 2,3 δισ. ευρώ για το 2011, εξυπηρετεί τις ανάγκες του υφιστάμενου και του νέου επενδυτικού νόμου, τα επενδυτικά προγράμματα της τοπικής αυτοδιοίκησης ΣΑΤΑ και ΕΛΛΑΔΑ, τις δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές, καθώς και την κάλυψη των λοιπών – μη συγχρηματοδοτούμενων από κοινοτικούς πόρους - επενδυτικών δαπανών των υπουργείων και των περιφερειών.

Από το 2011 η υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ γίνεται με απόλυτο προγραμματισμό και στόχευση μέσω της νέας διαδικασίας πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ που ήδη τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων.

Επιπλέον, για τον προγραμματισμό και την εκτέλεση του ΠΔΕ 2011 επιβλήθηκαν μία σειρά νέων διαδικασιών που είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και του δεσμευτικού, σύμφωνα με τις επιταγές του προϋπολογισμού, προγραμματισμού σε επίπεδο επιχειρησιακού προγράμματος και φορέα χρηματοδότησης.

6.2.2 Παρακολούθηση - αξιολόγηση - δράση

- Προγραμματίζεται ο συνολικός ανασχεδιασμός του ΠΔΕ με κύριες συνιστώσες:
  - ✓ αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου του ΠΔΕ (οι βασικές εφαρμοζόμενες διατάξεις είναι του 1952)
  - ✓ αλλαγή της δομής του ΠΔΕ με τη μετατροπή του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ σε Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
  - ✓ προγραμματισμό και παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει το Πρόγραμμα.
  - ✓ αναδιάρθρωση της Δ/σης Δημοσίων Επενδύσεων – σύσταση νέων τμημάτων προκειμένου να εξυπηρετούνται οι αρχές του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού και υλοποίησης.
- Προωθείται ο έλεγχος και διαγραφή έργων – εναρίθμων του εθνικού ΠΔΕ που χρονίζονται.
- Παράλληλα, προσδιορίζονται οι κατηγορίες δαπανών του ΠΔΕ που στερούνται επενδυτικής λογικής (π.χ. επιχορηγήσεις φορέων, επιδόματα, ΦΠΑ κ.λπ.).
- Θα ενεργοποιηθεί σύστημα παρακολούθησης των προθεσμιών ολοκλήρωσης των ενεργειών διαχείρισης και υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων, οι οποίες έχουν ήδη θεσμοθετηθεί.
- Επιδιώκεται σε σταθερή βάση και σε άμεση συνεννόηση - συνεργασία με τα εμπλεκόμενα υπουργεία-φορείς ο περιορισμός των μη επιλέξιμων δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- Δημιουργία μηχανισμού αναχαίτισης παραγωγής ανεξόφλητων υποχρεώσεων του ΠΔΕ.

6.2.3 Συνέπεια με δημοσιονομικές δυνατότητες

Για την περίοδο 2011 – 2013 το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος ανέρχεται περίπου στο 75% του συνολικού Προγράμματος, με έμφαση στα έτη 2012 και 2013 κατά τα οποία οι στόχοι του Μνημονίου είναι σαφώς υψηλότεροι. Το υπόλοιπο μέγεθος πιστώσεων στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ παραμένει ιδιαίτερης σημασίας διότι με αυτό τον τρόπο αφενός στηρίζονται αναπτυξιακές επιλογές της Κυβέρνησης οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για το ΕΣΠΑ (Αναπτυξιακό μέσο κυρίως προσανατολισμένος στους στόχους της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ) και αφετέρου συνδράμουν στη στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πρώτα της βήματα μετά την αναδιάρθρωση του «Καλλικράτη».

Σε ό,τι αφορά στο εθνικό σκέλος του Προγράμματος, σημειώνεται ότι οι διαθέσιμοι κάθε φορά πόροι κατανέμονται περίπου ισόποσα στους Επενδυτικούς Νόμους, οι οποίοι αποτελούν αυτή τη στιγμή το κύριο εργαλείο άσκησης πολιτικής για την επιχειρηματικότητα και τις νέες επενδύσεις στη χώρα, στα προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ, ΕΛΛΑΔΑ) και στις δαπάνες των υπουργείων, οι οποίες αφορούν κυρίως σε προμήθειες και συντηρήσεις υφιστάμενου εξοπλισμού.

Η στρατηγική υλοποίησης του ΠΔΕ αποτυπώνεται και στην κατανομή των πιστώσεων ανά υπουργείο –αποκεντρωμένη διοίκηση. Ειδικότερα:

- Έμφαση δίνεται σε Υπουργεία που εποπτεύουν – διαχειρίζονται Επιχειρησιακά Προγράμματα. Η κατανομή των πιστώσεων ανά Υπουργείο έλαβε χώρα σε συνάρτηση με την κατανομή των στόχων του Μνημονίου σε επιμέρους ποσοτικούς στόχους ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
- Το μεγαλύτερο ύψος πιστώσεων κατευθύνεται στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων το οποίο έχει τις μεγαλύτερες απαιτήσεις για πληρωμές τόσο στο επιλέξιμο, όσο και στο μη επιλέξιμο τμήμα του ΠΔΕ. Παράλληλα, είναι το Υπουργείο με το μεγαλύτερο μέρος ανεξόφλητων υποχρεώσεων.
- Μεγάλο ύψος πιστώσεων προγραμματίζεται να κατευθυνθεί στο ΥΠΟΙΑΝ για την εξυπηρέτηση των αναγκών χρηματοδότησης των επενδυτικών νόμων.
- Σε συμφωνία με την αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας σημαντικό μέρος των διαθέσιμων πόρων κατευθύνεται στα Υπ. Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΕΠ Διοικητική μεταρρύθμιση, μεταξύ άλλων και για την εξυπηρέτηση του «Καλλικράτη»), όπως επίσης και στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσω των ΕΠ των Υπουργείων Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Τέλος στις αποκεντρωμένες περιφερειακές διοικήσεις θα κατευθυνθεί περίπου το 14% των διαθέσιμων πόρων του ΠΔΕ σε ετήσια βάση.

Πίνακας 3.20 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κατά υπουργείο/φορέα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ / ΦΟΡΕΑΣ	2011		2012		2013		2014		2015	
	ΒΣ ⁽¹⁾	ΜΠΔΣ ⁽²⁾	ΒΣ	ΜΠΔΣ	ΒΣ	ΜΠΔΣ	ΒΣ	ΜΠΔΣ	ΒΣ	ΜΠΔΣ
1 Βουλή των Ελλήνων	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2 Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	710	508	800	609	660	609	780	609	960	609
3 Υπουργείο Οικονομικών	14	13	17	13	18	13	20	13	20	13
4 Υπουργείο Εξωτερικών	18	15	14	16	13	16	16	16	18	16
5 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	18	17	19	17	20	17	22	17	22	17
6 Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	2.000	1.800	2.070	1.745	2.150	1.745	2.200	1.745	2.550	1.745
7 Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	420	413	435	416	445	416	271	416	165	416
8 Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	580	521	570	550	610	550	640	550	530	550
9 Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	2.220	2.090	2.110	2.159	2.088	2.159	1.960	2.159	1.860	2.159
10 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	605	589	540	597	510	597	450	597	300	597
11 Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	75	65	75	70	75	70	85	70	90	70
12 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	400	390	455	395	450	395	570	395	825	395
13 Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	8	7	7	7	6	7	7	7	8	7
14 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	78	75	73	76	78	76	79	76	80	76
15 Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού	122	112	98	117	95	117	105	117	110	117
16 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.140	1.101	1.150	1.121	1.210	1.121	1.220	1.121	880	1.121
17 Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	90	82	65	86	70	86	73	86	80	86
18 Αποθεματικό	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	8.500	7.800	8.500	8.000	8.500	8.000	8.500	8.000	8.500	8.000

⁽¹⁾ Βασικό Σενάριο

⁽²⁾ Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής

7. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

7.1 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία – βασικό σενάριο

Οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για πληρωμή τόκων, των δαπανών υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των δαπανών για την πληρωμή των εγγυήσεων που εκτιμάται ότι θα καταπέσουν σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 72.889 εκατ. ευρώ ή 32,3% του ΑΕΠ το 2011, σε 72.777 εκατ. ευρώ ή 31,9% του ΑΕΠ το 2012, σε 77.983 εκατ. ευρώ ή 33,1% του ΑΕΠ το 2013, σε 79.923 εκατ. ευρώ ή 32,9% του ΑΕΠ το 2014 και σε 84.456 εκατ. ευρώ ή 33,5% του ΑΕΠ το 2015.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 53.468 εκατ. ευρώ ή 23,7% του ΑΕΠ το 2011, σε 52.375 εκατ. ευρώ ή 22,9% του ΑΕΠ το 2012, σε 53.493 εκατ. ευρώ ή 22,7% του ΑΕΠ το 2013, σε 52.660 εκατ. ευρώ ή 21,7% του ΑΕΠ το 2014 και σε 53.053 εκατ. ευρώ ή 21,1% του ΑΕΠ το 2015.

Για την επίτευξη των ανωτέρω αποτελεσμάτων, έχουν ληφθεί υπόψη:

- ο εξορθολογισμός του μισθολογικού κόστους μέσα από τη βελτιστοποίηση της κατανομής των ανθρώπινων πόρων και τον περιορισμό των προσλήψεων στο απολύτως απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών επίπεδο,
- ο περιορισμός των πρόσθετων παροχών μισθολογικού χαρακτήρα όπως υπερωρίες, αμοιβές για συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια, αμοιβές για εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και εξαιρέσιμες ημέρες,
- ο περιορισμός των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών με ιδιαίτερη αναφορά στις δαπάνες μετακινήσεων, στις δαπάνες και τον εξορθολογισμό των προμηθειών των δημοσίων υπηρεσιών, των δαπανών για μισθώματα κτηρίων, τηλεπικοινωνιών κ.λπ. ΔΕΚΟ, δημοσίων σχέσεων, καθώς και των πάσης φύσεως επιχορηγήσεων.

7.1.1 Αποδοχές, συντάξεις και λοιπές πρόσθετες μισθολογικού χαρακτήρα παροχές

Οι δαπάνες για μισθούς εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 14.296 εκατ. ευρώ ή 6,3% του ΑΕΠ το 2011, σε 13.671 εκατ. ευρώ ή 6,0% του ΑΕΠ το 2012, σε 13.492 εκατ. ευρώ ή 5,7% του ΑΕΠ το 2013, σε 13.331 εκατ. ευρώ ή 5,5% του ΑΕΠ το 2014 και σε 13.173 εκατ. ευρώ ή 5,2% του ΑΕΠ το 2015.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του κανόνα της πραγματοποίησης 1 πρόσληψης για κάθε 5 αποχωρήσεις προσωπικού.

Οι δαπάνες για καταβολή συντάξεων εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 6.258 εκατ. ευρώ το 2011, σε 6.471 εκατ. ευρώ το 2012, σε 6.693 εκατ. ευρώ το 2013, σε 6.915 εκατ. ευρώ το 2014 και σε 7.136 εκατ. ευρώ το 2015, διατηρούμενες σε ποσοστό σταθερά 2,8% του ΑΕΠ για την περίοδο 2011 έως 2015.

Οι δαπάνες για πρόσθετες μισθολογικές παροχές εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.415 εκατ. ευρώ το 2011, σε 1.413 εκατ. ευρώ το 2012, σε 1.407 εκατ. ευρώ το 2013, σε 1.397 εκατ. ευρώ το 2014 και σε 1.390 εκατ. ευρώ το 2015, διαμορφούμενες σε ποσοστό 0,6% του ΑΕΠ σταθερά για την περίοδο 2011 έως 2015.

Οι δαπάνες για νέες προσλήψεις εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 50 εκατ. ευρώ για το 2011 και σε 30 εκατ. ευρώ για τα έτη 2012 έως 2015, λαμβάνοντας υπόψη την υπόθεση ότι οι αποχωρήσεις του

προσωπικού θα διαμορφωθούν σε 15.000 άτομα το 2011 και σε 20.000 άτομα για τα έτη 2012 έως 2015.

Πίνακας 3.21 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία - βασικό σενάριο (σε εκατ. ευρώ)							
α/α	Κατηγορία δαπάνης	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Προϋψισμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις
A'	ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ (1+2)	21.592	22.018	21.585	21.622	21.673	21.729
1	Μισθοί-Συντάξεις- Λοιπές παροχές	21.542	21.968	21.555	21.592	21.643	21.699
	- Μισθοί	13.873	14.296	13.671	13.492	13.331	13.173
	- Συντάξεις	6.258	6.258	6.471	6.693	6.915	7.136
	- Λοιπές παροχές	1.412	1.415	1.413	1.407	1.397	1.390
2	Νέες προσλήψεις	50	50	30	30	30	30
B'	ΑΣΦΑΛΙΣΗ, ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ (3+4+5+6)	16.652	17.784	16.308	17.316	16.304	16.514
3	Δαπάνες περιθαλψής	61	61	61	61	61	60
4	Επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων	13.790	14.928	13.202	14.250	13.229	13.427
	-Ο.Γ.Α.	4.600	4.600	3.654	3.615	3.529	3.580
	-Ι.Κ.Α.	2.310	2.910	2.303	2.870	2.444	2.544
	-Επιχορήγηση στον ΟΑΕΔ	500	1.064	500	1.000	500	500
	-Ν.Α.Τ.	1.200	1.180	1.100	1.100	1.100	1.100
	-ΟΑΕΕ	800	800	800	800	800	801
	-ΤΑΠ-ΟΤΕ	600	600	600	600	600	600
	-Κοινωνική χρηματοδότηση	400	400	400	400	400	400
	-ΕΟΠΥΥ	0	0	1.370	1.391	1.432	1.478
	-ΟΠΑΔ	1.250	1.120	870	890	890	890
	-Λοιπά ασφαλιστικά ταμεία	29	28	34	34	34	34
	-Λοιπές δαπάνες ασφαλιστικών ταμείων	561	691	120	100	100	100
	-Αντιπαροχή έναντι περιουσίας στον ΟΑΠ-ΔΕΗ	600	600	600	600	600	600
	-ΕΚΑΣ(πλην συνταξιούχων Δημοσίου)	940	935	850	850	800	800
5	Λοιπές δαπάνες, περιθαλψής (κάλυψη ελλείμματος νοσοκομείων)	1.200	1.200	1.150	1.100	1.100	1.100
6	Κοινωνική προστασία	1.601	1.595	1.895	1.905	1.915	1.927
	-Επιδόματα πολυτέκνων	675	700	700	700	700	700
	-Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών	606	575	575	586	597	610
	-Λοιπές εισοδηματικές ενισχύσεις	320	320	620	619	618	617
Γ'	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (7+8+9+10)	7.870	7.773	7.956	7.915	8.069	7.905
7	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ	2.213	2.059	2.176	2.150	2.136	2.126
	- Συγκοινωνιακοί φορείς	446	446	432	411	411	411
	-Λοιπές επιχορηγήσεις	1.719	1.565	1.744	1.739	1.725	1.715
	-Επιχορήγηση στην ΕΛΣΤΑΤ για δαπάνες απογραφής	48	48	0	0	0	0
8	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2.292	2.485	2.280	2.243	2.204	2.173
	- Μετακινήσεις	327	321	314	310	302	296
	- Λειτουργικές	865	870	873	861	849	838
	- Μισθώματα Αεροσκαφών πρώην ΟΑ	40	40	0	0	0	0
	- Προμήθειες	671	687	653	643	634	619
	-Διάφορες άλλες δαπάνες	348	528	405	394	383	384
	-Δαπάνες ΝΑΤΟ	40	40	35	35	35	35
9	ΑΝΤΙΚΡΥΖΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	3.222	3.110	3.333	3.285	3.340	3.293
	-Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση	2.487	2.355	2.560	2.510	2.570	2.630
	-Επιδότησεις γεωργίας	735	755	773	775	770	663
10	ΥΠΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	143	119	167	236	390	313
	-Νέα προγράμματα και λοιπές δαπάνες	94	72	139	138	286	285
	- Δαπάνες καταργηθέντων ειδικών λογ/σμών	29	27	28	28	28	28
	- Δαπάνες εκλογών	20	20	0	71	76	0
Δ'	ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	5.978	5.312	5.116	5.230	5.208	5.235
Ε'	Αποθεματικό	580	580	1.410	1.410	1.405	1.670
I.	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	52.672	53.468	52.375	53.493	52.660	53.053
II.	Επιχ. Νοσοκ. για ανεξόφλητες οφειλές προηγ. έτους	450	450	350	300	300	300
III.	ΤΟΚΟΙ	15.920	16.002	16.900	20.500	24.400	28.000
IV.	ΣΥΝ. ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (πλην χρεολυσίων) (I+II+III)	69.042	69.920	69.625	74.293	77.360	81.353
V.	Εξοπλιστικά προγράμματα Υπ. Εθν. Άμυνας	1.600	1.500	1.500	1.500	1.400	1.400
VI.	Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	Εντός ΓΚ	1.051	1.245	1.518	1.979	1.024	1.636
	Εκτός ΓΚ	145	224	134	211	139	67
VII.	Σύνολο δαπανών ΤΠ πλην αυξήσεων ΜΚ (IV+V+VI)	71.838	72.889	72.777	77.983	79.923	84.456

7.1.2 Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 17.784 εκατ. ευρώ ή 7,9% του ΑΕΠ το 2011, σε 16.308 εκατ. ευρώ ή 7,1% του ΑΕΠ το 2012, σε 17.316 εκατ. ευρώ ή 7,4% του ΑΕΠ το 2013, σε 16.304 εκατ. ευρώ ή 6,7% του ΑΕΠ το 2014 και σε 16.514 ή 6,6% του ΑΕΠ το 2015.

Οι δαπάνες για την κάλυψη ελλειμμάτων νοσοκομείων αναμένεται ότι θα διαμορφωθούν σε 1.200 εκατ. ευρώ το 2011, σε 1.150 εκατ. ευρώ το 2012 και σε 1.100 εκατ. ευρώ για τα έτη 2013 έως 2015.

Συμπληρωματικά, για την πληρωμή των ανωτέρω σχετικών υποχρεώσεων του τελευταίου τριμήνου εκάστου προηγούμενου έτους που δεν θα προλάβουν να πληρωθούν λόγω λήξης του οικονομικού έτους, έχουν προβλεφθεί κονδύλια ύψους 450 εκατ. ευρώ το 2011, 350 εκατ. ευρώ το 2012 και 300 εκατ. ευρώ ετησίως για τα έτη 2013, 2014 και 2015.

7.1.3 Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 7.773 εκατ. ευρώ ή 3,4% του ΑΕΠ το 2011, σε 7.956 εκατ. ευρώ ή 3,5% του ΑΕΠ το 2012, σε 7.915 εκατ. ευρώ ή 3,4% του ΑΕΠ το 2013, σε 8.069 εκατ. ευρώ ή 3,3% του ΑΕΠ το 2014 και σε 7.905 εκατ. ευρώ ή 3,1% του ΑΕΠ το 2015.

Ειδικότερα:

Οι καταναλωτικές δαπάνες εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 8,3% ή 205 εκατ. ευρώ το 2012 σε σχέση με το 2011 και για το διάστημα 2013 έως 2015 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στο -1,0%, και 0,9% του ΑΕΠ αντίστοιχα.

Οι δαπάνες για επιχορηγήσεις φορέων αναμένεται ότι θα είναι αυξημένες κατά 117 εκατ. ευρώ το 2012 σε σχέση με το 2011 και για το διάστημα 2013 έως 2015 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στο 0,9%, και 0,8% του ΑΕΠ αντίστοιχα.

Οι δαπάνες για αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκτιμώνται σημαντικά αυξημένες κατά 11,7% ή 275 εκατ. ευρώ στην περίοδο 2011 έως 2015 ενώ σε ετήσια βάση εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 2.355 εκατ. ευρώ το 2011, σε 2.560 εκατ. ευρώ το 2012, σε 2.510 εκατ. ευρώ το 2013, σε 2.570 εκατ. ευρώ το 2014 και σε 2.630 εκατ. ευρώ το 2015.

7.1.4 Αποθεματικό και λοιπές μη κατανεμημένες δαπάνες

Για την αντιμετώπιση δαπανών έκτακτου χαρακτήρα έχουν προβλεφθεί κονδύλια ύψους 580 εκατ. ευρώ για το 2011, 1.410 εκατ. ευρώ για καθένα από τα έτη 2012 έως και 2014 και 1.670 εκατ. ευρώ για το 2015.

Συμπληρωματικά, για την αντιμετώπιση πρόσθετων έκτακτων αναγκών οι οποίες στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατό να εξειδικευθούν έχουν προβλεφθεί κονδύλια ύψους 50 εκατ. ευρώ ετησίως για τα έτη 2012 και 2013 και 100 εκατ. ευρώ για τα έτη 2014 και 2015.

7.1.5 Δαπάνες τόκων

Οι δαπάνες σε ταμειακή βάση για πληρωμή τόκων εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 16.002 εκατ. ευρώ ή 7,1% του ΑΕΠ το 2011, σε 16.900 εκατ. ευρώ ή 7,4% του ΑΕΠ το 2012, σε 20.500 ή 8,7% του ΑΕΠ το 2013, σε 24.400 εκατ. ευρώ ή 10,0% του ΑΕΠ το 2014 και σε 28.000 εκατ. ευρώ ή 11,1% του ΑΕΠ το 2015, παρουσιάζοντας ρυθμό αύξησης 5,6%, 21,3%, 19,0% και 14,8% αντίστοιχα, ετησίως.

7.1.6 Δαπάνες για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Οι δαπάνες σε ταμειακή βάση για την υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2011, σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2012, σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,6% του ΑΕΠ το 2013, σε 1.400 εκατ. ευρώ ή 0,6% του ΑΕΠ το 2014 και σε 1.400 εκατ. ευρώ ή 0,6% του ΑΕΠ το 2015.

7.2 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία – με παρεμβάσεις

Οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για πληρωμή τόκων, των δαπανών υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των δαπανών για την πληρωμή των εγγυήσεων που εκτιμάται ότι θα καταπέσουν σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 71.871 εκατ. ευρώ ή 31,9% του ΑΕΠ το 2011, σε 71.491 εκατ. ευρώ ή 31,3% του ΑΕΠ το 2012, σε 75.467 εκατ. ευρώ ή 32% του ΑΕΠ το 2013, σε 75.363 εκατ. ευρώ ή 31% του ΑΕΠ το 2014 και σε 77.399 εκατ. ευρώ ή 30,7% του ΑΕΠ το 2015.

Οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού το 2015 παρουσιάζονται αυξημένες κατά 4.510 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων. Το γεγονός αυτό οφείλεται:

- στη σημαντική αύξηση των δαπανών για καταβολή συντάξεων στην πενταετία κατά 878 εκατ. ευρώ,
- στην αύξηση των αποδόσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 275 εκατ. ευρώ,
- στην ιδιαίτερα σημαντική αύξηση των αποδιδόμενων πόρων κατά 1.042,4 εκατ. ευρώ, ως συνέπεια της εκτιμώμενης αύξησης των εσόδων του προϋπολογισμού,
- στην αύξηση των δαπανών για πληρωμή καταπτώσεων εγγυήσεων κατά 234 εκατ. ευρώ,
- στη ραγδαία αύξηση των δαπανών για πληρωμή τόκων κατά 7.398 εκατ. ευρώ την ίδια περίοδο,
- στην αύξηση των δαπανών κοινωνικής προστασίας και
- στην αύξηση του ύψους του αποθεματικού κατά 1.090 εκατ. ευρώ.

Επισημαίνεται ότι οι αυξήσεις αυτές, υπερκαλύπτουν τη μείωση των λοιπών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού κατά 6.408 εκατ. ευρώ.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 52.450 εκατ. ευρώ ή 23,3% του ΑΕΠ το 2011, σε 51.088 εκατ. ευρώ ή 22,4% του ΑΕΠ το 2012, σε 51.977 εκατ. ευρώ ή 21,1% του ΑΕΠ το 2013, σε 50.700 εκατ. ευρώ ή 20,9% του ΑΕΠ το 2014 και σε 50.996 εκατ. ευρώ ή 20,2% του ΑΕΠ το 2015. Οι πρωτογενείς δαπάνες εμφανίζονται μειωμένες κατά 2.472,1 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων. Εάν μάλιστα στη σύγκριση αυτή δεν ληφθεί υπόψη η προαναφερθείσα αύξηση των αποδόσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 275 εκατ. ευρώ, για καταβολή συντάξεων στην πενταετία κατά 878 εκατ. ευρώ και των αποδιδόμενων πόρων κατά 1.043 εκατ. ευρώ, τότε η μείωση θα ανέλθει σε 4.667 εκατ. ευρώ.

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι αυτός ο προγραμματισμός των δαπανών έχει εκπονηθεί με γνώμονα την εξάλειψη, εντός του έτους 2011, των ανεξόφλητων υποχρεώσεων πέραν των 90 ημερών από την καθορισμένη ημερομηνία εξόφλησης όλων των φορέων του τακτικού προϋπολογισμού, καθώς και ταυτόχρονα του περιορισμού στο χαμηλότερο δυνατό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων κάτω από ενενήντα ημέρες.

Προκειμένου να καταστεί εφικτή η επίτευξη των ανωτέρω αποτελεσμάτων, έχει ληφθεί υπόψη η εφαρμογή μιας σειράς μέτρων που στοχεύουν:

- στον περιορισμό του μισθολογικού κόστους με την εφαρμογή του νέου μισθολογίου, την αύξηση των ωρών εργασίας, τη μείωση του αριθμού των συμβασιούχων και την εφαρμογή περιορισμών στη διενέργεια νέων προσλήψεων,
- στον εξορθολογισμό του κόστους των λοιπών πρόσθετων παροχών μισθολογικού χαρακτήρα όπως υπερωρίες, αμοιβές για συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια, αμοιβές για εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και εξαιρέσιμες ημέρες,
- στον εξορθολογισμό των δαπανών υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης,
- στη μείωση των αμυντικών δαπανών,
- στο συστηματικό επανέλεγχο και τη μείωση των κονδυλίων επιχορηγήσεων, αποδόσεων και εν γένει μεταβιβάσεων του κρατικού προϋπολογισμού, προς τους πάσης φύσεως φορείς και νομικά πρόσωπα εντός και εκτός γενικής κυβέρνησης,
- στον περιορισμό των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών με ιδιαίτερη αναφορά στις δαπάνες:
  - μετακινήσεων προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας,
  - πληρωμής μισθωμάτων κτηρίων,
  - προμήθειας υλικοτεχνικού εξοπλισμού, γραφικής ύλης, αναλώσιμων υλικών και ανταλλακτικών,
  - τηλεπικοινωνιακών τελών σταθερών και κινητών δικτύων, παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, ύδρευσης, κλπ.
  - δημοσίων σχέσεων, εκδόσεων, κλπ.

Περαιτέρω, επιχειρώντας μια περισσότερο αναλυτική προσέγγιση στις ανωτέρω δαπάνες κατά κύρια κατηγορία, σημειώνονται τα εξής:

7.2.1 Αποδοχές, συντάξεις και λοιπές πρόσθετες μισθολογικού χαρακτήρα παροχές

- Οι δαπάνες για μισθούς εμφανίζονται μειωμένες κατά 2.121 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 13.997 εκατ. ευρώ ή 6,21% του ΑΕΠ το 2011, σε 13.164 εκατ. ευρώ ή 5,76% του ΑΕΠ το 2012, σε 12.793 εκατ. ευρώ ή 5,43% του ΑΕΠ το 2013, σε 12.390 εκατ. ευρώ ή 5,1% του ΑΕΠ το 2014 και σε 12.175 εκατ. ευρώ ή 4,8% του ΑΕΠ το 2015.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα:

- της αύξησης του ωραρίου εργασίας από 37,5 σε 40 ώρες την εβδομάδα,
  - της μείωσης του αριθμού των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου κατά 50% το 2011 και κατά 10% τα επόμενα έτη 2012 έως 2015,
  - της επιβράδυνσης του ρυθμού λήψης της μισθολογικής ωρίμανσης από τους υπαλλήλους του Δημοσίου,
  - της κατάργησης αριθμού κενών οργανικών θέσεων και του επαναπροσδιορισμού των θέσεων ευθύνης,
  - της αναπροσαρμογής του αριθμού των εισακτέων στις παραγωγικές σχολές των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας,
  - της καθιέρωσης της δυνατότητας ελαστικών μορφών απασχόλησης στο Δημόσιο και της δυνατότητας παροχής αδειών άνευ αποδοχών στο προσωπικό για εργασία εκτός του Δημοσίου.
- Οι δαπάνες για καταβολή συντάξεων αυξάνονται κατά 878 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 6.258 εκατ. ευρώ το 2011, σε 6.471 εκατ. ευρώ το 2012, σε 6.693 εκατ. ευρώ το 2013, σε 6.915 εκατ. ευρώ το 2014 και σε 7.136 εκατ. ευρώ το 2015, διατηρούμενες σε σταθερό ποσοστό 2,8% του ΑΕΠ περίπου για την περίοδο 2011-2015.

- Οι δαπάνες για πρόσθετες μισθολογικές παροχές εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 297 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.328 εκατ. ευρώ το 2011, σε 1.180 εκατ. ευρώ το 2012, σε 1.160 εκατ. ευρώ το 2013, σε 1.135 εκατ. ευρώ το 2014 και σε 1.188 εκατ. ευρώ το 2015, διαμορφούμενες σε ποσοστό 0,6% του ΑΕΠ το 2011, σε 0,5%, τα έτη 2012 και 2013 και σε 0,4% του ΑΕΠ τα έτη 2014 και 2015.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για καταβολή πρόσθετων αποζημιώσεων για:

- συμμετοχή σε αμειβόμενες επιτροπές και συμβούλια,
- υπερωριακή εργασία, για εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και τις εξαιρεσιμες ημέρες, καθώς και για εργασία πέραν του πενθημέρου την εβδομάδα,
- καταβολή πρόσθετων παροχών και επιδομάτων από καταργηθέντες με το ν. 3697/2008 ειδικούς λογαριασμούς και
- καταβολή των πάσης φύσεως λοιπών πρόσθετων και παρεπόμενων παροχών,

7.2.2 Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 2.164 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων, παρά το γεγονός ότι οι δαπάνες για κοινωνική προστασία εμφανίζονται αυξημένες κατά 336,8 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων, κυρίως λόγω των εκτιμώμενων αυξήσεων στη χρηματοδότηση του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ) κατά 117 εκατ. ευρώ και της αύξησης των δαπανών για λοιπές εισοδηματικές ενισχύσεις κατά 219,8 εκατ. ευρώ την ίδια περίοδο.

Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 17.664 εκατ. ευρώ ή 7,8% του ΑΕΠ το 2011, σε 15.722 εκατ. ευρώ ή 6,9% του ΑΕΠ το 2012, σε 16.567 εκατ. ευρώ ή 7,0% του ΑΕΠ το 2013, σε 15.497 εκατ. ευρώ ή 6,4% του ΑΕΠ το 2014 και σε 15.620 εκατ. ευρώ ή 6,2% του ΑΕΠ το 2015.

Αναλυτικότερα:

- Οι δαπάνες για επιχορήγηση ασφαλιστικών ταμείων, εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 2.396,7 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων, κυρίως λόγω των εκτιμώμενων μειώσεων της επιχορήγησης στο ΝΑΤ κατά 180 εκατ. ευρώ, στο ΙΚΑ κατά 366 εκατ. ευρώ και στον ΟΑΕΔ κατά 564,4 εκατ. ευρώ.
- Οι δαπάνες για την κάλυψη του ελλείμματος των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 100 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων.

Τονίζεται ότι σημαντικές εξοικονομήσεις στις δαπάνες περίθαλψης, αναμένεται ότι θα προέλθουν από την υιοθέτηση εφαρμογής κεντρικού συστήματος προμηθειών στα νοσηλευτικά ιδρύματα.

7.2.3 Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 881,8 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων, παρά το γεγονός ότι οι δαπάνες για αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 275 εκατ. ευρώ.

Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 7.261 εκατ. ευρώ ή 3,2% του ΑΕΠ το 2011, σε 7.339 εκατ. ευρώ ή 3,2% του ΑΕΠ το 2012, σε 7.207 εκατ. ευρώ ή 3,1% του ΑΕΠ το 2013, σε 7.081 εκατ. ευρώ ή 2,9% του ΑΕΠ το 2014 και σε 6.891 εκατ. ευρώ ή 2,7% του ΑΕΠ το 2015.

Ειδικότερα:

- Οι καταναλωτικές δαπάνες, το ύψος των οποίων αποτελεί τον κυριότερο δείκτη μέτρησης του αποτελέσματος της προσπάθειας για τον περιορισμό των δαπανών, εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 750 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων ή ποσοστό -30,2%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για:

- μετακινήσεις προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, λόγω της τροποποίησης των διατάξεων που διέπουν τις προϋποθέσεις για καταβολή στο προσωπικό χιλιομετρικής αποζημίωσης και πρόσθετης αποζημίωσης για διανυκτέρευση,
- καταβολή μισθωμάτων για στέγαση των υπηρεσιών με επαναδιαπραγμάτευση όλων των καταβαλλόμενων μισθωμάτων με τους ιδιοκτήτες των ακινήτων με σκοπό τη μείωση του μισθώματος κατά τουλάχιστον 5% ετησίως ή 20% συνολικά για την περίοδο 2011-2015. Επιπρόσθετα, όπου το επιτρέπουν οι κτηριακές συνθήκες, έχει προγραμματιστεί η μεταστέγαση υπηρεσιών σε ιδιόκτητα κτήρια καθώς και η αναδιοργάνωση και συστέγαση υπηρεσιών,
- προμήθεια κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών με δημιουργία κεντροποιημένων φορέων υλοποίησης των σχετικών προμηθειών ανά Υπουργείο και εκπόνησης προγραμμάτων μείωσης του κόστους προμηθειών κατά ένα σταθερό ποσοστό κατ' έτος,
- τηλεπικοινωνίες και ταχυδρομικά έξοδα, με επίσπευση της ένταξης των υπηρεσιών στο δίκτυο «Σύζευξις», την προγραμματιζόμενη σύναψη συμβολαίων με παρόχους σταθερής και κινητής τηλεφωνίας με ευνοϊκότερους οικονομικούς όρους, καθώς και την περικοπή των ταχυδρομικών εξόδων,
- δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, θέρμανσης και κοινοχρήστων με εξορθολογισμό της χρήσης και τη σύνδεση με το δίκτυο φυσικού αερίου όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό,
- προμήθεια ανταλλακτικών, ειδών συντήρησης και λοιπού εξοπλισμού,
- προμήθεια χαρτιού, εντύπων, γραφικής ύλης, εφημερίδων και περιοδικών.

Πέραν των ανωτέρω, σημαντικές εξοικονομήσεις αναμένονται να επέλθουν από προγραμματιζόμενες συγχωνεύσεις υπηρεσιών και φορέων με δράσεις όπως:

- νέος εκπαιδευτικός χάρτης της χώρας, με συγχωνεύσεις σχολείων, ΑΕΙ, ΤΕΙ κλπ.,
- επαναξιολόγηση των αντικειμένων και συγχώνευση φορέων με επικαλυπτόμενες αρμοδιότητες και φορέων που υπολειπονται.

Οι δράσεις αυτές, θα επιφέρουν εξοικονομήσεις σε κατηγορίες δαπανών όπως αποδοχές, μισθώματα κτηρίων, λειτουργικές δαπάνες, προμήθειες και επιχορηγήσεις.

- Οι δαπάνες για επιχορηγήσεις φορέων εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 265 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων ή ποσοστό -12,9%.

Η διαμόρφωση των εξοικονομήσεων στο ύψος των ανωτέρω δαπανών, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για:

- καταβολή προαιρετικών εισφορών σε εγχώριους και διεθνείς πολιτικούς, οικονομικούς, κλπ. οργανισμούς και την επαναδιαπραγμάτευση του ύψους των υποχρεωτικών σχετικών εισφορών,
- επιχορήγηση άγονων γραμμών μέσω της θέσπισης του θεσμού του «μεταφορικού ισοδύναμου» και άλλων πολιτικών και
- κάλυψη εξόδων NATO που δεν αντικρίζονται από σχετικά έσοδα.

Επιπρόσθετα:

- μείωση, κατόπιν επανεξέτασης κατά περίπτωση, των επιχορηγήσεων σε ΝΠΔΔ, φορείς, ΜΚΟ, και εν γένει πάσης φύσεως οργανισμούς εποπτευόμενους από φορείς του κρατικού προϋπολογισμού,
  - μείωση των μεταβιβάσεων προς όλους τους πάσης φύσεως φορείς που επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Τα κονδύλια ύψους 1.200 εκατ. ευρώ το 2011, 1.150 εκατ. ευρώ το 2012 και 1.100 εκατ. ευρώ ετησίως για τα έτη 2013, 2014 και 2015 τα οποία είχαν προβλεφθεί για την κάλυψη του ελλείμματος των νοσηλευτικών ιδρυμάτων διατηρούνται αμετάβλητα. Εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένα κατά 100 εκατ. ευρώ, το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.
  - Το ίδιο αμετάβλητα διατηρούνται και τα κονδύλια που εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν για την πληρωμή των ανωτέρω σχετικών υποχρεώσεων του τελευταίου τριμήνου εκάστου προηγούμενου έτους που δεν θα προλάβουν να πληρωθούν λόγω λήξης του οικονομικού έτους, σε ύψος 450 εκατ. ευρώ το 2011, 350 εκατ. ευρώ το 2012 και 300 εκατ. ευρώ ετησίως για τα έτη 2013, 2014 και 2015. Εμφανίζονται μειωμένα κατά 150 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

7.2.4 Αποδιδόμενοι πόροι

Οι δαπάνες αυτές παρουσιάζονται αυξημένες κατά 1.042 ή ποσοστό 19,6% εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Πιο συγκεκριμένα:

- οι αποδόσεις εσόδων προς τους ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν αύξηση κατά 825 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 21,0%,
- οι αποδόσεις εσόδων προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν σημαντικότερη αύξηση κατά 245 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 20,5% και
- οι αποδόσεις εσόδων προς τα λοιπά ΝΠΔΔ εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μείωση κατά 28,0 εκατ. ευρώ ή 19,6%.

7.2.5 Αποθεματικό και λοιπές μη κατανεμημένες δαπάνες

Τα κονδύλια που έχουν προβλεφθεί για την κάλυψη δαπανών που στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν επακριβώς εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν αύξηση κατά 1.090 εκατ. ευρώ το έτος 2015 σε σύγκριση με το 2011 προ των παρεμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 580 εκατ. ευρώ το 2011 ή ποσοστό 0,8% του συνόλου των δαπανών, σε 1.410 εκατ. ευρώ για τα έτη 2012 και 2013, σε 1.405 εκατ. το 2014 και 1.670 εκατ. ευρώ το 2015, διατηρούμενου του ποσοστού στο 2% περίπου του ύψους των δαπανών του προϋπολογισμού.

7.2.6 Δαπάνες τόκων

Οι δαπάνες για πληρωμή τόκων, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αποκρατικοποιήσεις, παρουσιάζουν ραγδαία αύξηση κατά 7.398 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 46,2% το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων.

Εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 16.002 ή 7,1% του ΑΕΠ το 2011, σε 16.900 εκατ. ευρώ ή 7,4% του ΑΕΠ το 2012, σε 19.500 ή 8,3% του ΑΕΠ το 2013, σε 22.000 εκατ. ευρώ ή 9,1% του ΑΕΠ το 2014 και σε 23.400 εκατ. ευρώ ή 9,3% του ΑΕΠ το 2015, παρουσιάζοντας ετησίως ρυθμό αύξησης 5,6%, 15,4%, 12,8% και 6,4% αντίστοιχα.

7.2.7 Δαπάνες για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Οι δαπάνες σε ταμειακή βάση για τα εξοπλιστικά προγράμματα που υλοποιεί το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας παρουσιάζουν σημαντική αποκλιμάκωση κατά 500 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με τη σχετική εκτίμηση για το 2011 προ της λήψης μέτρων ή ποσοστό -33,3%.

Εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2011, σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2012, σε 1.500 εκατ. ευρώ ή 0,6% του ΑΕΠ το 2013, σε 1.200 εκατ. ευρώ ή 0,5% του ΑΕΠ το 2014 και σε 1.000 εκατ. ευρώ ή 0,4% του ΑΕΠ το 2015.

Πίνακας 3.22 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία (με παρεμβάσεις)
(σε εκατ. ευρώ)

α/α	Κατηγορία δαπάνης	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις
A'	ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ (1+2)	21.592	21.632	20.846	20.675	20.470	20.460
1	Μισθοί-Συντάξεις- Λοιπές παροχές	21.542	21.582	20.816	20.645	20.440	20.430
	- Μισθοί	13.873	13.997	13.164	12.793	12.390	12.175
	- Συντάξεις	6.258	6.258	6.471	6.693	6.915	7.136
	- Λοιπές παροχές	1.412	1.328	1.180	1.160	1.135	1.118
2	Νέες προσλήψεις	50	50	30	30	30	30
B'	ΑΣΦΑΛΙΣΗ, ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ (3+4+5+6)	16.652	17.664	15.722	16.567	15.497	15.620
3	Δαπάνες περιθαλψης	61	61	61	61	58	57
4	Επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων	13.790	14.833	12.601	13.517	12.429	12.532
	-Ο.Γ.Α.	4.600	4.600	3.360	3.223	3.070	3.026
	-Ι.Κ.Α.	2.310	2.910	2.303	2.870	2.444	2.544
	-Επιχορήγηση στον ΟΑΕΔ	500	1.064	500	1.000	500	500
	-Ν.Α.Τ.	1.200	1.130	1.000	1.000	1.000	1.000
	-ΟΑΕΕ	800	800	800	800	800	801
	-ΤΑΠ-ΟΤΕ	600	600	600	600	600	600
	-Κοινωνική χρηματοδότηση	400	400	337	337	337	337
	-ΕΟΠΥΥ	0	0	1.370	1.391	1.432	1.478
	-ΟΠΑΔ	1.250	1.120	870	890	890	890
	-Λοιπά ασφαλιστικά ταμεία	29	28	26	26	26	26
	-Λοιπές δαπάνες ασφαλιστικών ταμείων	561	691	120	100	100	100
	-Αντιπαροχή έναντι περιουσίας στον ΟΑΠ-ΔΕΗ	600	600	600	600	600	600
	-ΕΚΑΣ(πλην συνταξιοϋχων Δημοσίου)	940	890	715	680	630	630
5	Λοιπές δαπάνες, περιθαλψης (κάλυψη ελλείμματος νοσοκομείων)	1.200	1.200	1.150	1.100	1.100	1.100
6	Κοινωνική προστασία	1.601	1.570	1.910	1.890	1.911	1.932
	-Επιδόματα πολυτέκνων	675	700	700	700	700	700
	-Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών	606	575	627	648	670	692
	-Λοιπές εισοδηματικές ενισχύσεις	320	295	583	542	541	540
Γ'	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (7+8+9+10)	7.870	7.261	7.339	7.207	7.081	6.891
7	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ	2.213	1.765	1.863	1.848	1.821	1.794
	- Συγκοινωνιακοί φορείς	446	446	445	436	426	411
	-Λοιπές επιχορηγήσεις	1.719	1.271	1.418	1.412	1.395	1.383
	-Επιχορήγηση στην ΕΛΣΤΑΤ για δαπάνες απογραφής	48	48	0	0	0	0
8	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2.292	2.368	2.148	1.878	1.775	1.736
	- Μετακινήσεις	327	309	302	164	157	151
	- Λειτουργικές	865	801	784	754	699	685
	- Μισθώματα Αεροσκαφών πρώην ΟΑ	40	40	0	0	0	0
	- Προμήθειες	671	665	615	579	539	518
	-Διάφορες άλλες δαπάνες	348	513	413	346	345	347
	-Δαπάνες ΝΑΤΟ	40	40	35	35	35	35
9	ΑΝΤΙΚΡΥΖΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	3.222	3.010	3.163	3.114	3.169	3.122
	-Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση	2.487	2.355	2.560	2.510	2.570	2.630
	-Επιδότησεις γεωργίας	735	655	603	604	599	492
10	ΥΠΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	143	117	165	368	317	240
	-Νέα προγράμματα και λοιπές δαπάνες	93	70	137	269	213	212
	- Δαπάνες καταργηθέντων ειδικών λογ/σμών	29	27	28	28	28	28
	- Δαπάνες εκλογών	20	20	0	71	76	0
Δ'	ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	5.978	5.312	5.772	6.117	6.246	6.355
Ε'	Αποθεματικό	580	580	1.410	1.410	1.405	1.670
Ι.	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	52.672	52.450	51.088	51.977	50.700	50.996
ΙΙ.	Επιχ. Νοσοκ. για ανεξόφλητες οφειλές προηγ. έτους	450	450	350	300	300	300
ΙΙΙ.	ΤΟΚΟΙ (χωρίς αποκρατικοποιήσεις)	15.920	16.002	16.900	19.500	22.000	23.400
ΙV.	ΣΥΝ. ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (πλην χρεολυσίων) (Ι+ΙΙ+ΙΙΙ)	69.042	68.902	68.339	71.777	73.000	74.696
V.	Εξοπλιστικά προγράμματα Υπ. Εθν. Άμυνας	1.600	1.500	1.500	1.500	1.200	1.000
VI.	Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.196	1.469	1.652	2.190	1.163	1.703
	Εντός ΓΚ	1.051	1.245	1.518	1.979	1.024	1.636
	Εκτός ΓΚ	145	224	134	211	139	67
VII.	Σύνολο δαπανών ΤΠ πλην αυξήσεων ΜΚ (ΙV+V+VI)	71.838	71.871	71.491	75.467	75.363	77.399

7.2.8 Δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων

Οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων για λογαριασμό φορέων που έχουν κατηγοριοποιηθεί εντός και εκτός της γενικής κυβέρνησης, παρουσιάζονται σημαντικά αυξημένες κατά 234 εκατ. ευρώ το 2015 σε σύγκριση με την σχετική εκτίμηση για το 2011 προ των παρεμβάσεων ή ποσοστό 15,9%.

Εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.469 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2011, σε 1.652 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2012, σε 2.190 εκατ. ευρώ ή 0,9% του ΑΕΠ το 2013, σε 1.163 εκατ. ευρώ ή 0,5% του ΑΕΠ το 2014 και σε 1.703 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ το 2015.

7.3 Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό σε φορείς της γενικής κυβέρνησης

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν επιχορηγήσεις και αποδόσεις πόρων του τακτικού προϋπολογισμού σε φορείς της γενικής κυβέρνησης (τοπική αυτοδιοίκηση, οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, νοσοκομεία και ΝΠΔΔ).

Οι προβλέψεις αποδιδόμενων πόρων στους ανωτέρω φορείς για την περίοδο 2011-2015 προσδιορίζονται σε συνάρτηση με τις προβλέψεις εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού και κατ' επέκταση με τις μακροοικονομικές υποθέσεις, καθώς και τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής με εφαρμογή κατά την ίδια περίοδο.

Πίνακας 3.23 Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό σε φορείς της γενικής κυβέρνησης

Κατηγορία δαπάνης	2009 Πληρωμές	2010 Πληρωμές	2011 Εκτιμήσεις	2012 Προβλέψεις	2013 Προβλέψεις	2014 Προβλέψεις	2015 Προβλέψεις
1. Μεταβιβάσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	4.913	4.916	4.008	4.039	4.132	4.103	4.110
α. Επιχορηγήσεις	143	77	48				
β. Αποδόσεις	4.770	4.839	3.960	4.039	4.132	4.103	4.110
2. Μεταβιβάσεις στους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης	17.639	14.766	14.498	16.687	17.765	16.710	16.928
α. Επιχορηγήσεις	11.842	10.054	10.094	12.602	13.650	12.629	12.827
β. ΟΑΠ-ΔΕΗ	758	604	600	600	600	600	600
γ. Αποδόσεις	1.886	1.682	1.784	1.501	1.530	1.547	1.566
δ. Τριμερής χρηματοδότηση	390	412	400	400	400	400	400
ε. ΕΚΑΣ	1.034	914	940	850	850	800	800
στ. Λοιπές επιχορηγήσεις	409	8	6	34	34	34	34
ζ. Επιχορηγήσεις για πολυτεχνικά επιδόματα	790	792	675	700	700	700	700
η. Χρηματοδότηση με ειδικά ομόλογα	531	300	0	0	0	0	0
3. Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία	1.515	1.047	1.731	1.500	1.400	1.400	1.400
α. Επιχορηγήσεις	72	675	1.281	1.150	1.100	1.100	1.100
β. Επιχορηγήσεις για εξόφληση παλαιών οφειλών	1.444	372	450	350	300	300	300
4. Μεταβιβάσεις σε νομικά πρόσωπα της γενικής κυβέρνησης	3.291	3.143	3.038	2.325	2.304	2.291	2.295
α. Επιχορηγήσεις	2.893	2.885	2.564	1.744	1.739	1.725	1.715
β. Αποδόσεις	258	113	144	149	153	155	169
γ. Επιχορηγήσεις σε συγκοινωνιακούς φορείς	140	145	330	432	411	411	411
Γενικό σύνολο μεταβιβάσεων	27.359	23.871	23.275	24.551	25.600	24.504	24.733

8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες φορέων:

- τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ),
- τους Οργανισμούς Κοινωνικής Προστασίας (ΟΑΕΔ, ΟΕΕ, ΟΕΚ),
- τα νοσοκομεία.

Οι τρεις αυτές κατηγορίες φορέων αποτελούν τον υποτομέα των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ESA 95. Ο υποτομέας αυτός από πλευράς μεγεθών αποτελεί το μεγαλύτερο της γενικής κυβέρνησης.

Το ίδιο το μέγεθος του συγκεκριμένου υποτομέα, αλλά και οι εγγενείς διαρθρωτικές αδυναμίες και συντεχνιακές αγκυλώσεις που είχαν σωρευτεί επί δεκαετίες, είχαν ως αποτέλεσμα όχι μόνο τη μη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, αλλά και τον άδικο αναδιανεμητικό χαρακτήρα της παροχής κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας προς τις διάφορες κοινωνικές ομάδες.

Η Κυβέρνηση θεώρησε πρωταρχικής σημασίας την ανάγκη παρέμβασης στο ασφαλιστικό σύστημα, και για το λόγο αυτό προχώρησε στην ψήφιση τριών νόμων (ν. 3762/2009, ν. 3863/2010 και ν.3883/2010) για την αναμόρφωση του συστήματος. Με τους νόμους αυτούς, που αποτελούν επανάσταση στο ασφαλιστικό σύστημα, εξασφαλίστηκε αφενός μεν σε μεγάλο βαθμό η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, αφετέρου δε διορθώνονται πλήθος στρεβλώσεων και αδικιών με τη λήψη στοχευμένων μέτρων και πολιτικών για τη ρύθμιση των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, τη διόρθωση των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης κ.λπ.

Τα μέτρα αυτά ήδη άρχισαν να αποδίδουν από το 2010 και εξής, μερικά δε αναμένεται να αποδώσουν ακόμα και σε βάθος 40ετίας. Δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά είναι ήδη θεσμοθετημένα, περιλαμβάνονται ως δράσεις στο βασικό σενάριο του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής και έχει καταβληθεί προσπάθεια για μια όσο το δυνατόν ρεαλιστικότερη ποσοτικοποίησή τους ανά έτος.

Για την περίοδο 2011-2015 το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει προγραμματίσει μια δεύτερη δέσμη μέτρων ύψους 8,6 δισ. ευρώ, που στοχεύουν τόσο στον εξορθολογισμό των δαπανών, όσο και στην εξασφάλιση της είσπραξης εσόδων.

Η δεύτερη αυτή δέσμη παρεμβάσεων εξασφαλίζει πλέον οριστικά τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας μας, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα σύγχρονο και δίκαιο σύστημα.

Σήμερα η ανασφάλιστη εργασία στη χώρα μας κινείται κοντά στο 26%, όταν στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες διαμορφώνεται μόλις στο 3%. Παράλληλα, η είσπραξιμότητα των ασφαλιστικών εισφορών σε σχέση με τις βεβαιωμένες εισφορές, βάσει των δηλώσεων των ίδιων των ασφαλισμένων και των επιχειρήσεων, κυμαίνεται για τον ΟΑΕΕ στο 65%, για τον ΟΓΑ στο 64% και για το ΙΚΑ στο 87%, γεγονός που δεν οφείλεται μόνο στη δυσμενή τρέχουσα οικονομική συγκυρία, αλλά και στις αδυναμίες του συστήματος ελέγχου και είσπραξης των ασφαλιστικών ταμείων.

Οι παρεμβάσεις είναι κυρίως θεσμικού χαρακτήρα και στοχεύουν σε συγκεκριμένες δράσεις που θα εκσυγχρονίσουν τους μηχανισμούς ελέγχου των κοινωνικών μεταβιβάσεων, την παροχή οικονομικών στατιστικών και τη δημιουργία κινήτρων για μείωση της ανασφάλιστης εργασίας προς όφελος των εργαζομένων και του ασφαλιστικού συστήματος γενικότερα.

Η επιλογή των παρεμβάσεων αυτών από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έγινε με γνώμονα την προστασία των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (πολυτέκνων, αναπήρων,

χαμηλοσυνταξιούχων κ.λπ.) που υπό τις δύσκολες σήμερα συνθήκες, βιώνουν εντονότερα την οικονομική κρίση.

Πίνακας 3.24 Κοινωνικός Προϋπολογισμός										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ	Β.Σ.	ΜΠΔΣ
I. Φορείς κοινωνικής ασφάλισης										
α) ΙΚΑ, ΟΓΑ, κλπ.										
Έσοδα	46.735	46.952	45.774	46.178	46.899	47.971	47.442	49.631	48.175	50.697
Εισφορές	19.324	19.636	19.229	19.978	19.366	20.828	19.898	22.487	20.368	23.294
Ρύθμιση οφειλών	1.150	1.150	1.300	1.300	1.340	1.340	1.440	1.440	1.440	1.440
Μεταφορά από ΑΚΑΓΕ	100	100	150	150	200	200	200	200	0	0
Κοινωνικοί πόροι	1.329	1.329	1.814	1.814	2.114	2.114	2.264	2.264	2.335	2.335
Επιχορηγήσεις κρατ. προϋπ/σμού και αποδόσεις	14.442	14.347	12.758	12.413	13.305	12.914	12.789	12.388	12.994	12.589
Απόδοση περιουσίας	2.392	2.392	2.457	2.457	2.477	2.477	2.597	2.597	2.677	2.677
Λοιπά	7.999	7.999	8.067	8.067	8.098	8.098	8.255	8.255	8.361	8.361
Δαπάνες	45.263	44.467	45.368	43.061	45.622	42.129	45.559	41.232	45.742	41.057
Συντάξεις	25.585	25.440	26.104	25.439	26.414	25.349	26.534	25.059	26.685	24.860
Κύρια σύνταξη	21.175	21.030	21.635	21.190	21.945	21.300	22.065	21.210	22.216	21.111
Επικουρικό	4.410	4.410	4.469	4.249	4.469	4.049	4.469	3.849	4.469	3.749
Φαρμακευτικές	3.693	3.443	3.593	2.850	3.700	2.757	3.800	2.815	4.000	3.015
Παροχές ασθένειας	3.031	2.916	2.911	2.696	2.911	2.696	2.911	2.696	2.911	2.696
Προνοιακές παροχές	3.130	2.965	3.130	2.715	3.030	2.110	2.880	1.660	2.770	1.550
Πληρωμές αντικρουόμενες από πραγματοποιούμενα έσοδα	7.233	7.233	7.271	7.271	7.327	7.327	7.384	7.384	7.435	7.435
Λοιπές	242	242	175	164	175	148	175	96	175	92
Αμοιβές προσωπικού	945	828	880	627	860	547	820	477	810	464
Διοικητικές δαπάνες	54	50	54	49	55	45	55	44	56	45
Πληρωμές στα νοσοκομεία	1.350	1.350	1.250	1.250	1.150	1.150	1.000	1.000	900	900
Ισοζύγιο (α)	1.473	2.486	406	3.118	1.277	5.841	1.883	8.399	2.432	9.639
β) ΟΑΕΔ, ΟΕΕ, ΟΕΚ										
Έσοδα	4.318	4.318	3.445	3.445	3.471	3.471	3.287	3.287	3.390	3.390
Εισφορές	2.565	2.565	2.475	2.475	2.150	2.150	2.464	2.464	2.564	2.564
Επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	1.527	1.527	750	750	1.100	1.100	600	600	600	600
Απόδοση περιουσίας	37	37	30	30	30	30	30	30	30	30
Λοιπά	189	189	190	190	191	191	193	193	196	196
Δαπάνες	4.481	4.211	4.522	4.102	3.980	3.480	3.381	2.801	3.260	2.630
Παροχές	3.864	3.694	3.921	3.701	3.385	3.085	2.797	2.417	2.682	2.252
Αντικρουόμενες δαπάνες	180	180	181	181	181	181	181	181	181	181
Αμοιβές προσωπικού	217	217	210	210	204	204	198	198	192	192
Λοιπές	220	120	210	10	210	10	205	5	205	5
Ισοζύγιο (β)	-163	107	-1.077	-657	-509	-9	-94	486	130	760
Ισοζύγιο (I) ΟΚΑ (α+β)	1.310	2.593	-671	2.461	768	5.832	1.789	8.885	2.562	10.399
II. Νοσοκομεία										
Έσοδα	3.000	3.020	2.750	2.790	2.550	2.590	2.400	2.440	2.300	2.340
Μεταβιβάσεις από ΟΚΑ	1.350	1.350	1.250	1.250	1.150	1.150	1.000	1.000	900	900
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	1.650	1.650	1.500	1.500	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Ίδια έσοδα		20		40		40		40		40
Αντικρουόμενα έσοδα										
Δαπάνες	3.523	3.523	2.710	2.622	2.680	2.469	2.650	2.286	2.620	2.068
Φαρμακευτικές και άλλα υλικά	3.051	3.051	2.360	2.272	2.320	2.109	2.310	1.946	2.300	1.748
Λοιπές	472	472	350	350	360	360	340	340	320	320
Ισοζύγιο (II)	-523	-503	40	168	-130	121	-250	154	-320	272
Συνολικό ισοζύγιο (I+II)	787	2.090	-631	2.629	638	5.953	1.539	9.039	2.242	10.671

Σημείωση: Β.Σ.= Βασικό σενάριο (προ μέτρων)

ΜΠΔΣ= Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα (μετά μέτρων)

Ο πίνακας 3.24 παρουσιάζει τον Κοινωνικό Προϋπολογισμό πριν και μετά τις παρεμβάσεις για την περίοδο 2011-2015.

Οι κυριότερες παρεμβάσεις είναι:

1. Η πλήρης εφαρμογή του μέτρου από 1/1/2012 για τον ενιαίο τρόπο πληρωμής αποδοχών και εισφορών μέσα από το διατραπεζικό σύστημα.
2. Η σύσταση και λειτουργία ενιαίου μηχανισμού ελέγχου στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων υπό την εποπτεία του αρμόδιου Γενικού Επιθεωρητή.
3. Η εφαρμογή του θεσμού του εργόσημου για την ένταξη στη νόμιμη εργασία του οικιακού ανασφάλιστου προσωπικού, των εργαζομένων του πρωτογενούς τομέα και των περιστασιακά εργαζόμενων.
4. Η υλοποίηση της νέας ρύθμισης και εφαρμογή του νέου μέτρου αναγκαστικής είσπραξης οφειλών, καθώς και η επιβολή υψηλών προστίμων και κυρώσεων σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας.
5. Η θεσμοθέτηση της κάρτας εργασίας με στοχευμένη εφαρμογή σε επιχειρήσεις υψηλής παραβατικότητας σε σχέση με την αδήλωτη εργασία.
6. Η επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του ΙΚΑ (ΟΠΣ) και ενίσχυση όλων των μηχανογραφικών συστημάτων των Ταμείων.
7. Η μεταφορά της εποπτείας όλων των φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης από 1/1/2012 στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ΝΑΤ, Ταμεία Υπουργείου Οικονομικών, Υπουργείου Εθνικής Άμυνας κ.λπ.).
8. Θεσμοθέτηση πόρου αλληλεγγύης ασφαλισμένων στον ΟΑΕΕ.
9. Αναπροσαρμογή εισφοράς ανεργίας για εργαζόμενους και επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και θεσμοθέτηση εισφοράς υπέρ ανεργίας για εργαζόμενους στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Οι παρεμβάσεις αυτές έρχονται να συμπληρώσουν μια σειρά στοχευμένων δράσεων που έχουν ήδη αναληφθεί για την ανακούφιση των ευπαθών ομάδων:

- το πρόγραμμα επιδότησης των εργοδοτικών εισφορών των επιχειρήσεων κατά 75% για τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας,
- την ενίσχυση του προγράμματος επιδομάτων ανεργίας,
- τη δημιουργία κινήτρων για προσλήψεις ανέργων,
- την ασφαλιστική κάλυψη των ανέργων για ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2012,
- τη μείωση του ελάχιστου αριθμού ενσήμων από 80 σε 50 (για το 2010) για τους εργαζόμενους ασφαλισμένους του ΙΚΑ ώστε να έχουν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη,
- προγράμματα επιδότησης εργοδοτικών εισφορών από 50% μέχρι και 100% για διατήρηση θέσεων εργασίας με συνολικό αριθμό ωφελουμένων 350.000 άτομα,
- πρόγραμμα επιδότησης ασφαλιστικών εισφορών για νέες προσλήψεις κυρίως νέων, από 25% μέχρι 100%, με συνολικό αριθμό ωφελουμένων 20.000 ανέργων,
- προγράμματα επιδότησης ασφαλιστικών εισφορών μέχρι 100% για ανέργους που είναι στην κατηγορία των ατόμων με αναπηρία με συνολικό αριθμό ωφελουμένων 2.800 ανέργους.

Επίσης, βρίσκονται σε εξέλιξη ή ξεκινούν το 3^ο τρίμηνο του 2011 τα ακόλουθα προγράμματα:

- πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας για 55.000 περίπου ανέργους με προτεραιότητα στους νέους και τα άτομα ηλικίας 55 ετών και άνω,
- τοπικά προγράμματα στοχευμένης παρέμβασης για την ενίσχυση της απασχόλησης με συνολικό αριθμό ωφελουμένων 15.000 άτομα επιπλέον,
- προγράμματα επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών με συμμετοχή του ΟΑΕΔ αλλά και των επιχειρήσεων στις περιπτώσεις απόλυσης για 20.000 άτομα ηλικίας 55 ετών και άνω,

- πρόγραμμα επιδότησης εργασίας για την ένταξη στην αγορά εργασίας νέων πτυχιούχων ηλικίας μέχρι 35 ετών με αριθμό ωφελουμένων 5.000 άτομα κάθε έτος από το 3^ο τρίμηνο του 2011 και μετά και
- πρόγραμμα μετατροπής του επιδόματος ανεργίας σε επίδομα εργασίας με την αξιοποίηση του επιδόματος για διευκόλυνση πρόσβασης του ανέργου στην αγορά εργασίας.

Με τη λήψη των προτεινόμενων παρεμβάσεων τα έσοδα της κατηγορίας των ΟΚΑ αυξάνονται το 2015 κατά 2,5 δισ. ευρώ, ποσό που διαμορφώνεται κατά 2,9 δισ. ευρώ από την ενίσχυση των ασφαλιστικών εισφορών και από τη μείωση των επιχορηγήσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό και των αποδόσεων κατά 400 εκατ. ευρώ.

Οι συνολικές δαπάνες των ΟΚΑ μειώνονται κατά 4,7 δισ. το 2015 ως απόρροια των παρεμβάσεων που σχεδιάζονται για την περίοδο 2011-2015. Ειδικότερα η μείωση της δαπάνης για συντάξεις (κύριες και επικουρικές) είναι το 2015 της τάξης των 1,8 δισ. ευρώ, ενώ σχεδόν 1 δισ. ευρώ είναι και η μείωση από τις φαρμακευτικές δαπάνες, 1,2 δισ. ευρώ εκτιμάται ότι θα εξοικονομηθούν από τις προνοιακές παροχές και περίπου 200 εκατ. από τις παροχές ασθένειας. Εξοικονόμηση αναμένεται και από τις δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού, κατά 350 εκατ. ευρώ.

Στην κατηγορία των οργανισμών κοινωνικής προστασίας αναμένεται περιορισμός των παροχών κατά 430 εκατ. το 2015 και περίπου 200 εκατ. ευρώ από τις λοιπές δαπάνες.

Στο χώρο των νοσοκομείων σημαντική εξοικονόμηση αναμένεται από την πλευρά των φαρμακευτικών και άλλων συναφών δαπανών, της τάξης των 550 περίπου εκατ. ευρώ το 2015.

Αναφορικά με την εικόνα του συστήματος υγείας, η εξέλιξη των μεγεθών στο βασικό σενάριο (χωρίς την πραγματοποίηση οποιασδήποτε πρόσθετης παρέμβασης) καταδεικνύει ένα σύστημα μη βιώσιμο με βάση την τρέχουσα οργάνωση και λειτουργία του, καθώς οδηγεί απλώς σε παραγωγή νέων μεγαλύτερων χρόνων με το χρόνο ελλειμμάτων. Έτσι κρίθηκε καθοριστική και επείγουσα μια ισχυρή τομή στο χώρο της υγείας που θα μπορέσει να αναστρέψει την επί χρόνια αρνητική εικόνα του συστήματος, τόσο από πλευράς παροχής υπηρεσιών στους πολίτες, όσο και από την κατασπατάληση δημόσιου χρήματος σε αυτόν τον τόσο ευαίσθητο τομέα. Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σχεδίασε μια σειρά δράσεων, προκειμένου να εξορθολογίσει τις δαπάνες των νοσοκομείων σε όλα τα επίπεδα.

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στοχεύει στην εισαγωγή ενός μοντέλου διάγνωσης για τη χρηματοδότηση των νοσοκομείων το 2012 προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια στη λειτουργία των νοσοκομείων του ΕΣΥ. Παράλληλα καθιερώνονται ποιοτικοί και ποσοτικοί δείκτες (μερική υιοθέτηση εντός του 2011), επανακοστολογούνται οι ιατρικές πράξεις και τηρούνται ιατρικοί φάκελοι – αρχείο για κάθε ασθενή (σε ηλεκτρονικά αρχεία). Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στη μείωση του συνολικού όγκου των προμηθειών στα νοσοκομεία δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα υγιές ανταγωνιστικό πλαίσιο μεταξύ των νοσοκομείων.

Βάσει του νέου υγειονομικού χάρτη της χώρας προβλέπονται συγχωνεύσεις νοσοκομείων, ενώ παράλληλα προωθείται και η δεύτερη φάση της ηλεκτρονικής οργάνωσης των νοσοκομείων, με στόχο να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας για όλο το σύστημα υγείας και να μειωθούν οι λειτουργικές και διοικητικές δαπάνες. Η πρωτοβουλία αυτή θα οδηγήσει και σε καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού των κλινών μειώνοντας το κόστος λειτουργίας τους.

Παράλληλα προωθείται μηχανισμός κεντρικών προμηθειών για όλο το σύστημα υγείας, με στόχο την επίτευξη καλύτερης τιμής ανά μονάδα, μέσω της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης της αγοραστικής δύναμης, της ενίσχυσης της χρήσης του παρατηρητηρίου τιμών και της ενιαίας κωδικοποίησης προδιαγραφών.

Επιδιώκεται ακόμα ο περιορισμός του κόστους περίθαλψης για τα μη ασφαλισμένα άτομα, μέσω της υποδοχής τους σε ορισμένες μόνο νοσοκομειακές μονάδες, μέτρο που θα διευκολύνει τον έλεγχο του κόστους. Η παρέμβαση αναμένεται να αρχίσει να αποδίδει το 2012.

Προωθείται η δημιουργία ενός διεθνούς γραφείου συνεργασίας και η υπογραφή διεθνών συμφωνιών για την υποδοχή ασθενών από άλλες χώρες, κυρίως ευρωπαϊκές. Η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να συνδυασθεί και με εξελίξεις στο λεγόμενο θεραπευτικό τουρισμό κυρίως σε τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές και κοντά στα σύνορα (Βουλγαρία, Αλβανία, Τουρκία, Σκόπια).

Από 1/9/2011 θα τεθεί σε λειτουργία ο Εθνικός Οργανισμός Παροχών Υγείας με ενιαίο κανονισμό παροχών, ενιαίο πλαίσιο συμβάσεων που αναμένεται να συμβάλουν καθοριστικά στον εξορθολογισμό των σχετικών δαπανών. Στόχος είναι η σημαντική μείωση αφενός στη φαρμακευτική δαπάνη και αφετέρου στις άλλες δαπάνες υγείας (διαγνωστικές εξετάσεις, νοσοκομεία, κ.λπ.).

Αυτά επιδιώκονται από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 και παρακαλείται η Εθνική Αντιπροσωπεία για την έγκριση και ψήφισή του.